

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1
(ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค
ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

อาทิตยา ธานีรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาดนตรี
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL HANDOUTS
FOR FUNDAMENTAL STRING PERFORMANCE 1 (VIOLIN)
APPLYING FOLK WISDOM OF RUM WONG YORN YOOK
SONG FOR UNDERGRADUATE STUDENTS IN MUSIC
EDUCATION PROGRAM OF KAMPHAENG PHET
RAJABHAT UNIVERSITY**

ARTHITHAYA THANEERAT

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements

for Master of Arts in Music

Academic Year 2017

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสาย สากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวง ย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ชื่อผู้วิจัย	อาทิตยา ชานีรัตน์
สาขาวิชา	ดนตรี
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนและหลังได้รับการสอนด้วยเอกสารประกอบการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งหมด 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และ 2) แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.17/82.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05

คำสำคัญ : เอกสารประกอบการสอน เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน)

Title	The Development of Instructional Handouts for Fundamental String Performance 1 (Violin) Applying Folk Wisdom of Rum Wong Yorn Yook Song for Undergraduate Students in Music Education Program of Kamphaeng Phet Rajabhat University
Author	Arthithaya Thaneerat
Program	Music
Major Advisor	Associate Professor Dr. Manat Wattanachaiyot
Co-advisor	Assistant Professor Bunjong Cholviroj
Academic Year	2017

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop of instructional handouts for fundamental string performance 1 (Violin) applying folk wisdom of rum wong yorn yook song for undergraduate students in Music Education Program of Kamphaeng Phet Rajabhat University on basis of 80/80 criteria and 2) to compare learning achievement of the students between and after learning through the developed handouts. The sample included 30 students in the first semester of academic year 2012. The research instruments were the develop of instructional handouts for fundamental string performance 1 (Violin) applying folk wisdom of rum wong yorn yook song for undergraduate students in music education program of kamphaeng phet rajabhat university and pre-and post-test. Data were statistically analy 2^{ed} in percentage, mean, staudard deviation, and t- test.

The research findings revealed as follows :

1. The efficiency of the developed instructional handouts for fundamental string performance 1 (Violin) applying folk wisdom of rum wong yorn yook song for undergraduate students in Music Education Program of Kamphaeng Phet Rajabhat University measured 83.17/82.56, which was higher than the specified criteria 80/80.
2. The learning achievement of the students after learning through the developed handouts was higher at significance level 0.05.

Keywords : Instructional Handouts, String Performance 1 (Violin)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ประสบความสำเร็จลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ มนัส วัฒนไชยยศ รองศาสตราจารย์กวี ครอบแก้ว และรองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง ที่ให้คำแนะนำดูแลเอาใจใส่ตรวจแก้ไขอย่างละเอียด จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านอธิการบดีและคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อย ด้วยดี ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์สธน โรจนตระกูล อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และนายศจรีส คือขุนทด อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ที่ให้คำแนะนำในการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือและขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ศูนย์ให้การศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจ และช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์นี้แล้วเสร็จ

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทความรู้และช่วยเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา ด้วยความเคารพอย่างสูง

อาทิตยา ธานีรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสาย	
สากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค	
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัย	
ราชภัฏกำแพงเพชร.....	10
แนวคิดการสร้างเอกสารประกอบการสอน.....	16
จิตวิทยาและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนดนตรี.....	34
แนวคิดการสอนดนตรี.....	38
เครื่องดนตรีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ.....	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ความนำ.....	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร.....	76
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ของคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบที แบบไม่อิสระ (T-test Dependent).....	77
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	80
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผล.....	83
ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	94
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	96
ภาคผนวก ค ผลการประเมินเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	100

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง	
แบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติ	
เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน).....	100
ภาคผนวก จ	
แบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติ	
เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน).....	122
ภาคผนวก ฉ	
ตัวอย่างเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ	
เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา	
ท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัย	
ราชภัฏกำแพงเพชร.....	137
ภาคผนวก ช	
แบบตอบรับวารสารในการเผยแพร่บทความวิจัย.....	292
ภาคผนวก ซ	
สำเนาประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ.....	305
ประวัติผู้วิจัย.....	307

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เวลาเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน).....	71
2	ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนฯการนำไปใช้จัดการเรียน การสอนจริง (Trial Run) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน.....	76
3	การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนน การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบที่ แบบไม่อิสระ (t-test Dependent).....	77
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ ของการเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (n =30).....	79

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2	แผนภูมิลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์.....	20
3	เครื่องดนตรี Kithara ของกรีก.....	50
4	ซอเอ้อหู (Erhu) ของจีน.....	50
5	เครื่องดนตรี Rabab.....	51
6	เครื่องดนตรี Rebec.....	51
7	เครื่องดนตรี Vielle.....	52
8	เครื่องดนตรี Viola di Braccio.....	52
9	เครื่องดนตรีไวโอลินปี 1560 ที่หลงเหลืออยู่เพียงตัวเดียวเท่านั้น ซึ่ง Andrea Amati ทำเพื่อถวายให้กับกษัตริย์ Charles IX แห่งฝรั่งเศส.....	53
10	Pellegrina Pomposa: Ergonomic Viola	54
11	สรุปขั้นตอนการสร้างเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติไวโอลิน.....	70

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีเป็นสิ่งที่ธรรมชาติให้มาพร้อมๆ กับชีวิตมนุษย์โดยที่มนุษย์เองไม่รู้ตัวดนตรีเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์อย่างหนึ่งที่จะช่วยให้มนุษย์มีความสุขสนุกสนานรื่นเริงช่วยผ่อนคลายความเครียดทั้งทางตรงและทางอ้อมดนตรีเป็นเครื่องกล่อมเกลาคจิตใจของมนุษย์ให้มีความเบิกบานรื่นรมย์ให้เกิดความสงบและพักผ่อนกล่าวคือในการดำรงชีพของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายดนตรีมีความเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อาจสืบเนื่องมาจากความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ โดยตรงหรืออาจเกิดจากขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมความเชื่อเช่นเพลงกล่อมเด็กเพลงประกอบในการทำงานเพลงที่เกี่ยวข้องในงานพิธีการเพลงสวดถึงพระเจ้าเป็นต้น ดนตรีเป็นศิลปะที่อาศัยเสียงเพื่อเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ไปสู่ผู้ฟังเป็นศิลปะที่ง่ายต่อการสัมผัสก่อให้เกิดความสุขความปลื้มปิติพึงพอใจให้แก่มนุษย์ได้นอกจากนี้ได้มีนักปราชญ์ท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า “ดนตรีเป็นภาษาสากลของมนุษยชาติเกิดขึ้นจากธรรมชาติและมนุษย์ได้นำมาดัดแปลงแก้ไขให้ประณีตงดงามไปเพราะเมื่อฟังดนตรีแล้วทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดต่างๆ” นั่นก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เราได้ทราบว่ามนุษย์ไม่ว่าจะเป็นชนชาติใดภาษาใดก็สามารถรับรู้รสชาติของดนตรีได้โดยใช้เสียงเป็นสื่อได้เหมือนกัน มีบุคคลจำนวนไม่น้อยที่ตั้งคำถามว่า “ดนตรีคืออะไร” แล้ว “ทำไมต้องมีดนตรี”

คำว่า “ดนตรี” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เสียงที่ประกอบกันเป็นทำนองเพลงเครื่องบรรเลงซึ่งมีเสียงดังทำให้รู้สึกเพลิดเพลินหรือเกิดอารมณ์รัก โศกหรือรื่นเริง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) จากความหมายข้างต้นจึงทำให้เราได้ทราบคำตอบที่ว่าทำไมต้องมีดนตรีก็เพราะว่าดนตรีช่วยทำให้มนุษย์เรารู้สึกเพลิดเพลินได้คำว่า “ดนตรี” มีความหมายที่กว้างและหลากหลายมากนอกจากนี้ยังมีการนำดนตรีไปใช้ประกอบในกิจกรรมต่างๆ ที่เรารู้จักเช่นการใช้ประกอบในภาพยนตร์ เนื่องจากดนตรีนั้นสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการสร้างอารมณ์ลักษณะต่างๆ ของแต่ละฉากได้พิธีกรรมทางศาสนาก็มีการนำดนตรีเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยจึงทำให้มีความขลังความน่าเชื่อถือความศรัทธามีประสิทธิภาพมากขึ้นนอกจากนี้ดนตรีบางประเภทถูกนำไปใช้ในการเผยแพร่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคนหรือเชื้อชาติบางครั้งมนุษย์เราใช้ดนตรีเป็นเครื่องมือในการแยกประเภทของมนุษย์ออกเป็นกลุ่มๆ เช่นวัยรุ่นในเมืองก็จะชอบฟังเพลงที่มีจังหวะหรือทำนองสนุกๆ ครั้นเครื่องความรักหวานซึ่งส่วนวัยรุ่นที่อยู่

ในชนบทก็มักจะชอบฟังประเภทเพลงเพื่อชีวิตเพลงลูกทุ่งวัยหนุ่มสาวก็ชอบเพลงทำนองอ่อนหวาน ที่เกี่ยวกับความรักสำหรับผู้ใหญ่ก็มักจะชอบฟังเพลงที่มีจังหวะหรือทำนองที่ฟังสบายๆ และชอบฟังเพลงที่คุ้นเคยมนุษย์เราใช้ดนตรีเป็นเครื่องกระตุ้นในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่นการขับรถ การเรียนการวิ่งเหยาะๆ ออกกำลังกาย เป็นต้นที่กล่าวมาข้างต้นการใช้ดนตรีเหล่านี้มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือใช้ดนตรีเป็นส่วนประกอบในการทำร่วมกับกิจกรรมนั้นๆ ส่วนจุดมุ่งหมายอื่นๆ เป็นเรื่องรองลงมา ก่อนที่จะมาเป็นดนตรีให้เราได้ยินได้ฟังกันจนกระทั่งปัจจุบันนี้มนุษย์ได้คิดได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาแล้วไม่น้อยกว่าพันปีดังนั้นดนตรีจึงถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีมาคู่กับมนุษย์เลยก็ว่าได้มีดนตรีชนิดหนึ่งซึ่งแตกต่างจากที่ได้กล่าวมาแล้วซึ่งต้องใช้สติปัญญาสมาธิความตั้งใจในการฟังดนตรีชนิดนี้เรียกว่า “ดนตรีคลาสสิก” (Classical Music) ส่วนใหญ่มนุษย์ฟังดนตรีประเภทนี้ฟังเพราะความพอใจและความรู้สึกสนุกสนานในการฟังไม่มีเหตุผลหรือจุดมุ่งหมายใดๆ มนุษย์จำนวนมากไม่เข้าใจว่าดนตรีสำคัญอย่างไรดนตรีจะมีค่าได้อย่างไรในเมื่อเราไม่สามารถใช้มันเพื่อทำอะไรได้เลยเพราะดนตรีเป็นการสื่อในลักษณะของนามธรรมโดยทั่วไปแล้วมนุษย์เราเข้าใจว่าสิ่งของส่วนใหญ่สำคัญเพราะเราจำเป็นต้องใช้มันในลักษณะของรูปธรรมแต่สำหรับดนตรีและงานศิลป์อื่นๆ เช่นภาพเขียนรูปปั้นประติมากรรมบทกวีวรรณคดี ฯลฯ มีเพียงกลุ่มคนที่สนใจจริงๆ เท่านั้นที่จะเข้าใจและซาบซึ้งเพราะความสำคัญของสิ่งเหล่านั้นเป็นไปในแง่ของจิตวิทยาไม่ใช่ในแง่ของการปฏิบัติ เพราะเหตุใดมนุษย์เราจึงต้องสร้างสิ่งดังกล่าวขึ้นมาซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านั้นการประเมินคุณค่าจำเป็นต้องใช้สติปัญญาและความพอใจของคนคนนั้นจึงจะรู้คุณค่านอกจากนี้ไม่มีใครรู้แน่นอนว่าความพอใจมีมาตรฐานของการวัดอย่างไรถึงแม้ว่าจะมีทฤษฎีที่น่าสนใจมากมายสำหรับศึกษาเปรียบเทียบอย่างไรก็ดีสิ่งหนึ่งที่แน่นอนที่สุดคือการแสดงออกเหล่านี้เป็นสิ่งที่แยกมนุษย์ออกจากสัตว์เพราะสัตว์ไม่มีดนตรีไม่มีความงามทางศิลป์ ฯลฯ นอกจากนี้แล้วมนุษย์ยังแตกต่างจากสัตว์ตรงคำว่า “การดำรงอยู่” (Exist) และ “การดำรงชีวิต” (Live) มนุษย์เราไม่ต้องการเพียงแต่เพื่อดำรงชีวิตอยู่เท่านั้นแต่มนุษย์เรายังมีความต้องการสิ่งอื่นๆเช่นอยากรวยมากขึ้นอยากมีรถหรูๆ ขับอยากมีบ้านสวยๆ อยู่อยากมีความเป็นอยู่ที่สุขสบายมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้นในทางตรงกันข้ามสัตว์ไม่ได้มีความต้องการอยากจะได้เช่นเดียวกับมนุษย์ (แจ็กกี้, 2555)

สุกรี เจริญสุข (2540) กล่าวถึงความหมายของดนตรีว่าดนตรีเป็นงานศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยอาศัยเสียงเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึกของศิลปินเสียงดนตรีเป็นเสียงที่มีความงามนำมาเรียบเรียงอย่างมีศิลปะกลายเป็นบทเพลงความแตกต่างระหว่างเสียงดนตรีกับเสียงอื่นๆ คือเสียงดนตรีเป็นเสียงที่ประดิษฐ์ขึ้นโดยอาศัยความงามของเสียงศิลปินผู้สร้างเสียงได้สอดใส่อารมณ์ลงไปเสียงเพื่อให้เสียงมีความรู้สึกทางศิลปะส่วนเสียงอื่นๆ ที่ไม่ใช่เสียงดนตรีเป็นเพียงเสียงที่ขาดคุณสมบัติทางศิลปะกล่าวคือขาดความรู้สึกทางศิลปะในเสียงขาดวิญญาณศิลปินในเสียงอารมณ์

ความรู้สิ่งทีมากระทบค้นหาหรือความอยากสิ่งเหล่านี้จะถูกบันทึกลงไปในดนตรีเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของศิลปะอารมณ์ในดนตรีก็เหมือนกับอารมณ์ชีวิตศิลปินถ่ายทอดลงไปในผลงานดนตรีที่มีอารมณ์ก็จะสื่อไปกระทบความรู้สึกต่อผู้ชมหรือผู้ฟังได้ศิลปินเก่งผลงานดีย่อมมีโอกาสถ่ายทอดอารมณ์ไปสู่ผู้ฟังได้ดีดนตรีเป็นศิลปะที่ถูกนำไปแปรความหมายต่างๆ มากมายการค้นหาความหมายในเสียงดนตรีนักภาษาศาสตร์ได้พยายามนำเสียงดนตรีมาตีความให้นิยามที่ได้ยินทั่วไปว่า “ดนตรีเป็นภาษาสากล” บางครั้งก็จะได้ยินว่า “ดนตรีเป็นภาษาของอารมณ์”

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เข้ามาใช้เป็นส่วนสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างกว้างขวางได้แก่ สิ่งพิมพ์ ตำราเรียน และแบบฝึกหัด แหล่งทรัพยากรในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Text) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) โปรแกรมการศึกษา (Educational Game) และเอกสารประกอบการสอน (Instruction Package) โดยเฉพาะการใช้เอกสารประกอบการสอน ซึ่งเป็นสื่อที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเอกสารประกอบการสอน เป็นสื่อการเรียนที่จัดสร้างอย่างมีระบบ โดยมีการใช้สื่อการเรียนรู้แบบผสม มีการวัดผลประเมินผลในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งสื่อแต่ละอย่างจะสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจได้

ระบบการเรียนการสอนในแต่ละท้องถิ่นนั้น ไม่สามารถนำเอารูปแบบการเรียนการสอนที่ตายตัวนำมาใช้ได้เหมือนกันทุกแห่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจทางสังคม สภาพภูมิศาสตร์ สภาพสิ่งแวดล้อมมีสิ่งที่แตกต่างกันออกไปการเรียนการสอนดนตรีในปัจจุบันเราได้นำความรู้ทฤษฎีของดนตรีตะวันตกมาใช้สอนในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่มีขั้นตอนการจัดการการสอนที่ระบบสามารถทำให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง ทำให้การเรียนการสอนในรูปแบบของชาวตะวันตกได้รับความนิยมอีกทั้งได้เป็นที่ยอมรับจากหลายประเทศ การนำความรู้มาจากทางตะวันตกส่งผลทำให้ภูมิปัญญาความรู้ท้องถิ่นลดหายไป แต่ถ้าเราสามารถมีวิธีการใดที่จะนำความรู้จากภูมิปัญญาเข้ามาประยุกต์ผสมผสานกับดนตรีแนวตะวันตกได้ก็จะสามารถทำให้ภูมิปัญญาความรู้ของท้องถิ่นเราไม่สูญหายไปผู้วิจัยเห็นถึงประโยชน์ของการนำดนตรีสากลมาประยุกต์ให้เข้ากับรูปแบบของบทเพลงราชบัณฑิตยสถานของไทยซึ่งจากการได้ลงพื้นที่ศึกษาหาข้อมูลการทำวิจัยทางดนตรีราชบัณฑิตยสถาน ของชมรมผู้สูงอายุ อำเภอสว่างอารมณ์ ตำบลสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ได้ค้นพบความรู้ภูมิเพลงที่มีอยู่ในพื้นที่นั้นว่ามีความน่าสนใจเป็นอย่างสูง

ข้อมูลพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีพื้นที่ประมาณ 6,730 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและและภูเขาสูง สภาพป่าไม้อุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทาง

ธรรมชาติ จนทำให้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เป็นผืนป่าที่ควรค่าแก่การดูแลรักษาและ นำความภาคภูมิใจมาสู่คนไทยทุกคนดินแดนบางส่วนพบหลักฐานว่าเคยเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ และเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณหลายเมืองในสมัยทวารวดี ตามตำนานกล่าวว่าในสมัยสุโขทัย ท้าวมหาพรหมได้เข้ามาสร้างเมืองที่บ้านอุทัยเก่า (อำเภอหนองฉาง) แล้วพาคนไทยมาอยู่ท่ามกลางหมู่บ้านกะเหรี่ยงและหมู่บ้านมอญ จึงเรียกว่า เมืองอุไทย ตามกลุ่มหรือที่อยู่ของคนไทย ต่อมาเกิดน้ำแล้งกระแสน้ำเปลี่ยนทาง เมืองจึงถูกทิ้งร้าง ในสมัยกรุงศรีอยุธยาชาวกะเหรี่ยงชื่อ 'พะตะเบิด' เข้ามาปรับปรุงเมืองอุไทย โดยขุดทะเลสาบขังน้ำไว้ใกล้เมืองและเป็นผู้ปกครองเมืองอุไทยคนแรก ชื่อเมือง จึงเรียกเพี้ยนเป็น เมืองอุไทยตามสำเนียงชาวกะเหรี่ยง เมืองอุทัยธานีมีฐานะเป็นหัวเมืองหน้าด่านชั้นนอก ในการสกัดกั้นกองทัพพม่าที่จะเข้ามาตีกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีการอพยพผู้คนมาตั้งบ้านเรือนที่ริมฝั่งแม่น้ำสะแกกรังมากขึ้น และได้กลายเป็นที่ตั้งของตัวเมืองอุทัยธานีในปัจจุบัน

จังหวัดอุทัยธานีมีอาณาเขตติดต่อทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอพยุหะคีรี อำเภอโกรกพระและอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอวัดสิงห์และอำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรีทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ และอำเภอมนोरมย์ จังหวัดชัยนาท โดยมี แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นแบ่งเขตแดนทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก อำเภอสังขละบุรี และอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดอุทัยธานี แบ่งการปกครองเป็น 8 อำเภอ คือ อำเภออุทัยธานี อำเภอลานสัก อำเภอหนองขาหย่าง อำเภอหนองฉาง อำเภอทัพทัน อำเภอบ้านไร่ อำเภอสว่างอารมณ์และอำเภอห้วยคต

ในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความสนใจพื้นที่ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญที่มีการละเล่นร้องอย่างแพร่หลายในอดีต แต่ในปัจจุบันมีอยู่ไม่มากนัก อีกทั้งพ่อเพลงแม่เพลงที่เป็นต้นแบบในการร้องเพลงรำวงมีเพียงไม่กี่คน และแต่ละคนล้วนมีอายุมากแล้วทั้งสิ้น จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เพลงรำวงของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลสว่างอารมณ์ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอ สว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานีพบว่า มีบทเพลงรำวงพื้นบ้านที่อยู่น่าศึกษา เนื่องด้วยความไพเราะของบทเพลง ความเป็นเอกลักษณ์ของรำวงพื้นบ้าน มีความสวยงามของภาษาที่ใช้ อีกทั้งพ่อเพลงแม่เพลงก็มีอายุที่มากขึ้นแล้วขั้นตอนในการถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลานก็ไม่ใช่เป็นที่สนใจของลูกหลานเท่าที่ควร และลักษณะของการถ่ายทอดบทเพลงก็เป็นไปในแบบที่เรียกว่า “ปากต่อปาก” เป็นการถ่ายทอดที่ไม่มีการจดบันทึกเป็นอักษร และหากเพลงไหนที่ไม่ได้ร้องมานานก็จะลืมและสูญหายไป ทั้งนี้บทเพลงดังกล่าวก็บรรยายถึงวิถีชีวิตในแง่มุมต่างๆ ที่สะท้อนภาพลักษณ์ต่างๆ ทำให้มองเห็นถึงพัฒนาการ ความเปลี่ยนแปลงได้ส่วนหนึ่งสิ่งเหล่านี้ได้เกิดจากภูมิปัญญาความรู้ของชาวบ้านที่อยู่ในที่นี้ละนั้น

การเก็บรักษาบทเพลงที่ได้รับการถ่ายทอดจึงมีความสำคัญมากเพื่อให้ลูกหลานได้สืบสาน อนุรักษ์ วัฒนธรรมอันสวยงามนี้ต่อไป บทเพลงที่พ่อเพลงแม่เพลงได้ถ่ายทอดมาให้เรามีจำนวนเยอะมาก แต่ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากบทเพลงทั้งหมดมา 9 เพลง โดยวิธีการคัดเลือกก็จะเลือกเพลงที่มีเนื้อร้อง ทำนองที่ฟังง่าย คຸ້ນหู เนื้อหาดีมีความหมาย จังหวะง่ายฟังสบาย ทำให้ง่ายต่อการฟังและการบรรเลง ในการศึกษาครั้งนี้ ได้รวบรวมเพลงราวไว้ 9 เพลง ได้แก่ 1) วันนี้มีนัด 2) วันใดฉันไม่ได้มา 3) เชิญ มาราวงไทย 4) สายลมหวน 5) นกยูงทอง 6) โลกที่เราสร้างสรรค์ 7) ดอกบัวไทย 8) ชิงรางวัลแม่พัน ทอง 9) มีกรรม ซึ่งแต่ละเพลงได้สะท้อนวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่องในแต่ละยุคสมัยได้อย่างชัดเจน

การถ่ายทอดความรู้เป็นขบวนการของความรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่น เมื่อผู้วิจัยนำมาจัดขั้นตอนในการเรียนพบว่า มีประโยชน์ต่อนักศึกษาเป็นอย่างมาก เพียงแต่ขาดกระบวนการนำความรู้นั้นมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนจะทำให้เกิดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ซึ่งการเรียนการสอนนี้ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนำเอาความรู้ของแบบ ตะวันตกมาผสมผสานกับความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงราวพื้นบ้านซึ่งสามารถนำไปพัฒนาให้อยู่ในระบบของการศึกษาได้ และน่าจะส่งผลให้มีการบันทึกและพัฒนาบทเพลงราวย้อนยุคให้คงอยู่ไว้ในรูปแบบของเอกสารประกอบการสอนที่นำมาประยุกต์กับบทเพลงพื้นบ้านซึ่งได้มาจากการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภูมิเพลงอีกทั้งการพัฒนารูปแบบเอกสารประกอบการสอนใหม่ ทำให้มีบทเพลงราว ที่สามารถบรรเลงในรูปแบบเครื่องดนตรีสากลที่ได้มีการผสมผสานกันอย่างลงตัวไม่บิดเบือนความเป็นเพลงราวย้อนยุคของไทยมาร่วมอนุรักษ์ ผู้วิจัยจึงได้นำบทเพลงจำนวน 1 บทเพลงที่ได้เลือกมาเป็นตัวอย่างในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนได้แก่ เพลงวันนี้มีนัด มาพัฒนาเป็นเอกสารประกอบการสอน เพื่อให้เกิดความรัก ความเข้มแข็งที่จะอนุรักษ์ รักษา วัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงราวย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนและหลังได้รับการสอนด้วยเอกสารประกอบการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาขอบเขตการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา ใช้เวลาในการสอน 16 ครั้ง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 8 ชั่วโมงโดยแบ่งเป็นเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ประวัติความเป็นมาของไวโอลินและทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (16 ชั่วโมง)
2. พื้นฐานการปฏิบัติไวโอลิน (8 ชั่วโมง)
3. การวางรูปนิ้วและการใช้คันชักสำหรับไวโอลิน (8 ชั่วโมง)
4. การสีไวโอลินในบันไดเสียงเอเมเจอร์ (8 ชั่วโมง)
5. บทเพลงร่ำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการประยุกต์ใช้เพลงวันนี้มีนัด(8 ชั่วโมง)
6. แบบฝึกทักษะในรูปแบบแปรเอชชั่น (Variation) (12 ชั่วโมง)

ระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองสอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 เวลาในการสอนทั้งหมด 16 ครั้ง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 8 ชั่วโมงโดยมีการจัดแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน 5 กลุ่ม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ทั้งหมด 5 ชั้นปี โดยแบ่งนักศึกษาเป็นแขนงวิชาดนตรีไทย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 7 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 8 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 7 คน ชั้นปีที่ 5 จำนวน 1 คน แขนงวิชาดนตรีสากล ชั้นปีที่ 1 จำนวน 63 คนชั้นปีที่ 2 จำนวน 22 คนชั้นปีที่ 3 จำนวน 14 คนชั้นปีที่ 4 จำนวน 11 คนชั้นปีที่ 5 จำนวน 1 คน จำนวนรวมทั้งรวมทั้งหมด 139 คน

กลุ่มทดลอง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวนรวมทั้งรวมทั้งหมด30 คนซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานการปฏิบัติไวโอลินได้จากนักศึกษา

ชั้นปีที่ 1- 4 จำแนกนักศึกษาแต่ละชั้นปี ดังนี้ แขนงวิชาดนตรีสากล ชั้นปีที่ 1 จำนวน 15 คน
ชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ที่ไม่มีพื้นฐานการปฏิบัติไวโอลิน โดยได้รับการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเชิงทดลอง ฉะนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ ดังนี้ การวิจัยครั้งนี้ เพศ อายุ ความแตกต่างทางด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม อารมณ์สติปัญญา และสภาพแวดล้อมของนักศึกษา ไม่เป็นตัวแปรที่นำมาศึกษานักศึกษาต้องฝึกฝนตนเองนอกตารางเรียนอย่างน้อย 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้พัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
2. เป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพ การเรียนการสอนของนักศึกษาและอาจารย์ ผู้สอนดนตรี ให้ดีขึ้นรวมทั้งผลการวิจัยจะเป็นแรงกระตุ้นให้มีการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนในวิชาอื่นๆ มากขึ้น
3. ผลการวิจัยเป็นแนวทางนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาเอกสารประกอบการสอนในเรื่องอื่นๆ ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

เอกสารประกอบการสอน หมายถึง การนำระบบสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาไปใช้จัดการเรียนการสอน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ เป็นเอกสารประกอบการสอนประกอบคำบรรยายสำหรับใช้สอนนักศึกษากลุ่มใหญ่ โดยกำหนดเนื้อหา กิจกรรม และสื่อการเรียนให้อาจารย์ใช้ประกอบการบรรยาย ประกอบด้วย เอกสารประกอบการสอนส่วนประกอบต่างๆ ได้แก่ แผนการสอน ใบความรู้ ชุดแบบฝึกการบรรเลงในรูปแบบจังหวะร่างประยุคต์ แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน

เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร หมายถึง เอกสารที่มีการพัฒนาขึ้นเป็นเอกสารประกอบการสอนเพื่อใช้ทำการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 โดยมีวิธีการนำเนื้อหาในการเรียนการสอนมาประยุกต์เข้ากับเพลงพื้นบ้านรำวงย้อนยุคจากชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี โดยขั้นตอนการนำเพลงเข้ามาผสมผสานกับการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ประกอบด้วยส่วนสำคัญดังนี้ บทเพลง รูปแบบการฝึก ท่วงทำนองเพลงพื้นบ้าน ลีลาของบทเพลงมาปรับใช้สำหรับเล่นบรรเลงไวโอลิน การเรียนการสอนนี้จัดทำขึ้นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรและต้องเป็นนักศึกษาที่ไม่เคยเรียนปฏิบัติไวโอลินจึงจัดอยู่ในกลุ่มทดลอง

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่เรียนอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่ไม่เคยเรียนปฏิบัติไวโอลิน จำนวน 30 คน

ประสิทธิภาพ หมายถึง เกณฑ์มาตรฐานของเอกสารประกอบการสอนที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 80/80

- 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำกิจกรรมการเรียนหรือแบบฝึกหัดระหว่างเรียนถูกโดยคิดเป็นค่าร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมด

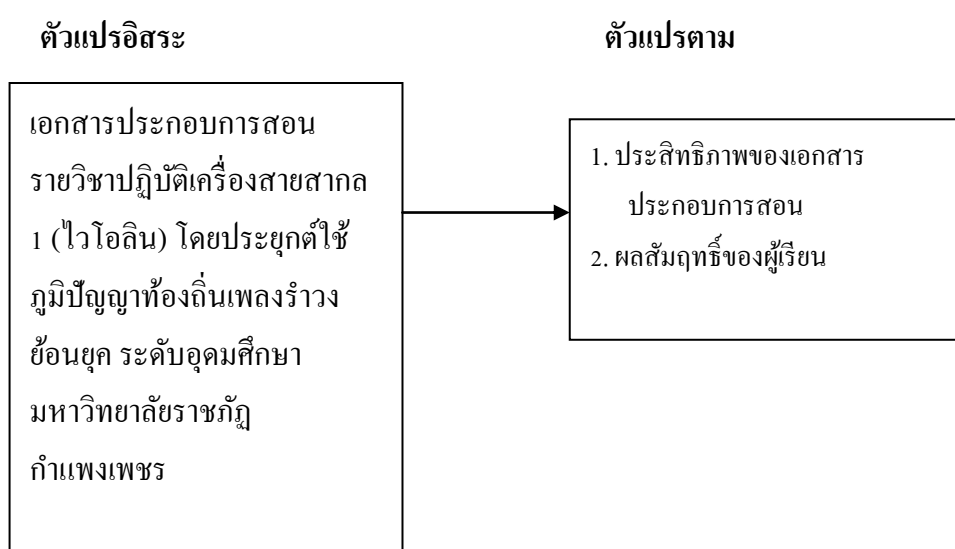
- 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมดที่ได้จากการประเมินผลหลังเรียนโดยคิดเป็นค่าร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังการเรียน ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปจากการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนปฏิบัติไวโอลินกับการประยุกต์ใช้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ไวโอลิน หมายถึง เครื่องดนตรีที่ใช้ในเอกสารประกอบการสอนและยังเป็นเครื่องดนตรีที่ทำให้เกิดเสียงระดับเสียงสูงในกลุ่มเครื่องดนตรีคลาสสิกประเภทเครื่องสาย (String Instruments) ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากโลกตะวันตก เป็นเครื่องดนตรีตระกูลไวโอลินที่เล็กที่สุด อันประกอบไปด้วย ไวโอลิน (Violin) วิโอล่า (Viola) เชลโล่ (Cello) และ ดับเบิลเบส (Double Bass) เมื่อนำทั้งหมดมาเล่นร่วมกันแล้วจะเรียกว่า วงเครื่องสาย (String) ซึ่งเป็นตระกูลเครื่องดนตรีหลักของวงออร์เคสตรา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล(ไวโอลิน)โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรมีแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถ การอ่านทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อความเข้าใจ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างเอกสารประกอบการสอน และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดที่จะสร้างเอกสารประกอบการสอนสามารถแก้ปัญหาในเรื่องการอ่านทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติของความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ว่า ผู้เรียนทุกคนไม่สามารถเรียนได้เท่าเทียมกันในระยะเวลาที่กำหนด จึงจำเป็นต้องใช้สื่อและนวัตกรรมการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
2. แนวคิดการสร้างเอกสารประกอบการสอน
3. จิตวิทยาและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนดนตรี
4. แนวคิดการสอนดนตรี
5. เครื่องดนตรีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

1. ประวัติความเป็นมาของเพลงร่ำวง

เพลงร่ำวงที่นำมาใช้นั้นใช้วิธีจดจำสืบทอดกันมา ไม่นิยมดัดแปลงทั้งเนื้อร้องและทำนอง คือ จำมาอย่างไรก็ร้อง และร่ำ อย่างนั้น บางครั้งการถ่ายทอดมาอาจได้มาเฉพาะเนื้อเพลง กรณีเช่นนี้ผู้เล่นจะคิดทำนองประกอบเองตามความหมายของเนื้อเพลง การถ่ายทอด อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้ทั้งเนื้อเพลง และทำนอง จากการสำรวจพบว่ามันเป็นเพลงเดียวกัน หากคณะของผู้เล่นอยู่ต่างสถานที่ หรือต่างท้องถิ่นกัน ทำนองและเนื้อเพลงอาจผิดแผกกันไปได้ แต่บางเพลงยังคงเหมือนกันทุกประการ อย่างไรก็ตาม เพลงทุกเพลง ไม่จำเป็นต้องได้จากการสืบทอดเสมอไป ผู้เล่นสามารถแต่งเนื้อร้อง และทำนอง ขึ้นเป็นปัจจุบัน ในขณะที่เล่น ก็ได้เนื้อหาในเพลงส่วนใหญ่

ช่วงก่อน พ.ศ. 2484 จะเป็นเพลงที่เกี่ยวกับตัวละครในวรรณคดี เช่น ลักษณะวงศ์ ไกรทอง รามเกียรติ์ ฯลฯ แต่ที่พบมากที่สุด ได้แก่ เพลงรัก หรือเพลงที่เกี่ยวข้องพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาว เช่น ไหนเล่าดอกกรัก เดือนจ๋า วันนี้มีนัด สายลมหวน โลกที่เราสร้างสรรค์ ดอกบัวไทย นกยูงลำแพน เชิญมาร่ำวงไทย รักจริง แม่พันทอง มีกรรมต้องจำจาก ฯลฯ เนื่องจากเพลงแต่ละเพลงยาวมาก

จะเน้นการตั้งชื่อเพลง หรือเรียกชื่อเพลง ก็จะเรียกชื่อเพลง ตามวรรคแรกของเพลงเท่านั้นและในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม รัฐบาล ต้องการเชิดชูรำโทน ให้เป็นศิลปะประจำชาติ ได้มีการปรับปรุง แก้ไข รำโทนให้เป็นรำวง และพัฒนามาตามลำดับ จนเป็น รำวงมาตรฐาน เช่น ในปัจจุบันนอกจากนี้มีการแต่งเพลงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ เพลงประเภทปลุกใจ ถูกแต่งขึ้นเป็นจำนวนมากและ เพลงประเภทชักชวนให้เชื่อผู้นำ เช่น เพลงแปดนาฬิกา ไตรรงค์ธงชาติ เพลงประเภทสะท้อนภาพบ้านเมือง

เพลงที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกาย เช่น สาวน้อยเอวกลม นอกจากนี้ ยังมีเพลงที่แสดงออกถึงความรัก การเกี่ยวพาราฮี ระหว่างหนุ่มสาว อีกเป็นจำนวนมาก เพลงรำวงช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเป็นเพลงจากวรรณกรรม นิทานและเพลงเกี่ยวพาราฮีกันระหว่างหนุ่มสาว ชื่นชมธรรมชาติ ในยามค่ำคืน ดังเช่นเพลงรำโทนช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเป็นเพลงปลุกใจให้รักชาติ เชิญชวนให้ประชาชนปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล เชื่อมั่นในตัวผู้นำ คือ จอมพล ป.พิบูลสงคราม และในสมัยนั้นท่านให้มีการวางผังเมืองใหม่ และตั้งหน่วยทหารขึ้นมาในเมืองลพบุรี และบ้านเมืองอยู่ในสภาวะสงคราม และเพลงที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมการแต่งกายในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามแต่งตามรัฐนิยมของรัฐบาล คือ สตรีจะนุ่งผ้าถุง หรือกระโปรงไว้ผมยาวและคัตยาว สวมรองเท้าหุ้มส้นหรือรัดส้น สวมหมวกทุกครั้งที้ออกจากบ้าน การสวมหมวกของสตรีนั้น เป็นเรื่องที่รัฐให้ความสำคัญมาก เน้นว่าเป็นการนำชาติไปสู่อารยะธรรมถึงกับมีคำว่า “มาลानาชาติไทย”

2. การบรรเลงและการขับร้อง

การบรรเลงและการขับร้องประกอบการแสดงรำวง จะเริ่มต้นด้วยผู้บรรเลงและขับร้องนั่งด้านหน้าเวที ผู้แสดงออกมายืนในท่าที่พร้อมจะแสดง พ่อเพลง แม่เพลง จะร้องขึ้นต้นบทเพลง เพลงแรกถูกคู่ และผู้บรรเลงดนตรีจะตีรับผู้แสดงก็จะร้องพร้อมกับรำและตีบทไปตามเนื้อเพลง ใช้ท่าทางที่เป็นธรรมชาติสื่อให้ผู้ชม ได้เห็นอย่างชัดเจนเข้าใจง่าย โดยแต่ละเพลงจะร้องซ้ำหรือร้องทวน 2 ถึง 3 เที่ยว เมื่อจบแต่ละเพลง ทั้งดนตรีและผู้ขับร้อง จะหยุดแล้วขึ้นบทเพลงใหม่ต่อไป ซึ่งในแต่ละเพลงก็จะปฏิบัติ เช่นเดียวกับขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นเนื้อหาของบทเพลงจะเกี่ยวกับการปลุกใจให้รักชาติ สร้างขวัญและกำลังใจในยามศึกสงคราม เพราะสมัยนั้นอยู่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 นอกจากนั้น จะเป็นเพลงที่เกี่ยวกับการเกี่ยวพาราฮีกันของหนุ่มสาว เพื่อให้เกิดความรื่นเริง สนุกสนาน และจะจบสุดท้ายด้วยเพลงลาหรือเพลงจาก เช่น ดึกเสียแล้วละหนานฉันขอลาไปก่อน

3. การแต่งกายของผู้บรรเลงและการขับร้อง

การแต่งกายของผู้แสดงรำวง ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี จากการสังเกตมีการแต่งกายแยกออกเป็น ดังนี้

- ชายสวมเสื้อผ้าลายดอก หรือผ้าพื้นกางเกงขายาว ผ้าขาวม้าคาดเอว

- หญิงสวมเสื้อผ้าไทยแขนยาว นุ่งผ้าถุงผ้าไทยพื้นบ้าน พร้อมสไบเฉียง มีเครื่องประดับต่างหู สร้อยคอทองคำห้อยพระ ข้อมือ แหวนทองหรือเพชรที่ใส่เป็นของประจำตัวอยู่แล้ว

4. ลักษณะเฉพาะของท่ารำ

ผู้รำใช้ ท่ารำเป็นแบบฉบับของผู้รำในท้องถิ่นเองโดยผู้รำในท้องถิ่นเป็นผู้คิดท่ารำ และเลือกใช้ท่ารำให้เหมาะสมกับเพลง ท่ารำจะมีรูปแบบเป็นธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ หมายถึง การใช้ท่าทางแสดงสื่อความหมาย ประกอบกิริยาการพุดคุย หรือการเคลื่อนไหวต่างๆ ไป เช่น

1. ท่าไหว้เมื่อกล่าวถึงพระพุทธรูปศาสนา หรือผู้มีพระคุณ ทำท่าพนมมือไหว้ข้างศีรษะข้างใดข้างหนึ่ง

2. ท่าเคารพธงชาติ เมื่อกล่าวถึงการทำความเคารพธงชาติ ชายทำท่าคำนับ หญิงทำท่าถอนสายบัว

3. ท่าไหว้ มือ เมื่อกล่าวถึงพระมหากษัตริย์ หรือผู้สูงศักดิ์ ทำท่าไหว้ คือยกมือข้างใดข้างหนึ่ง ขึ้นเหนือศีรษะ ตะแคงมือ ปลายนิ้วชี้ไปข้างหน้า

4. ท่าปฏิเสธ เมื่อกล่าวว่ “ไม่เคย ใม่รำ ใม่เห็น หรือใม่เสียดาย” ทำท่าตั้งมือทั้งสองข้างขึ้นข้างลำตัวข้างใดข้างหนึ่งระดับอก หันหน้าไปคนละทางกับมือที่ตั้งขึ้น แล้วส่วนหน้าเล็กน้อย

5. ท่ารัก เมื่อกล่าวถึงความรัก ทำท่าประสานมือไว้ระดับอก หรือประสานมือแตะที่แขนจะทำท่าทำสะเอว โดยใช้นิ้วชี้แตะที่สะโพก ส่วนชายทำท่าทำสะเอวตามปกติ

5. การฟื้นฟูและถ่ายทอดองค์ความรู้ของภูมิปัญญา

รางวัลของชมรมผู้สูงอายุ ตำบล สว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี โดยเริ่มจากผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการ สภาวัฒนธรรมสถานศึกษา ที่เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาด้วยมีความคิดว่า การละเล่นพื้นบ้าน ในท้องถิ่นอื่นๆ ได้มีการฟื้นฟู เพื่ออนุรักษ์ไว้เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นรางวัลของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เคยรุ่งเรืองมาก่อนในอดีต ถือเป็นการเล่นพื้นบ้าน ที่เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์ไว้

ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ได้ถ่ายทอดการแสดงรางวัลให้กับนักเรียนและนักศึกษาทั้งในและนอกอำเภอ ซึ่งเป็นหลักสูตรท้องถิ่นและได้สอนการรำวงให้กับหน่วยงานราชการทางด้านวัฒนธรรมซึ่งได้จัดอบรมการถ่ายทอดการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี เป็นวิทยากรให้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา นอกจากนี้ยังถ่ายทอดให้กับลูกหลานเพื่อให้มีการสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไป

6. ปรัชญาแนวคิดและการวิเคราะห์คุณค่าของผลงานลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์

รูปแบบของรางวัลพื้นบ้านของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เป็นการรำที่มีลักษณะเฉพาะ เรียกว่า “ร้องรำใช้บท” เป็นการรำวงในสมัยก่อน สงครามโลก และช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ยังคงรักษาภูมิปัญญาด้านการแสดง รูปแบบการรำ ที่เป็นลักษณะเฉพาะ โดยจะเริ่มด้วยบทไหว้ครูในลำดับแรก และตามด้วยบทเทิดพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ต่อด้วยเพลงเชิญชวน เพลงเกี่ยวพาราตี เพลงลาไปรบ เพลงที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ในสงคราม จบช่วงนี้สมมุติว่าไปรบกลับมาแล้วต่อด้วยเพลงชวนสาวไปเที่ยวเกี่ยวพาราตี สลับกับเพลงสนับสนุนรัฐบาลเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรม เมื่อจบการเล่น จะส่งด้วยเพลงลา คนตรีประกอบด้วย โทนหรือตะโพน / ฉิ่ง / กรับ การแต่งกาย แต่งแบบไทยพื้นบ้านทั้งชายและหญิง

การแสดงรำวงชมรมนี้ มีส่วนคล้ายกับรำวง ของจังหวัดอ่างทองและจังหวัดลพบุรี คือ เครื่องดนตรีที่ใช้เหมือนกัน คือ โทน หรือ รำมะนา / ฉิ่ง / กรับ แต่เนื้อเพลงแตกต่างกันมาก ซึ่งทางชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี และทำำนี้ได้มีการนำมาประยุกต์ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และการรำวงในแบบฉบับนี้ยังได้ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด อุทัยธานี

7. การวิเคราะห์คุณค่าที่แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

รูปแบบการรำวงของ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ได้รับการสร้างสรรค์ แนวคิดโดยภูมิปัญญาคนท้องถิ่น ในการคิดสร้างสรรค์ มีการจัดระบบลำดับขั้นตอนในการแสดง รวมทั้งลีลาความสามารถเฉพาะตัว เป็นการแสดงที่ชาวบ้านรวมตัวกันแสดงเพื่อความสนุกสนาน เพื่อสร้างความสามัคคี และเนื้อเพลงที่ใช้ขับร้องได้บอกเล่าความเป็นมาในอดีต คติสอนใจ ความรักชาติ วัฒนธรรม การแต่งกายในสมัยก่อน เนื้อเพลงและท่วงทำนองมีความไพเราะ เรียบง่าย สร้างความภาคภูมิใจให้เยาวชนรุ่นหลังเมื่อได้ชมและรับฟังทำให้รำวง ได้รับการยอมรับเป็นศิลปะพื้นบ้านที่ควรยกย่อง สนับสนุน อนุรักษ์ เผยแพร่ ให้คงอยู่ต่อไป

ปัจจุบันรำวงพื้นบ้านของชมรม ยังเล่นในโอกาสงานเทศกาลประจำปีของท้องถิ่น และรับเกียรติให้ไปแสดงสาธิตในงานสำคัญๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัดในนามของ รำวงพื้นบ้าน ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

8. การนำเครื่องดนตรีมาใช้บรรเลงประกอบการแสดง

1. ตะโพน และ รำมะนาจากการสัมภาษณ์ นักดนตรี และนักร้อง ทำให้ทราบว่า มีการนำรำมะนา มาตีแทน โทน แต่ก็ยังคงได้รับความนิยมนำ โทนมาใช้ติดอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้ง

คุณภาพเสียงของโทนมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพอากาศ เช่น อากาศชื้น ทำให้หน้าหน้าโทนม หย่อนเสียงที่ออกมาไม่เป็นไปตามต้องการ ผู้บรรเลงต้องคอยปรับแต่งเสียงอยู่ตลอด ซึ่งแตกต่างจากถึงน้ำมันที่ให้คุณภาพเสียงดังกังวานและสภาพดินฟ้าอากาศไม่ได้มีผลกระทบต่อคุณภาพเสียงของถึงน้ำมันแต่อย่างใด

2. ถึง ใช้เป็นเครื่องตีประกอบจังหวะซึ่งการแสดงรำโตนพบว่าการตีถึงนั้นใช้เพียงอัตราจังหวะเดียวเท่านั้น คือ จังหวะชั้นเดียว ฉะนั้นการแสดงรำโตนเป็นศิลปะการแสดงที่อยู่ในภาคกลาง ซึ่งถึงได้ใช้เป็นเครื่องประกอบจังหวะดนตรีไทยอยู่โดยทั่วไปมาช้านานแล้ว

3. กรับคู่ ใช้เป็นเครื่องตีประกอบจังหวะเช่นเดียวกับถึง โดยตีเป็นจังหวะหนัก

9. ความเชื่อเกี่ยวกับการแสดง

การแสดงรำวงของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เดิมจะแสดงในงานรื่นเริง เช่น งานตรุษสงกรานต์ งานบวชนาค งานแต่งงาน แสดงกันในบริเวณลานวัด บริเวณลานบ้าน บริเวณโรงเรียน และเป็นการพบปะกัน การเกี่ยวพาราสิกัน ระหว่างหนุ่มสาวในหมู่บ้านและต่างถิ่น จะเริ่มแสดงในช่วงหัวค่ำจนถึงเช้าของวันรุ่งขึ้น และแสดงภายใต้แสงเทียน เพราะยังไม่มีไฟฟ้าใช้ในสมัยก่อน ก่อนการแสดง เพลงที่นำมาร้องสำหรับรำวงนั้น จะมีเนื้อร้องที่ค่อนข้างสั้น จึงต้องร้องซ้ำ 3 รอบ ใช้เวลาประมาณ 3 นาที เนื้อหาในเนื้อเพลง ส่วนใหญ่บรรยายเกี่ยวกับตัวละครในวรรณคดีสมัยก่อนมีประมาณ 80 เพลง แต่ปัจจุบันเหลือประมาณ 10-12 เพลง ถ้าเพลงใดที่ผู้เล่นไม่ชอบก็มักจะไม่นำมาร้อง เพลงนั้นก็สูญหายไป คงอยู่แต่เพลงที่สนุกสนาน ไพเราะ และมีทำนองที่ผู้แสดงพอใจเท่านั้น เพลงที่นำมาร้องใช้จำสืบทอดกันมา ไม่นิยมดัดแปลงจามาอย่างไรก็ร้องต่อกันไปอย่างนั้นรูปแบบลักษณะทำรำเพลงรำโตนของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

10. บทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคสนามชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

การประดิษฐ์ทำรำจากการศึกษาภาคสนามมีทำรำที่ไม่ยากนัก โดยเน้นการประดิษฐ์ทำรำตามบทร้องที่ร้องเล่นกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพลงวันนี้มีนัด

วันนี้มีนัด ฉันจะไม่มาหรือก็ได้ ตั้งใจ มาสมาน ไมตรี คูศิริยา หรือ จะวางท่าที่ฉันรำไม่ดี ฉันรำไม่ดี ก็ขอภัย เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการคูศิริยา การวางท่าทาง การวางตัว ความตรงต่อเวลา

เพลงสายลมหวาน

สายลมหวาน จวนจะรุ่ง น้ำค้างประปรัง ยารุ่งแสงทองเหลือง ชะแฉ่งแลหา สุริยา จากฟ้า
เรื่องรอง ยามหนาวใครเล่าจะประคอง โถ ยามหนาวใครเล่าจะประคอง มานี่ซิห้อง มาครองสิหนาว
เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการถามหาความรัก จากฟากฟ้าแลธรรมชาติ

เพลงโลกที่เราสร้างสรรค์

โลกที่เราสร้างสรรค์ ต่างกันนั้นช่างงามวิไล ย้มนิด ย้มจ้องมองไป งามวิไลล่อล่อตา ได้
อย่างนี้รำคู่เหมือนอยู่วิมานแดนฟ้า ทุกวันฉันปลื้มอรุณา เหมือนเด็ดดอกฟ้า เอามาเซขม เหมือนเด็ด
ดอกฟ้า เอามาเซขมเพลงดังกล่าวเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์บนโลกที่งามวิไล มีความสุขกับ
ความคิดสร้างสรรค์

เพลงรักจริง

วันใด ฉันไม่ได้มา คิดถึงดารา ติดตาเตือนใจ รักจริง รักจริง รักจริง ทุกสิ่งขอให้เธอเห็นใจ
รักจริงก็จใจ จะพูดออกไปฉันอายเธอเพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับความรัก คำพูดที่ออกมาจาก
หัวใจ

เพลงยูงรำแพน

สายลม รำแพนพัดล่อง นกยูงทอง มาร้อง รำแพน จากถิ่นหากินไกลแดน จากถิ่นหากินไกล
แดน นกยูงรำแพนปลัดแดนมาไกล นกยูงรำแพนปลัดแดนมาไกล เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับ
สัตว์ที่มีปีกซึ่งมักชอบออกหากินต่างพื้นที่

เพลงเชิญมารำวงไทย

เชิญมารำวงไทย แบบใหม่ ขอให้ไทยเจริญ ฉันอุตสาห์มาเชิญ สาวงามมารำคู่กัน รำวงสวย
ดี (ลูกคู่) ขอให้มืทำนอง รำวงสวยดี (ลูกคู่) ขอให้มืทำนอง สายตาแลมอง เมื่อแรกรักกัน (ลูกคู่)
สายตาแลมอง เมื่อแรกรักกันเพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการเชิญมารำวงไทยแบบเก่าหรือ
สมัยใหม่เพื่อช่วยอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย

เพลงดอกบัวไทย

ดอกบัวไทย นั้นช่างงามผุดผ่อง แต่ฉันมองเห็นว่าเธอสวยกว่า เธอนั้นสวยกว่า สวยยิ่งกว่า
เทพธิดา เธอนั้นสวยนักหนา สวยกว่าชีวาของฉัน หากเธอตาย ฉันต้องวายชีวัน มะมะ ตายด้วยกัน
ขึ้นสวรรค์ ฉันคู่กับเธอ

เพลงชิงรางวัลแม่พันทอง

ชิงรางวัลแม่พันทอง เร เร เร แม่พวงดอกสร้อย ของรางวัลให้ฉันหน่อย ขอรางวัลให้ฉัน
หน่อย ได้แล้วจะลอยหน้ารำ เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการให้รางวัลของผู้หญิงเป็นสิ่งที่ตอบ
แทนจากการทำดี

เพลงมีกรรมต้องจำจาก

มีกรรม จะต้องจำจาก ดึกมากเสียแล้วพ่อคุณ ไก่แก้ว ส่งสำเนียงเสียงแจ้ว บอกเวลาแล้วยามรุ่งอรุณ ไก่แก้วส่งสำเนียงเสียงแจ้ว บอกเวลาแล้วยามรุ่งอรุณ ดึกมากฝากรักกันไว้ก่อน ดึกมากฝากรักกันไว้ก่อน แสงเดือนอ่อนๆ ยามรุ่งรัศมีจากไป ขอให้เธอ โชคดี จากไปขอให้เธอ โชคดี ทุกๆนาที่ ผันคิดตลอดคืนเพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการลาจากให้มีความ โชคดี มีชัย

แนวคิดการสร้างเอกสารประกอบการสอน

เอกสารประกอบการสอนชุดนี้มีที่มาจากกรณีที่ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาข้อมูลภูมิเพลงพื้นบ้านของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานีแล้วได้รับฟังบทเพลงพื้นบ้านราวงย้อนยุคจากพ่อเพลงแม่เพลงจึงทำให้เกิดความประทับใจจากบทเพลงและท่วงทำนองของเนื้อหาของเพลงที่พ่อเพลงแม่เพลงของชมรมผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดความรู้ภูมิเพลงมาสู่ผู้วิจัย ซึ่งในความประทับใจนั้นทำให้เกิดแนวคิดที่ต้องการจะอนุรักษ์วัฒนธรรมการเล่นเพลงพื้นบ้านนี้ขึ้น และยังอีกหลาย ๆ แนวคิดของผู้วิจัย ได้แก่ด้านความสวยงามทางภาษาที่ใช้ในบทเพลง/ ความไพเราะของท่วงทำนองเพลง/วัฒนธรรมทางความคิดที่ออกมาในรูปแบบของภูมิปัญญาทางบทเพลงการอนุรักษ์สืบทอดทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่นผ่านคนตรีและเนื้อร้อง อีกทั้งการถ่ายทอดสู่ลูกหลานของพ่อเพลงแม่เพลงก็มีน้อยเนื่องจากยุคสมัยได้เปลี่ยนแปลงไป มีแนวเพลงที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้นจึงทำให้ความสนใจในบทเพลงราวงพื้นบ้านแบบนี้ก็ได้เสื่อมถอยลงด้วยเช่นกัน เหตุทั้งหลายเหล่านี้ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยต้องการนำบทเพลงพื้นบ้านราวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาของพ่อเพลงแม่เพลงในชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี มาพัฒนาให้เป็นเอกสารประกอบการสอนซึ่งใช้สอนสำหรับนักศึกษาและจากการวิเคราะห์ถึงหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของ โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรที่ผู้วิจัยทำการสอนอยู่นั้น ไม่ปรากฏการสอนบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นในหลักสูตรการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงมีความคิดต้องการสร้างเอกสารประกอบการสอนนี้ขึ้นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรเพื่อปลูกฝังความชอบบทเพลงแนวอนุรักษ์นิยม

เนื้อหาเชิงทฤษฎีในการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลที่ผู้วิจัยจัดทำการสอน ได้มีการนำแบบฝึกหัด แนวการสอนปฏิบัติไวโอลินในที่นี้ผู้วิจัยได้นำหลักการเรียนการสอนปฏิบัติไวโอลินของดร.ชินอิชิ ชูซูกิมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในรายวิชานี้ให้มีความเหมาะสมและง่ายต่อการเรียน ซึ่งมีการเน้นขั้นตอนของการฟังเป็นพื้นฐานแรก จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนของการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งนับว่าเป็นการฝึกโสตประสาทและนำมาปฏิบัติบนเครื่อง

ดนตรีโดยตรง และสามารถประเมินผลได้จากการเล่นเครื่องดนตรีนั่นเอง : (MUSICMAN, 2552) โดยจะมีการนำบทเพลงฝึกหัดสำหรับไวโอลินของชูซูกิเข้ามาประยุกต์กับบทเพลงพื้นบ้านรางวัลย้อนยุคของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานีนั้น มีขั้นตอนการนำเสนอเพลงในแบบของการพัฒนาเป็นเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 ซึ่งได้มีการถ่ายทอดการอนุรักษ์บทเพลงผ่านการเรียนปฏิบัติไวโอลิน โดยจะมีแบบฝึกหัดที่มีการประยุกต์ใช้กับเพลงพื้นบ้านรางวัลย้อนยุคโดยการอิงรูปแบบเนื้อหามาจากแบบฝึก Suzuki Violin Book 1 ในเพลง Twinkle Twinkle Little Star นำเข้ามาใช้ประกอบกับการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา

เอกสารประกอบการสอน

นักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมาย ประเภท และองค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอน ดังนี้

ความหมายของเอกสารประกอบการสอน

กรมวิชาการ (2533, น.91) ได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการสอนไว้ว่าเอกสารประกอบการสอนหมายถึง เอกสารที่บอกเทคนิคการแก้ปัญหาการเรียนการสอนเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะจุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้ครูหรือนักเรียนไว้ใช้ประกอบการเรียนการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษาซึ่งจะต้องมีเนื้อหาครอบคลุมและครบถ้วนตามรายละเอียดของวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่น้อยกว่ารายวิชา

นภลัย สุวรรณธาดา (2533, น.116) ได้กล่าวถึงเอกสารประกอบการสอนพอสรุปได้ว่าเอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารต่างๆที่นำมาใช้ในการประกอบการเรียนการสอนทุกระดับ ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหา แผนการสอน สื่อ ประเมินผล ใช้เป็นแนวทางการเรียนการสอน 1 รายวิชา

จำเนียร น้อยท่าซ่าง และวิณา นันทพันธาวาทย์ (2534, น.16) ได้กล่าวถึง เอกสารประกอบการสอนว่า เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารที่ควรใช้ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาใดวิชาหนึ่งที่ต้องสอนตามหลักสูตรมีหัวข้อและเนื้อหาที่ครอบคลุมและครบถ้วนตามรายละเอียดวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า 1 รายวิชา และครอบคลุมด้านต่างๆ เช่น ความมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมและวิธีสอน อุปกรณ์ที่ใช้วัดผล ประเมินผล เป็นต้น

สุรัชย์ บุญญานุกสิทธิ (2535, น.1-2) ให้ความหมายไว้ในลักษณะเดียวกันคือ เอกสารประกอบการสอนหมายถึง เอกสารรูปแบบต่างๆ ที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการจัดสภาพการเรียนการสอน นอกเหนือจากตำราหรือแบบเรียนที่กำหนดไว้ หรือขยายแนวทางและประกอบแผนการจัดการเรียนรู้และประสิทธิภาพในการสอนให้สูงขึ้นโดยมีเนื้อหาสาระตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

รายวิชาที่หลักสูตรกำหนดอาจใช้ประกอบการสอนรายจุดประสงค์ในรายวิชานั้นๆ ไม่น้อยกว่า 1 รายวิชา

นคร พันธุ์ณรงค์ (2538, น.124) ได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการสอนไว้ว่า เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารหรืออุปกรณ์ที่ครูใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรที่ใช้ในการศึกษา มีเนื้อหาครอบคลุมด้านต่างๆ ดังนี้ จุดประสงค์การเรียนรู้สาระสำคัญ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล คำรา และหนังสืออ่านประกอบแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้

วิเชียร เกษประทุม (2539, น.2) ได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการสอนไว้ว่า เอกสารประกอบการเรียนการสอนหมายถึง เอกสารหรือสื่ออุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรมีลักษณะเป็นเอกสารหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในวิชาที่ตนสอน ประกอบด้วยแผนการสอน หัวข้อ คำบรรยาย โดยมีรายละเอียดพอสมควร และอาจมีสิ่งต่างๆ เพิ่มขึ้น เช่น รายชื่อบทความ หรือหนังสืออ่านประกอบ

กรมวิชาการ (2544, น.35) ได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการสอนว่าเป็นสื่อที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ หรือมาตรฐานของหลักสูตรโดยทั่วไปประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา สาระการเรียนรู้ กิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล หรืออาจมีกิจกรรมเสนอแนะ เพิ่มเติม

ทรงจิต ปราสาท (2532, น.19-22) ได้กล่าวไว้ว่า เอกสารประกอบการสอนได้กำหนดองค์ประกอบของเอกสารประกอบการเรียนการสอนดังต่อไปนี้ ประกอบการสอนในแต่ละบทประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล หนังสืออ่านประกอบ เชิงอรรถตามที่กล่าวอ้าง เพื่อระบุแหล่งวิชาที่ให้ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

บันลือ พลุทชะวันและดารา ศิริเจริญ (2537, น.43) ได้กำหนดองค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอนในแต่ละบทประกอบด้วยจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล หนังสืออ่านประกอบเชิงอรรถตามที่กล่าวอ้าง เพื่อระบุแหล่งวิชาที่ให้ผู้เรียนต้องค้นคว้าเพิ่มเติม

จากความหมายของเอกสารประกอบการสอนที่ผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้ อาจสรุปได้ว่า เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารที่สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นคู่มือในการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครอบคลุม ครบถ้วนตามคำอธิบายรายวิชานั้นๆ ที่หลักสูตรกำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 1 รายวิชา

แนวคิดทฤษฎีและจิตวิทยาที่นำมาใช้ในเอกสารประกอบการสอน

ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham, Maslow) เป็นผู้วางรากฐานจิตวิทยามนุษย์นิยม (Corey, 1977) เขาได้พัฒนาแรงจูงใจซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบการศึกษาของอเมริกันเป็นอันมากทฤษฎีของเขามีความคิดอยู่บนพื้นฐานที่อยู่บนความคิดที่ว่า การตอบสนองแรงขับ เป็นหลักการเพียงอันเดียวที่มีความสำคัญที่สุด ซึ่งอยู่เบื้องหลังพฤติกรรมมนุษย์ มาสโลว์มีหลักการที่สำคัญที่เกี่ยวกับการจูงใจ โดยเน้นในเรื่องลำดับขั้นความต้องการ เขามีความเชื่อว่า มนุษย์มีแนวโน้มที่จะมีความต้องการอันใหม่ที่สูงขึ้น เมื่อความต้องการพื้นฐานต้องการได้รับการตอบสนอง เช่น ความมั่นคงปลอดภัย กินอิ่มนอนหลับ ความต้องการอื่นจะเข้ามาทดแทน เป็นพลังซึ่งจูงใจให้เกิดพฤติกรรม เช่นอาจเป็นความสำเร็จในชีวิต เป็นต้น แรงจูงใจของคนเรามาจากความต้องการ พฤติกรรมของคนเรามุ่งไปสู่การตอบสนองความพอใจ มาสโลว์แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เป็น 7 ระดับด้วยกัน ได้แก่ สรีรวิทยา ความปลอดภัย ความรัก และการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความภูมิใจ ความตระหนักถึงตนเองอย่างถ่องแท้ รู้และเข้าใจ การมีสุทธริยภาพ ความต้องการ 4 ระดับแรก เป็นความต้องการซึ่งขาดแคลน (Deficiency need) เพราะมนุษย์จะต้องตอบสนองเมื่อขาดแคลน เช่น เมื่อขาดอาหาร ขาดความปลอดภัย ขาดความรัก ขาดคุณค่า มาสโลว์กล่าวว่า มนุษย์มีแรงจูงใจที่จะตอบสนองความต้องการ 3 อันหลังซึ่งเรียกว่า ความต้องการของมนุษย์ที่เป็นอยู่ (Being need) หรือความต้องการความเจริญงอกงาม (Growth need) เมื่อมนุษย์เราไม่ขาดแคลนแล้ว ความต้องการจะเจริญงอกงามไม่ได้ ต้องการเพราะมีความขาดแคลน แต่เป็นความปรารถนาพื้นฐานที่จะตระหนักถึงตนเองอย่างถ่องแท้มีความรู้ปัญญา (สัมพันธ์กับความดี จักรกรรม คุณค่า ความยุติธรรม) และสุนทรียภาพ (ประทับใจในความงาม ความมีระเบียบ ความได้สัดส่วน)

ลำดับขั้นความต้องการ มาสโลว์เสนอเสนอว่าความต้องการในระบบของเขา เป็นขั้นตอนที่จะต้องทำให้สมบูรณ์เพื่อไปสู่ความเจริญงอกงามของตน ซึ่งเป็นไปตามลำดับขั้น นั่นคือความต้องการระดับต่ำต้องได้รับการตอบสนองก่อน และความต้องการที่อยู่ในระดับที่สูงกว่า จะเข้ามาแทนที่ความต้องการทางสรีระต้องได้รับการตอบสนองก่อน เราจึงต้องการความมั่นคงปลอดภัย และเมื่อเรารู้สึกมั่นคงปลอดภัย เราจะต้องความรักข้อแตกต่างระหว่างความต้องการที่ขาดแคลน ความเจริญที่งอกงาม

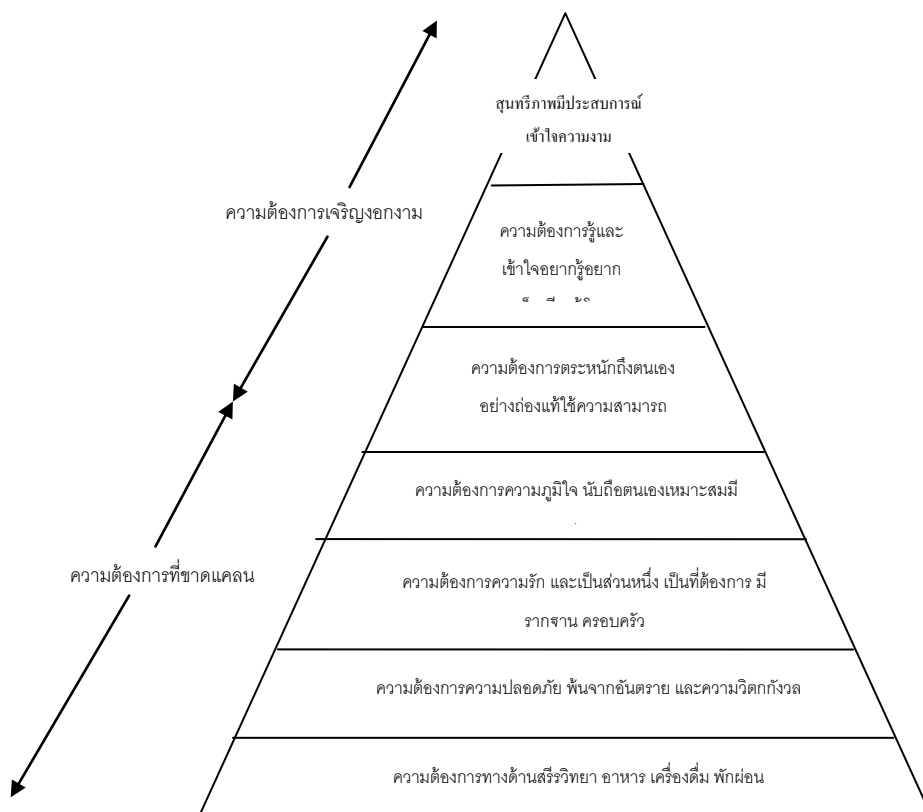
1. บุคคลกระทำเพื่อขจัดความแคลน (เช่น ความหิว) เขาจะแสวงหาความสุขความพอใจจากการเจริญงอกงาม
2. แรงจูงใจที่ขาดแคลนนำไปสู่การลดความเครียด ซึ่งไม่ยอมให้เกิดขึ้น และเป็นการรักษาภาวะสมดุล แรงขับความเจริญงอกงามจะคงอยู่ในรูปแบบของความพึงพอใจ

3. การตอบสนองความต้องการที่ขาดแคลนทำให้รู้สึกอ่อนคลาย และอึด การตอบสนองความเจริญงอกงามที่นำไปสู่ความพึงพอใจ และยังแสวงหาความเจริญงอกงามต่อไป

4. ความต้องการที่ขาดแคลนตอบสนองได้จากการได้อยู่อาศัยกับผู้อื่น ทำให้บุคคลต้องพึ่งพาสิ่งแวดล้อม มีแนวโน้มที่จะถูกผู้อื่นชักนำไป เช่น ความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ความต้องการความเจริญงอกงามมีความเป็นอิสระมากกว่า เป็นการให้ทิศทางแก่ตนเอง

5. คนที่มีแรงจูงใจของความขาดแคลน จะต้องพึ่งพาอาศัยบุคคลอื่น เพื่อขจัดความขาดแคลนนี้ คนที่มีความต้องการเจริญงอกงามจะช่วยเหลือตนเองได้ดีกว่า

ความต้องการและการสอน พฤติกรรมมนุษย์เรามากมายไม่ได้เป็นผลจากความพยายามจะตอบสนองความต้องการกระนั้นก็ตามเป็นสิ่งสำคัญที่ครูจะต้องตระหนักถึงความต้องการของนักเรียนเป็นสิ่งที่ชัดเจนว่าความต้องการบางอย่าง เช่น ความต้องการทางชีววิทยาต้องได้รับการตอบสนองกระบวนการเรียนการสอนจึงมีประสิทธิภาพได้ เด็กที่หิวหรือกระหายยากที่จะมีสมาธิในการเรียน ในทำนองเดียวกันครูที่หิวก็ยากที่จะสอนได้ดีเท่าที่ครูไม่รู้สึกริว ความต้องการพื้นฐานอื่นๆ เช่น เพศ ไม่ใช่ปัญหารุนแรงสำหรับเด็กเล็ก และอาจไม่เป็นปัญหาเช่นเดียวกับวัยรุ่นหรือครู

ภาพที่ 2 แผนภูมิลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

ในสังคมเรา เด็กส่วนใหญ่ได้รับการดูแลอย่างดีเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐาน ครูไม่ต้องคอยกังวลในการตอบสนองความต้องการทางสรีรวิทยา แต่ความต้องการทางด้านจิตใจเป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งได้แก่ ความรัก ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สัมฤทธิ์ผล และการตระหนักถึงตนเองอย่างถ่องแท้ ครูควรใช้ความรู้เกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน เพื่อจุดมุ่งหมายทางการสอนโดยตรง เด็กหลายคนต้องการมีความต้องการทางด้านสัมฤทธิ์ผล และการตระหนักถึงตนเอง เด็กหลายคนอาจได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านสัมฤทธิ์ผล และการจัดกิจกรรมในโรงเรียน กิจกรรมเหล่านี้ถ้ายากเกินไปย่อมเป็นไปไม่ได้ที่จะให้เด็กประสบความสำเร็จ หรือถ้าง่ายเกินไปก็ย่อมไม่มีความหมายอะไร กิจกรรมเหล่านี้ต้องมีความหมายสอดคล้องกับชีวิตของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการยินยอมจากเพื่อนๆ พ่อแม่ และครู การจะช่วยให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงมีความเจริญงอกงามยากที่จะสำเร็จลงได้จากความพากเพียรพยายามของครูลำพัง แต่ควรเป็นเป้าหมายสูงสุดของกระบวนการศึกษาทั้งหมดและนี่คือแรงผลักดันจากการเคลื่อนไหวด้านมนุษยนิยมในวงการศึกษา

ภายใต้สิ่งแวดล้อมในอุดมคติเท่านั้น ที่ความต้องการระดับสูงจะปรากฏขึ้นได้ และเมื่อมีความต้องการระดับสูง และมีโอกาส บุคคลจะมีการเลือกอย่างฉลาด มาสโลว์จะเน้นถึงความแตกต่างของ การเลือกที่ดี และ การเลือกที่เลว เมื่อบุคคลมีอิสระที่จะเลือก เขามักเลือกอย่างฉลาด อย่างไรก็ตามบ่อยครั้งที่คนเรามีการเลือกทำร้ายตนเอง เช่น เด็กที่ขาดความเชื่อมั่น อาจเลือกสถานที่เรียนจากระยะทางในการไปมหาวิทยาลัย ใกล้-ไกล หรือ เลือกเพราะเรียนง่ายดี แทนที่พิจารณาจากคุณภาพของโปรแกรมการสอน ความรู้ที่จะได้เป็นความกลัวที่เจริญงอกงามเกาะติดอยู่กับความต้องการความปลอดภัย ความเจริญงอกงามในทัศนะคติของมาสโลว์ เป็นผลของสภาพการณ์ต่างๆ ที่มีเข้ามาไม่รู้จกจบสิ้น ให้อิสระในการเลือกระหว่างความดึงดูดใจ และความกลัวความไม่มั่นคงปลอดภัย ถ้าบุคคลมีความต้องการความเจริญงอกงามการเลือกย่อมก่อให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ตนเอง

ทฤษฎีความทะเยอทะยาน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีพื้นฐานจากงานของฮอป (Hoppe, 1930) เซียร์ส (Sears, 1940) แมคเคลแลนด์ (Mc Clelland, 1961) และแอตคินสัน (Atkinson, 1967) โดยเน้นบทบาทของเป้าหมาย และประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของนักเรียน งานของฮอปในระยะแรกอธิบายถึงประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของบุคคล เขาให้ข้อสังเกตว่า บุคคลมีแรงจูงใจในระดับสูง หลังจากได้รับความสำเร็จ และลดลงหลังจากประสบความล้มเหลว เราจะปรับเป้าหมายให้ต่ำลง ความสำเร็จมีความเป็นไปได้เพิ่มขึ้น ทำให้ไม่รู้สึกอึดอัดกับความสำเร็จที่ได้มาง่ายขึ้น บุคคลเลือกระดับความทะเยอทะยานให้สมดุลกับความขัดแย้ง

2 อย่าง คือความปรารถนาที่จะหลีกเลี่ยงความผิดหวังที่มาพร้อมกับความล้มเหลว (ซึ่งจะทำให้ความทะเยอทะยานต่ำลง) ฮอฟเห็นว่ากลไกของความสมดุลอาจหมายความว่าคนที่ยังตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไปไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ย่อมพบกับความล้มเหลวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในทางตรงกันข้าม คนที่วางระดับของแรงจูงใจไว้ต่ำย่อมไม่พบกับความพอใจจากความสำเร็จของตน สำหรับฮอฟ นักเรียนควรตั้งระดับทะเยอทะยานใกล้เคียงกับความเป็นจริง ทำให้ประสบความสำเร็จและยังเกิดความพอใจจากความสำเร็จนั้นไปด้วยในขณะเดียวกัน

ในทศวรรษต่อมา เชียร์ส ได้ทำการทดลองที่น่าสนใจเกี่ยวกับความทะเยอทะยานของนักเรียน ซึ่งการทดลองนี้มีผลต่อพัฒนาการของทฤษฎีแรงจูงใจไฟส์มัททซ์ เขาแบ่งนักเรียนชั้นประถมออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ (มีประวัติเรียนดีทุกด้าน สม่าเสมอ) กลุ่มล้มเหลว (มีคะแนนไม่ดีทุกด้านอย่างต่อเนื่อง) และกลุ่มที่มีความแตกต่าง (คะแนนการอ่านดี แต่คะแนนคณิตศาสตร์ไม่ดี) เด็กเหล่านี้ได้รับแบบทดสอบการอ่านและคณิตศาสตร์ 20 ชุด เป็นแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบความเร็ว หลังจากที่ทดสอบแต่ละอันให้จะเด็กคาดคะเนระยะเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบครั้งต่อไป ครั้งหนึ่งของเด็กในกลุ่มที่ 1 (กลุ่มสำเร็จ) จะได้รับคำชมเชยมากมาย หลังจากการทดสอบส่วนใหญ่ แต่ไม่ใช่ทั้งหมด อีกครั้งหนึ่งขอลกลุ่มล้มเหลวถูกวิจารณ์อย่างรุนแรงหลังจากทดสอบส่วนมาก ผลปรากฏว่า เด็กในกลุ่มที่ถูกวางเงื่อนไขของความสำเร็จประเมินงานสอนของตนได้อย่างถูกต้อง มีการวางเป้าหมายไว้สูงกว่าที่เป็นจริงเล็กน้อย ผู้สังเกตพฤติกรรมไม่ได้ดูว่ามาจากกลุ่มใด เด็กในกลุ่มที่ถูกวางเงื่อนไขล้มเหลว มีความแตกต่างอย่างมากกับเป้าหมายและผลงานที่เป็นจริงและยังมีผลอย่างมากต่อวิธีการตั้งเป้าหมายที่เป็นไปไม่ได้ ขณะที่บางคนตั้งเป้าหมายนำขึ้น ไม่น่าแปลกใจว่าเด็กในกลุ่มล้มเหลว และกลุ่มแตกต่าง ได้รับผลกระทบจากการวางเงื่อนไขของความล้มเหลวมากที่สุดแมคเคลแลนด์ สรุปลักษณะของคนมีแรงจูงใจไฟส์มัททซ์สูงไว้ดังนี้

1. มีความรับผิดชอบในพฤติกรรมของตน และตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศในการทำงาน
2. ตั้งวัตถุประสงค์ที่มีโอกาสสำเร็จ 50 - 50 หรือมีความเสี่ยงปานกลาง
3. พยายามทำงานแบบไม่ทอดทิ้งจนถึงจุดหมายปลายทาง
4. มีความสามารถในการวางแผนระยะยาว
5. ต้องการข้อมูลย้อนกลับของผลการทำงาน
6. เมื่อประสบความสำเร็จมักอ้างสาเหตุจากภายใน เช่น ความสามารถ ความพยายาม

แมคเคลแลนด์ เชื่อว่าแรงจูงใจไฟส์มัททซ์เป็นสิ่งที่เรียนรู้ การศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ การอบรมเลี้ยงดูความคิดเห็นอันนี้ มีหลักฐานจากการศึกษาเด็กที่มีแรงจูงใจในสัมฤทธิ์ผลของลูก ฝึกให้ลูกช่วยตัวเอง มีความเป็นอิสระแก่ตน การอบรมค่อนข้างเข้มงวดให้รางวัลเมื่อลูกทำสำเร็จตามที่ตั้ง

มาตรฐานไว้ และลงโทษถ้าทำไม่ได้ ให้ความรักความอบอุ่นแสดงให้ลูกเห็นว่า ที่ต้องเข้มงวดเพราะความรักและปรารถนาให้ลูกมีความสำเร็จ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541)

สุรางค์ โค้วตระกูล และคณะ (2541) ได้ทดลองอบรมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตามหลักของแมคเคลแลนด์ โดยเลือกอบรมเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมระดับต่ำ จำนวน 18 คน ที่กำลังเรียนอยู่ในระดับอนุบาล เมืองฟิลาเดลเฟียประเทศสหรัฐอเมริกา โดยฝึกให้เด็กมีพฤติกรรมดังนี้

1. มีความรับผิดชอบในงานที่ตนทำ
2. รู้จักตั้งวัตถุประสงค์ของงานที่จะต้องทำเพื่อความสำเร็จ ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป มีความเสี่ยงระดับปานกลาง
3. รู้จักใช้ข้อมูลย้อนกลับปรับการตั้งความคาดหวังต่องานในอนาคต
4. มีความพยายามไม่ทอดทิ้งเพื่อให้งานบรรลุผล

การอบรมใช้ทั้งหมด 10 สัปดาห์ การอบรมแต่ละวันแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นการเล่นเกมสัปดาห์บุคคล ตอนหลังเป็นการอบรมกลุ่ม เกมส์ที่ใช้ในการอบรมมี 2 อย่างคือ ให้ต่อเป็นรูปสัตว์ด้วยท่อนไม้ที่มีความยาวต่างกัน และต่อบล็อกเล็กๆ ให้สูงขึ้นโดยไม่ล้ม การเล่นเกมทั้งสองอย่างเป็นการเล่นรายบุคคล ผู้อบรมบันทึกพฤติกรรมของเด็กเพื่อช่วยให้เด็กตั้งวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับความเป็นจริง หลังจากเล่นเกม จะพบนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยเพื่ออ่านเรื่องเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้ฟังตัวเองของเรื่อง จะมีคุณลักษณะอันนี้ ในแต่ละวันเด็กจะนำผลงานมาแสดงให้เพื่อนดู จะได้รับคำชมเชยจากผู้ฝึก รวมทั้งการปรบมือแสดงความชื่นชมจากเพื่อน ๆ ผลจากการฝึกพบว่าเด็กกลุ่มนี้มีระดับเซาว์ปัญญาเพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอบรม

เป้าหมายของเด็กสามารถเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ เอมส์ และอาร์เซอร์ รายงานว่า เมื่อนักเรียนเห็นครูเน้นเป้าหมายการปรับปรุงตนเองในชั้นเรียน เด็กมักใช้ยุทธวิธีในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ชอบงานที่ทำท้าทายขึ้น และชอบห้องเรียนของตนมากขึ้น เมื่อครูเป็นตัวอย่างให้เห็นผลของความพยายาม เน้นเป้าหมายที่สัมพันธ์กับนักเรียนแต่ละคน และเน้นการพัฒนาตนเองปรับปรุงตนให้ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา ช่วยให้นักเรียนเห็นว่าความพยายามช่วยให้เกิดความแตกต่างได้อย่างไร ทำให้นักเรียนหาแนวทางไปสู่การปรับปรุงตนเองซึ่งการปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองนี้ควรเป็นเป้าหมายที่สำคัญสำหรับครูทุกคน

ทฤษฎีการวางเงื่อนไข

สกินเนอร์ (Burthus, F, Skinner) ผู้คิดทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำขึ้น เขาเป็นนักการศึกษาและนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกัน ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าทดลองทฤษฎีจนเป็นที่ยอมรับ

อย่างกว้างขวางในปี ค.ศ. 1950 สกินเนอร์ ได้สร้างเครื่องมือช่วยสอนที่เรียนว่า บทเรียนสำเร็จรูป หรือ โปรแกรมการเรียนขึ้น และระบบการเรียนการสอนได้เป็นผลสำเร็จดียิ่งขึ้น

หลักการเรียนรู้ของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำเน้นการกระทำของผู้รับการทดลอง หรือผู้ที่เรียนรู้ มากกว่าสิ่งเร้าที่ผู้ทดลองหรือผู้สอนกำหนด กล่าวคือ เมื่อต้องการให้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้จากสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เราจะให้ผู้เรียนรู้เลือกพฤติกรรมเอง โดยไม่บังคับหรือบอกแนวทางการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วจึง “เสริมแรง” พฤติกรรมนั้นๆทันที เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำนั้น พฤติกรรมหรือการตอบสนองขึ้นอยู่กับ การเสริมแรง (Reinforcement) นั้นเอง

การเสริมแรงเป็นสิ่งเร้าใดที่ทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้วมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก มีความคงทนถาวร เช่น การกดคันและจิกเป็นสี ของนกพิราบได้อย่างถูกต้องทุกครั้ง เมื่อหิวหรือต้องการ ในการทดลองของสกินเนอร์ตัวเสริมแรงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดเมื่อนำมาใช้แล้วทำให้อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น เช่น การชมเชย รางวัล อาหาร เป็นต้น
2. ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดซึ่งเมื่อนำออกไปแล้วทำให้เกิดการตอบสนองเพิ่มขึ้น เช่น เสียงดัง คำตำหนิ อากาศร้อน กลิ่นเหม็น เป็นต้น

จากทฤษฎีของสกินเนอร์ สามารถได้หลักการที่นำมาใช้ในการศึกษาเอกสารประกอบการสอนดังนี้

1. เงื่อนไขการตอบสนอง (Operant Conditioning) พฤติกรรมส่วนมากของมนุษย์ประกอบด้วย การตอบสนองที่แสดงออกมา การตอบสนองเหล่านี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่แสดงออกมาเรื่อย ๆ ในเมื่อมนุษย์ยังมีชีวิตอยู่และพฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นกี่ครั้ง หรือบ่อยครั้งแค่ไหนก็ด้วยความถี่อันหนึ่งที่เรียกว่า อัตราการตอบสนองหรืออัตราการแสดงออกของพฤติกรรมการเรียนรู้ได้เพราะการเสริมแรง

2. การเสริมแรงเมื่อสิ่งมีชีวิตมีการตอบสนอง ผู้ฝึกสามารถที่จะให้สิ่งเร้าใหม่ซึ่งอาจจะทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง หรืออาจจะไม่ทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าสิ่งเร้านั้นทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงเราเรียกสิ่งเร้าใหม่นั้นว่า ตัวเสริมแรง ถ้าสิ่งเร้านั้นไม่มีผลต่อการทำให้อัตราการตอบสนองเกิดการเปลี่ยนแปลงเราเรียกว่า ไม่เป็นตัวเสริมแรง

เสาวนีย์ สิทธิบัณฑิต (2528, น.292-293) ได้กล่าวถึงหลักการทฤษฎี และจิตวิทยาที่นำมาใช้ในการผลิตเอกสารประกอบการสอนมีดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยาในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้ เพราะถือว่าการสอนนั้นไม่สามารถปั้นผู้เรียนให้เป็นแม่พิมพ์เดียวกันได้ในเวลาที่เท่ากัน เพราะผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ตามวิถีทางของเขา และใช้เวลาเรียนเรื่องหนึ่งๆ ที่แตกต่างกันออกไป ความแตกต่างเหล่านี้มีความแตกต่างทางด้านความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ด้วยเหตุผลที่คนเรามีความแตกต่างกันดังกล่าว ผู้สร้างเอกสารประกอบการสอนจึงพยายามที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในชุดนั้นๆ ซึ่งวิธีที่เหมาะสมที่สุดวิธีหนึ่งก็คือการจัดการสอนรายบุคคลซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามความแตกต่างของแต่ละคน

2. การนำสื่อประสมมาใช้ เป็นการนำเอาสื่อการสอนหลายประเภทมาใช้สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยข้อดีของสื่อแต่ละชนิดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้

3.1 เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.2 ตรวจสอบผลการเรียนของตนเองว่าถูกหรือผิดได้ทันที

3.3 มีการเสริมแรง คือ ผู้เรียนจะเกิดความภูมิใจ ดีใจที่ตนเองทำได้อีกต้องเป็นการให้กำลังใจที่จะเรียนต่อไปถ้าตนเองทำไม่ถูกต้องจะได้ทราบเวลาที่ถูกต้องนั้นคืออะไร จะได้ไตร่ตรองพิจารณาทำให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความท้อถอยหรือสิ้นหวังในการเรียน เพราะเขาจะมีโอกาสที่จะสำเร็จได้เหมือนคนอื่นๆ เหมือนกัน

3.4 เรียนไปที่ละขั้นตามความสามารถและความสนใจของตนเอง

4. การใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ เป็นการนำเอาวิธีวิเคราะห์ระบบมาใช้โดยจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียน ทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดไว้ในเอกสารประกอบการสอนจะสร้างขึ้นอย่างมีระบบจะต้องมีการตรวจเช็คทุกขั้นตอนและทุกอย่างต้องสัมพันธ์กันสอดคล้องกันเป็นอย่างดี มีการทดลองปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่จะเชื่อถือได้

จากแนวคิดและข้อมูลเบื้องต้นพอสรุปได้ว่า การสร้างเอกสารประกอบการสอนที่ดีจะต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน มีการจัดเนื้อหาสาระออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ โดยเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยาก สื่อการเรียนการสอนที่อยู่ในเอกสารประกอบการสอนจะต้องช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียน และเสริมแรงให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายหรือท้อใจ ในเอกสารประกอบการสอนจะต้องมีการประเมินผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง

ประเภทของเอกสารประกอบการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้จำแนกประเภทของเอกสารประกอบการสอนไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่นๆ (2523, น.17-118) ได้จำแนกเอกสารประกอบการสอน ออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. เอกสารประกอบการสอนประกอบการบรรยาย เป็นเอกสารประกอบการสอนที่มุ่งช่วยขยายเนื้อหาและสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น ให้สอนผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ ช่วยผู้สอนให้พูดน้อยลง เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ถือว่าการสอนแบบบรรยายยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน

2. เอกสารประกอบการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นเอกสารประกอบการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

3. เอกสารประกอบการสอนแบบเอกภาพ หรือเอกสารประกอบการสอนแบบรายบุคคล เป็นเอกสารประกอบการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง อาจเป็นการเรียนในโรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถ ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียน เอกสารประกอบการสอนรายบุคคลนี้ อาจออกมาในรูปของหน่วยงานการสอนย่อยหรือ โมดูล

4. เอกสารประกอบการสอนทางไกล เป็นเอกสารประกอบการสอนที่ผู้สอนกับผู้เรียนต่างถิ่นต่างเวลากัน มุ่งให้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุและโทรทัศน์ การสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525, น.174-175) ได้แบ่งเอกสารประกอบการสอนตามลักษณะของการใช้ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. เอกสารประกอบการสอนสำหรับการบรรยาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เอกสารประกอบการสอนสำหรับครูใช้คือ เป็นเอกสารประกอบการสอนสำหรับกำหนดกิจกรรม และสื่อการเรียนให้ครูใช้ประกอบคำบรรยายเพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้ลดน้อยลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนมากขึ้น ชุดการ-สอนนี้จะมีเนื้อหาเพียงหน่วยเดียวและใช้กับนักเรียนทั้งชั้น

2. เอกสารประกอบการสอนสำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม เอกสารประกอบการสอนนี้มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน และอาจจัดการเรียนการสอนในรูปศูนย์การเรียน เอกสารประกอบการสอนแบบกลุ่มจะประกอบด้วย เอกสารประกอบการสอนส่วนย่อยที่มีจำนวนเท่ากับจำนวนศูนย์การเรียนที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วยในแต่ละศูนย์ มีสื่อการเรียนหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนผู้เรียน ศูนย์กิจกรรมนั้นสื่อการเรียนอาจจัดอยู่ในรูปของการเรียนการสอนรายบุคคล หรือ

ผู้เรียนทั้งศูนย์ใช้ร่วมกันก็ได้ ผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดการ-สอนแบบกิจกรรมกลุ่ม อาจจะต้องขอความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มต้นเท่านั้น หลังจากเคยชินต่อวิธีการใช้แล้ว ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เอง ในขณะที่ทำกิจกรรม การเรียนหากมีปัญหาผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ เมื่อจบการเรียนรู้แต่ละศูนย์แล้ว ผู้เรียนอาจจะสนใจการเรียนรู้เสริมเพื่อเจาะลึกถึงสิ่งที่เรียนรู้ได้อีก จากศูนย์สำรองที่ครูจัดเตรียมไว้ เพื่อเป็นการไม่เสียเวลาที่จะต้องรอกอยผู้อื่น

3. เอกสารประกอบการสอนรายบุคคล เป็นเอกสารประกอบการสอนที่จัดระบบขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับขั้นความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อศึกษาครบแล้วจะทำการทดสอบประเมินผลความก้าวหน้า และศึกษาเอกสารประกอบการสอนชุดอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหาผู้เรียนจะปรึกษากันได้ในระหว่างเรียน และผู้สอนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้ประสานงาน หรือผู้ชี้แนะแนวทาง การเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนนี้จัดขึ้นเพื่อ ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองไปจนเต็มขีดความสามารถ โดยไม่ต้องเสียเวลารอกอยผู้อื่นเอกสารประกอบการสอนแบบนี้บางครั้งเรียกว่า บทเรียนโมดูล

ยุพิน พิพิธกุล และอรพรรณ ต้นบรรจง (2531, น.161-197) แบ่งประเภทของเอกสารประกอบการสอนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. เอกสารประกอบการสอนรายบุคคล เป็นเอกสารประกอบการสอนที่ให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ในเอกสารประกอบการสอนนี้จะประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรมและบัตรเฉลย บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัดหรือบัตรงานพร้อมเฉลยและบัตรทดสอบพร้อมเฉลย ในเอกสารประกอบการสอนนั้นจะมีสื่อการเรียนรู้ไว้พร้อม เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ใช้ประกอบในการเรียนเรื่องนั้นๆ

2. เอกสารประกอบการสอนสำหรับครู เป็นเอกสารประกอบการสอนที่ครูใช้ ประกอบด้วย ตารางคู่มือรายคาบ ซึ่งนำเนื้อหาในแต่ละบทมาแบ่งเป็นคาบ พร้อมทั้งเขียนรายการสอน วิธีสอน และสื่อการเรียนการสอนไว้ย่อๆ และหัวข้อในแต่ละข้อประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล แบบฝึกหัดเพิ่มเติม นันทนาการ และปัญหาที่ควรเน้น

3. เอกสารประกอบการสอนแบบผสม เป็นเอกสารประกอบการสอนที่นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเอง หรือครูใช้สอนก็ได้ จึงเป็นเอกสารประกอบการสอนที่ประกอบด้วยเอกสารประกอบการสอนรายบุคคลกับเอกสารประกอบการสอนสำหรับครูร่วมกัน โดยเน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองและกิจกรรมที่ครูสอน ผู้สร้างจะต้องเขียนกิจกรรมเพื่อสนองจุดประสงค์ของเอกสารประกอบการสอนนี้

จากแนวคิดและข้อมูลเบื้องต้น พอสรุปได้ว่าเอกสารประกอบการสอนแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอนประกอบคำบรรยายของครู เอกสารประกอบการสอนแบบรายบุคคล และเอกสารประกอบการสอนที่ใช้สำหรับกิจกรรมแบบกลุ่มซึ่งมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน

องค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอน

นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอนไว้ดังนี้

ชัยยศ เรืองสุวรรณ (2534, น.153) ได้กล่าวถึงเอกสารประกอบการสอนไว้ว่า เอกสารประกอบการสอนอาจมีหลายรูปแบบ แต่ต้องประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับครูและนักเรียนตามลักษณะของเอกสารประกอบการสอน ภายในคู่มือครูชี้แจงถึงวิธีการใช้เอกสารประกอบการสอนไว้อย่างละเอียด ครูและนักเรียนต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงอย่างเคร่งครัด จึงสามารถใช้เอกสารประกอบการสอนนั้นอย่างได้ผล คู่มืออาจทำเป็นเล่มหรือทำเป็นแผ่น แต่ต้องมีส่วนสำคัญ ดังนี้

- 1.1 คำชี้แจงสำหรับครู
- 1.2 บทบาทของครู
- 1.3 การจัดชั้นเรียนพร้อมแผนผัง
- 1.4 แผนการสอน
- 1.5 แบบฝึกปฏิบัติ

2. บัตรคำสั่ง เพื่อให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างที่มีอยู่ในเอกสารประกอบการสอนแบบกลุ่มและเอกสารประกอบการสอนแบบรายบุคคล บัตรคำสั่งประกอบด้วย

- 2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา
- 2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม
- 2.3 การสรุปบทเรียน อาจใช้การอภิปรายหรือการตอบคำถาม

บัตรคำสั่งต้องมีถ้อยคำกะทัดรัด เข้าใจง่าย ชัดเจน ครอบคลุมกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ ผู้เรียนต้องอ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจเสียก่อน แล้วจึงปฏิบัติตามเป็นขั้นๆ ไป

3. เนื้อหาหรือประสบการณ์ ถูกบรรจุอยู่ในรูปของสื่อการสอนต่างๆ อาจประกอบด้วยบทเรียนสำเร็จรูป สไลด์ แถบบันทึกเสียง แผ่นภาพ โปร่งใส เป็นต้น ผู้เรียนต้องศึกษาจากสื่อการสอนต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในเอกสารประกอบการสอนตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้

4. แบบประเมินผล อาจอยู่ในรูปของแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่าง จับคู่เลือกคำตอบที่ถูกหรือให้เหตุผลจากการทดลองหรือทำกิจกรรม

กิดานันท์ มะลิทอง (2531, น.181) จัดองค์ประกอบโดยทั่วไปของเอกสารประกอบการสอนไว้สรุปได้ว่าชุดการสอนมีส่วนประกอบดังต่อไปนี้

1. คู่มือสำหรับผู้สอนในการใช้เอกสารประกอบการสอน และสำหรับผู้เรียนในการใช้ชุดการเรียน

2. คำสั่งเพื่อกำหนดแนวทางในการสอนหรือการเรียน

3. เนื้อหาสาระบทเรียน จะจัดอยู่ในรูปของสไลด์ ฟิล์มสตริป เทปบันทึกเสียง วัสดุกราฟิก วีดิทัศน์ หนังสือบทเรียน ฯลฯ

4. กิจกรรมการเรียน เป็นการให้ผู้เรียนทำรายงาน ทำกิจกรรมที่กำหนด หรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้วเพื่อให้ความรู้ที่กว้างขึ้น

5. การประเมินผล เป็นการทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้น บุญชม ศรีสะอาด (2537, น.95-96) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอนที่สำคัญ 4 ด้านดังนี้

6. คู่มือการใช้เอกสารประกอบการสอน เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้เอกสารประกอบการสอนศึกษาและปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ อาจประกอบด้วยแผนการสอน สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนสอน บทบาทของผู้เรียน และการจัดชั้นเรียน

7. บัตรงาน เป็นบัตรคำสั่งว่า จะให้ผู้เรียนปฏิบัติอย่างไรบ้าง โดยระบุกิจกรรมตามขั้นตอนของการเรียน

8. แบบทดสอบวัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับตรวจสอบว่าหลังจากการเรียนเอกสารประกอบการสอนจบแล้ว ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่

9. สื่อการเรียนต่างๆ เป็นสื่อสำหรับผู้เรียนได้ศึกษามีหลายชนิดประกอบกัน อาจเป็นประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ เนื้อหาเฉพาะเรื่อง จุลสาร บทเรียน โปรแกรม หรือประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิต่างๆ แถบบันทึกเสียงของจริงต่างๆ เป็นต้น

เนื่องจากเอกสารประกอบการสอนมีหลายประเภท การผลิตเอกสารประกอบการสอนจึงขึ้นอยู่กับความเหมาะสมที่เกี่ยวกับลักษณะผู้เรียน สภาพแวดล้อม และเนื้อหา ที่จะช่วยให้สามารถเลือกรูปแบบของเอกสารประกอบการสอน ได้ตรงตามจุดประสงค์

จากการศึกษาองค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอน พอสรุปได้ว่า เอกสารประกอบการสอนแต่ละประเภทมีองค์ประกอบพื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน คือ คู่มือ กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อประสมประกอบการเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คุณค่าของเอกสารประกอบการสอน

รัชนิกร ทองสุคติ (2545, น.101) กล่าวว่า การสร้างเอกสารประกอบการสอนมีประโยชน์ ดังนี้

1. ผู้เขียนได้มีโอกาสศึกษารายละเอียดแห่งวิชาตามโครงสร้างที่หลักสูตรแห่งวิชานั้น
2. ผู้เขียนได้ฝึกกำหนดขอบข่ายของเรื่องที่จะเขียนตามคำอธิบายรายวิชานั้นๆ เช่น หัวเรื่อง (Topic) หรือรายบทเรียน และหัวข้อย่อย (Sub-Topic)
3. ผู้เขียนได้ฝึกการค้นคว้าแหล่งวิชาต่างๆที่จะประกอบการเขียนตามรายบทและขอบข่ายที่ผู้เขียนได้กำหนดขอบข่ายไว้
4. ผู้เขียนได้ฝึกใช้เชิงอรรถ จัดทำบรรณานุกรม อ้างอิง เพื่อให้การใช้เอกสารประกอบการสอนวิชานั้นมีความสมบูรณ์ขึ้นหรือสำหรับนักศึกษาที่สนใจอาจค้นคว้าศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้
5. ผู้เขียนได้เตรียมกำหนดแนวการสอนตามลักษณะบทเรียน โดยนึกถึงกิจกรรมที่เหมาะสมที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถเรียนบทเรียนนั้นๆ ได้ดี
6. ผู้เขียนได้มีโอกาสศึกษาโครงสร้างจากคำอธิบายรายวิชาเพื่อช่วยให้เข้าใจได้ดีกว่าเนื้อหาตามคำอธิบายรายวิชานั้นอาจเป็นหัวเรื่องหรือหัวข้อย่อยที่อยู่ในหัวเรื่องใดเรื่องหนึ่งและอาจสลับหัวเรื่องเพื่อความสะดวกในการศึกษาหรือเพื่อช่วยให้เนื้อหานั้นเกิดความต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี
7. ช่วยให้ผู้เขียนได้สังเกตเห็นลักษณะการจัดเนื้อหาจากคำอธิบายรายวิชานั้นว่า กว้าง แลบนับกว้าง หรือจุดเด่นที่ควรจะต้องเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือเน้นย้ำแล้วแต่กรณีการเขียนเอกสารประกอบการเรียนการสอนจะต้องยึดตามโครงสร้างตามคำอธิบายรายวิชาโดยถือหลักว่าเพิ่มเติมบทเรียนหรือหัวข้อย่อยได้ แต่จะตัดทอนหัวข้อหรือหัวเรื่องใดหัวเรื่องหนึ่งไม่ได้โดยเด็ดขาด ประสบการณ์ในการเขียนเอกสารประกอบการสอน ผู้เขียนจะได้รับการปฏิบัติที่มีคุณค่าครบถ้วนที่จะช่วยให้เกิดตำราวิชาการเพียงแต่จะหยิบยกหัวเรื่องส่วนใดส่วนใดส่วนหนึ่งมาเขียนเป็นตำราวิชาการได้ดีหรือไม่ทั้งนี้ก็แล้วแต่ผู้เขียนจะสังเกตเห็นประโยชน์และทางเป็นไปได้ตามแนวคิดแห่งตน

วีระ ไทยพานิช (2529, น.137) กล่าวว่า เมื่อนำเอกสารประกอบการสอนมาใช้จะทำให้

1. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ และรู้จักทำงานร่วมกัน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกวัสดุการเรียนและกิจกรรมที่เขาชอบ
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ก้าวหน้าไปตามอัตราศักยภาพความสามารถของแต่ละคน
4. เป็นการเรียนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. มีการวัดผลตนเองบ่อยๆ ทำให้นักเรียนรู้การกระทำของตนเองและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้น

6. ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริงเป็นการเรียนชนิด Active ไม่ใช่ Passive

7. ผู้เรียนจะสามารถเรียนที่ไหนเมื่อไรก็ได้ ตามความพอใจของผู้เรียนสามารถปรับปรุงการสื่อความหมายระหว่างนักเรียนกับครู

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของเอกสารประกอบการสอนมีประโยชน์ต่อทั้งครูผู้สอนและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งนี้เพราะเอกสารประกอบการสอนเป็นสื่อในการเรียนรู้ในอีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและนักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งเอกสารประกอบการสอนมีคุณค่าในการช่วยส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ยังทราบผลการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ อย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย หรือเกิดความท้อถอยในการเรียน

ขั้นตอนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้ อธิบายถึงขั้นตอนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอนไว้ดังนี้ สมเสริม ชูรักษ์ (2545, น.12) เสนอขั้นตอนการสร้างเอกสารประกอบการสอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตรและวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหา
2. ขั้นวางแผน ประกอบด้วย การกำหนดจุดประสงค์ กำหนดขอบเขต/หัวข้อ จัดทำโครงร่าง (Outline) กำหนดแนวการสอน เนื้อหา และเตรียมข้อมูล และแหล่งเรียนรู้
3. ขั้นยกร่าง ประกอบด้วย การลงมือเขียนต้นฉบับครั้งที่ 1 และตรวจทานต้นแบบครั้งที่ 1 และปรับปรุง
4. ขั้นทดลองใช้ ประกอบด้วย การทดลองใช้ต้นแบบ และปรับปรุงทดลองใช้ต้นแบบกับกลุ่มตัวอย่างและปรับปรุง
5. ขั้นทำต้นแบบ ด้วยการจัดทำต้นแบบเอกสารประกอบการสอนให้สมบูรณ์เอกสารประกอบการสอนที่หน่วยงานและนักศึกษาแล้วไว้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, น.123) ได้เสนอขั้นตอนการผลิตเอกสารประกอบการสอน โดยการนำเอาวิธีระบบการผลิตแผนจุฬาฯ ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเข้ามาใช้มี 10 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ อาจเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการ ตามที่เห็นเหมาะสม

2. กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอน โดยประมาณเนื้อหาวิชาที่ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ใน 1 สัปดาห์ หรือ 1 ครั้ง
3. กำหนดหัวเรื่องโดยกำหนดประสบการณ์ในหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยเป็นเรื่องๆ
4. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ ต้องให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้และหัวเรื่อง โดยสรุปแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกัน
5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง เป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อนแล้วเปลี่ยนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์พฤติกรรมไว้ทุกครั้ง
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นแนวทางในการเลือกและการผลิตสื่อการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ ทำการทดลองวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องออกแบบประเมินผลให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยการสอนแบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า หลังจากผ่านกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่
8. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการสอนแต่ละหัวเรื่องแล้ว ก็จัดสื่อการสอนนั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้ก่อนนำไปทดลองประสิทธิภาพ
9. การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน เพื่อเป็นการประกันว่าเอกสารประกอบการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นการช่วยในการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล
10. การใช้เอกสารประกอบการสอน เอกสารประกอบการสอนที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้ว สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของเอกสารประกอบการสอนและระดับการศึกษา โดยกำหนดขั้นตอนการใช้ ดังนี้
  - ขั้นที่ 1 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิม
  - ขั้นที่ 2 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
  - ขั้นที่ 3 ชั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ (ชั้นสอน) ผู้สอนบรรยายหรือแบ่งกลุ่มประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
  - ขั้นที่ 4 ชั้นสรุปผลการสอน เพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญ
  - ขั้นที่ 5 ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

เอกสารประกอบการสอนประกอบคำบรรยายหรือเอกสารประกอบการสอนสำหรับครู มีขั้นตอนการสร้างหรือการผลิตเช่นเดียวกับเอกสารประกอบการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม แตกต่างกันไปเพียงไม่มีการแบ่งแยกหัวเรื่องเป็นหัวข้อย่อยเท่านั้น เพราะเป็นการเรียนรู้หรือปฏิบัติกิจกรรมไปพร้อมๆ กัน ยกเว้นเมื่อต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมที่แตกต่างกัน จึงจัดแบ่งเนื้อหาหรือกิจกรรมให้เหมาะสมกับการดำเนินการเรียนการสอนในขั้นตอนนั้นๆ

ชัยยศ เรืองสุวรรณ (253, น.199-200) ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างเอกสารประกอบการสอนไว้ 10 ขั้นตอนด้วยกัน กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชา หรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เห็นเหมาะสม

1. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ ประมาณเนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์ หรือสอนได้หน่วยละครึ่ง
2. กำหนดหัวเรื่อง ผู้สอนจะต้องถามตัวเองว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์อะไรแก่ผู้เรียนบ้าง แล้วกำหนดหัวข้อเรื่องออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อยๆ
3. กำหนดหลักการและมโนคติที่กำหนดขึ้น จะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่องโดยสรุปรวมแนวความคิด สาร และหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน
4. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง โดยเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง
5. กำหนดกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็แนวทาง การเลือกและการผลิตสื่อการสอน “กิจกรรมการเรียน” หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ ทำการทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเล่นเกม เป็นต้น
6. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินผลผู้เรียนให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบทดสอบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า หลังจากการเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนแบบศูนย์การเรียนแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
7. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ครูใช้ถือเป็นสื่อการสอน ทั้งสิ้นเมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้ว ก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้เพื่อนำไปทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ส่วนมากจะกำหนดเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า 80/80

8. ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน เพื่อประกันว่าเอกสารประกอบการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้น โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

9. การใช้เอกสารประกอบการสอน เป็นขั้นการนำเอกสารประกอบการสอน ไปใช้ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบและปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา

จากการศึกษาขั้นตอนการทำเอกสารประกอบการสอน พบว่า เอกสารประกอบการสอนมีขั้นตอนในการทำดังนี้

1. เลือกเรื่อง และหัวข้อให้ครอบคลุมกับเนื้อหา
  2. ศึกษาทฤษฎี และเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง
  3. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
  4. สร้างเอกสารประกอบการสอนและจัดทำสื่อ ให้สอดคล้องกับเนื้อหา
  5. สร้างแบบทดสอบ ให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีการประเมินผลทุกครั้ง
- หลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนในหน่วยนั้นๆ
6. ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขสื่อ และแบบทดสอบให้สมบูรณ์
  7. ทดลองใช้สื่อการเรียนรู้และแบบทดสอบ โดยนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนกลุ่มย่อย
  8. ปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ แบบทดสอบ กิจกรรมการเรียนการสอน และเนื้อหาให้สมบูรณ์
  9. ทดลองใช้สื่อการเรียนรู้ และแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วกับผู้เรียนกลุ่มใหญ่
  10. ปรับปรุงแก้ไขสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์
  11. นำเอกสารประกอบการสอนที่ได้ไปทดลองใช้

ดังนั้นจากรูปแบบของเอกสารประกอบการสอนสรุปได้ว่า รูปแบบของเอกสารประกอบการสอน มีขั้นตอนที่เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์จุดประสงค์หรือหลักสูตรหรือสาระการเรียนรู้ เป็นกรอบในการจัดทำ นอกจากนั้นจะพิจารณาระดับช่วงชั้นของผู้เรียนเพื่อที่จะจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้จริงตามความเหมาะสมและความสนใจ โดยเรียงลำดับจากง่ายไปหายากและสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการใช้แหล่งข้อมูลในชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน รวมทั้งสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้

จิตวิทยาและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนดนตรี

จิตวิทยาพัฒนาการ

ในการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพนั้น ครูต้องคำนึงถึงและเข้าใจพัฒนาการพร้อมทั้งกระบวนการพัฒนาของเด็กในวัยต่างๆ สุชา จันทร์เอม (2544, น.127-129)

กล่าวไว้สรุปได้ใจความว่า เด็กวัย 10-12 ปี ชอบการยกย่อง การรวมกลุ่ม การยอมรับจากเพื่อน มีความซื่อสัตย์ต่อกลุ่ม มีสติปัญญา มีความคิดรอบคอบแก้ไขปัญหามากขึ้น เริ่มสนใจการแสวงหาความรู้ต่างๆ รู้จักการเข้าร่วมอภิปรายมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ กล้าตัดสินใจด้วยตนเองได้อย่างรวดเร็ว ศรีเรือน แก้วกังวาน (2540, น.69-82) กล่าวไว้สรุปได้ใจความว่า พัฒนาการของเด็กวัย 9-12 ปี เป็นวัยที่ต้องการเข้าร่วมกลุ่มเพื่อให้ได้รับการตอบสนองความต้องการของสังคมขั้นพื้นฐาน การได้รับการยกย่อง การได้เป็นคนสำคัญของกลุ่มหรือหมู่คณะ การสนับสนุนให้เด็กได้เข้ากลุ่มที่เหมาะสมกับสภาพของตนเพื่อเรียนรู้โลก สังคม และชีวิต เป็นสิ่งที่พึงกระทำ พร้อมกันนั้นเด็กในวัยนี้มีพัฒนาการและสติปัญญาที่สามารถแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ในเชิงรูปธรรม และเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าวัยที่ผ่านมา

แรงจูงใจ (Motive) เปรียบเหมือนบันไดขั้นต้นของการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เราสามารถในการเรียนรู้ได้หากมีแรงจูงใจในสิ่งที่เรียน

กระบวนการสอน (Teaching Procedure) กระบวนการสอนที่ส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องเป็นกระบวนการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างแจ่มแจ้งประกอบด้วยวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้

กระบวนการเรียน (Study Procedure) กระบวนการเรียนรู้ของคนนั้นเกิดจากการที่ประสาทสัมผัส (Sense) ได้รับการเร้าจากสิ่งเร้า (Stimulus) และการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับสิ่งแท้โดยตรงมากน้อยเพียงใดดังปรัชญาของคิวอี้ที่ว่า “Learning by Doing”

จิตวิทยาพัฒนาการทางดนตรี

พัฒนาการทางด้านดนตรีของเด็ก มีการดำเนินไปตามลำดับขั้นเช่นเดียวกับการพัฒนาการด้านอื่นๆ ฌรุตส์ สุททจิตต์ (2534, น.21-23) กล่าวไว้สรุปได้ใจความว่า

1. พัฒนาการทางด้านดนตรีของเด็กในวัย 9-12 ปี มีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดด้านดนตรีที่ลึกซึ้งกว่าเด็กในวัยก่อนหน้า สามารถเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ที่ยากขึ้น สลับซับซ้อนขึ้น ได้รู้จักเลือกฟังเพลง และความละเอียดอ่อนในการฟังเพลงมากขึ้น ด้านจังหวะ เด็กมีการรับรู้และมีความจำเกี่ยวกับรูปแบบของจังหวะดีขึ้น ด้านทำนอง เด็กสามารถร้องเพลงที่มีช่วงเสียงกว้างได้มากขึ้น และมีแนวคิดเรื่องระดับเสียงดีขึ้น สามารถแสดงออกทางการร้องเพลงได้มากขึ้น

1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบ เป็นการเรียนรู้ทางสุนทรียภาพของนักเรียน ที่ต้องอาศัยต้นแบบที่ดี คือ การที่ครูปฏิบัติให้นักเรียนดู และฟัง จนนักเรียนเกิดความประทับใจ และจดจำ ให้เหมือนหรือใกล้เคียงกับสิ่งที่ได้รับรู้มา เช่น การร้องเพลง การเล่นดนตรี และการทำท่าทางประกอบ

1.2 ทฤษฎีการทำซ้ำ เป็นการซ้ำทักกะเพื่อให้เกิดความแม่นยำ ความชำนาญทำให้ควบคุมกำกับ และจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการปฏิบัติเครื่องดนตรีซ้ำ ๆ หลายๆ ครั้ง จนชินใจ และเกิดความชำนาญ เมื่อนำมาปฏิบัติซ้ำครั้งใด ก็สามารทำได้

1.3 ทฤษฎีของความแตกต่าง เป็นการเรียนรู้ทางสุนทรียภาพโดยการหาความแตกต่าง สามารถแบ่งเป็นทฤษฎีย่อย ได้ 2 ทฤษฎี คือ

1.3.1 ทฤษฎีการแหกคอก คือ ทฤษฎีที่เกิดขึ้นจากการสร้างผลงานเก่าให้แตกต่างไปจากเดิม โดยอาศัยความรู้เดิมเป็นพื้นฐาน ได้แก่ การแต่งเนื้อร้องขึ้นมาใหม่โดยใช้ทำนองเดิม การสร้างทำนองเพลงขึ้นมาใหม่โดยใช้คอร์ดเดิม และการแสวงหาตัวเอง โดยการสร้างผลงานขึ้นมาใหม่เพื่อแสดงออกถึงความเป็นตัวเอง

1.3.2 ทฤษฎีทางเทวดา คือ การแสดงออกถึงทักษะที่สมบูรณ์ ถูกต้องแม่นยำ แสดงถึงความเป็นตัวของตัวเอง โดยการสร้างผลงานใหม่ หรือใช้ครีษปฎิภาณสามารถค้นเพลงได้

1.4 ทฤษฎีความเป็นฉันทัน เป็นวิธีการเรียนรู้สุนทรียภาพ โดยการแสวงหาตัวเองอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 แบบ

1.4.1 วัฒนธรรมที่เป็นสันทันภายใน เป็นความรู้ที่ครูสะสมอยู่ภายใน นำออกมาถ่ายทอดเป็นงานด้านศิลปะ

1.4.2 วัฒนธรรมที่เป็นของสังคมภายนอก คือ การที่ครูศิลปะสร้างผลงานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะทางของตน ซึ่งยากต่อการเลียนแบบ

ชินอิจิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki, 1898 – 1998) เป็นนักการศึกษาและครูไวโอลินชาวญี่ปุ่น เป็นเวลากว่า 50 ปีมาแล้วที่ซูซูกิพบความจริงเกี่ยวกับการเรียนภาษาแม่ของเด็กทั่วโลกและได้นำมาพัฒนาให้เข้ากับการเรียนดนตรี ซูซูกิได้สังเกตว่าเด็กสามารถพูดภาษาของตนเองได้ก่อนที่จะเรียนการอ่านและการเขียน เป็นเพราะการฟังและการเลียนแบบนั่นเอง ดังนั้นการฟังดนตรีต้นฉบับ การเลียนแบบครูและการทำซ้ำบ่อยๆ เด็กย่อมสามารถให้บรรเลงเครื่องดนตรีได้อย่างดี ซูซูกิได้คัดเลือกบทเพลงในระดับต่างๆ ตามความยากง่าย ในวิธีการเรียนของซูซูกิ เด็กเรียนรู้สาระดนตรีต่าง ๆ และการปฏิบัติดนตรีมากกว่าเทคนิคต่างๆ การคัดเลือกบทเพลงในแบบฝึกหัดของซูซูกิได้นำเสนอย่างเป็นขั้นตอนและมีกระบวนการพัฒนา ต้องปฏิบัติด้วยความสม่ำเสมอ มาตรฐานของบทเพลงฝึกมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนดนตรีขั้นสูงขึ้น แม้ซูซูกิจะไม่ได้เน้นการฝึกโสตประสาทในด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับวิธีของ โคคาย ออร์ฟ และดัล โครซ แต่เมื่อพิจารณาถึงวิธีการของเขาแล้วจะพบว่ามี การเน้นขั้นตอนของการฟังเป็นพื้นฐานแรก จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนของการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งนับว่าเป็นการฝึกโสตประสาทและนำมาปฏิบัติบนเครื่องดนตรีโดยตรง และสามารถประเมิณผลได้จากการเล่นเครื่องดนตรีนั่นเอง (MUSICMAN, 2552)

ซอลตัน โคคาย (Zoltan Kodaly) เป็นครูสอนวิชาดนตรีชาวฮังการี ที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นที่ยอมรับของนักการศึกษาโดยทั่วไป แนวคิดด้านดนตรีของโคคายเน้นการฟังและการร้องเพลง เป็นทักษะดนตรีเป็นอันดับแรก โดยนำเอาเพลงพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้านสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด รวมถึงการให้ผู้เรียนเริ่มเรียนรู้วิชาดนตรีตั้งแต่เด็กๆ ในระดับอนุบาลศึกษาหรือในระดับประถมศึกษาด้วยเครื่องดนตรีธรรมชาติที่มีอยู่ประจำตัว คือ เสียงร้อง ทำให้ดนตรีซึมซาบเข้าไปอยู่ในจิตใจ เด็กถูกฝึกเพื่อเรียนรู้การอ่านโน้ต โดยการใช้สัญลักษณ์มือใช้แทนระดับเสียงต่างๆ ในเรื่องการสอนโน้ต โคคายใช้ระบบ โทนิค ซอล ฟา เป็นหลัก ระบบโทนิค ซอล ฟา นี้ หมายถึง ระบบที่ใช้สัญลักษณ์ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที แทนระดับเสียงจากต่ำไปสูง เนื้อหาของเพลงที่เหมาะสมกับวัยของเด็กเน้นการร้องเพลงและการเคลื่อนไหวควบคู่กันไปในการสอนดนตรี หรือการถ่ายทอดดนตรี ไปยังเด็ก (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2537, น.73-76)

คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เป็นนักการศึกษาดนตรีและคีตกวีชาวเยอรมัน ผู้ได้แนวคิดใหม่ๆ ตลอดจนเทคนิคใหม่ๆ อุปกรณ์และวิธีการสอนใหม่ๆ เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายในชื่อระบบ “คาร์ล ออร์ฟ” (Carl Orff Approach) คือ การสอนดนตรีที่มีเป้าหมายพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และเน้นกิจกรรมการเล่นดนตรี โดยใช้เครื่องดนตรีที่ทำทำนองได้ เช่น ระนาดฝรั่ง (Xylophone) รีคอร์ดอร์ (Recorder) ตลอดจนเครื่องเคาะจังหวะต่างๆ

ดร.ชินอิชิ ชูซูกิ (1898-1998) นักการศึกษาดนตรีชาวญี่ปุ่นที่ได้ให้แนวคิดและเทคนิคการสอนไวโอลินที่ผ่านการทดลองใช้ จนเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายทั่วโลก โดยเรียกวิธีการสอนของเขาว่า Mother-Tongue Method (วิธีพูดตามแม่) คือ การสอนให้เด็กเล่นเครื่องดนตรีด้วยความจำ คือ มีครูสาธิตให้ดู แล้วนักเรียนปฏิบัติตามจนเกิดความชำนาญ ครูจึงลงมือสอนโน้ตให้นักเรียน

เบอร์เกตัน และบอร์คแมน (1975) นักการศึกษาชาวอเมริกัน มีแนวคิดว่าการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรีมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผสมผสานประสบการณ์ทั้ง 6 ด้าน อันประกอบด้วย การฟัง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย การคิดสร้างสรรค์ การอ่านโน้ต

Choksy (1974) ได้ให้แนวคิดขั้นตอนในการสอนดนตรีไว้ 3 ขั้นตอน คือ

1. นักเรียนร้องเพลงตามเนื้อร้อง และตบมือเป็นจังหวะ
2. นักเรียนร้องเพลงซ้ำ แต่ออกเสียงตามสัญลักษณ์ดนตรี (ทา-ที-ที)
3. เมื่อนักเรียนเข้าใจลักษณะจังหวะและทำนองเพลงแล้ว ให้นักเรียนร้องเพลงและทำจังหวะประกอบ

Quine (1990) กล่าวว่า การอ่านโน้ต (Sight Reading) ควรให้นักเรียนได้เผชิญหน้ากับแบบฝึกในรูปแบบต่างๆ และฝึกฝนบ่อยๆ ทำให้เข้าใจรูปแบบตัวโน้ตได้อย่างชัดเจน

Sandor (1981) การฝึกแบบฝึกบ่อย ๆ ทำให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และเปรียบเทียบตามที่เราต้องการได้

Leham & Ex (1996) ได้สรุปว่า พื้นฐานทักษะการร้องโน้ตมีความคล้ายคลึงกับพื้นฐานของการฝึกฝนดนตรีหลาย ๆ แบบ ดังนั้นการฝึกการร้องโน้ต (Sight Reading) จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ

จากแนวคิดของนักการศึกษาดนตรีทุกท่านที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ทำให้มองเห็นถึงความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนการปฏิบัติเครื่องดนตรีในชั้นเรียน โดยนำเอาแนวคิดของนักการศึกษาทุก ๆ ท่าน มาลำดับความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งจัดทำสื่อที่ใช้ประกอบการสอนด้วย มุ่งคำนึงถึงการอ่านโน้ต การร้องโน้ต และการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นหลัก โดยผ่านกระบวนการทางทักษะ ดังนั้นสาระสำคัญของดนตรีจึงไม่ได้อยู่ที่การเรียนรู้สัญลักษณ์ทางดนตรีเพียงอย่างเดียว แต่ในความเป็นจริงก็คือ การนำเอาสาระสำคัญของดนตรีมาเรียนรู้ด้วยผ่านกระบวนการการเห็นรูปแบบ หรือแบบฝึกทักษะ ที่ต้องอ่าน และร้อง แล้วจึงปฏิบัติ ซึ่งในการเรียนรู้จากแบบฝึกทักษะจะมีความแตกต่างอยู่ในตัวของแบบฝึกทักษะเอง โดยผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจในแบบฝึกทักษะตามลำดับขั้นตอนการสอนและลำดับขั้นตอนในการฝึกตามแบบฝึกทักษะ จากนั้นผู้เรียนก็จะปฏิบัติทักษะได้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่อไปได้ จากแนวคิดและทฤษฎีทั้งหลายของนักศึกษานี้เอง จึงทำให้เกิดการเรียนการสอน ริคอร์ดอร์พื้นฐานขึ้น ด้วยวิธีการเรียนแบบผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ตขึ้น

สำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีขึ้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมศึกษา มีการนำเอา ริคอร์ดอร์มาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติเครื่องดนตรีในชั้นเรียนให้กับนักเรียนทุกคน โดยใช้โน้ตสากลเรียนด้วยวิธีการผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ต ในการเรียนด้วยวิธีดังกล่าวเป็นวิธีการที่ใช้ได้ดีและทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ในการเรียนไปใช้ในการเรียนวิชาดนตรีและทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีในระดับสูงขึ้นไปซึ่งถูกต้องตามหลักในการเรียนดนตรี

แนวคิดการสอนดนตรี

แนวคิดการสอนดนตรี

นักศึกษามองเห็นความสำคัญในการเรียนวิชาดนตรี จึงได้จัดให้มีการสอนวิชาดนตรีเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับชั้น เริ่มตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งหวังให้วิชาดนตรีช่วยพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม เจตคติ และบุคลิกภาพ เพื่อช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น ดนตรีจึงมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมกลม

เกลาจิตใจและสร้างเสริมลักษณะที่นิสัยที่สังคมต้องการ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข และเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาคณิตศาสตร์ระดับสูงต่อไป นักการศึกษาคณิตศาสตร์ได้พยายามแสวงหาวิธีการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนโดยให้แนวทางข้อปฏิบัติในการเรียนการสอนตลอดจนสื่อหลายรูปแบบใหม่ และใช้กันอย่างแพร่หลาย ดังนักการศึกษาคณิตศาสตร์ต่อไปนี้

สุกรี เจริญสุข (2540, น.12-21) ได้แบ่งทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพทางคณิตศาสตร์ออกเป็น 3 ทฤษฎี ดังนี้

แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ เด็กควรเล่นจากความจำเสมอ วิธีนี้เท่านั้นที่อำนวยอิสระในการเล่นได้มากที่สุด แต่เครื่องหมายทางดนตรี (Notation) ก็ไม่ควรทอดทิ้ง ตรงกันข้ามควรถูกแนะนำตั้งแต่ตอนเริ่มต้น พร้อมๆกับการเล่นคำพูด (Speech Patterns) ซึ่งใช้เพียงสัญลักษณ์ด้านจังหวะ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้จดจำทำนองหรือจังหวะที่เขาเห็น กล่าวคือ สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานได้เช่นกัน เพราะการได้ฝึกเล่นดนตรีที่ทำทำนองได้ย่อมทำให้เด็กได้ทักษะการเล่นดนตรี (ธวัชชัย นาควงษ์, 2537, น.16-18)

เบนเนท เรเมอร์ (Bennett Reimer) มีแนวคิดทางดนตรี คือ การเรียนการสอนดนตรี ครูต้องไม่เลือกเพลงตามใจชอบของตัวเอง โดยเลือกเพลงที่มีคุณสมบัติที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางดนตรี แสดงถึงความงามทางดนตรี และมีจินตนาการอารมณ์ความรู้สึกที่ช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ วิธีที่ดีที่ให้โอกาสเด็กเข้าใจความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี ความดังเบาของเสียง การผสมวง โครงสร้างฉันทลักษณ์ทางดนตรี ครูต้องสอนเพื่อให้เด็กนำความรู้นี้ไปสร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน และข้อสำคัญกลวิธีการสอนและภาษาที่ใช้ครูต้องใช้อย่างมีเป้าหมาย โดยคำนึงว่าครูกำลังต้องการบอกหรือสอนอะไรให้กับนักเรียน อย่าแบ่งแยกหรือเบียดเบียนความสนใจของเด็กออกไปจากความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี

ธอร์นเบิร์ก (Thornburg 1979, อ้างถึงใน สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2541, น.290-292) ได้ใช้วิธีการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ในการสอนให้ซาบซึ้งและสนใจวิชาดนตรี แกนนำที่เป็นต้นแบบเริ่มจากผู้สอนดนตรี ต่อมาก็เป็นผู้เรียนที่เล่นดนตรีได้เก่งและนักดนตรีอาชีพ ระยะทำการทดลอง 5 แบบ ปรากฏว่าผู้สนใจดนตรีมากขึ้น จึงสรุปได้ว่าการสอนดนตรีที่ใช้วิธีการเลียนแบบจากตัวแบบเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพสูง หลักการดังกล่าวใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เชิงพุทธิปัญญา หรือการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือเลียนแบบจากตัวแบบ มีรายละเอียดดังนี้

ผู้สอนแบ่งหน่วยการเรียนรู้เป็นขั้นๆให้ผู้เรียนเลียนแบบหรือปฏิบัติตาม และบอกถึงวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ บอกถึงความคาดหวังของผู้สอนที่ต้องการให้ผู้เรียน เรียนรู้ผู้สอน ยึดมั่นในหลักการเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ

ขั้นแรกเป็นขั้นการรับรู้ ซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ผู้เรียนต้องตั้งใจ ใส่ใจรับรู้ และมีการจดจำ ขั้นที่สอง เป็นขั้นการกระทำหรือปฏิบัติ (Performance) ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้แสดงการเลียนแบบ ขึ้นอยู่กับความสามารถและทักษะร่างกายของผู้เรียน รวมทั้งความแม่นยำในขั้นการเรียนรู้ด้วย ดังนั้นก่อนผู้สอนจะสอนต้องบอกให้ผู้เรียนใส่ใจทุกขั้นตอน

ขั้นสอนหรือขั้นแสดง (Demonstration) เริ่มจากการใช้ตัวอย่างในสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้ หลายๆอย่าง อาจต้องใช้ตัวอย่างที่แตกต่างกัน เพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนขณะแสดง ตัวอย่างผู้สอนต้องอธิบายไปด้วย หลังจากผู้สอนแสดงตัวอย่างแล้ว ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทันที จึงทำให้ผู้เรียนสนใจหรือใส่ใจในบทเรียนมากขึ้น ให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงด้วยตนเองเป็นการประเมินผลว่าผู้เรียนรับรู้หรือเรียนรู้สิ่งที่สอนได้หรือไม่ ถ้าได้ผลยังไม่เป็นที่พอใจต้องแสดงตัวอย่างใหม่เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทำได้สำเร็จ ผู้ที่ทำได้ต้องให้คำชมเพื่อเป็นแรงเสริมให้อยากเรียนต่อไป ตัวแบบครั้งต่อไป อาจจะเป็นผู้เรียนที่ทำได้ก่อน หรือภาพยนตร์ โทรทัศน์ แม้กระทั่งภาพในหนังสือ

สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์ (2538, น.47) กล่าวถึง วิธีสอนแบบแบบฮาร์ไว์ดังนี้ แนวคิดของแบร์ฮาร์ด เชื่อว่า การเรียนรู้ในเรื่องใหม่นั้นจะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมอยู่ ดังนั้นในการสอนครูจึงควรกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจก่อนที่จะให้เนื้อหาสาระในวิชานั้นๆ จากนั้นก็ให้เนื้อหาเป็นลำดับต่อไป ซึ่งจัดได้เป็น 5 ขั้นตอน

1. ขั้นเตรียมการหรือนำเข้าสู่บทเรียน (Preparation) เป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนด้วยความเร็ว ความสนใจด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การนำสาระแปลกๆที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องมาสร้างปัญหาที่น่าคิด เพื่อให้ผู้เรียนคอยติดตามบทเรียนต่อไป
2. ขั้นตอนการเสนอเนื้อหาสาระ (Presentation) ขั้นตอนการนำเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ กับผู้เรียน
3. ขั้นประสานสัมพันธ์ (Association) เป็นขั้นตอนที่ครูต้องแจกแจงรายละเอียดและนำผู้เรียนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความเชื่อมโยงความรู้ เพื่อเกิดความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียน
4. ขั้นสรุป (Generalization) เป็นขั้นที่ครูจะนำนักเรียนให้เห็นถึงความสำคัญของเนื้อหาสาระในบางตอนบางช่วง เพื่อที่นักเรียนจะได้จับความเอามโนคติขั้นตอนกระทำเมื่อจบการบรรยายเนื้อหาได้โดยถูกต้อง

5. **ขั้นนำไปใช้ (Application)** เป็นขั้นตอนของการนำความรู้ที่ได้ศึกษามาใช้เพื่อแก้ปัญหากับงานจริงๆ ขั้นนี้ครูอาจให้งานทำในชั้นเรียน เป็นต้นว่า แบบฝึกหัด การปฏิบัติงาน หรืออาจให้ทำนอกชั้น เช่น ทำเป็นการบ้าน

ณรุทธ์ สุทนต์ (2536, น.99-100) กล่าวว่า การเรียนการสอนดนตรีไม่ว่าระดับใดก็ตามถ้าผู้สอนมีหลักการหรือเทคนิควิธีการสอนเป็นสิ่งจำเป็นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจในสาระดนตรี โดยเทคนิคและวิธีการสอนเป็นสิ่งจำเป็นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนให้ดีขึ้น การเรียนการสอนดนตรีที่ดีจึงควรพิจารณาจากหลักการหรือแนวคิดที่เหมาะสมกับการพัฒนาของผู้เรียนและสาระดนตรี ได้แก่ การสอนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับเสียงก่อนที่จะแนะนำหรือสอนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ทางดนตรีผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีทุกประเภทสาระดนตรี และกิจกรรมควรจัดให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน กิจกรรมที่จัดในการเรียนการสอนควรมีหลากหลายแตกต่างกันไป

ระบบการสอนของซุซูกิ (Suzuki)

ชินอิจิ ซุซูกิ (Shinichi Suzuki) มีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ. 1898-1998 เป็นครูดนตรีชาวญี่ปุ่น เรียนไวโอลินจากพ่อ ต่อมาได้ไปศึกษาดนตรีที่ประเทศเยอรมัน มีภรรยาเป็นชาวเยอรมัน เมื่อเรียนจบก็ได้กลับไปอยู่ที่ญี่ปุ่น เปิดโรงเรียนสอนดนตรีที่เมืองมัตสึโมโตะ (Matsumoto) โดยพัฒนาวิธีการสอน "แม่สอนลูก" ภาษาของแม่ (Mother Tongue) เด็กเรียนรู้โดยการเลียนแบบและทำซ้ำๆ

วิธีการสอนดนตรีโดยใช้เครื่องดนตรี ไวโอลินและเครื่องอื่นๆ ต้องมีครูที่เก่ง มีวิธีการสอนที่ถูกต้อง เรียนดนตรีอย่างต่อเนื่อง มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เด็กอยากเรียนดนตรี หัวใจสำคัญของระบบการสอนดนตรีของซุซูกิก็คือ "อัจฉริยะไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่ขึ้นอยู่กับการศึกษาและสิ่งแวดล้อม"

ระบบการสอนดนตรีของซุซูกิ ได้รับการเผยแพร่จากศาสตราจารย์คลิฟฟอร์ด คูก (Clifford Cook) จากสถาบันการดนตรีโอเบอร์ลิน รัฐโอไฮโอ ในสหรัฐอเมริกา ทำให้วิธีการสอนดนตรีของซุซูกิแพร่หลายและเป็นที่รู้จัก สำหรับประเทศไทยนั้น อาจารย์เอื้อ มณีรัตน์ ครูดนตรีที่โรงเรียนจังหวัดแพร่ ได้นำวิธีสอน และนำตำราของซุซูกิ มาแปลและใช้สอนดนตรีเด็ก เมื่อปี พ.ศ. 2528 และได้พัฒนาอย่างจริงจังมากขึ้น ที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล (พ.ศ. 2541) สุกฤษี เจริญสุข “วารสารเพลงดนตรี” หัวใจของการเรียนดนตรีระบบซุซูกิ ฉบับที่ 5 (13) (น.13-17) พ.ศ. 2541

จากการศึกษาจิตวิทยาและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนดนตรี พอสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ คือ ด้านตัวผู้เรียนต้องมีสิ่งจูงใจและมีความต้องการที่จะเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนการสอนมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการเรียงลำดับความยากง่าย

ตามขั้นตอนมีสื่อและกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ มีการชมเชยและให้กำลังใจทุกครั้งที่นักเรียนปฏิบัติเพื่อเป็นการปลูกฝังเจตคติที่ดีในด้านการเรียนดนตรี ในการเรียนการสอนดนตรีนั้น ครูต้องเข้าใจถึงพัฒนาการ ทางด้านดนตรีและความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ โดยไม่อาจบังคับหรือเร่งรัดให้เกิดผล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีในเวลาจำกัดได้ เนื่องจากธรรมชาติของวิชาดนตรีนั้น เป็นวิชาที่เน้นทักษะการปฏิบัติให้เกิดความชำนาญซึ่งต้องอาศัยเวลาในการฝึกฝน ซึ่งถ้าหากครูผู้สอนเร่งรัดให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยเร็วขึ้นจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความท้อถอย เบื่อหน่ายและเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนดนตรีได้

กรอบและแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรดนตรีมีข้อที่ควรคำนึงถึงหลายประการเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีสาระครบถ้วนและเป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอนดนตรีที่สมบูรณ์แบบต่อไป

ต่อไปนี้เป็นหลักสำคัญที่ควรคำนึงถึง

1. ดนตรีเพื่อดนตรี การพัฒนาหลักสูตรต้องให้มั่นใจว่า สาระที่บรรจุในหลักสูตรเป็นสาระสำคัญเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ดนตรีอย่างแท้จริง มิใช่เป็นสาระที่เรียนรู้เพื่อประโยชน์หรือวัตถุประสงค์แลกเปลี่ยนอื่นๆ ที่มีในดนตรีอย่างแท้จริง ได้แก่ การเรียนรู้ดนตรีเพื่อความรู้ความเข้าใจในสาระดนตรี คือ เนื้อหาและทักษะดนตรีเป็นพื้นฐานสำคัญ

2. ดนตรีเพื่อความซาบซึ้ง สาระหลักสูตรมุ่งไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับความซาบซึ้งในดนตรี ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของการเรียนดนตรีสำหรับผู้เรียนทุกๆ ไปหรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การกำหนดจุดประสงค์ ควรให้ครอบคลุมถึงสาระดนตรี และให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนในแต่ละวัย โดยเน้นถึงการเรียนรู้สาระดนตรีอย่างแท้จริงและการเรียนรู้เพื่อความซาบซึ้งในดนตรีเป็นหลักสำคัญ จุดประสงค์ในการเรียนดนตรีนอกจากนี้เป็นสิ่งที่สามารถกำหนดได้ แต่ต้องเน้นจุดประสงค์ข้างต้นเป็นอันดับแรก

4. การกำหนดเนื้อหา ต้องกำหนดให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นเนื้อหาที่มีความสมดุล ความครอบคลุม ความถูกต้อง ความต่อเนื่องตามสาระของดนตรีอย่างแท้จริง นอกจากนี้ควรเป็นเนื้อหาที่ตรงตามหลักการเรียนรู้ทางดนตรีที่สำคัญยิ่ง คือ หลักการเรื่องการเรียนรู้ดนตรีของเสียงก่อนสัญลักษณ์ และควรเป็นเนื้อหาที่มีคุณค่าและน่าสนใจ โดยเป็นเนื้อหาที่เป็นสากล รวมไปถึงเนื้อหาที่สำคัญสมควรเรียนรู้ในท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อขยายโลกทัศน์ของผู้เรียนอย่างแท้จริงในสภาพโลกาภิวัตน์

4.1 การกำหนดกิจกรรม ต้องให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสามารถทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระดนตรีได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

4.2 การกำหนดการประเมินผล ควรให้ครอบคลุมจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และเป็นการประเมินผลคนตรีในทุกๆด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ

4.3 การพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นตามกรอบที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะทำให้หลักสูตรคนตรีที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรที่ถูกต้องตามจุดประสงค์ของการเรียนคนตรีอย่างแท้จริง ซึ่งผู้พัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องแสวงหารายละเอียดในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคนตรีและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้ตกลงมาเพื่อการจัดทำหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์แบบ มีความถูกต้องครบถ้วน และเหมาะสมกับผู้เรียน

4.4 การพัฒนาหลักสูตรคนตรีสำหรับสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรเป็นกระบวนการทางวิชาการ

4.5 ที่ถูกต้องเหมาะสม ได้แก่ การแต่งตั้งกรรมการพัฒนาหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอนคนตรีในสถานศึกษา ผู้รู้ในท้องถิ่น และที่สำคัญคือ นักวิชาการทางคนตรีที่มีความรู้ความสามารถทางคนตรีและการพัฒนาหลักสูตรสำหรับสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนครบถ้วน คือ การหาข้อมูลเบื้องต้นในเรื่องคนตรีทั้งระดับสากลและท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร การประเมินหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งกระบวนการนี้จะไปโดยต่อเนื่องตลอดเวลา กรรมการชุดนี้จึงควรเป็นกรรมการที่สามารถสละเวลาให้กับวิชาการอย่างแท้จริง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้หลักสูตรคนตรีที่มีคุณค่า ทันสมัยอยู่เสมอ หลักสูตรที่มีพัฒนาสำเร็จควรมีรูปแบบในทำนองเดียวกับมาตรฐานและมีองค์ประกอบอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยควรมีการพัฒนาคู่มือหลักสูตร และแผนการสอนด้วย

แนวคิดการพัฒนาสื่อการเรียนรู้วิชาคนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544, น.79) แบ่งประเภทของสื่อการเรียนการสอนคนตรีไว้ 5 ประเภทดังนี้

1. แผนภูมิและแผนภาพ ได้แก่ แผนภูมิเพลง แผนภูมิแสดงจังหวะ รูปแบบจังหวะ รวมไปถึงถึงแนวทำนอง บันไดเสียง คอร์ดลัทธิต่างๆ และรูปเครื่องดนตรี รูปภาพผู้ประพันธ์เพลง เป็นต้น สื่อพวกนี้เป็นสื่อที่ต้องจัดเตรียมไว้ก่อน การทำบันทึกการสอนจะช่วยกำหนดได้ว่าควรจะมีการเตรียมอะไรไว้ล่วงหน้า สื่อพวกนี้อาจจะใช้ชอล์กและกระดานดำเขียนในขณะที่ทำการสอนได้ แต่ถ้าใช้สื่อพวกนี้จะทำให้การสอนดำเนินไปรวดเร็ว และน่าสนใจกว่าเพลงจัดเป็นสื่อสำคัญในการสอนคนตรี

2. การเลือกเพลงที่นำมาใช้สอนควรให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนและควรเป็นเพลงหลายๆ ประเภทที่มีคุณค่าแก่การนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการสอนคนตรี

3. เครื่องเสียง ได้แก่ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องเล่นเทป แผ่นเสียง และเทป ซึ่งใช้มากเช่นกัน ในการสอนดนตรี เครื่องเสียงควรอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้ และควรมีคุณภาพดีเพื่อช่วยให้ผู้ฟังเกิดสุนทรียรส และความซาบซึ้ง

4. เครื่องดนตรี การสอนดนตรีอย่างน้อยควรมีเครื่องประกอบจังหวะเอาไว้ใช้ประกอบกิจกรรมการเล่นเครื่องประกอบจังหวะ ถ้ามีเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดด้วยจะช่วยทำให้การสอนน่าสนใจมากขึ้นเวลาสอนการเล่น

5. สื่ออื่นๆ เช่น แถบภาพ สไลด์ ภาพยนตร์ หนังสือ เป็นต้น หรือสื่อดนตรีที่ผู้สอนผลิตเอง หรือซื้อหามา ซึ่งสื่อเหล่านี้ควรมีคู่มือการใช้ด้วย เพราะผู้ใช้อาจไม่เข้าใจสื่อการเลือกสื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ มิได้มีความหมายเฉพาะสื่อที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน ที่เรียกว่า “สื่อการเรียนรู้” เท่านั้น แต่หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็น คน สัตว์ สิ่งของ เหตุการณ์ หรือความคิดก็ตามขึ้นอยู่กับว่าเราเรียนรู้จากสิ่งนั้นๆ หรือนำสิ่งเหล่านั้นเข้ามาสู่การเรียนรู้ของเราหรือไม่ ปัจจุบันสื่อที่ให้สาระเกี่ยวข้องกับวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ มีอยู่หลายประเภท อาจจำแนกตามลักษณะของสื่อออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ มีทั้งสิ่งพิมพ์ที่จัดทำขึ้นเพื่อสนองการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยตรง เช่น หนังสือเรียน คู่มือครู หนังสืออ้างอิง หนังสืออ่านเพิ่มเติม แบบฝึกกิจกรรม ใบงาน ใบความรู้ เป็นต้น และสิ่งพิมพ์ทั่วไปที่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิชาการ นิตยสาร จุลสาร จดหมายข่าว โปสเตอร์ แผ่นพับ แผนภาพ เป็นต้น

2. สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิดและวิธีปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น นับเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีบทบาทสำคัญโดยเฉพาะในด้านการโน้มน้าวจิตใจของผู้เรียน สื่อบุคคลอาจเป็นบุคลากรที่อยู่ในระบบโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ผู้สอน หรือตัวผู้เรียนเอง หรืออาจเป็นบุคลากรภายนอกระบบโรงเรียนที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้มีผลงานทางวิชาการหรือประสบการณ์ และผลงาน เป็นต้น ซึ่งสามารถเชิญมาเป็นวิทยากร เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้

3. สื่อวัสดุ เป็นสื่อที่เก็บสาระความรู้ไว้ในตัวเอง จำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 วัสดุประเภทที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์ช่วย เช่น รูปภาพ หุ่นจำลอง และแผนภูมิภาพ เป็นต้น

3.2 วัสดุประเภทที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเอง จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์ช่วย เช่น สไลด์ ฟิล์มภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง ซีดีรอม แผ่นดิสก์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

4. สื่ออุปกรณ์ หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางหรือตัวผ่าน ทำให้ข้อมูลหรือความรู้ที่บันทึกในวัสดุ สามารถถ่ายทอดออกมาให้เห็น หรือได้ยิน เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายแผ่นโปร่งใส เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5. สื่อกิจกรรม กระบวนการ เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการที่จัดขึ้น เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ได้แก่ การแสดงละคร บทบาทสมมติการสาธิต สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การทำโครงการ ฯลฯ

6. แหล่งความรู้ หมายถึง สถานที่หรือแหล่งข้อมูลที่ผู้เรียนสามารถไปศึกษาค้นคว้าได้ เช่น โรงละคร ห้องสมุด มูลนิธิ สถานที่ราชการ ตลอดจนแหล่งอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะ และวัฒนธรรมในท้องถิ่น

สื่อการเรียนรู้ประเภทต่างๆ ดังกล่าวมานี้จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้ต่อเมื่อผู้สอนได้พิจารณาเลือกสื่อการเรียนรู้มาใช้ได้เหมาะสมกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมและวัยของผู้เรียน ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการเลือกสรรสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและมีความเหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การเลือกสื่อการเรียนรู้จึงควรคำนึงถึงหลักการและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายหรือมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้สอนควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้หรือพิจารณามาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นให้ชัดเจนว่า ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือได้รับประสบการณ์เรื่องใดบ้าง เพื่อจะได้เลือกสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานการเรียนรู้ต่างๆ

2. ลักษณะของผู้เรียน ก่อนเลือกสื่อการเรียนรู้ผู้สอนควรศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียนเกี่ยวกับวัย ระดับชั้น ความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ของผู้เรียน เพราะลักษณะดังกล่าวนี้จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน และใช้เป็นข้อมูลในการเลือกสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน

3. คุณสมบัติของสื่อการเรียนรู้แต่ละประเภท สื่อการเรียนรู้แต่ละประเภทมีคุณสมบัติและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน เช่น

3.1 หนังสือเรียนและสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ เหมาะสำหรับการใช้เพื่อให้ความรู้พื้นฐานและการอ้างอิงหรือทบทวน

3.2 สื่อประเภทของจริง ของจำลอง เป็นสื่อที่แสดงสภาพได้ตามความเป็นจริง ผู้เรียนสามารถจับต้องและพิจารณารายละเอียดได้ เหมาะจะนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง

3.3 สื่อประเภทแผนภูมิ แผนสถิติ ใช้เพื่อต้องการเน้นหรือเพื่อแสดงให้เห็น ส่วนประกอบ หรือเปรียบเทียบข้อมูล

3.4 สื่อประเภทโสตทัศน หรือสื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAD) ทั้งที่เป็นแผ่นดิสก์และซีดีรอม เป็นสื่อที่เร้าความสนใจของผู้เรียนได้อย่างดี เพราะมีทั้งภาพ สี เสียง และภาพเคลื่อนไหว ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ทั้งในแง่การศึกษาค้นคว้า หรือการฝึกทักษะด้านแบบฝึกต่างๆ

3.5 สื่อประเภทการสาธิต ใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเป็นขั้นตอน เช่น การสาธิตการเล่นดนตรี สาธิตทำรานาฏศิลป์ เป็นต้น

4. ความเป็นไปได้และค่าใช้จ่าย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนบางเรื่อง ถ้าสามารถนำผู้เรียนไปเรียนรู้ในสถานที่จริงได้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง เช่น เรื่องการชมการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ของกรมศิลปากร เป็นต้น แต่หากมีข้อจำกัดด้านค่าใช้จ่ายและความไม่สะดวกในด้านอื่นๆก็อาจเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทภาพ สไลด์ หรือวีดิทัศน์แทน

5. ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้แต่ละเรื่องอาจมีลักษณะเฉพาะในตัวเอง บางเรื่องต้องรู้ด้วยการปฏิบัติ เช่น การฝึกร้องเพลง และการฝึกทำรำนองนาฏศิลป์ก็ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ หรือดูจากการสาธิตด้วยการใช้สื่อที่เป็นจริงหรือของจำลอง บางเรื่องต้องอาศัยการสืบค้นข้อมูลจากการอ่าน เช่น ประวัติความเป็นมาของดนตรีและนาฏศิลป์ สื่อที่เหมาะสม เช่น หนังสืออ้างอิง อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การใช้สื่อการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนบางครั้งไม่ประสบผลเป็นที่น่าพึงพอใจ แม้ว่าผู้สอนจะได้คัดเลือกสื่อมาใช้ที่มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างหลากหลายแล้วก็ตาม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้สอนใช้สื่อดังกล่าวไม่เป็นระบบหรือไม่ถูกขั้นตอนหรืออื่นๆ เพื่อให้การใช้สื่อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพผู้สอนควรดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาสาระในการใช้สื่อสารการเรียนรู้ที่ได้เลือกไว้ เพื่อตรวจสอบว่าเนื้อหามีความสมบูรณ์ตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าไม่สมบูรณ์จะได้จัดหาหรือทำสื่อชนิดอื่นเพิ่มเติม

2. ทดลองใช้สื่อบางประเภท ซึ่งอาจมีความยุ่งยากในการใช้หรือต้องการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อชนิดนั้นๆ เช่น ลำดับขั้นตอนการนำเสนอสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนเพียงพอหรือไม่ เหมาะสมกับเวลาเรียน เพียงใด มีส่วนไหนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง

3. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และสถานที่ให้พร้อม เพื่อจะได้ไม่เสียเวลาในขณะที่ใช้ เพราะการใช้เวลานานเกินไปในการจัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ จะมีผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการ

เรียนรู้บ่อยลง นอกจากนี้ควรตรวจสอบอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานด้วย

4. เตรียมตัวผู้เรียน การใช้สื่อการเรียนรู้บางอย่างจำเป็นต้องชี้แจงให้ผู้เรียนรู้ถึงวัตถุประสงค์หรือผลการเรียนรู้จากการศึกษาโดยใช้สื่อต่างๆ เป็นการให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย หากไม่มีการชี้แจงให้ผู้เรียนอาจได้เพียงความเพลิดเพลินหรือเรียนรู้ไม่ตรงเป้าหมาย ย่อมเป็นการใช้สื่อที่ไม่คุ้มค่าและเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์

5. ใช้สื่อการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ต้องการขณะที่ใช้สื่อใดๆก็ตาม จะต้องพิจารณาว่าผู้เรียนมีปฏิริยาอย่างไร ผู้เรียนรู้ด้วยความสนใจ ตั้งใจและกระตือรือร้น หรือไม่ ปฏิริยาของผู้เรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้สามารถใช้เป็นเครื่องชี้วัดได้ว่า สื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนเพียงใด นอกจากนี้ควรมีการใช้เครื่องมือหรือวิธีการต่างๆ ที่จะตรวจสอบว่าสื่อการเรียนรู้ที่ใช้นั้นมีประสิทธิภาพที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ เพียงใด ซึ่งอาจใช้วิธีการสังเกต การตั้งคำถาม การใช้แบบทดสอบ หรือการสอบถามผู้เรียน โดยตรงเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้

6. ประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการใช้สื่อมาวิเคราะห์ให้เกิดความชัดเจนว่ามีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนในระดับใด โดยจะต้องพิจารณาลักษณะทางกายของสื่อและสาระที่สื่อไปยังผู้เรียน บางครั้งสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้นั้นอาจมีความเหมาะสมด้านกายภาพ แต่คุณค่าในด้านสาระยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย การประเมินจะช่วยให้การตัดสินใจ และใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป หรือพัฒนาโดยการคัดแปลง ปรับปรุงแก้ไข จัดทำเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

การวัดผลและประเมินผลวิชาดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2538, น.161-165) ได้ให้ความหมายของการวัดผลไว้ว่า เป็นการวัดผลการเรียนของนักเรียนว่าเป็นอย่างไร ค่าที่ได้จากการวัดมีลักษณะเป็นตัวเลข

ส่วนการประเมินผลหมายถึง การนำค่าที่ได้จากการวัดมาประเมินค่าออกมาในรูปของคุณภาพว่าดีมากน้อยเพียงใด วิธีการวัดผลประเมินผล สามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การวัดผลประเมินผลเชิงกระบวนการ (Formative Evaluation) เป็นการวัดผลประเมินผลเป็นระยะๆ ในระหว่างเรียน ได้แก่ การทดสอบเมื่อเรียนจบในแต่ละชั่วโมง

2. การวัดผลประเมินผลเชิงผลงาน (Summative Evaluation) เป็นการวัดผลประเมินผลรวมเมื่อการเรียนสิ้นสุดลง ได้แก่ การสอบกลางภาคเรียน

ส่วนวิธีการประเมินผลวิชาดนตรีทำได้โดย สร้างแบบทดสอบวิธีการวัดผล และเกณฑ์การประเมินผลการเรียนขึ้นมาใช้ โดยคำนึงถึงโครงสร้างของดนตรีเป็นหลัก ซึ่งสามารถแบ่งการประเมินผลได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินผลในเชิงปริมาณ ได้แก่ การวัดเนื้อหาทางด้านทฤษฎี และทักษะดนตรี
2. การประเมินผลในเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวัดเจตคติ แนวคิด ความซาบซึ้งในดนตรี รวมทั้งทักษะดนตรีในระดับสูง

การทดสอบเพื่อประเมินผลวิชาดนตรี ควรแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การประเมินผลเนื้อหาดนตรี เป็นการประเมินผลระดับการเรียนรู้ในแง่มุมต่างๆ ตามความเข้าใจ แนวคิด การประยุกต์ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ที่ประกอบด้วย องค์ประกอบดนตรี ได้แก่จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปพรรณ รูปแบบ สีสัน ลักษณะของเสียง และวรรณคดีดนตรี ได้แก่ บทเพลง ประวัติดนตรี

2. การประเมินผลทักษะดนตรีไทย ใน 2 ลักษณะ คือ การปฏิบัติทักษะเดี่ยว และการปฏิบัติทักษะกลุ่ม ซึ่งการประเมินผลทักษะดนตรี ควรมุ่งเน้นการปฏิบัติทักษะเดี่ยวอย่างครบถ้วน ได้แก่ การเล่นดนตรี การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ และควรแบ่งคะแนนการวัดผลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นเชิงปริมาณ เป็นความสามารถในการปฏิบัติทักษะ และส่วนที่เป็นเชิงคุณภาพ เป็นคุณภาพของการปฏิบัติ

3. การประเมินผลเจตคติดนตรี เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรสนิยม ความชื่นชอบความมีสุนทรียะ ความซาบซึ้ง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ นักเรียนอาจแสดงให้เห็นพฤติกรรมอย่างเด่นชัดหรือไม่แสดงออกทางพฤติกรรม ดังนั้น การวัดเจตคติจึงควรวัดด้วยวิธีการหลายลักษณะ ส่วนการประเมินผล ควรทำในรูปของการเสนอข้อมูลมากกว่าการให้คะแนน โดยทำเป็นตารางหรือเขียนบรรยาย จากการสังเกต สัมภาษณ์นักเรียน

เครื่องดนตรีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ประวัติไวโอลิน

ไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดว่าไวโอลินได้ปรากฏขึ้นเมื่อช่วงเวลาใด แต่คาดว่าปรากฏขึ้นครั้งแรกในประเทศอิตาลีช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 16 ซึ่งเชื่อกันว่าผู้ผลิตนั้นดัดแปลงมาจากเครื่องดนตรียุคกลาง 3 ชนิด อันได้แก่ เรเบค (Rebec) ซอเรอเนซองซ์ (The Renaissance Fiddle) และ ลีราดาบราซโซ (Lira Da Braccio) ซึ่งเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชนิดนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับไวโอลิน แต่หลักฐานที่แน่นอนที่สุดก็คือ มีหนังสือที่ตีพิมพ์เกี่ยวกับไวโอลินในปี พ.ศ. 2099 (ค.ศ. 1556) แล้ว โดยได้ตีพิมพ์ที่เมืองลียง ประเทศฝรั่งเศส และคาดว่าช่วงนี้เป็นช่วงเวลาที่ว่าไวโอลินน่าจะเผยแพร่ไปทั่วทวีป

ยุโรปแล้ว ไวโอลินที่ถือว่าเป็นคันแรกของโลกถูกสร้างขึ้นโดย อันเดร้ อมาตี (Andrea Amati) ในช่วงครึ่งศตวรรษแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 16 โดยการว่าจ้างของครอบครัวเมดิชี ซึ่งต้องการเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ต่อมาด้วยคุณภาพที่ดีของเครื่องดนตรี พระเจ้าซาลส์ที่ 4 แห่งฝรั่งเศส จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้ อันเดร้ ประดิษฐ์ไวโอลินขึ้นมาอีก เพื่อมาเป็นเครื่องดนตรีบรรเลงประเภทใหม่ของวงออร์เคสตราประจำของพระองค์ และไวโอลินที่เก่าแก่ที่สุดและยังให้เห็นอยู่ คือไวโอลินที่ อันเดร้ ประดิษฐ์ขึ้นในเมืองเกรโมนา (Cremona) ประเทศอิตาลี ซึ่งได้ถวายแด่พระเจ้าซาลส์ที่ 4 เช่นกันตรงกับปี พ.ศ. 2109 (ค.ศ. 1566) แต่ไวโอลินที่น่าจะเก่าแก่และโด่งดังที่สุดน่าจะเป็นไวโอลินที่มีชื่อว่า เลอ เมสซี (Le Messie) หรือ Salabue ประดิษฐ์โดย อันโตนิโอ สตราดีวารี เมื่อปีพ.ศ. 2259 (ค.ศ. 1716) ซึ่งปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่ Ashmolean Museum แห่ง อ็อกซฟอร์ด

ต้นกำเนิดของไวโอลิน

การเขียนถึงเรื่องราวและประวัติศาสตร์ของไวโอลินอาจจะเขียนได้เป็นร้อยๆ หน้า กระดาษเลยทีเดียว มีนักเขียนมากมายที่เขียนเรื่องราวประวัติศาสตร์ของไวโอลิน เรื่องราวที่มีเสน่ห์และ ประวัติอันยาวนานของมัน รวมถึงมุมมองและทัศนคติที่แตกต่างกันมากมาย แต่มีเพียงไม่กี่เรื่องเท่านั้นที่ยืนยันได้อย่างแน่นอน ในอดีตที่มนุษย์ยังล่าสัตว์เป็นอาหารอยู่นั้น มนุษย์พบว่าการยิงธนูทำให้เกิดเสียงขึ้นนั้นเป็นเพราะการสั่นสะเทือนของสายคันธนู ข้อเท็จจริงที่ว่าทำให้สายเกิดการสั่นสะเทือนด้วยการใช้คันชักลากผ่านสายถูกค้นพบหลังจากนั้นอีกนาน แต่เกิดขึ้นเมื่อไหร่ก็ไม่ปรากฏชัดเจนแต่เครื่องดนตรีที่ใช้คันชักนั้นอาจจะมีการเล่นกันในอาณาจักรเปอร์เซียโบราณและที่อื่นๆ มาก่อนแล้ว ในช่วงต้นศตวรรษที่ 8 และในยุโรปในราวๆ ช่วงศตวรรษที่ 9 คำว่า 'Fiddle' นอกจากจะเป็นคำทั่วไปที่ใช้เรียกเครื่องดนตรีที่ใช้คันชักทุก แล้วคำๆ นี้มักจะหมายความถึงเครื่องดนตรีตั้งแต่ยุคกลาง (Middle Ages) อีกด้วย ซึ่งมีเพียงไม่กี่ชนิดเท่านั้น มีการพบเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายพบในหลาย ๆ วัฒนธรรมและในช่วงเวลาที่ต่างกัน ซึ่งย่อมมีส่วนในพัฒนาการของเครื่องดนตรีที่เรียกว่าไวโอลินอยู่บ้างไม่ว่า โดยทางตรงหรือทางอ้อม เครื่องดนตรีเหล่านี้ เช่น Kithara ของกรีก ซึ่งอยู่ในราวปีที่ 7 ก่อนคริสตกาล หรือซอเอ้อหู (Erhu) ของจีน ซึ่งมีอายุอยู่ในราวศตวรรษที่ 8 ในขณะที่วิวัฒนาการที่สำคัญของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย และเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายที่ใช้คันชักไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับไวโอลิน บทความนี้จะแสดงถึงบรรพบุรุษที่ใกล้ชิดของไวโอลิน มีวิวัฒนาการจนมีรูปร่างดังเช่นในปัจจุบันได้อย่างไร และมีบทบาทสำคัญต่อวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกอย่างไร

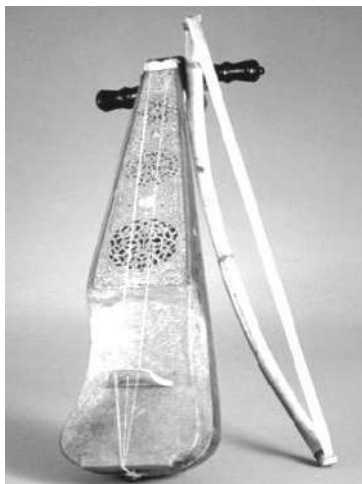

ภาพที่ 3 รูปภาพเครื่องดนตรี Kithara ของกรีก

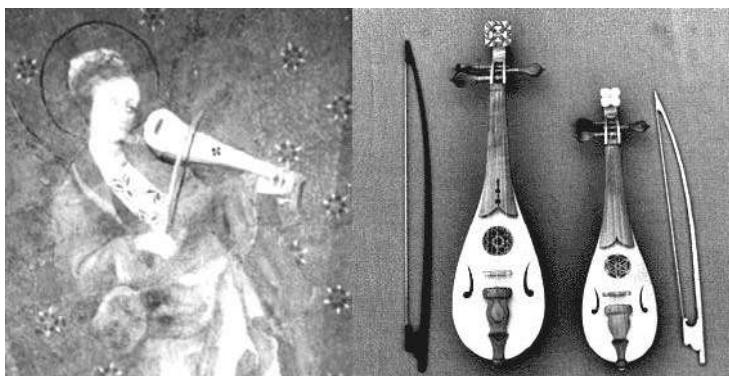
ภาพที่ 4 รูปภาพซอเอ๋อหู (Erhu) ของจีน

ต้นกำเนิดของไวโอลินนั้นไม่ปรากฏชัดและยังเป็นที่ถกเถียงกันในวงกว้าง แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเห็นตรงกันว่า เครื่องดนตรีที่เรารู้จักกันในปัจจุบันในดนตรีตะวันตก เช่น ไวโอลิน มีที่มาจากเครื่องดนตรี Rabab ของอาหรับ Rabab มีสาย 2 สายที่ทำมาจากเส้นไหม ยึดติดกับหมุด (Endpin) และร้อยเข้ากับลูกบิด (Peg) เพื่อตั้งเสียงให้ได้คู่ 5 Rabab ไม่มีเฟรท ลำตัวมีรูปทรงเหมือนผลลูกแพร์และมีคอยาว ทำจากไม้จำพวกน้ำเต้า เวลาเล่นจะวางไว้บนตัก และเล่นโดยใช้คันชัก โดยใช้อย่างสนั่นเข้ากับสายให้เกิดความถี่ แต่น่าเสียดายที่ไม่มีเอกสารภาพเขียนหรือเครื่องดนตรีดังกล่าวที่หลงเหลือมาจนถึงปัจจุบัน แต่มีกล่าวไว้ในเอกสารโบราณในช่วงปลายศตวรรษที่ 9

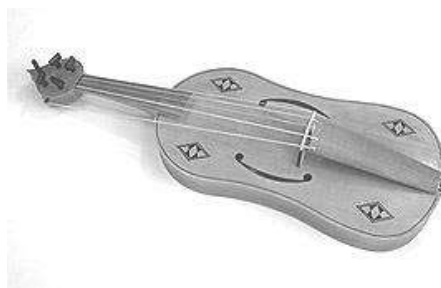
ภาพที่ 5 รูปภาพเครื่องดนตรี Rabab

ผลจากสงครามครูเสดส์ (Crusades) ในยุโรป เครื่องดนตรี *Rebec* ซึ่งมีที่มาจาก Rabab ปรากฏโฉมครั้งแรกในสเปนในช่วงกลางศตวรรษที่ 11 Rebec แตกต่างจาก Rabab เพียงเล็กน้อยเท่านั้น สายของ Rebec มี 3 สายแทนที่ 2 สาย ลำตัวนิยมทำมาจากไม้แทนผลน้ำเต้า เวลาเล่นมักจะวางไว้บนไหล่แทนการเล่นโดยวางไว้บนตัก

ภาพที่ 6 รูปภาพเครื่องดนตรี Rebec

Vielle ถือกำเนิดขึ้นในศตวรรษที่ 13 ที่ประเทศฝรั่งเศส และแตกต่างจาก Rebec อย่างเห็นได้ชัดเจน ปัจจุบันมี 5 สาย ลำตัวมีขนาดค่อนข้างใหญ่กว่า และมีรูปร่างใกล้เคียงกับไวโอลินสมัยใหม่มากกว่า ซึ่งโครงไม้ด้านข้าง (Rib) จะมีความยืดหยุ่นมากกว่าเมื่อเล่นด้วยคันชัก และที่สำคัญว่าหลังจากนั้น ชื่อ *Vielle* จะใช้เพื่อเรียกเครื่องดนตรีอีกชนิดหนึ่งที่ต่างชนิดกันคือ *Vielle à rue* (*Vielle à roue*) ซึ่งในปัจจุบันจะรู้จักกันในชื่อ *Hurdy Gurdy* มากกว่า

ภาพที่ 7 รูปภาพเครื่องดนตรี Vielle

Viola di Braccio (ชอ 'วิโอล' ของแขน) ถือกำเนิดขึ้นในศตวรรษที่ 15 ที่ประเทศอิตาลีมีขนาดและรูปร่างใกล้เคียงกับ Vielle แต่ลดสายจาก 5 ลงเหลือ 3 เช่นเดียวกับ Rebec และในช่วงแรกนั้นช่องเสียงรูปตัว C (C-hole) ของ Rebec และ Vielle ถูกเปลี่ยนใหม่เป็นช่องเสียงที่คล้ายคลึงกับช่องเสียงรูปตัว F (F-hole) ของไวโอลินสมัยใหม่

ภาพที่ 8 รูปภาพเครื่องดนตรี Viola di Braccio

ไวโอลิน (Violin)

จากหลักฐานต่าง ๆ ล้วนกล่าวว่า ต้นกำเนิดของไวโอลินอยู่ที่ประเทศอิตาลีในช่วงศตวรรษที่ 16 แต่ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าใครเป็นผู้ที่ประดิษฐ์ไวโอลินขึ้นเป็นคนแรก และเรื่องนี้ยังคงเป็นประเด็นให้ถกเถียงกันต่อไป แต่การศึกษาและค้นคว้าในปัจจุบัน ส่วนใหญ่แล้วจะยกความดีให้กับ Andrea Amati แห่งครโมนา(ราวๆ ปี 1511-1577) ว่าเป็นช่างทำไวโอลินคนแรกที่โลกรู้จัก จากเอกสารที่กล่าวถึงไวโอลิน 2 คันที่เขาสร้างขึ้นในระหว่างปี 1542 และ 1546 แต่เครื่องดนตรีเหล่านี้มีสายแค่ 3 สายเช่นเดียวกับ ไวโอลิน 4 สายตัวแรกก็ทำโดย Andrea Amati ในปี 1555 ส่วนไวโอลินที่เก่าแก่ที่สุดที่ตกทอดมาจนถึงปัจจุบันคือ ไวโอลิน ปี 1560 ทำโดย Andrea Amati เช่นกัน

แต่ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งกลับแย้งความเห็นที่ว่า Andrea Amati เป็นช่างทำไวโอลินคนแรก แต่ยกความดีนี้ให้กับ Gasparo di Bertolotti da Salo (Gasparo da Salo) (ราวๆ ปี 1540-1609) แห่งเบรสเซีย เนื่องจากอาจารย์ของ Andrea Amati เป็นช่างทำเครื่องดนตรีพิณ โบราณ (Lute) เอกสารที่มีอยู่ก็กล่าวถึง Andrea Amati ว่าเป็นช่างทำพิณ โบราณ และมีไวโอลินของเขาหลงเหลืออยู่เพียงไม่กี่ตัวเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม เหตุผลที่กล่าวถึงไวโอลินนับตั้งแต่มันเป็นเครื่องดนตรีที่เกิดขึ้นใหม่นั้นคำว่า "ช่างทำไวโอลิน" หรือ "Violin maker" ก็ยังไม่เป็นที่รู้จัก ยิ่งกว่านั้น มีเอกสารที่กล่าวถึงการขายไวโอลินจำนวน 24 ตัวของ Andrea Amati ให้กับกษัตริย์ Charles IX แห่งฝรั่งเศสในปี 1560 และมี

ไวโอลินเพียงตัวเดียวเท่านั้นที่หลงเหลืออยู่ให้พิสูจน์ว่า Andrea Amati เป็นผู้ประดิษฐ์ไวโอลินขึ้น และมีผลงานของเขาเพียง 14 ชิ้นเท่านั้นที่หลงเหลือมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 9 รูปภาพเครื่องดนตรีไวโอลินปี 1560 ที่หลงเหลืออยู่เพียงตัวเดียวเท่านั้น ซึ่ง Andrea Amati ทำเพื่อถวายให้กับกษัตริย์ Charles IX แห่งฝรั่งเศส

Mass Production of Violins

ในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 ความต้องการไวโอลินเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วได้ทำให้มันกลายเป็นสินค้าที่ผลิตด้วยระบบอุตสาหกรรม ไวโอลินหลายแสนตัวที่ติดฉลากชื่อของช่างทำไวโอลินที่มีชื่อเสียงชาวอิตาลี เช่น Amati, Stradivari, Guarneri ฯลฯ ได้ผลิตขึ้นที่ประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน และประเทศอื่นๆ ในยุโรป ซึ่งเครื่องดนตรีเหล่านี้ไม่ได้ตั้งใจทำขึ้นเพื่อปลอมแปลง แต่ถูกสร้างขึ้นเพียงเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ที่หลงใหลในไวโอลินของยอดฝีมือเหล่านี้

ปัจจุบันงานเลียนแบบเหล่านี้ก็กลับปรากฏอยู่ตามห้องใต้หลังคาบ้านต่างๆ ทั่วโลก ช่วยสร้างความตื่นเต้นเล็กๆ ให้กับเจ้าของด้วยความฝันถึงความร่ำรวย ในขณะที่ความจริงกลับเป็นไปไม่ได้เลยที่จะมาพบไวโอลิน Stradivari เอาป่านนี้ และมูลค่าของไวโอลินที่ถูกค้นพบเหล่านี้คงไม่ทำให้เจ้าของรู้สึกดีใจได้มากนัก คงมีแต่คำปลอบใจตัวเองเท่านั้น ชาวกรพบไวโอลิน Stradivari คงเป็นได้แค่เรื่องเศร้าและเรื่องน่าขายหน้ามากกว่าเรื่องน่ายินดี ในที่สุดก็ต้องขายออกไปในราคาของเลียนแบบเท่านั้น ทางที่ดีก็นำไวโอลินไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิสูจน์ความจริงเพื่อให้เกิดความสบายใจ

เครื่องดนตรี Ergonomic

ไวโอลินไม่ใช่เครื่องดนตรีที่ถือได้ง่ายที่สุด ส่วนไวโอลานั้นยิ่งยากกว่า ผลก็คือทำให้คนไวโอลินและนักไวโอลามีปัญหาเรื่องคอ แขนและนิ้ว เพื่อป้องกันอาการดังกล่าวจึงมีการออกแบบเครื่องดนตรีที่มีรูปทรงพิเศษออกมาหลายแบบ

ภาพที่ 10 รูปภาพ Pellegrina Pomposa: Ergonomic Viola

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า งานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการวิจัย ในการสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีงานวิจัยของนักวิจัยหลายท่านที่ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการศึกษาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนซึ่งมีผู้ที่ได้ทำการศึกษามาครั้งนี้

ธีรพันธ์ ปิงแก้ว (2550) ศึกษาเรื่อง เอกสารประกอบการสอนวิชา ศ 30201 การปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass Instruments) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาการเรียนด้วยการปฏิบัติมีขั้นตอนอย่างถูกวิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพ 2) เพื่อศึกษาการเรียนตามทฤษฎีและกระบวนการปฏิบัติ เอกสารประกอบการสอนวิชา ศ 30201 การปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass Instruments) 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย เอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass Instruments) และเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนต่อการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass Instruments) กลุ่มประชากรได้แก่

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนแม่เมาะวิทยา อำเภอแม่เมาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 จำนวนนักเรียน 27 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. เอกสารประกอบการสอนวิชา ศ 30201 การปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass Instruments) สาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.45/93.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชา ศ 30201 การปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass Instruments) สาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้เท่ากับ 0.6456 ซึ่งหมายความว่าเอกสารประกอบการสอนวิชา ศ 3021 การปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass Instruments) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สอนทำให้นักเรียนมีความมีความรู้เพิ่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 64.56

3. ครูผู้สอนดนตรีสากล มีความคิดเห็นต่อ เอกสารประกอบการสอนวิชา ศ 30201 การปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass Instruments) สาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชา ศ 30201 การปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass Instruments) สาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52

วรรณ พะวะ (2554) ศึกษาเรื่องเอกสารประกอบการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่องดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียน โดยการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้านไผ่พิทยาคม อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 25 คนได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี)

เรื่อง คนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง คนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ผลการศึกษพบว่า

1. เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง คนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.80/94.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. นักเรียนที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง คนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนทดสอบหลังการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง คนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง คนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

กรกฎ ถนอมสิน (2554) ศึกษาเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา คนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของ

การศึกษา เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา คนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80 / 80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา คนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา คนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา คนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.10 / 88.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80 / 80

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา คนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลการเรียนดีขึ้น

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์สากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติศิษย์บอร์ค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (4.75)

วีระยุทธ ขนยกุล (2552) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ทฤษฎีคณิตศาสตร์สากล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า

1. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ทฤษฎีคณิตศาสตร์สากล ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 91.31/87.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ทฤษฎีคณิตศาสตร์สากล ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้เท่ากับ 0.8176 ซึ่งหมายความว่า เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ทฤษฎีคณิตศาสตร์สากล ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ร้อยละ 81.76

3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ทฤษฎีคณิตศาสตร์สากล ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน อยู่ในระดับดีมาก จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น จึงสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และเกิดประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และต่อยอดความรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนอยู่ในระดับดีมาก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเอกสารประกอบการเรียนสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้เป็นอย่างดี

สมศักดิ์ ประชุมชนะ (2542) ศึกษาการสร้างเอกสารประกอบการสอนรายวิชา สอ31 การปกครองไทย เรื่องรัฐธรรมนูญไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) เอกสารประกอบการสอนรายวิชา สอ31 การปกครองไทย เรื่องรัฐธรรมนูญไทยเหมาะสมสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชา สอ31: การปกครองไทย เรื่องรัฐธรรมนูญไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

อัจฉรา คลประสิทธิ์ (2548, น.17) ศึกษาการพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพ เอกสารประกอบการสอน รายวิชาคณิตศาสตร์ รหัสวิชา ค 4212 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง อันดับและ

อนุกรม ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนภายหลังที่ได้รับการสอนสูงกว่า ก่อนได้รับ การสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่า การใช้เอกสารประกอบการสอน มีเนื้อหาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิดและเกิดการเรียนรู้ อย่างเข้าใจที่แท้จริง เพราะมี กระบวนการที่ส่งเสริมทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็ก ซึ่งทำให้สามารถค้นพบหลักการ ความคิดรวบยอด และสรุปผลได้ด้วยตนเอง หรือด้วยความร่วมมือจากกลุ่มเพื่อน นอกจากนั้น ในกระบวนการเรียน การสอน โดยใช้เอกสารประกอบการสอน จะมีการประเมินผลก่อนเรียน ทำให้ทราบความรู้พื้นฐาน และแนวทางในการเลือกกิจกรรมการเรียน หลังจากจบบทเรียนแล้วก็จะมีการประเมินผลการเรียน เพื่อตรวจสอบนักเรียนว่า บรรลุผลการเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่ ถ้าไม่บรรลุผลก็ จะมีการสอนซ่อมเสริม ให้กับนักเรียนเพิ่มเติม จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนภายหลัง ที่ได้รับ การสอนสูงกว่าก่อนได้รับการสอน

สุภาพร สิงห์ทอง (2550) ศึกษาการสร้างเอกสารประกอบการเรียนรู้ วิชางานเกษตร (ง 40141) เรื่อง ไม้ดอกไม้ประดับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบ การเรียนรู้ วิชางานเกษตร (ง 40141) เรื่อง ไม้ดอกไม้ประดับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี ประสิทธิภาพเท่ากับ 82.33/87.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 แสดงว่า เอกสาร ประกอบการ เรียนมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ได้ 2) ประสิทธิภาพของผลการสอนจากการใช้ เอกสาร ประกอบการเรียนรู้วิชางานเกษตร (ง 40141) เรื่อง ไม้ดอกไม้ประดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่า 13.36 อยู่ในระดับดี 3) ค่าดัชนีประสิทธิผลของเอกสารประกอบการเรียนรู้ วิชางานเกษตร 37 (ง 40141) เรื่อง ไม้ดอกไม้ประดับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.70 ซึ่งแสดงว่า เอกสาร ประกอบการเรียนรู้ ช่วยทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 70.00 4) ความคิดเห็น ของ นักเรียน ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้ เรื่อง ไม้ดอกไม้ประดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.37 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 หรือค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.40 แสดง ว่า นักเรียนเห็นด้วยกับการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้เรื่อง ไม้ดอกไม้ประดับ

ชลกานต์ ชาลีเครือ (2550) ศึกษา การสร้างและใช้เอกสารประกอบการเรียน การสอน วิชา ดนตรีพื้นบ้านอีสานโปงลาง ศ 31201 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ชั้น ม.1 ผลการศึกษา พบว่า 1) ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน โปงลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ทั้ง 7 เรื่องมีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ 83.86 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ 85.76 เอกสารประกอบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ 80/80 ทุกเรื่อง 2) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน การ สอน วิชาดนตรีพื้นบ้านอีสานโปงลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ทั้ง 7 เล่ม

มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน โปงกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ทั้ง 7 เรื่อง มีคะแนนระดับความพึงพอใจเฉลี่ย 4.16 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจค่อนข้างสูง และจากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน โปงกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ที่มีคุณภาพตรงตามความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนสามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน โปงกลางปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการเรียน โน้ตสากลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

นิภา โสภาสัมฤทธิ์ (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องแบบฝึกทักษะการคิดจะเข้เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิชาเอกจะเข้ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.56/85.05 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยชุดการสอน มีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อแบบฝึกทักษะการคิดจะเข้เบื้องต้น

ณัชชา พันธุ์เจริญ (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การฝึกโสตประสาทแบบตะวันตกสำหรับนักเรียนไทย จุดมุ่งหมายเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาโสตประสาทแบบตะวันตกสำหรับผู้เรียนดนตรีสากลระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย โดยคิดค้นวิธีการตามขั้นตอนในการพัฒนาทักษะด้านโสตประสาทแบบตะวันตกที่เหมาะสมกับผู้เรียนไทยโดยแบ่งขั้นตอนการฝึกออกเป็น 4 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนจะใช้เทป 10 ม้วน พบว่า ผลการทดสอบดีขึ้นกว่ากลุ่มที่ใช้ตำราของตะวันตกอย่างเห็นได้ชัด

ปิยมาภรณ์ สบายแท้ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง ทฤษฎีดนตรีสากลพื้นฐาน ผ่านทักษะขับร้องประสานเสียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 92.41 /93.66 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยชุดการสอนมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน ผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เทคนิคการสอนไวโอลินของ รศ.ดร.โกวิทย์ ชันชศิริ จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า รศ.ดร.โกวิทย์ ชันชศิริ ตระหนักให้ ความสำคัญ และใช้เวลากับการฝึกโสตประสาทควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติดนตรีและการเรียน ทฤษฎีดนตรีสากล การฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยส่งผลดีต่อนักเรียนอย่างยิ่ง เพราะนอกจาก ความสามารถทางการ ปฏิบัติดนตรีที่ดีแล้ว นักดนตรีที่ดีต้องมีปัญญาแตกฉานทางดนตรี มีความคิด แบบมีวิจารณญาณ มีหลักเหตุผลในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ทางดนตรีได้ซึ่งจะช่วยพัฒนา ความสามารถของ นักเรียนให้เต็มศักยภาพซึ่งแนวทางเทคนิคการสอนไวโอลินของท่านนี้มี ประโยชน์ต่อการ พัฒนาการสอนไวโอลินในประเทศไทยได้อย่างยิ่ง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสรุปได้ว่า การใช้สื่อประเภท สื่อสิ่งพิมพ์ หรือ ที่ เรียกว่า เอกสารประกอบการสอนนั้น จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ครูผู้สอน สามารถนำไปใช้ เป็นสื่อ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายแห่งการจัดการศึกษา ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วย ตนเอง ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้ง มีความยืดหยุ่น สนองความ ต้องการ ของผู้เรียน ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ ทำให้เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่าง มีความสุข และกล่าวได้ว่า การใช้เอกสารประกอบการสอนที่พัฒนาขึ้นได้เหมาะสมกับผู้เรียนสามารถ ก่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรายวิชานั้นๆ สูงขึ้นได้

งานวิจัยในต่างประเทศ

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1982) ได้สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อหาประสิทธิภาพตาม เกณฑ์ที่ตั้งไว้และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับเตรียมประถม ศึกษา โดยใช้เอกสารประกอบการสอนด้วยตนเองกับการสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่ามีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จากกลุ่มที่สอนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนด้วยตนเองและการ สอนแบบบรรยาย ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวางแผนการสอนและวิธีสอนแต่ไม่ความ แตกต่างกันด้านทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษาและครูฝึกสอน โดยชอบเอกสารประกอบการสอน ด้วยตนเอง

แม็ค โคนอล (Mc Donald, 1973) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาและการประเมินค่าของ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาอังกฤษซ่อมเสริม ในวิทยาลัยชุมชนซานเมื่อง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อประสมกับการ สอนแบบบรรยาย และอภิปราย ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติของ นักเรียนที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอนมีค่าสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยวิธีบรรยายและ อภิปรายอย่างมีนัยสำคัญ

สภาราสต้าร์ (Sbaratta, 1975) ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างเอกสารประกอบการสอนเพื่อสอนเรียงความแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 แห่งมหาวิทยาลัยบอสตัน ที่เรียนวิชาการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเรียงความ และทัศนคติของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนปรกติ เอกสารประกอบการสอนแบ่งหน่วยการเรียนออกเป็น 5 หน่วย ได้แก่ การอ่าน การเล่นเกมภาษา ประสบการณ์ส่วนตัว เทคนิคในการเขียนงาน ศึกษาค้นคว้าวิจัยการเขียนในเชิงโต้แย้ง และการเขียนวิจารณ์ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอน มีความสามารถทั่วไปในการเขียนเรียงความ การเขียนโครงสร้างของประโยคและส่วนประกอบของประโยคสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปรกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอน มีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนเรียงความ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปรกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ทั้งหมด 5 ชั้นปี โดยแบ่งนักศึกษาเป็นแขนงวิชาดนตรีไทย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 7 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 8 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 7 คน ชั้นปีที่ 5 จำนวน 1 คน แขนงวิชาดนตรีสากล ชั้นปีที่ 1 จำนวน 63 คนชั้นปีที่ 2 จำนวน 22 คนชั้นปีที่ 3 จำนวน 14 คนชั้นปีที่ 4 จำนวน 11 คนชั้นปีที่ 5 จำนวน 1 คน จำนวนรวมทั้งหมด 139 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวนรวมทั้งหมด 30 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานการปฏิบัติไวโอลินได้จากนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 แขนงวิชาดนตรีสากล ชั้นปีที่ 1 จำนวน 15 คนชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

1.1 แนวคิดการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร

1.2 แผนภาพแสดง โน้ตสากล

1.3 แผนภาพระบบนิ้ว สรีระการปฏิบัติไวโอลิน

1.4 แบบทดสอบระหว่างเรียนในหน่วยที่ 1 – 3

1.5 แบบทดสอบวัดความสามารถในการสีไวโอลิน ระหว่างเรียนในหน่วยที่ 4 – 6

1.6 แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) หลังเรียน (Post – test) เพื่อประเมินผล ทั้งหมดจากการเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (Violin)

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

2. การสร้างและการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร มีขั้นตอนและกระบวนการสร้างดังนี้

2.1 เลือกเรื่องและกำหนดหัวข้อต่างๆ ให้ครอบคลุมกับเนื้อหาของเอกสารประกอบการสอนที่จะสร้าง

2.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ หลักการเรียนรู้ แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนดนตรี สื่อการเรียนการสอน และขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนปฏิบัติไวโอลินทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้น เนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติไวโอลิน ในเรื่องการปฏิบัติไวโอลิน

2.3 กำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเอกสารประกอบการสอนการสอน

2.4 สร้างเอกสารประกอบการสอนและจัดทำสื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหา และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีสากล โดยแบ่งเนื้อหาของเอกสารประกอบการสอน ออกเป็นทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาในการเรียนทั้งหมด 16 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1. แผนบริหารการสอนที่ 1 แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน ประวัติความเป็นมาของไวโอลินและทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (จำนวน 16 ชั่วโมง) 1) แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน 2) ที่มาและชนิดของไวโอลิน 3) ทฤษฎีสากลขั้นพื้นฐาน 2. แผนบริหารการสอนที่ 2 พื้นฐานการปฏิบัติไวโอลิน (จำนวน 8 ชั่วโมง) 1) การจับคันชัก 2) การหนีบไวโอลิน 3) ท่าพัก 4) เทคนิคการใช้คันชัก 5) เทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้าย 3. แผนบริหารการสอนที่ 3 การวางรูปนิ้วและการใช้คันชักสำหรับไวโอลิน (จำนวน 8 ชั่วโมง) 1) ตำแหน่งตัวโน้ตและวางรูปนิ้วตามตำแหน่งตัวโน้ตบนสายไวโอลินทั้ง 4 สาย 2) สีไวโอลิน โดยเริ่มจาสีสายเปล่าทั้ง 4 สาย

3) สี่ไวโอลินตามตำแหน่งตัวโน้ตโดยมีการวางนิ้วที่ถูกต้อง 4) สี่ไวโอลินบนตัวโน้ตในอัตราจังหวะต่างๆ 4. แผนบริหารการสอนที่ 4 สี่ไวโอลินในบันไดเสียงเมเจอร์ (จำนวน 8 ชั่วโมง) 1) บันไดเสียงเอเมเจอร์ 5. หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 บทเพลงร่ำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่น (จำนวน 8 ชั่วโมง) 1) เพลงวันนี้มีน้ด 6. หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 แบบฝึกทักษะในรูปแบบแวนิเอชัน (Variation) (จำนวน 12 ชั่วโมง) 1) แบบฝึกทักษะ Variation A 2) แบบฝึกทักษะ Variation B 3) แบบฝึกทักษะ Variation C

3. จัดทำแบบทดสอบระหว่างเรียนในบทที่ 1–3 โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้
4. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาและจุดประสงค์ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้
5. สร้างแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อต่อหนึ่งหน่วยการเรียนรู้โดยสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ในแต่ละหน่วย

5.1 หากความตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีสากล จำนวน 3 ท่านตรวจ และเลือกข้อสอบที่มีความตรงในด้านเนื้อหาและจุดประสงค์ จำนวน 20 ข้อ ต่อหนึ่งหน่วยการเรียนรู้ โดยมีผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

5.2 รองศาสตราจารย์สรณ โรจนตระกูลอาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำเอกสารประกอบการสอน

5.3 รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำวิจัยทางดนตรี

5.4 อาจารย์ศจรีส คือขุนทด อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาดนตรีสากลมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน)

5.5 ตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบด้านอำนาจจำแนกและความยากง่ายโดยนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองจำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการสอบด้วยตนเองแล้วนำผลมาดำเนินการดังนี้

5.6 นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน

5.7 เมื่อตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้สูตรสัดส่วน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น.210–211) โดยเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ ต่อหนึ่งหน่วยการเรียนรู้โดยได้ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.50 – 0.70 โดยมีค่าเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.56 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.21 – 0.68 โดยมีค่าเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.38

5.8 นำแบบทดสอบที่ได้ไปทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองจำนวน 30 คน มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2538, น.197) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8416

5.9 ผู้วิจัยนำเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชรเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร โดยได้จัดแบ่งการประเมินออกเป็นด้านต่างๆ สำหรับการประเมินและการให้ความหมายของค่าที่วัดได้ดังนี้ การประเมินแบ่งระดับ เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึงเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึงเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึงเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึงเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึงเหมาะสมน้อยที่สุด

การให้ความหมายโดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายข้อดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึงเหมาะสมน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึงเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึงเหมาะสม

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึงเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึงเหมาะสมมากที่สุด

โดยได้ค่าการประเมินเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.35 ซึ่งแสดงว่าเอกสารประกอบสอนฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงในเรื่องของการใช้อักษรการเน้นคำคำแนะนำวิธีการใช้ให้ชัดเจนและควรจัดรูปภาพให้มีขนาดใหญ่เหมาะสมกับกระดาษผู้วิจัยได้นำเสนอผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญไว้ในตารางที่ 5 หน้า 93 ภาคผนวก ข

6. ผู้วิจัยปรับปรุงเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

7. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ดังนี้ 1) การทดลองแบบรายบุคคล (1:1) ผู้วิจัยนำเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาโปรแกรมวิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในระดับชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 3 คน โดยสุ่มเลือกนักศึกษาในกลุ่มศึกษาเก่ง 1 คน นักศึกษาในกลุ่มปานกลาง 1 คน และนักศึกษาในกลุ่มอ่อน 1 คน เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาทดลองใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จากการทดลองใช้ครั้งนี้ พบว่าเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีข้อบกพร่องที่ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การเลือกใช้ภาษาและคำศัพท์ที่ยากเกินไปไม่เหมาะสมกับวัยของศึกษา นักศึกษาไม่เข้าใจแผนภาพการวางนิ้ว ทำทางการปฏิบัติไวโอลิน และแผนภาพแสดงโน้ตสากล การใช้เลือกใช้ภาพไม่สื่อความหมายกับผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเอกสารประกอบการสอน ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นแล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง 2) การทดลองหาประสิทธิภาพกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ไปใช้จัดการเรียนการสอนจริง (Trial Run) ให้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวนรวมทั้งหมด 30 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานการปฏิบัติไวโอลินได้จากนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 จำนวนนักศึกษาแต่ละชั้นปีดังนี้ แขนงวิชาดนตรีสากล ชั้นปีที่ 1 จำนวน 15 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 5 คน

จากการทดลองใช้พบว่าเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 83.17/ 82.56 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลง

ร่วางย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรมีประสิทธิภาพโดยรวม ผ่านเกณฑ์ ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ที่ระดับ 80/ 80 ซึ่งได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 3 หน้า 80 ของบทที่ 4

8. แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน (Pre-test) หลังเรียน (Post-test) เป็นเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่วางย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 คือแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติไวโอลิน และ ตอนที่ 2 คือแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติไวโอลิน ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาตาม ขั้นตอนและกระบวนการสร้างดังนี้

ตอนที่ 1 คือแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติไวโอลิน มีลักษณะเป็นแบบทดสอบ ชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ กำหนดการให้คะแนนคือถ้าผู้เรียนตอบ ถูกได้ 1 คะแนนตอบผิดผิดได้ 0 คะแนนผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอนและกระบวนการสร้างดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาทั้งหมดในแต่ละหน่วยของเอกสารประกอบการสอนฯ โดยกำหนดให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ให้ครอบคลุมทุกหน่วยการเรียนรู้

2. สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติไวโอลินให้ครอบคลุมจุดประสงค์ทุก หน่วยการเรียนรู้จำนวน 30 ข้อ

3. หาคความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Face Validity) โดยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีสากล จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงและความถูกต้องของเนื้อหา โดยมีผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวแสดงไว้ในภาคผนวก ก

4. ในขั้นนี้ผู้วิจัยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หาคดัชนีความสอดคล้องระหว่าง แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียนแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยจัดทำตารางวิเคราะห์เนื้อหาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาว่าแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียนแต่ละข้อสามารถวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือไม่ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนจากการพิจารณา ดังนี้

ให้ 1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบวัดได้ตามจุดประสงค์

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์

5. หาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ในการคัดเลือกแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ไว้ใช้ต่อไป จากการนำมา คำนวณพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียนอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อผู้วิจัยได้รายงานไว้ในตารางที่ 6 หน้า 110 ภาคผนวก ก

6. ปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาอีกครั้งแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้เรียบร้อย

7. นำแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติไวโอลิน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปแกรมวิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในระดับชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 30 คนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการสอบด้วยตนเอง แล้วตรวจให้คะแนนโดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนนข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนนเมื่อตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้วจึงนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) แบบ Item Total Correlation รายข้อ และค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของปรกรณ์ประจัญบาน (2550) ผลการคำนวณค่าสถิติ ผู้วิจัยนำเสนอไว้ใน ตารางที่ 7 หน้า 112 ภาคผนวก ค ซึ่งมีค่าความยาก (p) ของข้อสอบอยู่ระหว่างอยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 0.70 ค่าเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 0.56 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบ อยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.68 ค่าเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 0.38 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.8416

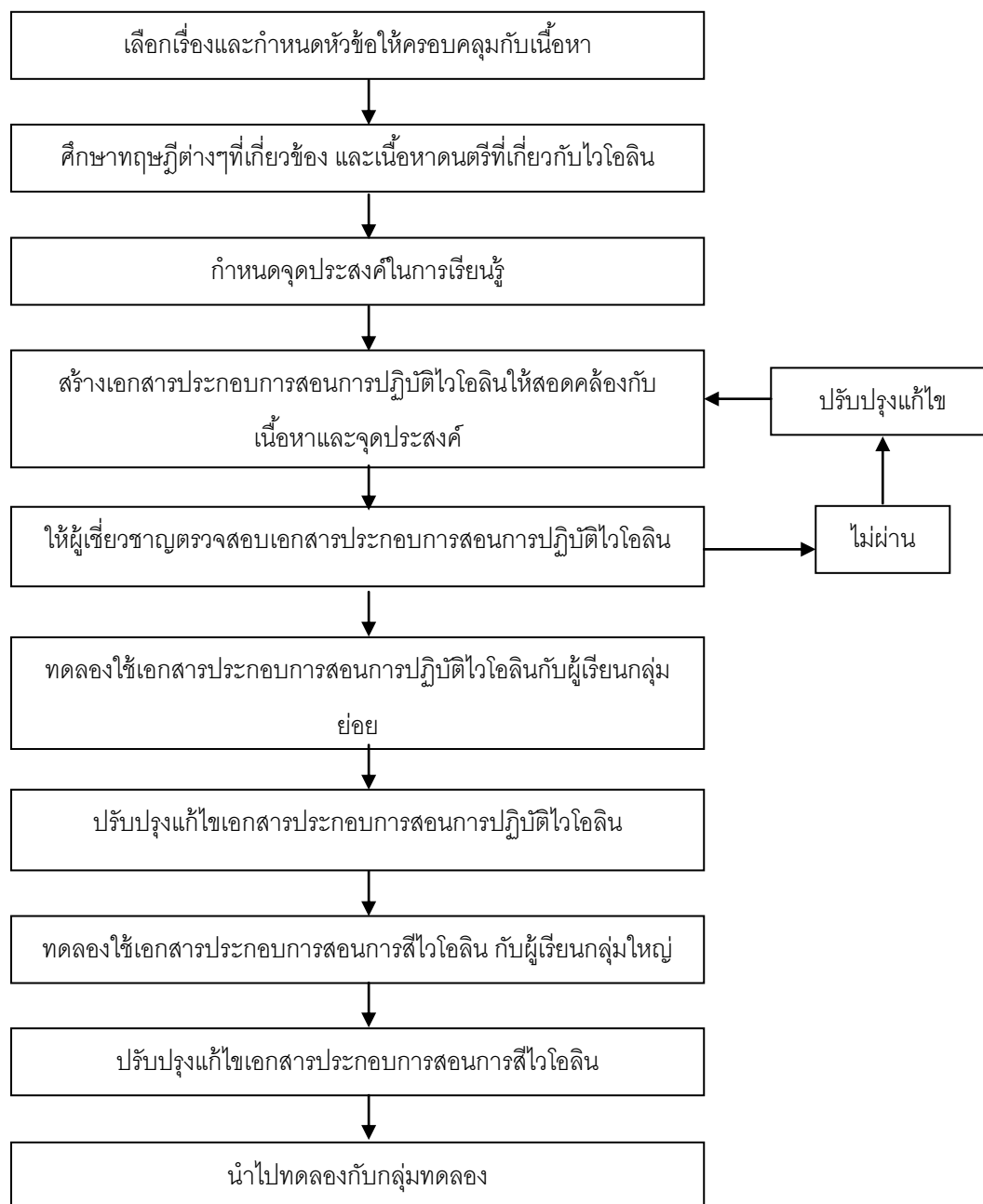
ตอนที่ 2 คือแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดหัวข้อและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

2. ผู้วิจัยนำแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติไวโอลิน ต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของกำหนดหัวข้อและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ IOC (Index of Item Objective Congruence) นำข้อมูลที่รวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินให้กะทัดรัดและเข้าใจง่าย ให้ตรงกับวัตถุประสงค์การศึกษา

3. ผู้วิจัยนำแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติไวโอลิน ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปแกรมวิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในระดับชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 30 คนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติไวโอลิน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.9242 ซึ่งผู้วิจัยได้รายงานไว้ในผู้วิจัยได้รายงานไว้ในตารางที่ 9 หน้า 131 ภาคผนวก ง

ขั้นตอนการสร้างเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร สรุปได้ดังภาพประกอบดังนี้

ภาพที่ 11 สรุปขั้นตอนการสร้างเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติไวโอลิน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) ด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้ก่อนการเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนเองทั้งหมด ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบการสอน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ระยะเวลาในการสอน 16 ครั้ง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 8 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย โดยจัดแบ่งนักศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เวลาเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน)

สัปดาห์ที่	วันที่เรียน	เนื้อหาที่เรียน
1-2	4-8 มิถุนายน 2555 11-15 มิถุนายน 2555	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 (16 ชั่วโมง) -แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนฯ -ประวัติความเป็นมาของไวโอลินและทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน
3	18-22 มิถุนายน 2555	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 (8 ชั่วโมง) พื้นฐานการปฏิบัติไวโอลิน -การจับคันชัก -การหนีบไวโอลิน -ท่าพัก -เทคนิคการใช้คันชัก -เทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้าย

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	วันที่เรียน	เนื้อหาที่เรียน
4	25-29 มิถุนายน 2555	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 (8 ชั่วโมง) การวางรูปนิ้วและการใช้คันชักสำหรับไวโอลิน -ตำแหน่งตัวโน้ตและวางรูปนิ้วตามตัวโน้ตบนสายไวโอลินทั้ง 4 สาย -สีไวโอลิน โดยเริ่มจากสีสายเปล่าทั้ง 4 สาย -สีไวโอลินตามตำแหน่งตัวโน้ตโดยมีการวางนิ้วที่ถูกต้อง -สีไวโอลินบนตัวโน้ตในอัตราจังหวะต่างๆ
5	2-6 กรกฎาคม 2555	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 (8 ชั่วโมง) การสีไวโอลินในบันไดเสียงเมเจอร์ -บันไดเสียงเอเมเจอร์
6	9-13 กรกฎาคม 2555	หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 (8 ชั่วโมง) บทเพลงร่ำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่น -เพลง วันนี้มีนัด
7-8	16-20 กรกฎาคม 2555 23-27 กรกฎาคม 2555	หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 (12 ชั่วโมง) แบบฝึกทักษะในรูปแบบแปรเอชัน (Variation) - Variation A - Variation B - Variation C

3. เมื่อสิ้นสุดการเรียนในเนื้อหาของแต่ละหน่วย ผู้วิจัยจะประเมินผลด้วยแบบทดสอบระหว่างเรียนในแต่ละบทต่างๆ เพื่อรวมผลการประเมินคิดค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post – test) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน และหลังการเรียน โดยใช้การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบที (T-test Dependent)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคำนวณค่าต่างๆดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) คำนวณจากสูตร (วาโร เฟ็งส์วัตต์, 2546, น.95)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (วาโร เฟ็งส์วัตต์, 2546, น.6)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N-1}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียน

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test Dependent sample (วาโร เฟ็งส์วัตต์, 2546, น. 99)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \text{ เมื่อ } df = n - 1$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

n	แทน	จำนวนคู่
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนแต่ละตัวกำลังสอง
$(\sum D)^2$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

3. การคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 (วาโร เฟิงส์วีสดี, 2546, น.43) คำนวณจากสูตร

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมจากการทำกิจกรรม
	A	แทน	คะแนนเต็มของกิจกรรมทุกจุดประสงค์รวมกัน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum f}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพผลลัพธ์
	$\sum f$	แทน	คะแนนรวมของการทำแบบทดสอบหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. พัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบที แบบไม่อิสระ (T-test Dependent)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนฯ การนำไปใช้จัดการเรียนการสอนจริง (Trial Run) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

เอกสาร ประกอบ การเรียนฯ	คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนจากการใช้ เอกสารประกอบการเรียนฯ (E_1)				คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (E_2)			
	คะแนน เต็ม	คะแนน รวมของ นักเรียน ที่ได้	คะแนน เฉลี่ย	คะแนน เฉลี่ย ร้อยละ	คะแนน เต็ม	คะแนน รวมของ นักเรียน ที่ได้	คะแนน เฉลี่ย	คะแนน เฉลี่ย ร้อยละ
หน่วยที่ 1	20	501	16.70	83.50	30	743	24.77	82.56
หน่วยที่ 2	20	503	16.77	83.83				
หน่วยที่ 3	20	517	17.23	86.17				
หน่วยที่ 4	30	749	24.97	83.22				
หน่วยที่ 5	30	722	24.07	80.22				
หน่วยที่ 6	30	750	25.00	83.33				
รวม ทั้งหมด	150	3992	124.75	83.17				
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) = 83.17 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) = 82.56								

จากตารางที่ 2 พบว่าเอกสารประกอบการเรียนฯ มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 83.17/82.56 ซึ่งผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพในการทดลองใช้นวัตกรรม ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 80/ 80

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบที แบบไม่อิสระ (T-test Dependent)

ตารางที่ 3 คะแนนทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (n = 30)

นักเรียน คนที่	คะแนนผลสัมฤทธิ์		คะแนนความก้าวหน้า (D)
	ก่อนเรียน 30	หลังเรียน 30	
1	16	23	7
2	14	25	11
3	19	24	5
4	18	24	6
5	16	26	10
6	13	25	12
7	10	23	13
8	13	24	11
9	18	26	8
10	13	24	11
11	12	26	14
12	15	26	11
13	13	25	12
14	14	26	12
15	18	25	7
16	14	26	12
17	13	25	12
18	17	23	6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนผลสัมฤทธิ์		คะแนนความก้าวหน้า (D)
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	
	30	30	
19	15	25	10
20	20	24	4
21	19	24	5
22	20	26	6
23	16	25	9
24	16	24	8
25	16	23	7
26	19	28	9
27	14	23	9
28	19	26	7
29	19	26	7
30	17	23	6
รวม	476	743	
ค่าเฉลี่ย	15.87	24.77	
ค่า S.D.	2.66	1.28	
ร้อยละ	52.89	82.56	

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน รายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 15.87 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.66) คิดเป็นร้อยละ 52.89 ส่วนคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.77 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.28) คิดเป็นร้อยละ 82.56

2.2 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยสถิติทดสอบที แบบไม่อิสระ
(T-test Dependent Samples)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (n =30)

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{d}$	S.D. _d	t	Sig. (2-tailed)
ก่อนเรียน	15.87	2.66				
หลังเรียน	24.77	1.28	8.90	2.75	17.75 *	0.000

จากตารางที่ 4 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 15.87 คะแนน (ค่า S.D. = 2.66) และ 24.77 คะแนน (ค่า S.D. = 1.28) ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียน ของนักศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลดังต่อไปนี้

- วัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย
- สรุปผลการวิจัย
- การอภิปรายผลการวิจัย
- ข้อเสนอแนะการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

- พัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
- เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนและหลังได้รับการสอนด้วยเอกสารประกอบการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- เก็บรวบรวมข้อมูล
- วิเคราะห์ข้อมูล

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ทั้งหมด 5 ชั้นปี โดยแบ่งนักศึกษาเป็นแขนงวิชาดนตรีไทย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 7 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 8 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 7 คน ชั้นปีที่ 5 จำนวน 1 คน แขนงวิชาดนตรีสากล ชั้นปีที่ 1 จำนวน 63 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 22 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 14 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 11 คน ชั้นปีที่ 5 จำนวน 1 คน จำนวนรวมทั้งหมด 139 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวนรวมทั้งหมด 30 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานการปฏิบัติไวโอลินได้จากนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 จำแนกนักศึกษาแต่ละชั้นปีดังนี้ แขนงวิชาดนตรีสากล ชั้นปีที่ 1 จำนวน 15 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

3.1.1 แผนภาพระบบนิ้ว สรีระการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน)

3.1.2 แผนภาพแสดงโน้ตสากล

3.1.4 แบบทดสอบระหว่างเรียนในหน่วยที่ 1 – 3

3.1.5 แบบทดสอบวัดความสามารถในการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) ระหว่างเรียนในหน่วยที่ 4 – 6

3.2 แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน (Pre – test) หลังเรียน (Post – test) เป็นเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วย เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 คือแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน)

ตอนที่ 2 คือแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้ก่อนเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการสอนเองทั้งหมด ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบการสอน ระยะเวลาการสอน 20 ชั่วโมง

4.3 เมื่อสิ้นสุดการเรียนในเนื้อหาของแต่ละหน่วย ผู้วิจัยจะประเมินผลด้วยการใช้แบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละหน่วยต่างๆ เพื่อรวมผลการประเมินคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ

4.4 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post – test) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบที (T-test Dependent)

สรุปผลของการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลการทดลอง สรุปได้ดังนี้

1. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 83.17/ 82.56 ซึ่งผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพในการทดลองใช้นวัตกรรมตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 80/ 80 เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 1 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.77 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.28) คิดเป็นร้อยละ 82.56 สูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนซึ่งมี

ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 15.87 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.93) คิดเป็นร้อยละ 50.94 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 83.17/ 82.56 ซึ่งผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพในการทดลองใช้นวัตกรรม ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 80/ 80 เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 1 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ หมายความว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบท้ายหน่วยแต่ละหน่วยของเอกสารประกอบการสอนฯ คะแนนของนักเรียนทั้งหมด ได้ค่าเฉลี่ย 83.17 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมดได้ค่าเฉลี่ย 82.56 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้และสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เนื้อหาในแต่ละบทเรียน ได้ถูกนำมาวิเคราะห์แยกออกให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยเริ่มจากเนื้อหาที่มีความยากง่ายไม่ซับซ้อนผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยากตามลำดับ และเนื่องด้วยเอกสารประกอบการสอนฯ นี้ได้จัดทำในรูปแบบของสื่อประสม ซึ่งเป็นการนำสื่อการเรียนรู้หลายอย่างมาสัมพันธ์กันตั้งแต่ สื่อตัวผู้สอนสื่อเอกสาร สื่ออุปกรณ์ดนตรี ซึ่งแต่ละชนิดมีจุดเด่นที่สนับสนุนประสิทธิภาพการเรียนรู้ต่อกันจึงทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสนใจที่จะเรียนรู้จนจบเนื้อหา ซึ่งตรงกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ

สกินเนอร์ (Skinner) ว่าด้วยการเสริมแรงข้อหนึ่งว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นรวดเร็วถ้าเนื้อหาสาระที่เรียนรู้ได้มีการจัดให้เป็นไปตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก และการเรียนรู้ผลแห่งการปฏิบัติเป็นระยะๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะมุ่งทำสิ่งนั้นต่อไปการเสริมแรงจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมซ้ำและพฤติกรรมของบุคคลส่วนใหญ่ จะเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้แบบปฏิบัติ (Operant Learning) และพยายามเน้นว่า การตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดๆ ของบุคคล สิ่งเร้านั้นจะต้องมีสิ่งเสริมแรงอยู่ในตัว หากลดสิ่งเสริมแรงลงเมื่อใด การตอบสนองจะลดลงเมื่อนั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุปนวัฒน์ ชุกกลิ่น (2555, น.13) ได้กล่าวถึง การให้ระยะเวลาในการเข้าใช้งานระบบอินเทอร์เน็ต ตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้ สามารถลดพฤติกรรมการขาดความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนทั้ง 17 คน ได้เป็นอย่างดีเพราะนักเรียนมีพฤติกรรมในการส่งงาน จนครบทุกงานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้รับระยะเวลาในการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นแรงเสริม มีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น เพื่อจะได้ใช้ระบบ

เครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือคำชมเชยจากครูผู้สอนจึงสามารถนำวิธีการนี้ไปใช้กับการปรับพฤติกรรมของนักเรียนคนอื่นๆ ได้ต่อไป

2. จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรผลปรากฏว่า คะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ทดลองเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ผลดีมากชิ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมในชุดการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติจริง โดยได้จัดเรียงลำดับของกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนจากง่ายไปยากมีการทดสอบและปรับปรุงเอกสารประกอบการสอนฯ ในด้านเนื้อหา เวลา กิจกรรม ตลอดจนการประเมินผล ให้มีความเหมาะสมและมีการสาธิตให้การเรียนรู้ได้ดีก็ด้วยการลงมือสัมผัสด้วยตนเอง

ในการสอนดังกล่าวนี้เป็นการนำเอาแนวคิดและทฤษฎีการสอนของนักการศึกษาคนตรีและ คีตกวี ที่ได้ทำการทดลองสอนมาทำการทดลองใช้จนเป็นที่ยอมรับดังเช่น สอดคล้องกับแนวคิดของ ดิวอี้ (Dewey) ที่มีความเชื่อว่านักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีด้วยการลงมือสัมผัสด้วยตนเอง เชื่อว่าการประกอบกิจกรรมด้วยตนเองจะทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้า และตรงตามแนวคิดของ ดร.ซินอิชิ ชูซูกิ นักการศึกษาคนตรีและครูไวโอลิน ชาวญี่ปุ่นที่สอนไวโอลินด้วยวิธีการจำเลียนแบบครูและการทำซ้ำบ่อยๆ เด็กย่อมสามารถให้บรรเลงเครื่องดนตรีได้อย่างดีในวิธีการเรียนของชูซูกิ เด็กเรียนรู้สาระคนตรีต่างๆ และการปฏิบัติคนตรีมากกว่าเทคนิคต่างๆ การคัดเลือกบทเพลงในแบบฝึกหัดของชูซูกิได้นำเสนออย่างเป็นขั้นตอนและมีกระบวนการพัฒนา ต้องปฏิบัติด้วยความสม่ำเสมอ มาตรฐานของบทเพลงฝึกมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนคนตรีขั้นสูงขึ้น แม้ชูซูกิ จะไม่ได้เน้นการฝึกโสตประสาทในด้านต่างๆ เช่นเดียวกับวิธีของโคคาย ออร์ฟ และคาล โครซ แต่เมื่อพิจารณาถึงวิธีการของเขาแล้วจะพบว่ามีการเน้นขั้นตอนของการฟังเป็นพื้นฐานแรก จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนของการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งนับว่าเป็นการฝึกโสตประสาทและนำมาปฏิบัติบนเครื่องดนตรีโดยตรง และสามารถประเมินผลได้จากการเล่นเครื่องดนตรีนั่นเอง (MUSICMAN, 2552) เช่นเดียวกับหลักการของ เบอร์เกตัน และบอร์ดแมนนักการศึกษาชาวอเมริกาที่ว่า ควรสอนเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของคนตรีโดยใช้วิธีการผสมผสานประสบการณ์ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย การฟัง, การร้องเพลง, การเล่นเครื่องดนตรี, การเคลื่อนไหวร่างกาย, การคิดสร้างสรรค์, การอ่านโน้ต และงานวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย ชีร์พันธ์ ปิงแก้ว (2550) ที่ศึกษาเรื่องเอกสารประกอบการสอน วิชา ศ 30201 การปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass Instruments) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า เอกสารประกอบการสอน

วิชา ศ 30201 การปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass Instruments) สาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.45/93.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ที่ตั้งไว้ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กรกฎ ถนอมสิน (2554) ศึกษาเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา ดนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ดนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.10 / 88.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80 / 80 เช่นเดียวกับ ผลการศึกษาของ วีระยุทธ ขนบูล (2552) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ทฤษฎีดนตรีสากล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า เอกสารประกอบการเรียนเรื่อง ทฤษฎีดนตรีสากล ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 91.31/87.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ วรพรณ เทวะหะ (2554) ที่ศึกษาเรื่องเอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากลชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.80 / 94.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติคีตาร์ 1 โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย่อนยุค สำหรับนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผลปรากฏว่า คะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ทดลองเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ผลดีมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมในชุดการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติจริง โดยได้จัดเรียงลำดับของกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนจากง่ายไปยากมีการทดสอบและปรับปรุงเอกสารประกอบการสอนฯ ในด้านเนื้อหา เวลา กิจกรรม ตลอดจนการประเมินผล ให้มีความเหมาะสมและมีการสาธิตให้การเรียนรู้ได้ดีก็ด้วยการลงมือสัมผัสด้วยตนเอง

ในการสอนดังกล่าวนี้เป็นกรนำเอาแนวคิดและทฤษฎีการสอนของนักการศึกษาคนตรี และ คีตกวี ที่ได้ทำการทดลองสอนมาทำการทดลองใช้จนเป็นที่ยอมรับดังเช่น สอดคล้องกับแนวคิดของ ดิวอี้ (Dewey) ที่มีความเชื่อว่านักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีด้วยการลงมือสัมผัสด้วยตนเองเชื่อว่าการประกอบกิจกรรมด้วยตนเองจะทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้า และตรงตามแนวคิดของ ดร.ชินอิชิ ชูซูกิ นักการศึกษาคนตรีชาวญี่ปุ่นที่สอนไวโอลินด้วยวิธีการจำเลียนแบบ โดยครูสาธิตให้นักเรียนดู แล้วนักเรียนปฏิบัติตามจนเกิดความชำนาญ เช่นเดียวกับหลักการของ เบอร์เกตัน และบอร์ดแมน นักการศึกษาชาวอเมริกาที่ว่า ควรสอนเนื้อหาเกี่ยวกับ

องค์ประกอบของดนตรีโดยใช้วิธีการผสมผสานประสบการณ์ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย การฟัง, การร้องเพลง, การเล่นเครื่องดนตรี, การเคลื่อนไหวร่างกาย, การคิดสร้างสรรค์, การอ่าน โน้ตและงานวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบว่าในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนทำให้เกิดประสิทธิภาพผู้วิจัยควรพิจารณา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครูผู้สอนควรมีกิจกรรมเตรียมไว้ให้นักเรียนบางคนที่ศึกษาบทเรียนเสร็จก่อนเพื่อนคนอื่นๆ เช่น หนังสืออ่านเพิ่มเติม สื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับด้านดนตรีต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

1.2 ครูผู้สอนควรบรรยายเสริม นอกเหนือจากเนื้อหาที่มีในเอกสารประกอบการสอนฯ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นส่วนในการสร้างเอกสารประกอบการสอนฯ ประกอบคำบรรยายนั้น ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเป็นข้อความสรุปสั้นๆ และควรมีภาพประกอบเนื้อหา เพื่อสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

1.3 การสอนการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) นั้นครูผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่าคนใดยังไม่สามารถปฏิบัติได้ตามขั้นตอนในกิจกรรมดังกล่าว ก็สามารถให้ผู้เรียนฝึกฝนนอกเวลาได้ จะทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยควรทดลองทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเอกสารประกอบการสอนฯ ในรูปแบบต่างๆ กับโปรแกรมวิชาอื่นๆ นอกเหนือจากโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา เพื่อเพิ่มความหลากหลายในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาเอกสารประกอบการสอนและควรขยายผลการทดลองใช้ชุดเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ไปยังบุคคลสาธารณะทั่วไป เพื่อนำความรู้จากการวิจัยมาใช้ในการบริการวิชาการให้แก่สังคม

บรรณานุกรม

- กิดานันท์ มะลิทอง. (2548). เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์.
- กุมารี สุวรรณสิงห์. (2543). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้น ในวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 1 (ส 029). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จักรชัย ธรรมสอน และคณะ. (2553). ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค. การสำรวจข้อมูล ภาคสนาม ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี. วันที่ 20-28 เมษายน 2554.
- จิตรลดา, โรงเรียน. (2539). ธ.สถิตย์ในดวงใจนิรันดร์. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. (2550). อักษรประดิษฐ์ทางฆ้องวงใหญ่ฉบับเพลงไม้นวม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2541). “ชุดการสอนระดับประถมศึกษา” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อ การสอนระดับประถมศึกษา. หน่วยที่ 14 หน้า 494-500. นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2537). ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยศ เรืองสุวรรณ. (2534). หลักการทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. กอปลินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2554). สังคีตนิยาม : ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก. (พิมพ์ครั้งที่ 10) กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2534). จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2537). หลักการของโคคายสู่การปฏิบัติ. วิธีการด้านดนตรีศึกษาโดยการสอนแบบโคคาย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2535). สาระดนตรีศึกษา : แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- (2545). หนังสือเสริมความรู้ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะ ดนตรีคลาสสิก-บทเพลง และการขับร้อง ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

ดวงเดือน คุปต์การ. (2541). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องสาระทำนองของเพลงไทยผ่านทักษะการขับร้องสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

ธนิต อยู่โพธิ์. (2530). หนังสือเครื่องดนตรีไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร.

ธวัชชัย นาควงษ์. (2537). ระบบการสอนดนตรีแบบคาลออร์ฟ. วารสารเพลงดนตรี. 1 (3), 23.

ธีรพันธ์ ปิงแก้ว. (2550). เอกสารประกอบการสอนวิชา ศ 30201 การปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล ประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass Instruments) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.

ค้นเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2555. จาก <http://www.school.obec.go.th/plw/BKYP.doc>

ทรูปลูกปัญญาคอตคอม. (2555). ภูมิปัญญาทางดนตรี. ค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2555.

จาก http://www.truelookpanya.com/true/knowledge_detail.php?mul_content_id=2753

นเรศ สมจันทร์. (2550). การสร้างและการใช้เอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การปฏิบัติเมโลเดียนเบื้องต้น. ค้นเมื่อวันที่ 12 เมษายน

2555. จาก <http://www.gotoknow.org/blogs/books/view/0037>

นิภา โสภาสัมฤทธิ์. (2541). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องแบบฝึกทักษะการดีดจะเข้เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิชาเอกจะเข้ วิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปัญญา วงศ์ซื่อ. (2551). การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ (ดนตรี) เรื่อง เครื่องหมายแทนเสียง เครื่องหมายกำหนดจังหวะและศัพท์และเครื่องหมาย ทางดนตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6. ค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2555.

จาก <http://61.19.192.214/portfolio/bancha.pdf>

บุญชม ศรีสะอาด. (2539). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

-----, (2537). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

บุญเลิศ มั่นปาน. (2543). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตรเรื่อง การเป่าขลุ่ยไทยสำหรับนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปรกรณ์ ประจัญบาน. (2550). โปรแกรมวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วย t-test dependent samples. ภาควิชาวิจัย วัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.

-----, (2550). โปรแกรมวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานจากเครื่องมือวิจัย. ภาควิชาวิจัย วัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.

- ประกรณ์ ผันผาย. (2550). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ศ 30203 ดนตรีพื้นเมือง(สะล้อซอซึง). ค้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2555. จาก <http://www.school.obec.go.th/plw/BKYK.doc>.
- ประพาส ศุภผล. (2554). การใช้เอกสารประกอบการเรียนการเป่าขลุ่ยเพียงออ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2555 จาก <http://banpukkroo.com/board1/index.php?topic=5556.0>
- ประภาส บุญมั่ง. (2550). ศึกษาเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนชุดฝึกทักษะดนตรีเรื่องดนตรีไทย ในวิชาดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ค้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2555. จาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=7060&bcat_id=
- ประหยัด จิระวรพงศ์. (2529). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนประกอบหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาวิทยาศาสตร์ ที่สร้างขึ้นด้วยวิธีวิเคราะห์ระบบให้สัมพันธ์กับความ เป็นอยู่และปัญหาชนบทภาคกลาง. ปรินญาณิพนธ์ปรินญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ปิ่นทัศน์ นิต ปัญญาสังข์. (2550). การสอนวิชาขบร้องสากล : กรณีศึกษาโรงเรียนมีฟ้า. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พงศ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง. (2533). การเปรียบเทียบผลการเรียนโน้ตสากลเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกับการสอนปกติ. ปรินญาณิพนธ์ปรินญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระเจนดุริยางค์. (2533). *Thai Music in Western Notation*. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร.
- เพทาย บุญประคอง. (2540). การสร้างบทเรียนเทปโทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการฝึกปฏิบัติเป่าขลุ่ย ไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินญาณิพนธ์ปรินญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ยุพิน พิพิธกุล และอรพรรณ ต้นบรรจง. (2531). สื่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. ค้นเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2555 จาก <http://rirs3.royin.go.th/dictionary.asp>.
- ลัดดา สุขบริดี. (2523). *เทคโนโลยีการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- วรรณพรณ เทวะหะ. (2554). ศึกษาเรื่องเอกสารประกอบการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. ค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2555. จาก http://classroom-krumeaw.blogspot.com/2012/06/blog-post_6301.html.

- วารุ เฟ็งสวัสดิ์. (2546) การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วาสนา ชาวหา. (2525). เทคโนโลยีทางการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2555). ไวโอลิน. ค้นเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2555.
จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/ทรัมเป็ต>
- วินัย วงษ์ใหญ่. (2525). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองสาส์น.
- วิชัย ดิสสระ. (2539). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วิศิษฐ์ สีนสวัสดิ์. (2552). รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียนชุด เป่าขลุ่ยสากลด้วยโน้ตไทยง่ายนิดเดียว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ค้นเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2555.
จาก <http://forum.koonkroo.info/index.php?topic=3191.0;wap2>.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น. ค้นเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2555. จาก <http://www.baanmaha.com/community/thread27948.html>.
- วีระ ไทยพานิช. (2529). การออกแบบระบบการเรียนวิธีการนำไปสู่การปรับปรุงการสอน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีระยุทธ ยนยุบล. (2552). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ทฤษฎีดนตรีสากล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2555.
จาก <http://bbznet.pukpik.com/scripts/view.php?user=sobkru&board=8&id=355&c=1&o>.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2521). จิตวิทยาพัฒนาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพรวพิทยา.
- สงัด ภูเขาทอง. (2531). การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย. กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์.
- สมศักดิ์ พนเสาวภาคย์. (2541). การศึกษาเพื่อพัฒนาชุดการสอนการฝึกปฏิบัติฆ้องวงใหญ่ เรื่องเพลงโหมโรงร่มเกล้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมศักดิ์ สนั่นใจ. (2542). การพัฒนาชุดการสอนการอ่านและร้องโน้ตสากลในรายวิชา ดส. 1114 กิตติศิลป์ 2 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมหญิง กลั่นศิริ. (2525). เทคโนโลยีทางการศึกษาเบื้องต้น. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สรวาฤติ ประเสริฐสังข์. (2554). การใช้ชุดการสอนโปงกลางดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ค้นเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2555.
 จาก http://kroobannok.com/board_view.php?b_id=79329&bcat_id=16
- สุกรี เจริญสุข. (2540 กรกฎาคม - ตุลาคม). การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ: ดนตรี ศิลปะ และกีฬา.
 วารสารครุศาสตร์, 26 (1), 61-66.
- .(2541). วารสารเพลงดนตรี หัวใจของการเรียนดนตรีระบบชูชุกิ. ฉบับที่ 5 (13),
 สุชา จันทร์เอม. (2544). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนา
 พานิช.
- สุดารัตน์ ชาญเลขา. (2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาขับร้องเพลงไทยของ
 นักศึกษาวิทยาลัยครูที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนจูลบกับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมานัน รุ่งเรืองธรรม. (2526). กลวิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา. (2529). น้ำ : ป่อเกิดแห่งวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : สมาคม
 สถาปนิกสยาม.
- สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์. (2538). วิธีการสอน **Teaching methods**. กรุงเทพมหานคร : สกายบุ๊กส์.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- .(2525). การเรียนการสอนรายบุคคล. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระจอม
 เกล้าพระนครเหนือ.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). การเรียนการสอนรายบุคคล. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร :
 สถาบันพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อัญชติ แจ่มเจริญและสุกัญญา ธารีวรรณ. (2533). หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์
 ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : เฉลิมชัยการพิมพ์.
- อุดม เขวกี่วงศ์. (2546). เรียนรู้ภูมิปัญญาและมรดกไทย จากครูแสดมปี. กรุงเทพมหานคร :
 สำนักพิมพ์ภูมิปัญญา
- Musiman. (2552). **Suzuki Method Shinichi Suzuki, 1898 – 1998**. Retrieved 12 April 2012. Form
<http://changnasan.blogspot.com.suzuki-method-shinichi-suzuki-1898-1998>.
- Anderson, R.M. (1982). Self instruction as a method of preparing Elementary Schools Social
 Studies Teacher Trainees to Apply an Inductive Teaching Model. **Dissertation Abstracts
 International**. 42 (11), 4795-A.

- Bloom, Benjamin S. (1976). **Human Characteristic and School Learning**. New york : McGraw – Hill.
- Dewey, John. (1963). **Experience and education**. New york : Macmillan Publishing Company.
- Good, Carter. V. (1973). **Dictionary of Education**. 3^{ed} New york : McGraw – Hill.
- Gordon, L. Modules. (1973). **O-A**. Florida : Department of Education.
- Houston, et al. (1972). **Development Instruction Modules**. Texas : College of Education, University of Texas.
- Jekyll. (2555). **Musi what**. Retrieved 12 April 2012. From <http://angsila.compsci.buu.ac.th/~it4>.
- McDonald, Ellen J.R. (1973). The Development and Evaluation of a Multi Media Self Instructional Learning Activity Packages. **Dissertation Abstracts International**. 34, 35-A.
- Sbaratta, Phillip A. (1975). A Flexible Modular System : An Experiment in Teaching Freshmen Comparison. **Dissertation Abstracts International**. 36, 1280-A.
- Tom C. Rhodes, Donald Bierschenk ., Tim Lautzenheiser : and John Higgins. (1991). **Essential elements**. Milwaukee, Hal Leonard.
- Toshio Takahashi. (1971). **Suzuki violin school**. United States of America : Alfred.
- Vivas, David A. (1986). The Design and Evaluation of a Course in Thinking Operations For First Graders in Venezuela. **Dissertation Abstracts International**. 46, 603-A

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ สธน โจรนตระกูล   อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาดนตรีสากล
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำเอกสารประกอบการสอน
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง   อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาดนตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำวิจัยทางดนตรี
3. อาจารย์ ยศจรัส ดือขุนทด   อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาดนตรีสากล
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องสายสากล(ไวโอลิน)

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ต้นฉบับไม่มีหน้า 97-99

ต้นฉบับไม่มีหน้า 97-99

ต้นฉบับไม่มีหน้า 97-99

ภาคผนวก ก

ผลการประเมินเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1

(ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง ผลการประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1
(ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า เฉลี่ย	ค่า S.D.	การแปล ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	<u>ลักษณะการจัดรูปเล่ม</u> มีความน่าสนใจ	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
2	ตัวอักษรมีความเหมาะสม	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
3	รูปภาพประกอบชัดเจนเข้าใจง่าย	5	3	5	4.33	1.15	สมมาก
4	ลักษณะโน้ตอ่านเข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5	สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
6	<u>ลักษณะเนื้อหา</u> เหมาะสมกับระดับชั้นของ นักเรียน	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7	นักเรียนสามารถศึกษาจากแบบ ฝึกด้วยตนเอง	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8	นักเรียนสามารถใช้ไวโอลิน ในการฝึกปฏิบัติได้	5	5	4	4.67	0.58	มาก
9	มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.58	มาก
10	การเรียนรู้เหมาะสมตาม กระบวนการและขั้นตอน	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
11	มีเนื้อหาที่ต่อเนื่องกันและชัดเจน	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
12	มีความกระชับของการฝึกปฏิบัติ	4	5	4	4.33	0.58	สมมาก

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	การแปลความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
13	<u>ประโยชน์ที่ได้รับ</u> แบบฝึกหัดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	5	4	4	4.33	0.58	มาก
14	บทเพลงมีความไพเราะน่าฝึกปฏิบัติ	5	4	3	4.00	1.00	มาก
15	แบบฝึกหัดมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
16	ได้รับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับไวโอลิน	5	4	4	4.33	0.58	มาก
17	สามารถปฏิบัติไวโอลินตามแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
18	สามารถปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นได้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
19	มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
20	สามารถใช้ความรู้เป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาดนตรีในระดับสูงขึ้นต่อไปได้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
ผลการประเมินในภาพรวม (ค่าเฉลี่ย)					4.86	0.35	มากที่สุด

**แบบประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ
เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค
ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยผู้เชี่ยวชาญ**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้ใช้สำหรับประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้นำผลการประเมินไปวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนฯ ต่อไป

2. แบบประเมินนี้มีลักษณะเป็น มาตรฐานค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมายโดยได้จากแนวคิดของ สมนึก ภัททิยธนี (2546 : 36 – 42) ดังนี้ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายโดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายข้อ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง เหมาะสม

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

3. โปรดพิจารณาความเหมาะสมในด้านต่างๆ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามความคิดเห็นของท่าน หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ขอให้โปรดบันทึกความเห็นนั้นลงในแบบประเมินนี้ได้ จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

แบบประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1
(ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
1	ลักษณะการจัดรูปแบบ มีความน่าสนใจ						
2	ตัวอักษรมีความเหมาะสม						
3	รูปภาพประกอบชัดเจน เข้าใจง่าย						
4	ลักษณะโน้ตอ่านเข้าใจง่าย						
5	สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง						
6	ลักษณะเนื้อหา เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน						
7	นักเรียนสามารถศึกษาจากแบบฝึก ด้วยตนเอง						
8	นักเรียนสามารถใช้ไวโอลินในการ ฝึกปฏิบัติได้						
9	มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ การเรียนรู้						
10	การเรียนรู้เหมาะสมตาม กระบวนการและขั้นตอน						
11	มีเนื้อหาที่ต่อเนื่องกันและชัดเจน						
12	มีความกระชับของการฝึกปฏิบัติ						

แบบประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
13	<u>ประโยชน์ที่ได้รับ</u> แบบฝึกหัดมีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับเนื้อหา						
14	บทเพลงมีความไพเราะน่าฝึก ปฏิบัติ						
15	แบบฝึกหัดมีความเหมาะสมกับ วัยของผู้เรียน						
16	ได้รับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ไวโอลิน						
17	สามารถปฏิบัติไวโอลินตาม แบบฝึกหัดได้ถูกต้อง						
18	สามารถปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นได้						
19	มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน						
20	สามารถใช้ความรู้เป็นพื้นฐานใน การเรียนวิชาดนตรีในระดับสูง ขึ้นไปได้						

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
 .....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ง
แบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1
(ไวโอลิน)

ตาราง ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องภายใน (IOC) ของแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปใน
ด้านการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum x_i$	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
11	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
12	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
13	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
17	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
21	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum x_i$	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง การวิเคราะห์ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน)

ข้อที่	ความยาก	แปลผล	อำนาจจำแนก		Sig.	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
1	0.60	ใช้ได้	0.40	*	0.027	ใช้ได้	ใช้ได้
2	0.63	ใช้ได้	0.36	*	0.019	ใช้ได้	ใช้ได้
3	0.67	ใช้ได้	0.42	*	0.022	ใช้ได้	ใช้ได้
4	0.60	ใช้ได้	0.55	*	0.002	ใช้ได้	ใช้ได้
5	0.60	ใช้ได้	0.50	*	0.005	ใช้ได้	ใช้ได้
6	0.63	ใช้ได้	0.35	*	0.031	ใช้ได้	ใช้ได้
7	0.53	ใช้ได้	0.68	*	0.000	ใช้ได้	ใช้ได้
8	0.60	ใช้ได้	0.45	*	0.012	ใช้ได้	ใช้ได้
9	0.53	ใช้ได้	0.57	*	0.001	ใช้ได้	ใช้ได้
10	0.60	ใช้ได้	0.26	*	0.740	ใช้ได้	ใช้ได้
11	0.50	ใช้ได้	0.48	*	0.008	ใช้ได้	ใช้ได้
12	0.70	ใช้ได้	0.30		0.091	ทิ้ง	ปรับปรุง
13	0.63	ใช้ได้	0.35	*	0.035	ใช้ได้	ใช้ได้
14	0.63	ใช้ได้	0.25	*	0.019	ใช้ได้	ใช้ได้
15	0.60	ใช้ได้	0.32		0.039	ทิ้ง	ปรับปรุง
16	0.63	ใช้ได้	0.24	*	0.474	ใช้ได้	ใช้ได้
17	0.53	ใช้ได้	0.34		0.067	ทิ้ง	ปรับปรุง
18	0.67	ใช้ได้	0.31		0.090	ทิ้ง	ปรับปรุง
19	0.53	ใช้ได้	0.30		0.104	ทิ้ง	ปรับปรุง

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	ความยาก	แปลผล	อำนาจ จำแนก	Sig.	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ของข้อสอบ
20	0.63	ใช้ได้	0.38 *	0.037	ใช้ได้	ใช้ได้
21	0.67	ใช้ได้	0.26	0.159	ทิ้ง	ปรับปรุง
22	0.63	ใช้ได้	0.26	0.168	ทิ้ง	ปรับปรุง
23	0.60	ใช้ได้	0.32	0.089	ทิ้ง	ปรับปรุง
24	0.53	ใช้ได้	0.23	0.220	ทิ้ง	ปรับปรุง
25	0.63	ใช้ได้	0.27	0.148	ทิ้ง	ปรับปรุง
26	0.67	ใช้ได้	0.30	0.105	ทิ้ง	ปรับปรุง
27	0.63	ใช้ได้	0.32	0.084	ทิ้ง	ปรับปรุง
28	0.57	ใช้ได้	0.30	0.105	ทิ้ง	ปรับปรุง
29	0.70	ใช้ได้	0.25 *	0.034	ใช้ได้	ใช้ได้
30	0.60	ใช้ได้	0.21	0.274	ทิ้ง	ปรับปรุง
ค่าเฉลี่ย	0.61		0.35			
ค่าสูงสุด	0.70		0.68			
ค่าต่ำสุด	0.50		0.21			

สรุปผลการวิเคราะห์ค่าสถิติของแบบทดสอบ

1. ความยาก (p) ของข้อสอบอยู่ระหว่าง อยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 0.70 ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.56
2. ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบ อยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.68 ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.38
3. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของคูเคอร์ริชาร์ดสัน (KR 20) เท่ากับ 0.8416

หมายเหตุ

ค่าความยากคำนวณจากสูตร $P=r/n$

ค่าอำนาจจำแนกคำนวณจากสูตร Item Total Correlation

ค่าความเที่ยงคำนวณด้วยสูตร Alpha - Conbach coefficient

ค่าความเที่ยง (Reliability) = 0.8214

แบบประเมินผลวัดความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแบบทดสอบ

วัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องคะแนนการพิจารณาตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนี้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ได้
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนี้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ได้
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนี้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ได้

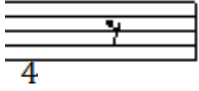

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจประวัติไวโอลิน
2. มีความรู้ความเข้าใจทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานดนตรี
3. มีความรู้ความเข้าใจระบบการวางนิ้วกับการปฏิบัติไวโอลินและสรีระการปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน)
4. มีความรู้ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน) ตามบทเพลงและรู้ความหมายเทคนิคเพลงได้

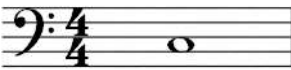
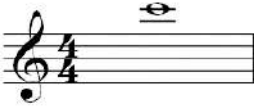
แบบประเมินผลวัดความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแบบทดสอบวัดความรู้
ทั่วไปในด้านการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยผู้เชี่ยวชาญ

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความถี่เห็น		
		1	0	-1
1. มีความรู้ความเข้าใจ ประวัติไวโอลิน	1. ใดไม่ใช่หมวดหมู่ความรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่น ก. องค์ความรู้ทางธรรมชาติ ข. องค์ความรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น ค. ทรัพยากรทางธรรมชาติ ง. ทรัพยากรด้านสังคม จ. ทรัพยากรทางบุคคล เฉลย ค			
1. มีความรู้ความเข้าใจ ประวัติไวโอลิน	2. “มาลานาชาติไทย” คืออะไร ก. การที่หญิงไทยนำดอกไม้มาทัดที่หูเมื่อ ออกนอกบ้าน ข. การที่หญิงไทยสวมเสื้อลายดอกเมื่อออก จากบ้าน ค. การที่หญิงไทยสวมชุดไทยเมื่อออกนอก บ้าน ง. การที่หญิงไทยสวมหมวกเมื่อออกจาก บ้าน จ. การที่หญิงไทยสวมกระโปรงยาวเมื่อออก จากบ้าน เฉลย ง			
1. มีความรู้ความเข้าใจ ประวัติไวโอลิน	3. “ภูมิปัญญานับว่าเป็นจุดศูนย์รวมแห่งความสามัคคี สู่ปวงชน” จากข้อความที่กล่าวมานั้นได้ให้ ความหมายตรงกับข้อใด ก. ชาวบ้านในหมู่บ้านร่วมกันพัฒนาสินค้า Otopประจำหมู่บ้านในท้องถิ่นของตน ออกมาขายสู่ตลาดภายนอก			

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
	<p>ข. ในปัจจุบันมีการทำลายป่าไม้คนในชุมชนจึงรวมตัวกันอนุรักษ์ป่าและสร้างระเบียบปฏิบัติร่วมกันในการรักษาป่า ชาวบ้านคิดปลูกป่าทดแทนที่ใช้กินได้</p> <p>ค. ชาวบ้านในชุมชนชักชวนกันออมเงินเกิดกลุ่มที่เกี่ยวกับการออมในหมู่บ้าน</p> <p>ง. ทุกคนในหมู่บ้านรวมตัวกันอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีสงกรานต์แบบดั้งเดิมของไทย</p> <p>จ. ถูกทุกข้อ</p> <p>เฉลย จ</p>			
1. มีความรู้ความเข้าใจประวัติไวโอลิน	<p>4. ไวโอลิน ปรากฏครั้งแรกที่ประเทศใด</p> <p>ก. อิตาลี</p> <p>ข. เยอรมัน</p> <p>ค. ฝรั่งเศส</p> <p>ง. ออสเตรีย</p> <p>จ. กรีซ เฉลย ก</p>			
2. มีความรู้ความเข้าใจทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานดนตรี	<p>5. ตัวโน้ตประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่อะไรบ้าง</p> <p>ก. หัวโน้ต หางโน้ต เขบ็ต</p> <p>ข. หัวโน้ต ตัวโน้ต หางโน้ต</p> <p>ค. หัวโน้ต ก้านโน้ต เขบ็ต</p> <p>ง. หัวโน้ต ก้านโน้ต หางโน้ต</p> <p>จ. ตัวโน้ต ก้านโน้ต หางโน้ต</p> <p>เฉลย ค</p>			
2. มีความรู้ความเข้าใจทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานดนตรี	<p>6. จากภาพ สัญลักษณ์ทางดนตรีที่เห็นมีชื่อเรียกว่าอะไร</p> <p>ก. ตัวหยุด</p> <p>ข. ตัวดำ</p>			

	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
	ก. ประจูด ง. เส้นกันห้อง จ. ตัวโน้ต เฉลย ก			
2. มีความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานดนตรี	 7. จากภาพสัญลักษณ์ทางดนตรี นี้มีค่าจังหวะเท่ากับข้อใด ก. 4 จังหวะ ข. 2 จังหวะ ค. 1 จังหวะ ง. $\frac{1}{2}$ จังหวะ จ. $\frac{1}{4}$ จังหวะ เฉลย ง			
2. มีความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานดนตรี	8. “Semibreve” คืออะไร ก. โน้ต ตัวกลม ข. โน้ต ตัวดำ ค. โน้ต ตัวขาว ง. โน้ต เขบีต 1 ชั้น จ. โน้ต เขบีต 2 ชั้น เฉลย ก			
2. มีความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานดนตรี	9. จากภาพตัวโน้ตนี้มีชื่อว่าอะไร ก. Semibreve ข. Crotchet ค. Semiquaver ง. Demiquaver จ. Minim เฉลย จ			

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
2. มีความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้น พื้นฐานดนตรี	10. จากภาพสัญลักษณ์ทางดนตรีนี้ เรียกว่าอะไร ก. เข็ม 3 ชั้น ข. ตัวดำ ค. กุญแจฟา ง. กุญแจโซล จ. กุญแจโด เฉลย ค			
2. มีความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้น พื้นฐานดนตรี	11. 2 จากภาพมีความหมายว่าอย่างไร 4 ก. หมายถึงในห้องหนึ่งห้องมี 4 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ ข. หมายถึงในห้องหนึ่งห้องมี 2 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 4 จังหวะ ค. หมายถึงในห้องหนึ่งห้องมี 2 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ ง. หมายถึงในห้องหนึ่งห้องมี 4 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ จ. หมายถึงในห้องหนึ่งห้องมี 2 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ เฉลย ค			
2. มีความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้น พื้นฐานดนตรี	12. เครื่องหมายชาร์ป (Sharp, #) มีหน้าที่อย่างไร ก. เพิ่มเสียงสูงขึ้นจากเดิม 1 เสียง ข. เพิ่มเสียงสูงขึ้นจากเดิมครึ่งเสียง ค. ลดเสียงลงจากเดิม 1 เสียง ง. ลดเสียงลงจากเดิมครึ่งเสียง จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง เฉลย ข			

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
2. มีความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้น พื้นฐานดนตรี	13. จากภาพสัญลักษณ์โน้ตตัวนี้ มีระดับเสียงใด ก. โด ข. โซล ค. ฟา ง. เร จ. ที เฉลย ค			
2. มีความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้น พื้นฐานดนตรี	14. จากภาพโน้ตตัวนี้ มีระดับเสียงใด ก. มี ข. เร ค. โด ง. โซล จ. ลา เฉลย ค			
2. มีความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้น พื้นฐานดนตรี	15. จากภาพโน้ตตัวนี้ มีระดับเสียงใด ก. เร ข. โด ค. มี ง. โซล จ. มี เฉลย ข			

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
3. มีความรู้ความเข้าใจระบบการวางนิ้วกับการปฏิบัติไวโอลินและสรีระการปฏิบัติเครื่องสายสากล1 (ไวโอลิน)	16. ควรจับคันชักบริเวณใดในขณะที่ดึงหางม้าให้ตึงเพื่อจะช่วยลดแรงกดที่เกี้ยวกระดูกของเหลือง ก. Frog ข. Screw ค. Hair ง. Pad จ. Bow เฉลย ก			
3. มีความรู้ความเข้าใจระบบการวางนิ้วกับการปฏิบัติไวโอลินและสรีระการปฏิบัติเครื่องสายสากล1 (ไวโอลิน)	17. การปรับหางม้าควรปรับเท่าใดจึงจะพอดี ก. ปรับหางม้าจนตึก ข. ปรับหางม้าให้หย่อน ค. ปรับให้ด้ามคันชักเว้าเข้าหางม้าเล็กน้อย ง. ปรับให้ด้ามคันชักโค้ง จ. ปรับให้หางม้าหย่อนเป็นฝอย เฉลย ค			
3. มีความรู้ความเข้าใจระบบการวางนิ้วกับการปฏิบัติไวโอลินและสรีระการปฏิบัติเครื่องสายสากล1 (ไวโอลิน)	18. การเก็บไวโอลินในข้อใด เหมาะสมที่สุด ก. เดี่ยว เก็บไวโอลินใส่กล่องและวางกล่องฝั่งแดดเพื่อเป็นการฆ่าเชื้อโรค ข. กู้ง สีไวโอลินเสร็จแล้ววางไว้บนโต๊ะเขียนหนังสือ ค. มะพร้าว ทำความสะอาดไวโอลินแล้วเก็บใส่กล่องวางไว้ในที่ๆไม่ให้ถูกแสงแดดหรือเครื่องทำความร้อน ง. ดินย ทำความสะอาดไวโอลินด้วยน้ำอุ่นแล้วนำไปฝั่งแดดเพื่อเป็นการฆ่าเชื้อโรค จ. อื่น เก็บใส่กล่องแล้วนำไปใส่ตู้ที่มี除湿 เฉลย ค			

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
3. มีความรู้ความเข้าใจระบบการวางนิ้วกับการปฏิบัติไวโอลินและสรีระการปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน)	<p>19. ท่าทางในการหนีบไวโอลินที่ดีนั้นควรเป็นอย่างไรจึงจะถูกต้อง</p> <p>ก. ควรหนีบไวโอลินด้วยคางให้แน่น เพื่อให้ไม่ให้ไวโอลินหลุด</p> <p>ข. ควรวางไวโอลินไว้บนไหล่ แล้วใช้มือซ้ายช่วยประคองไว้</p> <p>ค. หนีบไวโอลินด้วยคางให้แน่น ใช้มือซ้ายประคอง</p> <p>ง. ให้วางไวโอลินไว้ข้างตัว แล้วใช้มือซ้ายจับไวโอลินไว้ให้แน่น</p> <p>จ. ท่าทางจับไวโอลินควรใกล้เคียงกับท่าทางปกติมากที่สุด และให้ไหล่ทั้งสองข้างอยู่แนวตรงเสมอ เฉลย จ</p>			
3. มีความรู้ความเข้าใจระบบการวางนิ้วกับการปฏิบัติไวโอลินและสรีระการปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน)	<p>20. เทคนิคการใช้คันชัก ควรวางคันชักอย่างไร</p> <p>ก. บริเวณฟิงเกอร์บอร์ดของไวโอลิน</p> <p>ข. บริเวณหย่องของไวโอลิน</p> <p>ค. บริเวณกึ่งกลางระหว่างฟิงเกอร์บอร์ดกับหย่อง</p> <p>ง. ลักษณะใดก็ได้ตามความถนัด</p> <p>จ. ไม่มีข้อถูก เฉลย ค</p>			
3. มีความรู้ความเข้าใจระบบการวางนิ้วกับการปฏิบัติไวโอลินและสรีระการปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน)	<p>21. เมื่อกระดูกไหปลาร้าเกิดอาการเจ็บ เราควรทำอย่างไรหากต้องการจะเล่นไวโอลิน</p> <p>ก. ควรใช้ฝารอง และดูว่าไวโอลินเลื่อนไปมาหรือเปล่า</p> <p>ข. ควรไปปรึกษาแพทย์</p> <p>ค. พักผ่อนให้หายเจ็บ</p> <p>ง. ใช้น้ำยา เพื่อคลายกล้ามเนื้อ</p> <p>จ. ควรหาอุปกรณ์เสริม เพื่อความสะดวกใน</p>			

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
	การเล่น เฉลย ก			
4. มีความรู้ความเข้าใจ เทคนิคการปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) ตามบทเพลง และรู้ความหมายเทคนิค เพลงได้	22. ในข้อใดต่อไปนี้เป็นวิธีการใช้เทคนิคเล่น ไวโอลินของมือซ้าย ก. กอล์ฟ วางข้อศอกควรอยู่ได้กึ่งกลาง ไวโอลิน ข. เกมส์ จับพยายามให้ข้อมือโค้งเป็นรูป วงกลม ค. แบงค์ วางตำแหน่งนิ้วโป้งตรงข้ามกับ นิ้วชี้หรือกลาง ง. ปู่ย พยายามรักษาแนวโค้งและช่องว่าง ระหว่างนิ้วโป้งกับนิ้วชี้(เป็นรูปตัว C กลับ ด้าน) จ. ถูกทุกข้อ เฉลย ง			
4. มีความรู้ความเข้าใจ เทคนิคการปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) ตามบทเพลง และรู้ความหมายเทคนิค เพลงได้	23. ข้อศอกที่จับคันชักควรเป็นเช่นใด ก. ยกข้อศอกให้สูง ข. พยายามให้ข้อศอกเป็นมุมฉาก ค. ลดข้อศอกให้ต่ำ ง. ลักษณะใดก็ได้ จ. ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เฉลย ข			
4. มีความรู้ความเข้าใจ เทคนิคการปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) ตามบทเพลง และรู้ความหมายเทคนิค เพลงได้	24. จากตัวเลือกที่กำหนดให้ข้อใดถูก ก. น้ำเสียงที่ไพเราะเกิดจากคันชักที่ดี และ แรงกดที่เหมาะสม ข. ไวโอลินที่มีราคาแพงจะมีเสียงที่ไพเราะ ง. การลากคันชักเป็นแนวตรงจะทำให้ เสียงดูไม่เป็นธรรมชาติ จ. ในขณะที่เล่นควรวางคันชักให้อยู่กึ่งกลาง ฉ.			

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
	ระหว่างห้องและฟิงเกอร์บอร์ดเสมอ จ. ไม่มีข้อใดถูก เฉลย ง			
4. มีความรู้ความเข้าใจ เทคนิคการปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) ตามบทเพลง และรู้ความหมายเทคนิค เพลงได้	25. ใครที่เล่นไวโอลินได้ถูกต้องที่สุด ก. เบียร์ เล่นตามใจตนเอง ไม่ฟังใคร ข. แสตมป์ จับ และสี ไวโอลินอย่างรุนแรง เพื่อให้มีเสียงที่ดัง ค. กิต วางคันชักไว้กึ่งกลางระหว่างฟิงเกอร์ บอร์ด และห้องเสมอ ช. ต้าร์ ตากคันชักโบกไปโบกมา เพื่อให้ เกิดเสียงที่แปลกใหม่ จ. ปี่ใหม่ มักจะจับคอไวโอลินไว้เสมอ เฉลย ค			
4. มีความรู้ความเข้าใจ เทคนิคการปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) ตามบทเพลง และรู้ความหมายเทคนิค เพลงได้	26. ข้อใดไม่ใช่ส่วนประกอบของไวโอลิน ก. คอ (Neck) ข. เอว (Waist) ค. หัวไวโอลิน (Scroll) ง. แขนไวโอลิน (Arm) จ. หางปลา (Tailpiece) เฉลย ง			
4. มีความรู้ความเข้าใจ เทคนิคการปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) ตามบทเพลง และรู้ความหมายเทคนิค เพลงได้	27. F-Hole คืออะไร ก. ช่องเสียง ข. สายไวโอลิน ค. ตัวตั้งสายไวโอลิน ง. ท่อนไม้ที่อยู่ภายในตัวไวโอลิน ซึ่งทำให้ เสียงดีขึ้น จ. โพรงลูกบิด เฉลย ก			

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
4. มีความรู้ความเข้าใจ เทคนิคการปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) ตามบทเพลง และรู้ความหมายเทคนิค เพลงได้	28. สายที่ 1 ของไวโอลินเป็นเสียงอะไร ก. เสียง A ข. เสียง B ค. เสียง C ง. เสียง D จ. เสียง E เฉลย จ			
4. มีความรู้ความเข้าใจ เทคนิคการปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) ตามบทเพลง และรู้ความหมายเทคนิค เพลงได้	29. สายไวโอลินสายใดที่ให้เสียงแหลมที่สุด และสาย ใดที่ให้เสียงทุ้มที่สุด ก. สายเสียง G เสียงแหลมที่สุด และสาย E เสียงทุ้มที่สุด ข. สายเสียง A เสียงแหลมที่สุด และสาย D เสียงทุ้มที่สุด ค. สายเสียง E เสียงแหลมที่สุด และสาย G เสียงทุ้มที่สุด ง. สายเสียง D เสียงแหลมที่สุด และสาย A เสียงทุ้มที่สุด จ. สายเสียง E เสียงแหลมที่สุด และสาย A เสียงทุ้มที่สุด เฉลย ก			
4. มีความรู้ความเข้าใจ เทคนิคการปฏิบัติ เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) ตามบทเพลง และรู้ความหมายเทคนิค เพลงได้	30. โน้ตเสียง ลา (A) ในสายที่ 4 ใช้นิ้วใดกด ก. นิ้วก้อย ข. นิ้วชี้ ค. นิ้วกลาง ง. นิ้วนาง จ. สายเปล่า เฉลย ข			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ภาคผนวก จ
แบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติ
เครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน)

ตาราง ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องภายใน (IOC) ของแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถ
ในการปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยผู้เชี่ยวชาญ

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
จังหวะ	ปฏิบัติไวโอลิน ได้ถูกต้องตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยไม่มีข้อผิดพลาด	5	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลิน ตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้าง แต่ไม่เกิน 2 จุด	4	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลิน ตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้าง แต่ไม่เกิน 3 จุด	3	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลิน ตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้าง แต่ไม่เกิน 4 จุด	2	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลิน ตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1	1	1	1	3	1.00

ตาราง (ต่อ)

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
			1	2	3		
ทำนอง	ปฏิบัติไวโอลิน ได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้โดยไม่มีข้อผิดพลาด	5	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลิน ได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด	4	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลิน ได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด	3	1	0	1	2	0.67
	ปฏิบัติไวโอลิน ได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	2	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลิน ได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1	1	1	1	3	1.00

ตาราง (ต่อ)

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
			1	2	3		
คุณภาพเสียง	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่ออกมาชัดเจนไม่ผิดเพี้ยน และถูกต้องตามธรรมชาติของเสียงไวโอลิน	5	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่ออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 2 จุด	4	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่ออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 3 จุด	3	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่ออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 4 จุด	2	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่ออกมาผิดเพี้ยนตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไปกำหนดให้ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1	1	1	1	3	1.00

ตาราง (ต่อ)

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
			1	2	3		
ความคล่องแคล่ว	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไว โดยไม่สะดุดหรือติดขัดในการเล่น	5	0	1	1	2	0.67
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไว อาจสะดุดหรือติดขัดในการเล่นบ้าง แต่ไม่เกิน 2 จุด	4	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไว อาจสะดุดหรือติดขัดในการเล่นบ้าง แต่ไม่เกิน 3 จุด	3	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไว อาจสะดุดหรือติดขัดในการเล่นบ้าง แต่ไม่เกิน 4 จุด	2	1	1	1	3	1.00
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไว โดยสะดุดหรือติดขัดในการเล่นตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1	1	1	1	3	1.00

ตาราง (ต่อ)

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
			1	2	3		
ท่าทางการเล่น	นั่งตัวตรง จรดไวโอลินโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเสมอช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางไว้ด้านหน้าเท้าขวาเล็กน้อย	5	1	1	0	2	0.67
	นั่งตัวตรง จรดไวโอลินโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเสมอช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย	4	1	1	0	2	0.67
	นั่งตัวตรง จรดไวโอลินโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย	3	1	1	0	2	0.67
	นั่งตัวตรง จรดไวโอลินโดยก้มหน้าใกล้ลำคอ ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย	2	1	1	0	2	0.67
	นั่งหลังงอ จรดไวโอลินโดยก้มหน้าใกล้ลำคอ ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย	1	1	1	0	2	0.67

ตาราง (ต่อ)

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
			1	2	3		
การวางนิ้ว	วางตำแหน่งนิ้วเพื่อบังคับเสียงตามตัวโน้ต ได้ถูกต้องตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้	5	1	1	1	3	1.00
	วางตำแหน่งนิ้วบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด	4	1	1	1	3	1.00
	วางตำแหน่งนิ้วบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	3	1	1	1	3	1.00
	วางตำแหน่งนิ้วบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	2	1	1	1	3	1.00
	วางตำแหน่งนิ้วบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1	1	1	1	3	1.00

ตาราง การคำนวณค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา ของแบบประเมิน
เพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติไวโอลิน

ข้อคำถาม ที่	Mean	S.D.	แปลผล	ค่าอำนาจ จำแนก	Sig	แปลผล
ข้อที่ 1	4.30	0.82	มาก	0.06	0.780	ปรับปรุง
ข้อที่ 2	4.39	0.50	มาก	0.51	0.010	ใช้ได้
ข้อที่ 3	3.48	0.51	ปานกลาง	0.89	0.000	ใช้ได้
ข้อที่ 4	4.30	0.82	มาก	0.26	0.230	ปรับปรุง
ข้อที่ 5	3.52	0.51	มาก	0.83	0.000	ใช้ได้
ข้อที่ 6	4.43	0.59	มาก	0.76	0.000	ใช้ได้
ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าเท่ากับ 0.9262						
หมายเหตุ	ค่าอำนาจจำแนกแบบ Item Total Correlation ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา					

**แบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติไวโอลิน
โดยผู้เชี่ยวชาญ**

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาว่า “หัวข้อในการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน และระดับคะแนน” ที่กำหนดไว้ใน แบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติไวโอลิน มีความเหมาะสม สอดคล้องหรือไม่ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องคะแนนการพิจารณาตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่า “หัวข้อในการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน และระดับคะแนน”

มีความเหมาะสมสอดคล้องกัน

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า “หัวข้อในการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน และระดับคะแนน”

มีความเหมาะสมสอดคล้องกัน

-1 เมื่อแน่ใจว่า “หัวข้อในการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน และระดับคะแนน”

ไม่มีความเหมาะสมสอดคล้องกัน

**แบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติไวโอลิน
โดยผู้เชี่ยวชาญ**

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	ความคิดเห็น		
			1	0	-1
1. จังหวะ	ปฏิบัติไวโอลินได้ถูกต้องตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยไม่มีข้อผิดพลาด	5			
	ปฏิบัติไวโอลินตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด	4			
	ปฏิบัติไวโอลินตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด	3			
	ปฏิบัติไวโอลินตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	2			
	ปฏิบัติไวโอลินตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1			

แบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องแบบประเมิน (ต่อ)

หัวข้อในการ ประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับ คะแนน	ความคิดเห็น		
			1	0	-1
2. ทำนอง	ปฏิบัติไวโอลินได้ถูกต้องตามทำนองของเพลง หรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยไม่มี ข้อผิดพลาด	5			
	ปฏิบัติไวโอลินได้ถูกต้องตามทำนองของเพลง หรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด	4			
	ปฏิบัติไวโอลินได้ถูกต้องตามทำนองของเพลง หรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด	3			
	ปฏิบัติไวโอลินได้ถูกต้องตามทำนองของเพลง หรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	2			
	ปฏิบัติไวโอลินได้ถูกต้องตามทำนองของเพลง หรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดตั้งแต่ 4 จุด ขึ้นไป	1			

แบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องแบบประเมิน (ต่อ)

หัวข้อในการ ประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับ คะแนน	ความคิดเห็น		
			1	0	-1
3. คุณภาพ เสียง	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่ กำหนดให้โดยเสียงที่ออกมาชัดเจนไม่ผิดเพี้ยน และถูกต้องตามธรรมชาติของเสียงไวโอลิน	5			
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่ กำหนดให้โดยเสียงที่ออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อย แต่ไม่เกิน 2 จุด	4			
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่ กำหนดให้โดยเสียงที่ออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อย แต่ไม่เกิน 3 จุด	3			
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่ กำหนดให้โดยเสียงที่ออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อย แต่ไม่เกิน 4 จุด	2			
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่ กำหนดให้โดยเสียงที่ออกมาผิดเพี้ยนตั้งแต่ 4 จุด ขึ้นไป	1			

แบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องแบบประเมิน (ต่อ)

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	ความคิดเห็น		
			1	0	-1
4. ความคล่องแคล่ว	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ มีความคล่องแคล่วว่องไว โดยไม่สะดุดหรือติดขัดในการเล่น	5			
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไวอาจสะดุดหรือติดขัดในการเล่นบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด	4			
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไวอาจสะดุดหรือติดขัดในการเล่นบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด	3			
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไวอาจสะดุดหรือติดขัดในการเล่นบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	2			
	ปฏิบัติไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไวโดยสะดุดหรือติดขัดในการเล่นตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1			

แบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องแบบประเมิน (ต่อ)

หัวข้อในการ ประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับ คะแนน	ความคิดเห็น		
			1	0	-1
5. ท่าทางการ เล่น	นั่งตัวตรง จรดไวโอลินโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเสมอช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางไว้ ด้านหน้าเท้าขวาเล็กน้อย	5			
	นั่งตัวตรง จรดไวโอลินโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเสมอช่วงไหล่ เท้าซ้ายวาง ขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้า ของเท้าซ้าย	4			
	นั่งตัวตรง จรดไวโอลินโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนาน กับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้า ซ้าย	3			
	นั่งตัวตรง จรดไวโอลินโดยก้มหน้าใกล้ลำคอ ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนาน กับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้า ซ้าย	2			
	นั่งหลังงอ จรดไวโอลินโดยก้มหน้าใกล้ลำคอ ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนาน กับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้า ซ้าย	1			

แบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องแบบประเมิน (ต่อ)

หัวข้อในการ ประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับ คะแนน	ความคิดเห็น		
			1	0	-1
6. การวางนิ้ว	วางตำแหน่งนิ้วเพื่อบังคับเสียงตามตัวโน้ต ได้ ถูกต้องตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้	5			
	วางตำแหน่งนิ้วบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลง หรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่ เกิน 2 จุด	4			
	วางตำแหน่งนิ้วบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลง หรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่ เกิน 3 จุด	3			
	วางตำแหน่งนิ้วบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลง หรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่ เกิน 4 จุด	2			
	วางตำแหน่งนิ้วบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลง หรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

เอกสารประกอบการสอน เรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชา ปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงร่ำวงย้อนยุคระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

คำอธิบายรายวิชา

ปฏิบัติเครื่องสายสากล1 (String Performance 1)

การเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องสายสากล มุ่งพัฒนาการปฏิบัติเครื่องดนตรีให้เต็มขีดความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน โดยคำนึงถึงหัวข้อต่อไปนี้ ส่วนประกอบของเครื่องดนตรี การหยิบจับเครื่องมือ การดูแลรักษา การขึ้นสาย การตั้งเสียง ลำเนียง (ความเพี้ยนของเสียงสูง – ต่ำ) การใช้คันชักและการวางนิ้ว การตั้งเสียงและการเกิดเสียง ฝึกเล่นบันไดเสียง บทฝึกและวรรณกรรมทางดนตรี ปรัชญาของนักดนตรีการแสดง

เอกสารประกอบการสอน

เอกสารประกอบการสอนนี้ใช้สำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาดนตรี เพื่อใช้ดำเนินการสอน เรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) กับการประยุกต์ใช้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โพรแกรมวิชาดนตรีศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ซึ่งประกอบด้วยหลักการและเหตุผล เป้าหมายจุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลซึ่งจะอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนเป็นอย่างดีและเป็นเนื้อหาที่ใช้สำหรับนักศึกษาที่ไม่เคยมีพื้นฐานการปฏิบัติไวโอลินมาก่อนและต้องการเรียนรู้ภูมิเพลงพื้นบ้านร่ำวงย้อนยุคจากเอกสารประกอบการสอนอีกทั้งยังสามารถใช้สอนเดี่ยวหรือเป็นกลุ่มได้ตามความเหมาะสม

สาระสำคัญ

เพื่อให้ศึกษามีความรู้ทางด้านประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคกับการเนื้อหาการเรียนการสอนปฏิบัติไวโอลิน ตามแบบบทเพลงร่ำวงย้อนยุค โดยมีการนำแบบฝึกหัดมาเล่นเพื่อต่อยอดบทเพลงรวมถึงการใช้และการดูแลรักษาเครื่องดนตรี

ข้อเสนอแนะสำหรับการใช้เอกสารประกอบการสอน

ขั้นเตรียมการสอน ควรศึกษารายละเอียด ดังนี้

- 1.1. ศึกษาโครงสร้าง จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์การเรียนรู้ของเอกสารประกอบการสอนให้เข้าใจอย่างละเอียด
- 1.2. ศึกษาแผนการสอน การดำเนินกิจกรรม และการใช้เวลาให้เข้าใจอย่างถูกต้อง
- 1.3. ตรวจสอบเอกสารประกอบการสอน สื่อการสอน และเครื่องดนตรีให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ดี
- 1.4. อาจารย์ผู้สอนควรรักษาเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในแผนการสอนขั้นดำเนินกิจกรรม
- 1.5. อาจารย์ผู้สอนชี้แจงรูปแบบและจุดประสงค์ระหว่างการเรียนรู้การสอนให้นักศึกษาเข้าใจ
- 1.6. ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอาจารย์มีหน้าที่เป็นแม่แบบและช่วยเหลือนักศึกษาในการฝึกทักษะทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น
- 1.7. อาจารย์ผู้สอนควรศึกษาเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง สามารถปฏิบัติและสามารถตอบปัญหาข้อข้องใจได้

การประเมินผล

1. การประเมินหลังการเรียนรู้แต่ละครั้ง จะใช้แบบประเมินและแบบสังเกตทักษะภาคปฏิบัติ
2. การประเมินผลหลังการเรียนรู้แต่ละครั้ง ควรแจ้งให้นักศึกษาทราบขอบเขตเนื้อหาที่จะประเมิน

คุณสมบัติของผู้ใช้เอกสารประกอบการสอน

1. ผู้ใช้เอกสารประกอบการสอน ควรเป็นอาจารย์ผู้สอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล1 ในระดับปริญญาตรี
2. อาจารย์ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายสากลและสามารถปฏิบัติไวโอลินได้เป็นอย่างดี
3. อาจารย์ผู้สอนควรมีความเข้าใจในทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน, พื้นฐานปฏิบัติไวโอลิน, บทเพลงท้องถิ่นเพลงร่วมสมัย เพื่อปฏิบัติไวโอลินได้อย่างเชี่ยวชาญและสามารถนำไปบูรณาการ ต่อยอดกับบทเพลงอื่นได้

คุณสมบัติของนักศึกษา

เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และไม่เคยเรียนปฏิบัติไวโอลินมาก่อน มีลักษณะร่างกายเหมาะสมกับปฏิบัติไวโอลิน

คำชี้แจงเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล

เอกสารประกอบการสอนเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล1 (ไวโอลิน)กับการประยุกต์ใช้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรสร้างขึ้นเพื่อนำประเพณี วัฒนธรรม มาประยุกต์รวมถึงการผสมผสานระหว่างดนตรีพื้นบ้านไทยกับดนตรีตะวันตกและนำกระบวนการมาปรับใช้กับนักศึกษา ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นในบทเพลงร่ำวงย้อนยุค ตลอดจนมีการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคให้มีการสืบสานต่อไปรวมถึง ทำให้นักศึกษามีความสามารถในปฏิบัติไวโอลินการใช้และการบำรุงดูแลรักษาเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายสากลที่ถูกวิธี จึงมีการทดสอบระหว่างเรียน ทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน มีการวัดผลภาคปฏิบัติ ปฏิบัติไวโอลินตามแบบทดสอบในเพลงที่กำหนด

โครงสร้างแผนการสอน

โครงสร้างแผนการสอน

เรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ระยะเวลา	สาระการเรียนรู้และกิจกรรม	ลักษณะการเรียนรู้
3 ชั่วโมง	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนบทเพลงพื้นบ้าน ร่ำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนปฏิบัติไวโอลิน - ไวโอลินและทฤษฎีดนตรีสากล <ol style="list-style-type: none"> 1. ที่มาและชนิดของไวโอลิน 2. ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน 	รวมกลุ่ม, บุคคล
3 ชั่วโมง	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2</p> <p>พื้นฐานการปฏิบัติไวโอลิน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจับคันชัก 2. การหนีบไวโอลิน 3. ท่าพัก 	รวมกลุ่ม, บุคคล

ระยะเวลา	สาระการเรียนรู้และกิจกรรม	ลักษณะการเรียนรู้
	4. จากทำพักคู่ทำเล่นไวโอลิน 5. เทคนิคการใช้คันชัก(การวงคันชักเป็นมุมฉาก) 6. เทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้าย 7. เทคนิคการเล่นไวโอลินขั้นพื้นฐาน	
4 ชั่วโมง	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การวางรูปนิ้วและการใช้คันชักสำหรับไวโอลิน <ol style="list-style-type: none"> 1. ตำแหน่งตัวโน้ตและวางรูปนิ้วตามตำแหน่งตัวโน้ตบนสายไวโอลินทั้ง 4 สาย 2. สีไวโอลินโดยเริ่มจากสีสายเปล่าทั้ง 4 สาย 3. สีไวโอลินตามตำแหน่งตัวโน้ตโดยมีการวางนิ้วที่ถูกต้อง 4. สีไวโอลินบนตัวโน้ตในอัตราจังหวะต่าง ๆ 	รวมกลุ่ม, บุคคล
1 ชั่วโมง	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การสีไวโอลินในบ้านไคเสียงเมเจอร์ <ol style="list-style-type: none"> 1. บ้านไคเสียงเอเมเจอร์ 	รวมกลุ่ม, บุคคล
1 ชั่วโมง	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 บทเพลงร่ำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่น <ol style="list-style-type: none"> 1. เพลง วันนี้มีนัด 	รวมกลุ่ม, บุคคล
4 ชั่วโมง	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 แบบฝึกทักษะในรูปแบบแวนิเอชั่น (Variation) <ol style="list-style-type: none"> 1. แบบฝึกทักษะ Variation A 2. แบบฝึกทักษะ Variation B 3. แบบฝึกทักษะ Variation C 	รวมกลุ่ม, บุคคล

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์/ภาควิชาดนตรีศึกษา

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา ปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (1242315)
2. จำนวนหน่วยกิต 2 หน่วยกิต
3. หลักสูตรและประเภทรายวิชา ครุศาสตร์บัณฑิต โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา เป็นวิชาในหมวดเฉพาะด้าน
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน อาจารย์อาทิตย์ ชานีรัตน์
5. ภาคการศึกษา ภาคการศึกษาที่ 1/2555
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisites) (ถ้ามี) ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี) ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน
8. สถานที่เรียน โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา
9. วันที่จัดทำรายละเอียดของรายวิชาหรือวันที่มีการปรับปรุงครั้งล่าสุด 1 เมษายน 2555

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

- 1). เพื่อให้รู้จักส่วนประกอบต่าง ๆ ของเครื่องดนตรี การหยิบจับเครื่องมือ การดูแลรักษาอย่างถูกวิธี
- 2). นักศึกษาสามารถขึ้นสาย ตั้งเสียง สำเนียง(ความเพี้ยนของเสียงสูง-ต่ำ) การใช้คันชักและวางนิ้ว บนเครื่องสายสากลได้อย่างถูกต้อง
- 3). นักศึกษาสามารถฝึกเล่นบันไดเสียง บทฝึกและวรรณกรรมทางดนตรี ปรัชญาของนักดนตรีการแสดงได้ตามที่กำหนด

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อปรับกระบวนการเรียนในรายวิชาให้สอดคล้องกับคุณสมบัติบัณฑิตอันพึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

การเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องสายสากล มุ่งพัฒนาการปฏิบัติเครื่องดนตรีให้เต็มขีดความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน โดยคำนึงถึงหัวข้อต่อไปนี้ ส่วนประกอบของเครื่องดนตรี การหยิบจับเครื่องมือ การดูแลรักษา การขึ้นสาย การตั้งเสียง สำเนียง (ความเพี้ยนของเสียงสูง – ต่ำ) การใช้คันชักและการวางนิ้ว การตั้งเสียงและการเกิดเสียง ฝึกเล่นบันไดเสียง บทฝึกและวรรณกรรมทางดนตรี ปรัชญาของนักดนตรีการแสดง

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้/การทดลองวิจัย

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ	การศึกษด้วยตนเอง
24 ชั่วโมง/การทดลอง	32 ชั่วโมง/การทดลอง	56 ชั่วโมง/การทดลอง	อย่างน้อย 4 ชั่วโมง/สัปดาห์

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์จะให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

เวลา 11.50-12.40 น. ของทุกวันในสัปดาห์ และแจ้งเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มที่ต้องการเฉพาะราย 1 ชั่วโมง/สัปดาห์

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

ปลูกฝังความมีเหตุผล ความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องทางดนตรีอย่างรอบด้านและความตระหนักในคุณธรรมตามหลักปรัชญาของดนตรี

ปลูกฝังความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ เข้าใจผู้อื่นและความใฝ่รู้

1.2 วิธีการสอนที่จะใช้พัฒนาการเรียนรู้

การมีตัวแบบที่ดี การเน้นให้คิด วิเคราะห์ ความมีเหตุผล ความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านและตระหนักในคุณธรรมตามหลักปรัชญาของดนตรี การทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีวินัยในการเข้าเรียน มีความรับผิดชอบในการเรียนและงานที่ได้รับมอบหมายและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

1.3 วิธีการประเมินผล

ประเมินจากการใช้หลักเหตุผลประกอบการคิดและการตัดสินใจนำหลักปรัชญาของดนตรีไปใช้ประยุกต์โดยยึดหลักความพอดี ความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านและความตระหนักในดนตรีอย่างไรและคุณภาพของงานที่ได้รับมอบหมาย

ประเมินพฤติกรรมในเวลาเรียนและพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ประเมินจากการเข้าเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นฐานของเครื่องดนตรี วิธีการดูแลรักษาเครื่องดนตรี การขึ้นสายของเครื่องดนตรี ใช้คันชัก การวางนิ้วอย่างถูกต้อง ฝึกบทฝึก

2.2 วิธีการสอน

การบรรยายเบื้องต้น การมีตัวแบบที่ดี การให้ตัวอย่าง การร่วมกันแสดงสาธิต การสังเกตจากกรณีตัวอย่างจริง การค้นคว้าด้วยตนเอง การฝึกบทฝึกเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มพร้อมการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

2.3 วิธีการประเมินผล

ความถูกต้องในการแสดงและทำกิจกรรมระหว่างเรียน

การค้นคว้าและฝึกฝนตามตัวอย่าง

การสอบปลายภาค

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ทักษะและความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการในการบรรเลงเพลง แยกเทคนิคการบรรเลงเพลงแต่ละเพลงให้ออกจากกัน

3.2 วิธีการสอน

ใช้กระบวนการกลุ่มในการร่วมกันคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ที่ได้รับในแต่ละสัปดาห์ ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งการนำผลงาน

3.3 วิธีการประเมินผล

ประเมินจากการแสดงผลงานจากองค์ความรู้ที่ได้รับในแต่ละสัปดาห์ ทักษะในการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มรวมทั้งการนำเสนอผลงาน

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียน มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้ความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์

4.2 วิธีการสอน

ทำกิจกรรมกลุ่มในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

4.3 วิธีการประเมิน

ประเมินจากความรับผิดชอบในการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียนและประเมินจากผลการปฏิบัติการแสดงผลงานรายบุคคลและรายกลุ่ม

5. ทักษะการเรียนรู้

5.1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ต้องพัฒนา

ทักษะพื้นฐานที่สำคัญจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ได้แก่ การสังเกต การคิดวิเคราะห์ การทดลองสาธิต การตั้งคำถามและการสื่อสาร

5.2 วิธีการสอน

การใช้กรณีตัวอย่าง การศึกษาจากวีดิทัศน์ การศึกษาผลงาน การศึกษาภาคสนาม การให้ข้อมูลย้อนกลับพฤติกรรมและความคิด การให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำ

5.3 วิธีการประเมิน

ประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมร่วมกันฝึกทบทวน การหมั่นสอบถาม การนำเสนอผลงาน

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน			
ครั้งที่	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	วิธีดำเนินการจัดการเรียนการสอนและ กิจกรรม
1-2	แผนบริหารการสอนที่ 1 - แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนบทเพลง พื้นบ้านร่ววงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการ ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสาย สากล1(ไวโอลิน) - ประวัติความเป็นมาของไวโอลิน	8	1. ปฐมนิเทศ 2. บรรยาย 3. อภิปรายสรุป
3-4	ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน	8	1. บรรยาย 2. อภิปรายสรุป 3. การตอบคำถามและ การให้ความร่วมมือ 4. ศึกษาเพิ่มเติม
5-6	แผนบริหารการสอนที่ 2 พื้นฐานการปฏิบัติไวโอลิน - การจับคันชัก - การหนีบไวโอลิน - ท่าพัก - เทคนิคการใช้คันชัก - เทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้าย	8	1. บรรยายพร้อมสาธิต ประกอบ 2. อภิปรายสรุป 3. การตอบคำถามและ การให้ความร่วมมือ 4. ทดลองปฏิบัติ 5. ศึกษาเพิ่มเติม
7-8	แผนบริหารการสอนที่ 3 การวางรูปนิ้วและการใช้คันชักสำหรับไวโอลิน - ตำแหน่งตัวโน้ตและการวางรูปนิ้วตามตัวโน้ตบนสาย ไวโอลินทั้ง 4 สาย - สีไวโอลิน โดยเริ่มจากการสีสารเปล่าทั้ง 4 สาย - สีไวโอลินตามตำแหน่งตัวโน้ตโดยมีการวางนิ้วที่ถูกต้อง - สีไวโอลินบนตัวโน้ตในอัตราจังหวะต่าง ๆ	8	1. บรรยายพร้อมสาธิต ประกอบ 2. การฝึกปฏิบัติ 3. อภิปรายสรุป 4. การตอบคำถามและ การให้ความร่วมมือ 5. ศึกษาเพิ่มเติม

ครั้งที่	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	วิธีดำเนินการจัดการ เรียนการสอนและ กิจกรรม
9-10	แผนบริหารการสอนที่ 4 การสืโวโกลินในบันไดเสียงเมเจอร์ - บันไดเสียงเมเจอร์ในรูปแบบอัตราจังหวะต่าง ๆ	8	1. บรรยายพร้อมสาธิตประกอบ 2. การฝึกปฏิบัติ 3. สังเกตความสนใจ 4. อภิปรายสรุป 5. การตอบคำถามและการให้ความร่วมมือ 6. ศึกษาเพิ่มเติม
11-12	แผนบริหารการสอนที่ 5 บทเพลงร่ำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการประยุกต์ใช้ - เพลงวันนี้มีน้ด	8	1. บรรยายพร้อมสาธิตประกอบ 2. การฝึกปฏิบัติ 3. สังเกตความสนใจ 4. สรุปผลปฏิบัติ 5. การตอบคำถามและการให้ความร่วมมือ 6. ศึกษาเพิ่มเติม
13-15	แผนบริหารการสอนที่ 6 แบบฝึกทักษะในรูปแบบเวริเอชั่น(Variation) - Variation A - Variation B - Variation C	12	1. บรรยายพร้อมสาธิตประกอบ 2. การฝึกปฏิบัติ 3. สรุปผลปฏิบัติ 4. การตอบคำถามให้ ความร่วมมือ 5. ศึกษาเพิ่มเติม

ครั้งที่	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	วิธีดำเนินการจัดการเรียนการสอนและ กิจกรรม
16	ทดสอบหลังเรียน	4	สังเกตจาก 1. ความพร้อมในการ บรรเลง 2. ความถูกต้องของ การปฏิบัติจังหวะ ทำนอง การวางนิ้ว 3. คุณภาพของเสียง 4. ความคล่องแคล่ว 5. ท่าทางการสี

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้				
กิจกรรม ที่	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
1	1.1, 1.2, 1.3 2.1, 2.2, 2.3 3.1, 3.2, 3.3 4.1, 4.2, 4.3 5.1, 5.2, 5.3	แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน แบบบันทึกพฤติกรรมระหว่างเรียน	1-15	80%
	2.1, 2.2, 2.3 3.1, 3.2, 3.3	แบบทดสอบประมวลผลปลายภาค	16	20%

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

<p>1. ตำราและเอกสารหลัก</p> <p>เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล1(ไวโอลิน)</p>
<p>2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ</p> <p>เอกสารประกอบการสอนเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล1(ไวโอลิน)กับการประยุกต์ใช้สำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร</p>

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

-

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

- 1.1 ให้นักศึกษาเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนในสัปดาห์สุดท้าย
- 1.2 สอบถามความคิดเห็นจากนักศึกษาอย่างไม่เป็นทางการในระหว่างการจัดการเรียนการสอน
- 1.3 ประเมินผลการสอนโดยใช้ระบบออนไลน์

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ดังนี้

- 2.1 การสังเกตการณ์สอนของผู้สอน
- 2.2 ผลการสอบ
- 2.3 การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

3. การปรับปรุงการสอน

- 3.1 นำผลจากการประเมินมาใช้ปรับปรุงการสอน
- 3.2 มีการนัดนักศึกษาฝึกซ้อมเพิ่มเติมนอกเหนือจากเวลาเรียนเนื่องจากมีระยะเวลาเรียนในคาบเรียนที่ไม่เพียงพอต่อเนื้อหาที่สอนและความต้องการเชี่ยวชาญของนักศึกษา

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

- 4.1 มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองเป็นระยะ ๆ
- 4.2 ให้นักศึกษาได้มีโอกาสตรวจสอบคะแนนก่อนส่งเกรดให้ภาควิชา
- 4.3 การพิจารณาผลการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาเดียวกันของแต่ละกลุ่มกับผลการประเมินพฤติกรรมของนักศึกษา
- 4.4 จัดเวทีทวนสอบผลสัมฤทธิ์ให้นักศึกษาขึ้นแสดงการทวนสอบในรายวิชา

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

นำผลที่ได้จากการประเมินของนักศึกษา คะแนนสอบของนักศึกษา การอภิปราย/สัมมนาของคณาจารย์ผู้สอน นำมาสรุปและพัฒนารายวิชาการสอนในภาคการศึกษาหน้า

แผนบริหารการสอนที่ 1

หลักสูตร โปรรแกรมวิชาดนตรีศึกษา

ภาคเรียนที่ 1/2555

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รหัสวิชา 1242315 ชื่อวิชา ปฏิบัติเครื่องสายสากล1

อาจารย์ผู้สอน นางสาวอาทิตย์ยา ธานีรัตน์

แผนบริหารการสอนที่ 1 แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนบทเพลงพื้นบ้านรำวงย้อนยุคจาก
ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนปฏิบัติไวโอลิน ประวัติความเป็นมาของไวโอลิน
และทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

1. จุดมุ่งหมาย

จากการศึกษาบทเพลงจากภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นเพลงรำวงย้อนยุค ในปัจจุบันนั้นหาชมได้ยากเป็นอย่างมากเนื่องจากกาลเวลาเปลี่ยนจึงทำให้มีการนำสิ่งที่แปลกใหม่ที่น่าสนใจเข้ามาปรับใช้ ทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างดนตรีมากขึ้นดูน่าสนใจสนุกสนานเพิ่มขึ้น แต่ทำให้ตัวตนของเพลงรำวงย้อนยุคแบบดั้งเดิมเริ่มมีการเสื่อมถอยลงไปด้วยเหตุนี้จึงควรมีการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านรำวงย้อนยุคให้เกิดความงดงามทางดนตรีแบบนี้ไว้ไม่ให้เลือนหายไปจากเพลงย้อนยุคของไทยและการได้นำมาประยุกต์ใช้ในเอกสารประกอบการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล1 ผู้เรียนควรเริ่มจากการเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของไวโอลินและส่วนประกอบต่างๆ ของไวโอลินพร้อมทั้งการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานควบคู่กันไปเพื่อให้เกิดความเข้าใจเวลาเรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถนำความรู้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ไปใช้ในการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้ที่สูงขึ้นต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์หลังการเรียนรู้

1. เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านไทย
2. สามารถเห็นความงามและความสำคัญของวรรณกรรมทางดนตรีโดยเฉพาะไวโอลิน
3. มีความเข้าใจในทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

3. เนื้อหาการเรียนรู้

1. แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนบทเพลงพื้นบ้านรำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนปฏิบัติไวโอลิน
2. ที่มาและชนิดของไวโอลิน
3. ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

4. จำนวนชั่วโมง

จำนวนชั่วโมงแผนบริหารการสอนที่ 1			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งาน ภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
16 ชั่วโมง	สอนซ่อมเสริมตามความต้องการของนักศึกษา เฉพาะราย	-	อย่างน้อย 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

5. แผนการสอน

แผนการสอน			
ครั้งที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน
1-2	แผนบริหารการสอนที่ 1 1. แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนบทเพลงพื้นบ้าน รำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1(ไวโอลิน) 2. ประวัติความเป็นมาของไวโอลิน	4 ชั่วโมง	1.ทดสอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน 2. ผู้สอนบรรยายประวัติความเป็นมาของเพลงรำวงพื้นบ้านจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนให้นักศึกษาร่วมกันศึกษาเอกสารที่ 1.1 3. ผู้สอนบรรยายประวัติของไวโอลินและให้นักศึกษาศึกษาเอกสารที่ 1.2
3-4	1. ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน 2. ทดสอบแบบทดสอบหลังเรียน	4 ชั่วโมง	1. ผู้สอนบรรยายทฤษฎีขั้นพื้นฐานพร้อมกับให้นักศึกษาศึกษาเอกสารที่ 1.3 เรื่อง ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานได้แก่ - บรรทัดห้าเส้น (Staff Line) - ตัวโน้ตและค่าของตัวโน้ต - กุญแจประจำหลัก (Clef) - เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - การอ่านโน้ต - เครื่องหมายแปลงเสียง - การขีดค่าตัวโน้ต 2. ทดสอบแบบทดสอบหลังเรียน

6. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล

- ทดสอบ
- บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรม

เครื่องมือวัดผล

- แบบทดสอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรม

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักศึกษาได้คะแนนจากการทดสอบ ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์
- นักศึกษาได้คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรม ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

เอกสารประกอบการสอน

บทที่ 1 เรื่อง แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนบทเพลง
พื้นบ้านรำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการประยุกต์ใช้ในการ
เรียนการสอนปฏิบัติไวโอลิน, ไวโอลินและทฤษฎีดนตรีสากล

คำอธิบายในการใช้เอกสารประกอบการสอน

สาระสำคัญ

จากการศึกษาบทเพลงจากภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นเพลงร่ำวงย้อนยุค ในปัจจุบันนั้นหาชมได้ยากเป็นอย่างมากเนื่องจากกาลเวลาเปลี่ยนจึงทำให้มีการนำสิ่งที่แปลกใหม่ที่น่าสนใจเข้ามาปรับใช้ ทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างดนตรีมากขึ้นดูน่าสนใจสนุกสนานเพิ่มขึ้น แต่ทำให้ตัวตนของเพลงร่ำวงย้อนยุคแบบดั้งเดิมเริ่มมีการเสื่อมถอยลงไป ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านร่ำวงย้อนยุคให้เกิดความงดงามทางดนตรีแบบนี้ไว้ไม่ให้เลือนหายไปจากเพลงย้อนยุคของไทย

ไวโอลิน เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ที่เกิดเสียงโดยการส่ายขนาดต่างๆ ที่มีอยู่ที่เครื่องดนตรี ทำให้เกิดเสียงสูงต่ำ ไวโอลินเริ่มมีปรากฏในศตวรรษที่ 17 ไวโอลินเป็นเครื่องดนตรีเอกในวงออร์เคสตรา มีสายทั้งหมด 4 สาย สามารถให้เสียงที่แหลมและต่ำปานกลาง มีเทคนิควิธีเล่นต่างๆ มากมายทั้งการสีและการดีดให้เกิดเสียง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2554 : 40)

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านไทย
2. สามารถเห็นความงามและความสำคัญของวรรณกรรมทางดนตรี โดยเฉพาะเครื่องสายสากล (ไวโอลิน)
3. มีความเข้าใจในทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานอย่างดี

สาระการเรียนรู้

1. แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนบทเพลงพื้นบ้านร่ำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนปฏิบัติไวโอลิน
2. ที่มาและชนิดของไวโอลิน
3. ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

เอกสารที่ 1.1

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคคู่การอนุรักษ์ไทย

ความหมายของภูมิปัญญา

ภูมิ หมายถึง พื้น ชั้น พื้นเพ ความรู้

ภูมิปัญญา หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545 : 826)

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถของคนไทย ชาติไทย และประเทศไทย (ปราณี ดันตยานุบุตร, 2550 : 2)

เสรี พงศ์พิศ (2551 : 173) ให้ความหมายไว้ว่า ภูมิปัญญาไทย หมายถึง รากฐาน ปรัชญาชีวิตของคนไทย อันเป็นที่มาของความรู้ความสามารถต่าง ๆ ที่แสดงออกในวิถีชีวิตของคนไทย ในจารีตประเพณี วัฒนธรรมความเป็นอยู่ อาหาร บ้านเรือน เสื้อผ้า ยารักษาโรค เครื่องมือการทำมาหากิน ศิลปะการแสดง เครื่องประดับตกแต่ง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (อ้างในปราณี ดันตยานุบุตร, 2550 : 5) ให้ความหมายของภูมิปัญญาไว้ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง พื้นเพรากฐานความรู้ของชาวบ้านหรือความรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้และมีประสบการณ์สืบทอดต่อกันมา กล่าวอีกนัยหนึ่ง ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองและนำมาใช้แก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งในแง่ภูมิที่กว้างและลึกที่ชาวบ้านสามารถคิดเองทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้เหมาะสมกับกาลสมัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติและสำนักงานสภाराชภัฏ (อ้างในปราณี ดันตยานุบุตร, 2550 : 5) ให้ความหมายของภูมิปัญญาไว้ว่า เป็นระบบและวิถีคิดที่เป็นเชิงแสวงหาคำตอบที่เป็นขั้นเป็นตอนและทำทนายการพิสูจน์ ภูมิปัญญาชาวบ้านมีมากมายกระจายอยู่ทุกชุมชนทั่วประเทศ จำเป็นต้องนำมาสืบสานและพัฒนาให้เกิดศักยภาพและเกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นต่อไป วิธีการมักเรียกว่าเทคโนโลยี ระหว่างภูมิปัญญากับวิธีการต้องใช้ควบคู่ไปด้วยกันขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้

ภูมิปัญญาไทยหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ ทักษะ วิธีการและเครื่องมือต่างๆ ที่เกิดจากสติปัญญาและความสามารถของคนในท้องถิ่น เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น รวมทั้งความสามารถในการประสานความรู้ใหม่ๆ กับความรู้ดั้งเดิมในท้องถิ่น เพื่อการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นนั้น (วีรพงษ์ แสง-ชูโต, 2552 : 50)

ปราณี ดันตยานุบุตร (2550 : 5-6) กล่าวว่าคำจำกัดความหรือคำกล่าวดังที่กล่าวมา คำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน แล้วแต่จะใช้ตามบริบทของคำนั้นๆ เมื่อกล่าวขยายความครอบคลุมทั้งชาติ เรียกว่า ภูมิปัญญาไทย

อีกนัยยะหนึ่งภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึงกระบวนการการตกผลึกทางความของคนที่มีความเห็นเหมือนกันและสอดคล้องกันอย่างจริงจัง จนนำไปสู่ธรรมเนียมปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายซึ่งภูมิปัญญา มักได้รับการพิสูจน์จากสังคม รวมถึงได้รับการยอมรับโดยผ่านกระบวนการขัดเกลา ถกเถียง ฟันฝ่าจากจารีตเดิม ๆ จนเกิดการยอมรับของชุมชนและสังคมในที่สุด ถ้ามองในอีกมุมหนึ่งภูมิปัญญานับว่าเป็นเครื่องมือของบรรพบุรุษที่ซ่อนความหมายต่างๆ มากมาย อาทิ การนำมาใช้ในการกำกับคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข เป็นต้น

ความสำคัญของภูมิปัญญา กับสังคมไทย

ภูมิปัญญา กับสังคมไทย อยู่คู่กันมาช้านาน ลักษณะของการเกิดของภูมิปัญญาไทยท้องถิ่น เป็นองค์ความรู้ที่ได้มีการสั่งสมมาเป็นเวลานาน โดยได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม และความศรัทธา ความเชื่อในศาสนา มีการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตการอยู่ร่วมกันของสังคมในท้องถิ่น (วิระพงษ์ แสง-ชูโต, 2552 : 57) ภูมิปัญญาเป็นการรับใช้คน ชุมชน สังคมได้ ถ้าขาดภูมิปัญญาเปรียบดังการขาดรากของชีวิต

ภูมิปัญญาสร้างความเป็นปึกแผ่น สร้างความภาคภูมิใจ มีภูมิปัญญาที่โดดเด่น เช่นด้านมรดกทางภาษา มีอักษรไทยเป็นของตนเอง มีวรรณกรรมไทยที่มีความไพเราะ ด้านอาหารไทยพืชสมุนไพรที่หาง่ายมีคุณค่า ภูมิปัญญาที่สะท้อนออกมาในงานหัตถกรรม ตลอดจนศิลปะดนตรี เป็นต้น

ภูมิปัญญาพื้นบ้านสร้างความสมดุลระหว่างคนในสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน แสดงออกมาในงานประเพณีต่าง ๆ เช่นสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง

ภูมิปัญญาพื้นบ้านเป็นบ่อเกิดของพฤติกรรมทางจริยธรรม เช่น พฤติกรรมทางจริยธรรมเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เช่นการไหว้ศาลพระภูมิ พฤติกรรมทางจริยธรรมที่เกี่ยวกับการทำมาหากิน เช่น การสู่ขวัญข้าว การสู่ขวัญเรือ พฤติกรรมทางจริยธรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิต เช่นการบรรพชาอุปสมบท

ภูมิปัญญาไทยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงได้ตามยุคสมัย เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไป เช่นมีการทำลายป่า คนในชุมชนรวมกันอนุรักษ์ป่า สร้างระเบียบปฏิบัติร่วมกันรักษาป่า ชาวบ้านคิดปลูกป่าทดแทนที่ใช้กินได้ ซักชวนกันออมเงิน เกิดกลุ่มที่เกี่ยวกับการออมในหมู่บ้าน ซึ่งภูมิปัญญาต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้น ปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย อีกนัยยะหนึ่ง “ภูมิปัญญานับว่าเป็นจุดศูนย์รวมแห่งความสามัคคีคู่ปวงชน”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 อันเป็นกฎหมายในการปกครองประเทศ ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาไทย ในมาตราที่เกี่ยวข้องคือมาตราที่ 46, 69, 81 ส่งผลให้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้การเห็นชอบนโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา โดยให้การจัดการศึกษาให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา รวมทั้งภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้

หมวดหมู่ความรู้ในกฎหมายท้องถิ่น

การแบ่งหมวดหมู่ความรู้ในกฎหมายท้องถิ่น จากการจำแนกประเภทกฎหมายท้องถิ่น กฎหมายไทย และกฎหมายชาวบ้านที่กล่าวมาข้างต้น จำแนกได้ 4 ประเภท (“ประเภทของความรู้ที่เป็นกฎหมายและกฎหมายท้องถิ่น” 2553) คือ

1. องค์ความรู้ทางธรรมชาติ เช่น ดิน หินแร่ ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง น้ำตก พืช สัตว์ ฯลฯ
2. องค์ความรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สถานที่ราชการ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพ อิศระห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ศูนย์วัฒนธรรม วัด โบสถ์ มัสยิด ฯลฯ
3. ทรัพยากรด้านสังคม เช่น ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน กิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ฯลฯ
4. ทรัพยากรทางบุคคล เช่น ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน กฎหมายท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นด้านต่างๆ ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ อาจารย์ ครู นักวิชาการ โรงเรียน อื่นๆ ฯลฯ

ประวัติความเป็นมาของเพลงร่ำวง

เพลงร่ำวงที่นำมาร้องนั้นใช้วิธีจดจำสืบทอดกันมา ไม่นิยมดัดแปลงทั้งเนื้อร้องและทำนอง คือ จำมาอย่างไรก็ร้องและร่ำอย่างนั้น บางครั้งการถ่ายทอดมาอาจได้มาเฉพาะเนื้อเพลงกรณีเช่นนี้ผู้เล่นจะคิดทำรำประกอบเองตามความหมายของเนื้อเพลง การถ่ายทอดอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งเนื้อเพลงและทำรำจากการสำรวจพบว่ามันเป็นเพลงเดียวกัน หากคณะของผู้เล่นอยู่ต่างสถานที่ หรือต่างท้องถิ่นกัน ทำรำและเนื้อเพลงก็อาจผิดแผกกันไปได้ แต่บางเพลงยังคงเหมือนกันทุกประการ อย่างไรก็ตามเพลงทุกเพลงไม่จำเป็นต้องได้จากการสืบทอดเสมอไป ผู้เล่นสามารถแต่งเนื้อร้องและทำรำ ขึ้นเป็นปัจจุบัน ในขณะที่เล่นก็ได้ เนื้อหาในเพลงส่วนใหญ่

ช่วงก่อน พ.ศ. 2484 จะเป็นเพลงที่เกี่ยวกับตัวละครในวรรณคดี เช่น ลักษณะวงศ์ ไกรทอง รามเกียรติ์ ฯลฯ แต่ที่พบมากที่สุดได้แก่ เพลงรักหรือเพลงที่เกี่ยวข้องพราสารีกันระหว่างหนุ่มสาว เช่น ไหนเล่า ดอกกรัก เดือนจำ วันนี้มีนาค สายลมหวาน โลกที่เราสร้างสรรค์ ดอกบัวไทย นกยูงลำแพน เชิญมาร่ำวงไทย รักจริง แม่พันทอง มีกรรมต้องจำจาก ฯลฯ เนื่องจากเพลงแต่ละเพลงยาวมาก ฉะนั้นการตั้งชื่อเพลงหรือเรียกชื่อเพลงก็จะเรียกชื่อเพลงตามวรรคแรกของเพลงเท่านั้นและในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม รัฐบาลต้องการเชิดชูราโทนาให้เป็นที่ประจักษ์ประจักษ์ได้มีการปรับปรุงแก้ไขราโทนาให้เป็นร่ำวงและพัฒนาตามลำดับจนเป็นร่ำวงมาตรฐาน เช่นในปัจจุบันนี้มีการแต่งเพลงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเพลงประเภทปลุกใจ ถูกแต่งขึ้นเป็นจำนวนมากและเพลงประเภทชักชวนให้เชื่อผู้นำ เช่น เพลงแปดนาฬิกา ไตรรงค์ธงชาติ เพลงประเภทสะท้อนภาพบ้านเมือง เพลงที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกาย เช่นสาวน้อยเองกลม นอกจากนี้ยังมีเพลงที่แสดงออกถึงความรัก การเกี่ยวพราสารี ะหว่างหนุ่มสาวอีกเป็นจำนวนมาก

เพลงร่ำวงช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเป็นเพลงจากวรรณกรรม นิทานและเพลงเกี่ยวพาราสิกัน ระหว่างหนุ่มสาว ซึ่งชมธรรมชาติในยามค่ำคืน ดังเล่นเพลงรำโทนช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเป็นเพลงปลุกใจให้รักชาติเชิญชวนให้ประชาชนปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล เชื่อมั่นในตัวผู้นำคือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม และในสมัยนั้นท่านให้มีการวางผังเมืองใหม่ และตั้งหน่วยทหารขึ้นมาในเมืองลพบุรีและบ้านเมืองอยู่ในภาวะสงครามและเพลงที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมการแต่งกายในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม แต่งตามรัฐนิยมของรัฐบาล คือสตรีจะนุ่งผ้าถุงหรือกระโปรงไว้ผมยาวและตัดยาว สวมรองเท้าหุ้มส้นหรือรัดส้น สวมหมวกทุกครั้งที่อยู่ในบ้าน การสวมหมวกของสตรีนั้น เป็นเรื่องที่รัฐให้ความสำคัญมากนั้นว่าเป็นการนำชาติไปสู่อารยะธรรมถึงกับมีคำว่า “มาลานาชาติไทย”

การบรรเลงและการขับร้อง

การบรรเลงและการขับร้องประกอบการแสดงร่ำวงจะเริ่มต้นด้วยผู้บรรเลงและขับร้องนั่งด้านหน้าเวทีผู้แสดงออกมาขึ้นในท่าที่พร้อมที่จะแสดง พ่อเพลง แม่เพลง จะร้องขึ้นต้นบทเพลง เพลงแรกลูกคู่และผู้บรรเลงดนตรีจะรับผู้แสดงก็จะร้องพร้อมกับรำและตีบทไปตามเนื้อเพลงใช้ท่าทางที่เป็นธรรมชาติสื่อให้ผู้ชมได้เห็นอย่างชัดเจนเข้าใจง่าย โดยแต่ละเพลงจะร้องซ้ำหรือร้องทวน 2 ถึง 3 เที่ยว เมื่อจบแต่ละเพลงทั้งดนตรีและผู้ขับร้อง จะหยุดแล้วขึ้นบทเพลงใหม่ต่อไปซึ่งในแต่ละเพลงก็จะปฏิบัติ เช่นเดียวกับขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นเนื้อหาของบทเพลงจะเกี่ยวกับการปลุกใจให้รักชาติ สร้างขวัญและกำลังใจในยามศึกสงคราม เพราะสมัยนั้นอยู่ในช่วงสงครามโลก ครั้งที่ 2

นอกจากนั้นจะเป็นเพลงที่เกี่ยวกับการเกี่ยวพาราสิ ของหนุ่มสาวเพื่อให้เกิดความรื่นเริง สนุกสนาน และจะจบสุดท้ายด้วยเพลงลาหรือเพลงจาก เช่น ดึกเสียแล้วละหนาน้นขอลาไปก่อน

การแต่งกายของผู้บรรเลงและการขับร้อง

- ชาย สวมเสื้อผ้าลายดอกหรือผ้าพื้นกางเกงขายาว ผ้าขาวม้าคาดเอว
- หญิง สวมเสื้อผ้าไทยแขนยาว นุ่งผ้าถุงผ้าไทยพื้นบ้าน พร้อมสไบเฉียงมีเครื่องประดับต่างหู สร้อยคอทองคำห้อยพระ ข้อมือ แหวนทองหรือเพชรที่ใช้เป็นของประจำตัวอยู่แล้ว

การฟื้นฟูและถ่ายทอดองค์ความรู้ของภูมิปัญญา

ร่ำวงของชมรมผู้สูงอายุโดยเริ่มจากผู้นำชุมชนหน่วยงานราชการ สภาวัฒนธรรมสถานศึกษาที่เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาด้วยมีความคิดว่าการละเล่นพื้นบ้าน ในท้องถิ่นอื่นๆ ได้มีการฟื้นฟูเพื่ออนุรักษ์ไว้เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นร่ำวง ของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เคยรุ่งเรืองมาก่อนในอดีตถือเป็นการละเล่นพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์ไว้

ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ได้ถ่ายทอดการแสดงร่ำวงให้กับนักเรียนและนักศึกษาทั้งในและนอกอำเภอ ซึ่งเป็นหลักสูตรท้องถิ่นและได้สอนการร่ำวงให้กับหน่วยงานราชการทางด้านวัฒนธรรมซึ่งได้จัดอบรมการถ่ายทอดการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยสมาชิกของชมรม

ผู้สูงอายุ จังหวัดอุทัยธานีเป็นวิทยากรให้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา นอกจากนี้ยังถ่ายทอดให้กับลูกหลานเพื่อให้มีการสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไป

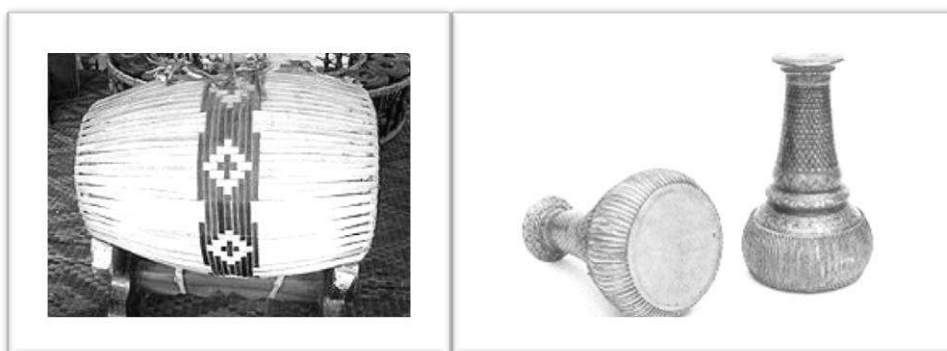
การวิเคราะห์คุณค่าที่แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

รูปแบบการร่ำวงย้อนยุคของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ จังหวัด อุทัยธานี ได้รับการสร้างสรรค์แนวคิดโดยภูมิปัญญาของคนท้องถิ่นในการคิดสร้างสรรค์ มีการจัดระบบลำดับขั้นตอนในการแสดง รวมทั้งลีลาความสามารถเฉพาะตัว เป็นการแสดงที่ชาวบ้านรวมตัวกันแสดงเพื่อความสนุกสนาน เพื่อสร้างความสามัคคีและเนื้อเพลงที่ใช้ขับร้องได้ออกเล่าความเป็นมาในอดีต คติสอนใจ ความรักชาติ วัฒนธรรม

การแต่งกายในสมัยก่อนเนื้อเพลงและท่วงทำนองมีความไพเราะ เรียบง่าย สร้างความภาคภูมิใจให้เยาวชนรุ่นหลังเมื่อได้ชมและรับฟังทำให้ร่ำวงได้รับการยอมรับเป็นศิลปะพื้นบ้านที่ควรแก่การยกย่องสนับสนุน อนุรักษ์ เผยแพร่ให้คงอยู่ต่อไป

ปัจจุบันเพลงร่ำวงพื้นบ้านยังเล่นในโอกาสงานเทศกาลประจำปีของท้องถิ่นและได้รับเกียรติให้ไปแสดงสาธิตในงานสำคัญๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดในนามของ ร่ำวงพื้นบ้าน ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

การนำเครื่องดนตรีมาใช้บรรเลงประกอบการแสดง

ภาพประกอบที่ 1.1 แสดงรูปภาพตะโพนหรือรำมะนา

ตะโพนหรือรำมะนา

จากการสัมภาษณ์นักดนตรีและนักร้องทำให้ทราบว่ามีการนำรำมะนามาตีแทนโตน แต่ก็ยังคงได้รับความนิยมนำโตนมาใช้ดีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งคุณภาพเสียงของโตนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพอากาศ เช่นอากาศชื้นทำให้หน้าหน้าโตนห่อ่น เสียงที่ออกมาไม่เป็นไปตามต้องการ ผู้บรรเลงต้องคอยปรับแต่งเสียงอยู่ตลอดซึ่งแตกต่างจากถึงน้ำมันที่ให้คุณภาพเสียงดังกังวานและสภาพดินฟ้าอากาศไม่ได้มีผลกระทบต่อคุณภาพเสียงของถึงน้ำมันแต่อย่างใด

ภาพประกอบที่ 1.2 แสดงรูปภาพจิ้ง

จิ้ง

ใช้เป็นเครื่องตีประกอบจังหวะซึ่งการแสดงรำโทนพบว่า การตีจิ้งนั้นใช้เพียงอัตราจังหวะเดียวเท่านั้น คือ จังหวะชั้นเดียว ฉะนั้นการแสดงรำโทนเป็นศิลปะการแสดงที่อยู่ในภาคกลางซึ่งจิ้งได้ใช้เป็นเครื่องประกอบจังหวะดนตรีไทยอยู่โดยทั่วไปมาช้านานแล้ว

ภาพประกอบที่ 1.3 แสดงรูปภาพกรับคู่

กรับคู่

ใช้เป็นเครื่องตีประกอบจังหวะเช่นเดียวกับจิ้งโดยตีกันเป็นจังหวะหนัก
ขนบความเชื่อเกี่ยวกับการแสดง

การแสดงรำวงย้อนยุคของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เดิมจะแสดงในงานรื่นเริง เช่นงานตรุษสงกรานต์ งานบวชนาค งานแต่งงาน แสดงกันในบริเวณลานวัด ลานบ้าน บริเวณโรงเรียนและเป็นการพบปะกัน การเกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาว หนุ่มสาวในหมู่บ้านและต่างถิ่นจะเริ่มแสดงในช่วงหัวค่ำจนถึงเช้าของวันรุ่งขึ้นและแสดงภายใต้แสงเทียนเพราะยังไม่มีไฟฟ้าใช้ในสมัยก่อน ก่อนการแสดงเพลงที่นำมาร้องสำหรับรำวงนั้น จะมีเนื้อร้องที่ค่อนข้างสั้น จึงต้องร้องซ้ำ 3 รอบ ใช้เวลาประมาณ 3 นาที เนื้อหาในเนื้อเพลงส่วนใหญ่บรรยายเกี่ยวกับตัวละครในวรรณคดี สมัยก่อนมีประมาณ 80 เพลง แต่ปัจจุบันเหลือประมาณ 10 – 12 เพลง ถ้าเพลงใดที่ผู้เล่นไม่ชอบก็มักจะไม่นำมาร้อง เพลงนั้นก็สูญหายไปคงอยู่แต่เพลงที่สนุกสนาน ไพเราะ และมีทำนองที่ผู้แสดงพอใจเท่านั้น เพลงที่นำมาร้องใช้จำสืบทอดกันมาไม่นิยมคัดแปลงจำมาอย่างไรก็ร้องกันต่อไปอย่างนั้น

เอกสารที่ 1.2

เรื่อง ที่มาและชนิดของไวโอลิน

ประวัติไวโอลิน

ไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดว่าไวโอลินได้ปรากฏขึ้นเมื่อช่วงเวลาใด แต่คาดว่าปรากฏขึ้นครั้งแรกในประเทศอิตาลีช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 16 ซึ่งเชื่อกันว่าผู้ผลิตนั้นดัดแปลงมาจากเครื่องดนตรียุคกลาง 3 ชนิด อันได้แก่ เรเบค (Rebec) ซอเรอเนซองซ์ (The Renaissance Fiddle) และ ลีรา ดา บราซซิโ (Lira Da Braccio) ซึ่งเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชนิดนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับไวโอลิน แต่หลักฐานที่แน่นอนที่สุดก็คือ มีหนังสือที่ตีพิมพ์เกี่ยวกับไวโอลินในปี พ.ศ. 2099 (ค.ศ. 1556) แล้ว โดยได้ตีพิมพ์ที่เมืองลียง ประเทศฝรั่งเศส และคาดว่าช่วงนี้เป็นช่วงเวลาที่ว่าไวโอลินน่าจะเผยแพร่ไปทั่วทวีปยุโรปแล้ว

ไวโอลินที่ถือว่าเป็นคันแรกของโลกถูกสร้างขึ้นโดย อันเดร้ อมาตี (Andrea Amati) ในช่วงครึ่งศตวรรษแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 16 โดยการว่าจ้างของครอบครัวเมดิชี ซึ่งต้องการเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ต่อมาด้วยคุณภาพที่ดีของเครื่องดนตรี พระเจ้าซาลส์ที่ 4 แห่งฝรั่งเศส จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ อันเดร้ ประดิษฐ์ไวโอลินขึ้นมาอีก เพื่อมาเป็นเครื่องดนตรีบรรเลงประเภทใหม่ของวงออร์เคสตราประจำของพระองค์ และไวโอลินที่เก่าแก่ที่สุดและยังให้เห็นอยู่ คือไวโอลินที่ อันเดร้ ประดิษฐ์ขึ้นในเมืองเครโมนา (Cremona) ประเทศอิตาลี ซึ่งได้ถวายแด่ พระเจ้าซาลส์ที่ 4 เช่นกันตรงกับปี พ.ศ. 2109 (ค.ศ. 1566)

แต่ไวโอลินที่น่าจะเก่าแก่และโด่งดังที่สุดน่าจะเป็นไวโอลินที่มีชื่อว่า เลอ เมสซี (Le Messie) หรือ Salabue ประดิษฐ์โดย อันโตนิโอ สตราดิวาริ เมื่อปีพ.ศ. 2259 (ค.ศ. 1716) ซึ่งปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่ Ashmolean Museum แห่ง อ็อกซฟอร์ด

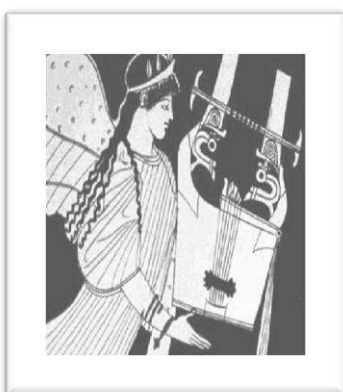
ต้นกำเนิดของไวโอลิน

การเขียนถึงเรื่องราวและประวัติศาสตร์ของไวโอลินอาจจะเขียนได้เป็นร้อยๆ หน้ากระดาษเลยทีเดียว มีนักเขียนมากมายที่เขียนเรื่องราวประวัติศาสตร์ของไวโอลิน เรื่องราวที่มีเสน่ห์และประวัติอันยาวนานของมัน รวมถึงมุมมองและทัศนะที่แตกต่างกันมากมาย แต่มีเพียงไม่กี่เรื่องเท่านั้นที่ยืนยันได้อย่างแน่นอน

ในอดีตที่มนุษย์ยังล่าสัตว์เป็นอาหารอยู่นั้น มนุษย์พบว่าการยิงธนูทำให้เกิดเสียงขึ้น นั่นเป็นเพราะการสั่นสะเทือนของสายคันธนู ข้อเท็จจริงที่ว่าทำให้สายเกิดการสั่นสะเทือนด้วยการใช้คันชักลากผ่านสายถูกค้นพบหลังจากนั้นอีกนาน แต่เกิดขึ้นเมื่อไหร่ก็ไม่ปรากฏชัดเจน แต่เครื่องดนตรีที่ใช้คันชักนั้นอาจจะมีการเล่นกันในอาณาจักรเปอร์เซียโบราณและที่อื่นๆ มาก่อนแล้ว ในช่วงต้นศตวรรษที่ 8 และใน

ยุโรปในราวๆ ช่วงศตวรรษที่ 9 คำว่า 'Fiddle' นอกจากจะเป็นคำทั่วไปที่ใช้เรียกเครื่องดนตรีที่ใช้คันชักทุกแล้วคำๆ นี้มักจะหมายถึงเครื่องดนตรีตั้งแต่ยุคกลาง (Middle Ages) อีกด้วย ซึ่งมีเพียงไม่กี่ชนิดเท่านั้น

มีการพบเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายพบในหลาย ๆ วัฒนธรรมและในช่วงเวลาที่ต่างกัน ซึ่งย่อมมีส่วนในพัฒนาการของเครื่องดนตรีที่เรียกว่าไวโอลินอยู่บ้างไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เครื่องดนตรีเหล่านี้ เช่น Kithara ของกรีก ซึ่งอยู่ในราวปีที่ 7 ก่อนคริสตกาล หรือซอเอ๋อหู (Erhu) ของจีน ซึ่งมีอายุอยู่ในราวศตวรรษที่ 8 ในขณะที่วิวัฒนาการที่สำคัญของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย และเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายที่ใช้คันชักไม่มีความเกี่ยวข้องกับไวโอลิน บทความนี้จะแสดงถึงบรรพบุรุษที่ใกล้ชิดของไวโอลิน มีวิวัฒนาการจนมีรูปร่างดังเช่นในปัจจุบันได้อย่างไร และมีบทบาทสำคัญต่อวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกอย่างไร

ภาพประกอบที่ 1.4 แสดงรูปภาพเครื่องดนตรี Kithara ของกรีก

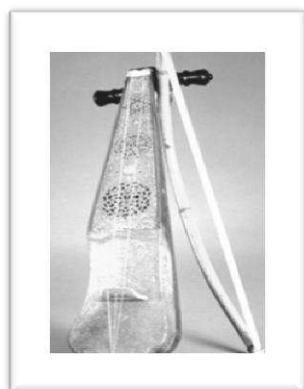

ภาพประกอบที่ 1.5 แสดงรูปภาพซอเอ๋อหู (Erhu) ของจีน

ต้นกำเนิดของไวโอลินนั้นไม่ปรากฏชัดและยังเป็นที่ถกเถียงกันในวงกว้าง แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเห็นตรงกันว่า เครื่องดนตรีที่เรารู้จักกันในปัจจุบันในดนตรีตะวันตก เช่น ไวโอลิน มีที่มาจากเครื่องดนตรี Rabab ของอาหรับ Rabab มีสาย 2 สายที่ทำมาจากเส้นไหม ยึดติดกับหมุด (Endpin) และร้อยเข้ากับลูกบิด (Peg) เพื่อตั้งเสียงให้ได้คู่ 5

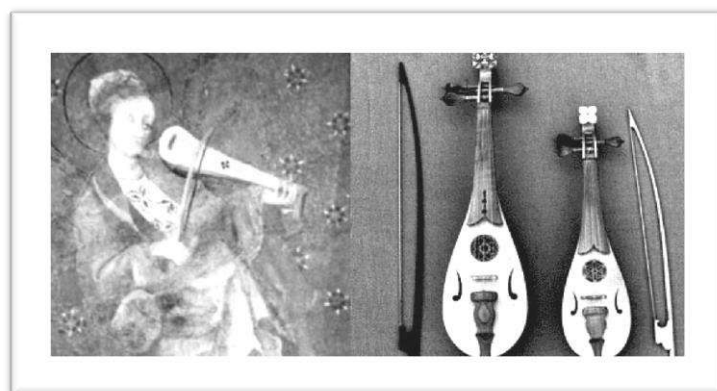
Rabab ไม่มีเฟรท ลำตัวมีรูปทรงเหมือนผลลูกแพร์และมีคอยาว ทำจากไม้จำพวกน้ำเต้า เวลาเล่นจะวางไว้นบนตัก และเล่นโดยใช้คันชัก โดยใช้ยางสนฝ่นเข้ากับสายให้เกิดความฝืด แต่น่าเสียดายที่ไม่มีเอกสาร

ภาพเขียนหรือเครื่องดนตรีดังกล่าวที่หลงเหลือมาจนถึงปัจจุบัน แต่มีกล่าวไว้ในเอกสารโบราณในช่วงปลายศตวรรษที่ 9

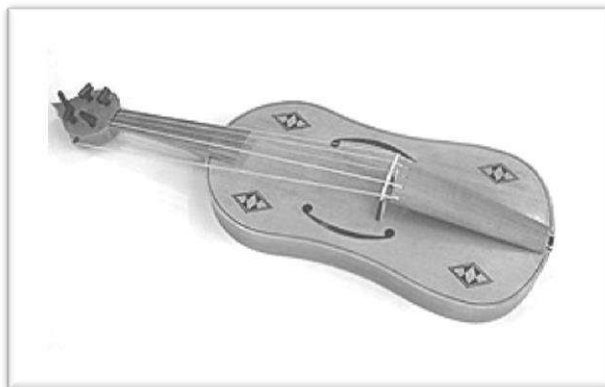
ภาพประกอบที่ 1.6 แสดงรูปภาพเครื่องดนตรี Rabab

ผลจากสงครามครูเสดส์ (Crusades) ในยุโรป เครื่องดนตรี *Rebec* ซึ่งมีที่มาจาก Rabab ปრაภู โคม ครั้งแรกในสเปนในช่วงกลางศตวรรษที่ 11 Rebec แตกต่างจาก Rabab เพียงเล็กน้อยเท่านั้น สายของ Rebec มี 3 สายแทนที่ 2 สาย ลำตัวนิยมทำมาจากไม้แทนผลน้ำเต้า เวลาเล่นมักจะวางไว้บนไหล่แทนการเล่นโดยวางไว้บนตัก

ภาพประกอบที่ 1.7 แสดงรูปภาพเครื่องดนตรี Rebec

Vielle ถือกำเนิดขึ้นในศตวรรษที่ 13 ที่ประเทศฝรั่งเศส และแตกต่างจาก Rebec อย่างเห็นได้ชัดเจน ปัจจุบันมี 5 สาย ลำตัวมีขนาดค่อนข้างใหญ่กว่า และมีรูปร่างใกล้เคียงกับไวโอลินสมัยใหม่มากกว่า ซึ่งโครงไม้ด้านข้าง (Rib) จะมีความยืดหยุ่นมากกว่าเมื่อเล่นด้วยคันชัก และไม่สำคัญว่าหลังจากนั้น ชื่อ *Vielle* จะใช้เพื่อเรียกเครื่องดนตรีอีกชนิดหนึ่งที่ต่างชนิดกันคือ *Vielle à rue* (*Vielle à roue*) ซึ่งในปัจจุบันจะรู้จักกันในชื่อ *Hurdy Gurdy* มากกว่า

ภาพประกอบที่ 1.8 แสดงรูปภาพเครื่องดนตรี Vielle

Viola di Braccio (Viola da Braccio, Lira di Braccio, Lira da Braccio)

Viola di Braccio (ชอ 'วิโอล' ของแขน) ถือกำเนิดขึ้นในศตวรรษที่ 15 ที่ประเทศอิตาลี มีขนาดและรูปร่างใกล้เคียงกับ Vielle แต่ลดสายจาก 5 ลงเหลือ 3 เช่นเดียวกับ Rebec และในช่วงแรกนั้น ช่องเสียงรูปตัว C (C-hole) ของ Rebec และ Vielle ถูกเปลี่ยนใหม่เป็นช่องเสียงที่คล้ายคลึงกับช่องเสียงรูปตัว F (F-hole) ของไวโอลินสมัยใหม่

ภาพประกอบที่ 1.9 แสดงรูปภาพเครื่องดนตรี Viola di Braccio

Violin

จากหลักฐานต่าง ๆ ส่วนกล่าวว่า ต้นกำเนิดของไวโอลินอยู่ที่ประเทศอิตาลีในช่วงศตวรรษที่ 16 แต่ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าใครเป็นผู้ที่ประดิษฐ์ไวโอลินขึ้นเป็นคนแรก และเรื่องนี้ยังคงเป็นประเด็นให้ถกเถียงกันต่อไป แต่การศึกษาและค้นคว้าในปัจจุบัน ส่วนใหญ่แล้วจะยกความดีให้กับ Andrea Amati แห่งครโมนา (ราวๆ ปี 1511-1577) ว่าเป็นช่างทำไวโอลินคนแรกที่โลกรู้จัก จากเอกสารที่กล่าวถึงไวโอลิน 2 คันที่เขาสร้างขึ้นในระหว่างปี 1542 และ 1546 แต่เครื่องดนตรีเหล่านี้มีสายแค่ 3 สายเช่นเดียวกับ ไวโอลิน 4 สายตัว

แรกก็ทำโดย Andrea Amati ในปี 1555 ส่วนไวโอลินที่เก่าแก่ที่สุดที่ตกทอดมาจนถึงปัจจุบันคือ ไวโอลิน ปี 1560 ทำโดย Andrea Amati เช่นกัน

แต่ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งกลับแย้งความเห็นที่ว่า Andrea Amati เป็นช่างทำไวโอลินคนแรก แต่ยกความดีนี้ให้กับ Gasparo di Bertolotti da Salo (Gasparo da Salo) (ราวๆ ปี 1540-1609) แห่งเบรสเซีย เนื่องจากอาจารย์ของ Andrea Amati เป็นช่างทำเครื่องดนตรีพิณ โบราณ (Lute) เอกสารที่มีอยู่ก็กล่าวถึง Andrea Amati ว่าเป็นช่างทำพิณ โบราณ และมีไวโอลินของเขาหลงเหลืออยู่เพียงไม่กี่ตัวเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม เหตุผลที่กล่าวถึงไวโอลินนับตั้งแต่มันเป็นเครื่องดนตรีที่เกิดขึ้นใหม่นั้นคำว่า "ช่างทำไวโอลิน" หรือ "Violin maker" ก็ยังไม่เป็นที่รู้จัก ยิ่งกว่านั้น มีเอกสารที่กล่าวถึงการขายไวโอลินจำนวน 24 ตัวของ Andrea Amati ให้กับกษัตริย์ Charles IX แห่งฝรั่งเศสในปี 1560 และมีไวโอลินเพียงตัวเดียวเท่านั้นที่หลงเหลืออยู่ให้พิสูจน์ว่า Andrea Amati เป็นผู้ประดิษฐ์ไวโอลินขึ้น และมีผลงานของเขาเพียง 14 ชิ้นเท่านั้นที่หลงเหลือมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพประกอบที่ 1.9 แสดงรูปภาพเครื่องดนตรีไวโอลินปี 1560 ที่หลงเหลืออยู่เพียงตัวเดียวเท่านั้น ซึ่ง Andrea Amati ทำเพื่อถวายให้กับกษัตริย์ Charles IX แห่งฝรั่งเศส

Mass Production of Violins

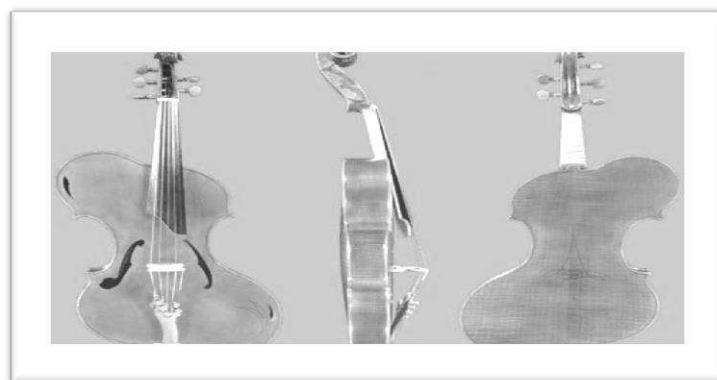
ในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 ความต้องการไวโอลินเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วได้ทำให้มันกลายเป็นสินค้าที่ผลิตด้วยระบบอุตสาหกรรม ไวโอลินหลายแสนตัวที่ติดฉลากชื่อของช่างทำไวโอลินที่มีชื่อเสียงชาวอิตาลี เช่น Amati, Stradivari, Guarneri ฯลฯ ได้ผลิตขึ้นที่ประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน และประเทศอื่นๆ ในยุโรป ซึ่งเครื่องดนตรีเหล่านี้ไม่ได้ตั้งใจทำขึ้นเพื่อปลอมแปลง แต่ถูกสร้างขึ้นเพียงเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ที่หลงใหลในไวโอลินของยอดฝีมือเหล่านี้

ปัจจุบันงานเลียนแบบเหล่านี้กลับปรากฏอยู่ตามห้องใต้หลังคาบ้านต่างๆ ทั่วโลก ช่วยสร้างความตื่นเต้นเล็กๆ ให้กับเจ้าของด้วยความฝันถึงความร่ำรวย ในขณะที่ความจริงกลับเป็นไปได้เลยที่จะมาพบ

ไวโอลิน Stradivari เอปานนี้ และมูลค่าของไวโอลินที่ถูกค้นพบเหล่านี้คงไม่ทำให้เจ้าของรู้สึกดีใจได้มากนัก คงมีแต่คำปลอบใจตัวเองเท่านั้น ข่าวกการพบไวโอลิน Stradivari คงเป็นได้แค่เรื่องเศร้าและเรื่องน่าขานหน้ามากกว่าเรื่องน่ายินดี ในที่สุดก็ต้องขายออกไปในราคาของเลียนแบบเท่านั้น ทางที่ดีก็นำไวโอลินไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิสูจน์ความจริงเพื่อให้เกิดความสบายใจ

เครื่องดนตรี Ergonomic

ไวโอลินไม่ใช่เครื่องดนตรีที่ถือได้ง่ายที่สุด ส่วนไวโอล่านั้นยิ่งยากกว่า ผลก็คือทำให้หนักไวโอลินและนักไวโอลามีปัญหาเรื่องคอ แขนและนิ้ว เพื่อป้องกันอาการดังกล่าวจึงมีการออกแบบเครื่องดนตรีที่มีรูปทรงพิเศษออกมาหลายแบบ

ภาพประกอบที่ 1.10 แสดงรูปภาพ" Pellegrina Pomposa: Ergonomic Viola

ใบความรู้ 1.3

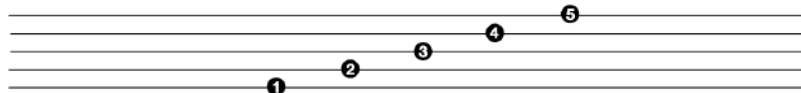
เรื่อง ทฤษฎีสากลขั้นพื้นฐาน

การบันทึกโน้ตเป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสารในภาษาดนตรี เปรียบได้กับภาษาเขียนที่ใช้ตัวอักษร เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การบันทึกโน้ตมีประวัติการพัฒนามานานทั้งในแง่ของรูปร่างสัญลักษณ์ และการสื่อความหมาย เช่นเดียวกับตัวอักษรที่ใช้ในภาษาเขียนในที่นี่จะกล่าวถึงการบันทึกโน้ตในระบบ ปัจจุบันเท่านั้น รวมถึงการใช้สัญลักษณ์ซึ่งเป็นที่รู้จักและยอมรับกัน โดยทั่วไปในระดับสากล

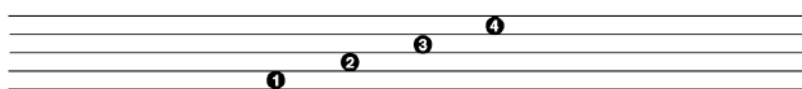
บรรทัด 5 เส้น (STAFF)

ตัวโน้ตต่างๆจะถูกบันทึกลงบนเส้นตรง จำนวน 5 เส้น ที่ขนานกันในแนวนอน ซึ่งสามารถบันทึกตัวโน้ตได้ทั้งแบบคาบเส้น และในช่องว่างของบรรทัด 5 เส้น

นับเส้นล่างสุดเป็นเส้นที่ 1

นับจากช่องล่างสุดเป็นช่องที่ 1

ภาพประกอบที่ 1.11 แสดงรูปภาพโน้ตสากลเรื่องบรรทัด 5 เส้น

ตัวโน้ต (Note)

เป็นสัญลักษณ์ทางดนตรีที่บันทึกบนบรรทัดห้าเส้นเพื่อแสดงระดับเสียงสูงต่ำ ตัวโน้ตมีลักษณะเป็นวงกลมกึ่งวงรีและนิยมเขียนไปทางขวาเล็กน้อย มีขนาดเท่ากับระยะห่างระหว่างบรรทัดห้าเส้นแต่ละคู่ที่อยู่ติดกันซึ่งเท่ากับความกว้างของช่องบรรทัด ถ้าเส้นบรรทัดอยู่ห่างกัน ตัวโน้ตจะมีขนาดใหญ่และในทางตรงกันข้าม ถ้าระยะระหว่างเส้นบรรทัดแคบลง ตัวโน้ตก็จะมีขนาดเล็กลงตามสัดส่วน ส่วนที่กล่าวถึงเป็นส่วนประกอบสำคัญของตัวโน้ต ซึ่งอาจแยกส่วนออกมา เรียกว่า หัวโน้ต (Note head)

ตัวโน้ตวางอยู่ได้ 2 ตำแหน่งคือ วางอยู่ในช่องบรรทัดหรือวางคาบบนเส้นบรรทัดเนื่องจากตำแหน่งตัวโน้ตแสดงถึงระดับเสียงสูงต่ำ จึงสามารถเปรียบเทียบระดับเสียงได้บนบรรทัดห้าเส้น โน้ตที่อยู่สูงกว่าจะมีระดับเสียงสูงกว่า ส่วนโน้ตที่อยู่ต่ำกว่าจะมีระดับเสียงต่ำกว่า ตัวโน้ตจะเรียงระดับเสียงตามลำดับโดยการสลับกันระหว่างโน้ตที่คาบอยู่บนเส้นบรรทัดกับโน้ตที่อยู่ในช่องบรรทัด

ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้น

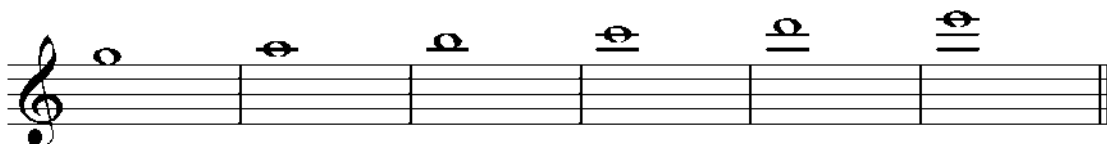
E (มี)   G (ซอล)   B (ลา)   D (เร)   F (ฟา)

ตัวโน้ตที่อยู่ในช่อง

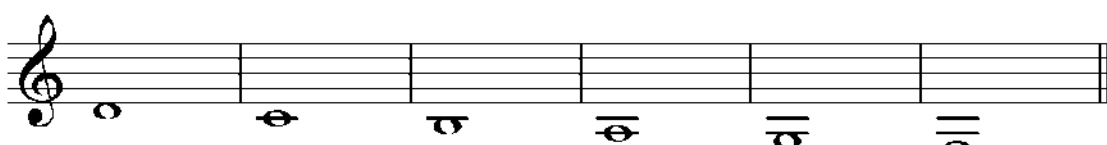
F (ฟา)   A (ลา)   C (โด)   E (มี)

ตัวโน้ตที่อยู่เหนือบรรทัด 5 เส้น

G (ซอล)   A (ลา)   B (ที)   C (โด)   D (เร)   E (มี)

ตัวโน้ตที่อยู่ใต้บรรทัด 5 เส้น

D (เร)   C (โด)   B (ที)   A (ลา)   G (ซอล)   F (ฟา)

ภาพประกอบที่ 1.12 แสดงรูปภาพตัวโน้ต

ตัวโน้ต (Note) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. หัวโน้ต (Note head) เป็นส่วนที่แสดงระดับเสียง หัวโน้ตจะคาบอยู่บนเส้นบรรทัดหรืออยู่ในช่องบรรทัดก็ได้ หัวโน้ตอาจปรากฏในรูปของหัวโน้ตขาวหรือหัวโน้ตดำ ในกรณีที่หัวโน้ตเป็นสีดำ ต้องมีก้านโน้ตติดอยู่ด้วยเสมอ ส่วนหัวโน้ตขาวจะมีก้านโน้ตหรือไม่ก็ได้ หัวโน้ตเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของตัวโน้ต จึงมีกอนุโลมเรียกว่า ตัวโน้ต

2. ก้านโน้ต (Stem) เป็นเส้นตรงแนวตั้งที่ลากออกมาจากข้างหัวโน้ตทั้งหัวโน้ตขาวและหัวโน้ตดำ ก้านโน้ตจะชี้ขึ้นหรือลง ขึ้นอยู่กับตำแหน่งของหัวโน้ต ถ้าหัวโน้ตอยู่ต่ำกว่าเส้นบรรทัดเส้นกลางหรือเส้นบรรทัดที่ 3 ก้านโน้ตจะชี้ขึ้น แต่ถ้าหัวโน้ตอยู่สูงกว่าเส้นบรรทัดเส้นกลาง ก้านโน้ตจะชี้ลง ในกรณีที่หัวโน้ตอยู่คาบเส้นกลาง ก้านโน้ตจะชี้ขึ้นหรือลงก็ได้ แต่นิยมชี้ลงมากกว่าเพราะดูเป็นธรรมชาติ การลากก้านโน้ตมีหลักการว่า ถ้าก้านโน้ตชี้ขึ้น ก้านโน้ตจะเริ่มจากด้านขวาของหัวโน้ต แต่ถ้าก้านโน้ตชี้ลง ก้านโน้ตจะเริ่มจากด้านซ้ายของหัวโน้ต ความยาวของก้านโน้ตเมื่อรวมกับหัวโน้ตจะมีความยาวทั้งสิ้น 4 ช่องของบรรทัด

ห้าเส้น ยกเว้นโน้ตที่ใช้เส้นน้อย ก้านโน้ตจะลากยาวจดเส้นกลางของบรรทัดห้าเส้นเสมอ ซึ่งในกรณีนี้จะไม่คำนึงถึงความยาวของก้านโน้ต

ภาพประกอบที่ 1.13 แสดงรูปภาพหัวโน้ตขาว หัวโน้ตดำและก้านโน้ต

3. เข็มขัด (Flag) เป็นส่วนที่เสริมต่อจากก้านโน้ต มีลักษณะคล้ายธง เข็มขัดจะใช้กับหัวโน้ตดำที่มีก้านโน้ตเท่านั้น สำหรับหัวโน้ตขาวจะไม่ใช้เข็มขัด เข็มขัดจะต่อจากปลายก้านโน้ตโดยตัวดไปทางขวาเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเข็มขัดของก้านโน้ตที่ชี้ขึ้นหรือก้านโน้ตที่ชี้ลงก็ตามเข็มขัดจะมีที่ขึ้นก็ได้ แต่ที่พบมากที่สุดคือ หนึ่งชั้น และสองชั้น และที่พบบ้างในเพลงมักไม่เกินสี่ชั้น

โน้ตที่มีเข็มขัดอยู่ติดกันในกลุ่มจังหวะเดียวกันสามารถลากเข็มขัดให้ติดกันได้เส้นที่ลากเข็มขัดเข้าเชื่อมกันนี้เรียกว่า เส้นรวบเข็มขัด (Beam) คำว่า Beam ในภาษาอังกฤษแปลว่า ลำแสง ในทางดนตรีหมายถึงเส้นรวบเข็มขัดซึ่งมีลักษณะคล้ายลำแสงเป็นเส้นตรง เส้นรวบเข็มขัดจะหนากว่าก้านโน้ตเสมอ ในกรณีที่จำนวนเข็มขัดไม่เท่ากันต้องปรับวิธีการเล็กน้อยโดยยึดตามโน้ตที่มีจำนวนเข็มขัดน้อยที่สุดเป็นหลัก และในบางกรณีที่กลุ่มโน้ตมีทิศทางของก้านโน้ตไม่เหมือนกัน ก็ต้องปรับให้ก้านโน้ตชี้ขึ้นหรือลงเหมือนกันทั้งหมด โดยถือหลักว่า ให้ก้านโน้ตอนุโลมชี้ไปในทางเดียวกับโน้ตส่วนใหญ่ของกลุ่มนั้น ถ้ามีโน้ตจำนวนเท่ากัน ให้สังเกตว่าโน้ตโดยรวมพวกใดอยู่ห่างจากเส้นบรรทัดเส้นกลางมากกว่า ก็อนุโลมตามนั้น และท้ายที่สุดแล้วยังเท่ากันอยู่ ให้ก้านโน้ตชี้ลงทั้งหมด เพราะดูเป็นธรรมชาติมากกว่า เช่นเดียวกับข้อสังเกตที่ให้ไว้ในเรื่องก้านโน้ตดังที่กล่าวมาแล้ว

เส้นรวบเข็มขัด เชื่อมเข็มขัดที่มีจำนวนเท่ากัน

เส้นรวบเข็มขัด เชื่อมเข็มขัดที่มีจำนวนไม่เท่ากัน

เส้นรวบเข็มขัด เชื่อมเข็มขัดที่มีทิศทางของก้านโน้ตไม่เหมือนกัน

ภาพประกอบที่ 1.14 แสดงรูปภาพการเชื่อมโน้ตเข็มขัด

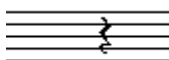
ตัวหยุด (Rests) มี 3 ลักษณะคือ

1. ตัวหยุดแบบจืด มี 2 ชนิด คือ ตัวหยุดแบบจืดแนวนอน และตัวหยุดแบบจืดแนวตั้ง ตัวหยุดแบบจืดแนวนอนมีอยู่ 2 ตำแหน่ง คือได้เส้นบรรทัดที่ 4 หรือบนเส้นบรรทัดที่ 3 ส่วนตัวหยุดแบบจืดแนวตั้งมีอยู่ตำแหน่งเดียวคือ ในช่องที่ 3

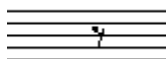
ภาพประกอบที่ 1.15 แสดงรูปภาพตัวหยุดแบบจืด

2. ตัวหยุดแบบเลขเก้าไทย มีอยู่ตำแหน่งเดียวคือ อยู่กลางบรรทัดห้าเส้น

ภาพประกอบที่ 1.16 แสดงรูปภาพตัวหยุดแบบเลขเก้าไทย

3. ตัวหยุดแบบเลขเก้าฝรั่ง มีอยู่ตำแหน่งเดียวคืออยู่กลางบรรทัดห้าเส้นแต่มีรูปร่างซึ่งสามารถปรับได้ตามค่าของจังหวะ

ภาพประกอบที่ 1.17 แสดงรูปภาพตัวหยุดแบบเลขเก้าฝรั่ง

ตัวกลม

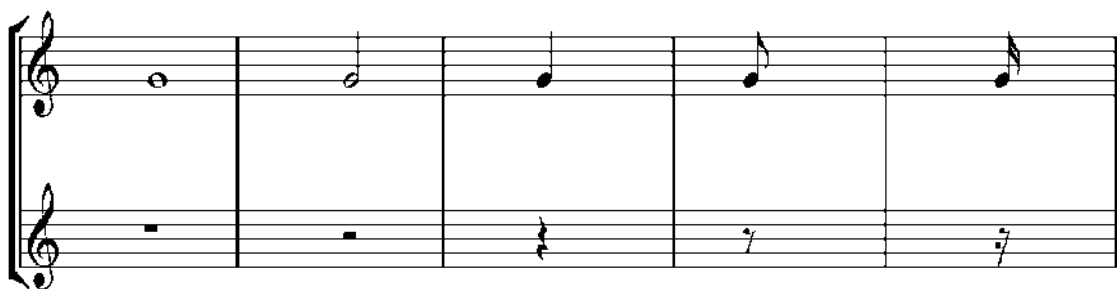
ตัวขาว

ตัวดำ

ตัวเข็บบัด 1 ชั้น

ตัวเข็บบัด 2 ชั้น

ตัวโน้ต

ตัวหยุด

ภาพประกอบที่ 1.18 แสดงรูปภาพตัวโน้ตและตัวหยุด

ค่าตัวโน้ต

รูปร่างอันหลากหลายในตัวอย่างแสดงความยาวของตัวโน้ตที่สามารถเปรียบเทียบกันได้และโน้ตลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ก็มีชื่อเรียกที่สื่อความหมายได้ดังนี้

1. โน้ตตัวกลมดับเบิล (Double whole note หรือ Breve) คำว่า Breve อ่านแบบอังกฤษว่า บริฟและอ่านแบบอิตาลีว่า เบรเว แปลว่า สั้น หรือไม่แน่น ในบทหรือกรองจะหมายถึง พยางค์ที่ออกเสียงไม่แน่นหรือเสียงเบา ในการบันทึกโน้ตดนตรีสมัยก่อน เบรเวเคยเป็นโน้ตสั้น ส่วนโน้ตยาวเรียกว่า ลองกา (Longa) ซึ่งมาจากคำว่า Long

2. โน้ตตัวกลม (Whole note หรือ Semibreve) คำว่า Semi แปลว่า ครึ่งหนึ่ง โน้ตตัวกลมมีค่าเป็นครึ่งหนึ่งของโน้ตตัวกลมดับเบิล

3. โน้ตตัวขาว (Half note หรือ Minim) ในการบันทึกโน้ตในช่วงต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 14 โน้ตมินิมเป็นโน้ตที่มีความยาวนานที่สุดหรือสั้นที่สุดในบรรดาโน้ตที่มีลักษณะต่าง ๆ กัน 5 แบบจึงได้ชื่อว่า Minim ซึ่งมาจาก Minimum แปลว่า เล็กที่สุดหรือน้อยที่สุด

4. โน้ตตัวดำ (Quarter note หรือ Crotchet) คำว่า Crotchet อ่านแบบอังกฤษว่า ครอทเช็ท และอ่านแบบฝรั่งเศสว่า โครเซ บางครั้งเรียกเซมิมินิม (Semiminim) เพราะมีค่าเป็นครึ่งหนึ่งของตัวมินิม พบเป็นครั้งแรกในคริสต์ศตวรรษที่ 14 มีลักษณะเป็นตัวโน้ตตัวขาว มีตะขอคล้ายเข็ชต์ในปัจจุบันแต่สั้นกว่า ลักษณะของโน้ตที่มีตะขอเช่นนี้เปรียบได้กับไม้ตักโครเซ (Crotchet)

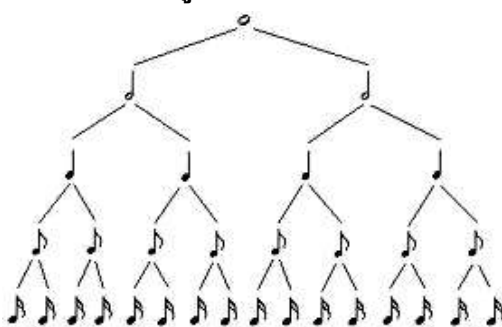
5. โน้ตเข็ชต์หนึ่งชั้น (Eighth note หรือ Quaver) คำว่า Quaver อ่านว่า เควเวอร์ แปลว่า การสั่นเช่นเสียงสั่นอันเกิดจากความประหม่าในที่นี้หมายถึงการเคลื่อนไหวไปมาอย่างรวดเร็ว จึงใช้คำว่า Quaver กัน โน้ตเข็ชต์ เพราะโน้ตเข็ชต์เป็นโน้ตที่เคลื่อนไหวเร็ว คำว่าเข็ชต์ในภาษาไทย น่าจะแผลงมาจากคำว่า ขอเข็ชต์ (ตะขอของเข็ชต์ตกปลา) เพราะเข็ชต์มีลักษณะคล้ายตะขอของเบ็ดตกปลา

6. โน้ตเข็ชต์สองชั้น (Sixteenth note หรือ Semiquaver) คำว่า Semi แปลว่า ครึ่งหนึ่ง โน้ตเข็ชต์สองชั้นมีค่าเป็นครึ่งหนึ่งของโน้ตเข็ชต์หนึ่งชั้น

7. โน้ตเข็ชต์สามชั้น (Thirty-second note หรือ Demiquaver) คำว่า Demi แปลว่า ครึ่งหนึ่ง เช่นเดียวกับคำว่า Semi ในที่นี้หมายความว่าโน้ตเข็ชต์สามชั้นมีค่าเป็นครึ่งหนึ่งของโน้ตเข็ชต์สองชั้น

ค่าความยาวเสียงดนตรีในโน้ตตัวกลมจะมีค่ายาวที่สุดและตัวอื่นๆ คือตัวขาว ตัวดำ และตัวเข็ชต์ 1 ชั้น สั้นลงตามลำดับและเป็นสัดส่วนต่อกัน แผนภูมิต่อไปนี้เป็นการกระจายตัวโน้ตออกเป็นโน้ตต่างๆ โดยยึดถือค่าตัวโน้ตตัวกลมเป็นหลัก

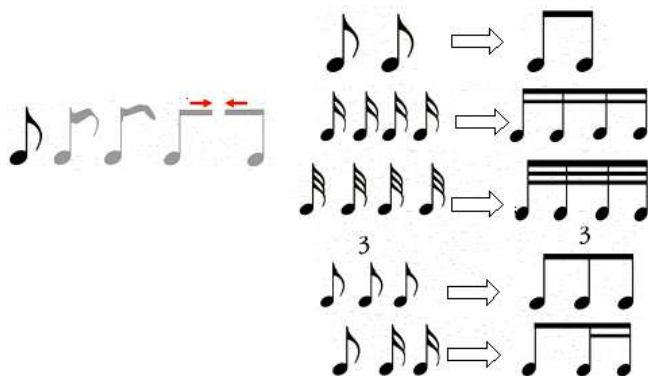
แผนภูมิแสดงค่าตัวโน้ต

ภาพประกอบที่ 1.19 แสดงรูปภาพโน้ตสากลเรื่องตัวโน้ต ตัวหยุด และการกระจายตัวโน้ต

อนึ่ง ในการบันทึกโน้ตสมัยโบราณ มีโน้ตตัวหนึ่งซึ่งปัจจุบันไม่มีที่ใช้แล้ว คือ โน้ตตัวกลมดับเบิล จึงไม่ปรากฏในแผนภูมิตัวอย่างภาพประกอบที่ 1.19 โน้ตตัวกลมดับเบิลมีค่าเท่ากับ โน้ตตัวกลม 2 ตัวหรือเท่ากับโน้ตตัวขาว 4 ตัวสำหรับโน้ตที่มีค่ามากที่สุดที่ใช้ในปัจจุบันคือ โน้ตตัวกลม

การเขียนตัวเข้บ็ต 1 ขึ้นตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป เมื่อต้องการจัดรวมเป็นกลุ่มไว้ก็เขียนให้ส่วนหางของตัวโน้ตเชื่อมต่อเข้าด้วยกันการรวมส่วนหางของตัวโน้ตและลักษณะของเส้นหางตัวโน้ต ไม่ว่าจะอยู่บนหรือล่างไม่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสั้นยาวของเสียงดนตรีแต่อย่างใด

ภาพประกอบที่ 1.20 แสดงรูปภาพตัวอย่างการรวมกลุ่มของตัวเข้บ็ต 1 ชั้น 2 ตัวและ 4 ตัว

กุญแจประจำหลัก (Clef)

กุญแจ (Clef) เป็นรหัสซึ่งบอกระดับเสียงของตัวโน้ต ถ้าไม่กำหนดกุญแจบนบรรทัดห้าเส้น ก็จะสามารถอ่านระดับเสียงของตัวโน้ตไม่ได้ แต่จะทราบเพียงความแตกต่างของระดับเสียงของตัวโน้ตที่อยู่สูงกว่าหรือต่ำกว่าเท่านั้น

กุญแจประจำหลัก หมายถึง สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่กำหนดให้ใช้บังคับเสียงบนบรรทัด 5 เส้นตามระดับเสียงของโน้ตสากล

กุญแจมีรูปร่างอยู่ 3 ลักษณะคือ

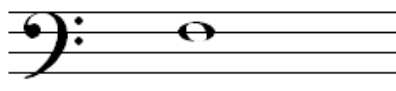
1. กุญแจโซหรือกุญแจ G (So clef หรือ G clef) เป็นกุญแจประเภทเคลื่อนที่ไม่ได้ กุญแจโซต้องมีตำแหน่งอยู่บนเส้นบรรทัดที่ 2 เสมอทำให้โน้ตที่คาบอยู่บนเส้นบรรทัดที่ 2 เป็นโน้ตตัวโซ กุญแจโซเป็นที่นิยมใช้มากที่สุด ถือเป็นกุญแจหลักของดนตรี

เครื่องหมายที่บ่งชี้โน้ตเสียงโซ (G) โดยปกติจะเขียนบริเวณตอนต้นของบรรทัด 5 เส้น และหัวของกุญแจโซจะคาบอยู่บนเส้นที่ 2 ซึ่งทำให้เราทราบได้ว่า โน้ตที่คาบเส้นที่ 2 คือ โน้ตตัวโซ

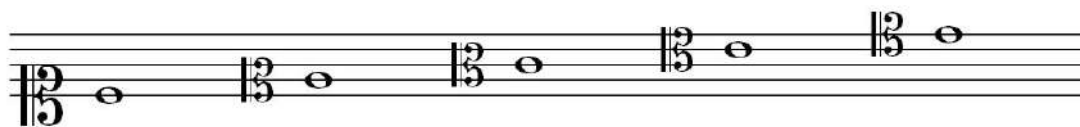
ภาพประกอบที่ 1.21 แสดงรูปภาพกุญแจโซและโน้ตตัวโซ

2. **กุญแจฟา หรือกุญแจ F (Fa clef หรือ F clef)** เป็นกุญแจประเภทเคลื่อนที่ไม่ได้เช่นกัน กุญแจฟาต้องมีตำแหน่งคาบอยู่บนเส้นบรรทัดที่ 4 เสมอทำให้โน้ตที่คาบอยู่บนเส้นบรรทัดที่ 4 เป็น โน้ตตัวฟา กุญแจฟาเป็นที่นิยมใช้รองจากกุญแจโซและเมื่อใช้คู่กันทั้งกุญแจโซและกุญแจฟาในการบันทึกโน้ตสำหรับคีย์บอร์ดจะรองรับระดับเสียงสูงต่ำได้ทั้งหมด

ภาพประกอบที่ 1.22 แสดงรูปภาพกุญแจฟาและโน้ตตัวฟา

3. **กุญแจโด หรือกุญแจ C (Do clef หรือ C clef)** เป็นกุญแจประเภทเคลื่อนที่ได้ กุญแจโดจะมีตำแหน่งคาบอยู่บนเส้นบรรทัดเส้นใดก็ได้ ซึ่งทำให้โน้ตที่คาบอยู่บนเส้นบรรทัดนั้นเป็นโน้ตโด-กลาง

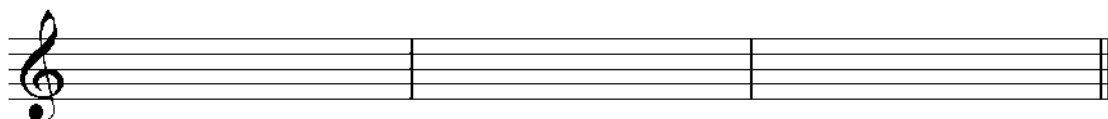

ภาพประกอบที่ 1.23 แสดงรูปภาพกุญแจโดในตำแหน่งต่าง ๆ และโน้ตตัวโด-กลาง

เส้นกั้นห้อง (Bar Line)

โน้ตดนตรีที่เขียนลงบรรทัด 5 เส้น จะถูกแบ่งอย่างเป็นระเบียบโดยเส้นกั้นห้อง ซึ่งทำให้เกิดห้องเพลง (Measure) ที่ใช้สำหรับบันทึกตัวโน้ต

เส้นกั้นห้อง (Bar Line)

ห้องเพลง

ห้องเพลง

ห้องเพลง

ภาพประกอบที่ 1.24 แสดงรูปภาพโน้ตสากลเรื่องเส้นกั้นห้อง

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signatures)

ในทุกๆบทเพลงจะต้องมีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ ซึ่งจะกำหนดเป็นตัวเลข โดยให้เลขด้านตัวบนหมายถึงจำนวนจังหวะใน 1 ห้องเพลง ส่วนตัวเลขด้านล่างหมายถึง ตัวโน้ตโน้ตลักษณะนั้นมีค่า 1 จังหวะ เช่น

$\frac{2}{4}$ หมายถึงในหนึ่งห้องมี สองจังหวะ โดยโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ

$\frac{3}{4}$ หมายถึงในหนึ่งห้องมี สามจังหวะ โดยโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ

$\frac{4}{4}$ หมายถึงในหนึ่งห้องมี สี่จังหวะ โดยโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ

ภาพประกอบที่ 1.25 แสดงรูปภาพโน้ตสากลเรื่องเครื่องหมายกำหนดจังหวะ

การอ่านโน้ต

ตัวโน้ตที่คาบเส้นที่ 1,2,3,4 และ 5 ตามลำดับมีชื่อดังนี้

ตัวโน้ตที่อยู่ระหว่างช่อง 1,2,3 และ 4 ตามลำดับมีชื่อดังนี้

ตัวโน้ตใต้บรรทัด ห้าเส้น และตัวโน้ตเหนือบรรทัดห้าเส้นมีดังนี้

ภาพประกอบที่ 1.26 แสดงรูปภาพการอ่านโน้ต

นอกจากนั้นชื่อตัวโน้ตที่อยู่ใต้บรรทัดและอยู่เหนือบรรทัดยังมีตัวโน้ตที่มีตัวดำและตัวสูงขึ้นไป นอกเหนือจากบรรทัดห้าเส้นอีกจึงใช้บันทึกตัวโน้ตไว้กับเส้นน้อย (Leger lines) เป็นบรรทัดฐานอยู่เฉพาะของตัวโน้ตเท่านั้น

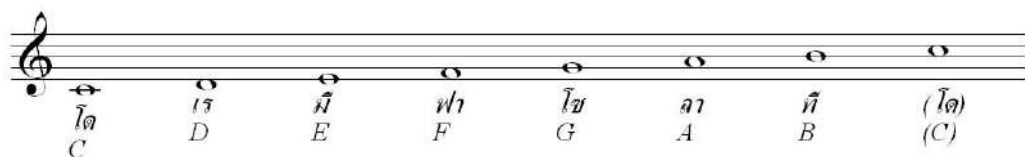
ภาพประกอบที่ 1.27 แสดงรูปภาพโน้ตไวโอลินตั้งแต่ตัวต่ำสุดจนถึงตัวโน้ตสูงสุด มี 25 ตัว

การเรียกชื่อตัวโน้ต

ระบบการเรียกชื่อโน้ตสากลที่ใช้แพร่หลายมี 2 ระบบ แต่ละระบบใช้แทนกันได้และใช้เรียกชื่อตัวโน้ตซึ่งมีทั้งสิ้น 7 ตัวได้เช่นกัน เมื่อเรียกโน้ตตามลำดับครบ 7 ตัวแล้วสามารถวนต่อไปได้โดยนำโน้ตตัวที่ 1 มาเรียงลำดับต่อจากโน้ตตัวที่ 7 เรื่อยไปไม่สิ้นสุดในขาขึ้น

1. ระบบโซ-ฟา (So-Fa system) เป็นระบบการเรียกชื่อตัวโน้ตที่เรียงลำดับจากโน้ตต่ำไปสูง ดังนี้ โด (Do) เร (Re) มี (Mi) ฟา (Fa) โซ (So) ลา (La) ที (Ti) โดและสามารถเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ โด ที ลา โซ ฟา มี เร โด

2. ระบบตัวอักษร (Letter system) เป็นระบบการเรียกชื่อตัวโน้ตที่เรียงลำดับจากโน้ตต่ำไปสูงเช่นกัน ดังนี้ เอ (A) บี (B) ซี (C) ดี (D) อี (E) เอฟ (F) จี (G) เอ และสามารถเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ เอ จี เอฟ อี ดี ซี บี เอ ในเอกสารเล่มนี้จะใช้ระบบตัวอักษรในการเรียกชื่อตัวโน้ต โดยใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษเพราะถือว่าเป็นสัญลักษณ์สากลอยู่แล้ว

ภาพประกอบที่ 1.28 แสดงรูปภาพระบบการเรียกชื่อตัวโน้ต

มักมีคำถามเสมอว่าเหตุใดตัวอักษร A ซึ่งเป็นอักษรภาษาอังกฤษตัวแรก จึงเท่ากับโน้ตตัวลา แทนที่จะเท่ากับโน้ตตัวโด ทั้งนี้ก็เป็นเพราะโน้ตตัวลาในทุกช่วงคู่แปดเป็นโน้ตตัวเดียวที่มีความถี่ (หน่วยวัดเป็นรอบต่อวินาที) เป็นตัวเลขกลม ๆ คือไม่มีจุดทศนิยมและโน้ตตัวลานี้ก็เป็นโน้ตหลักในการเทียบเสียงของวงดุริยางค์ด้วย โน้ตหลักที่วานี้คือ A440 ซึ่ง หมายถึงโน้ต A ในช่องที่ 2 ของบรรทัดห้าเส้นในกุญแจโซ มีความถี่เท่ากับ 440 รอบต่อวินาที

เครื่องหมายแปลงเสียง

การทำให้ระดับเสียงของตัวโน้ตสูงขึ้นหรือต่ำลงเป็นระยะ 1-2 ครั้งเสียง ต้องใช้เครื่องหมายแปลงเสียง (Accidental) ซึ่งมีอยู่ 5 ชนิด ดังนี้

1. เครื่องหมายชาร์ป (Sharp, #) เป็นเครื่องหมายแปลงเสียงที่ทำให้ตัวโน้ตมีระดับเสียงสูงขึ้นครึ่งเสียง
2. เครื่องหมายแฟล็ต (Flat, b) เป็นเครื่องหมายแปลงเสียงที่ทำให้ตัวโน้ตมีระดับเสียงต่ำลงครึ่งเสียง
3. เครื่องหมายดับเบิลชาร์ป (Double sharp, x) เป็นเครื่องหมายแปลงเสียงที่ทำให้ตัวโน้ตมีระดับเสียงสูงขึ้น 2 ครั้งเสียงหรือ 1 เสียงเต็ม
4. เครื่องหมายดับเบิลแฟล็ต (Double flat, bb) เป็นเครื่องหมายแปลงเสียงที่ทำให้ตัวโน้ตมีระดับเสียงต่ำลง 2 ครั้งเสียงหรือ 1 เสียงเต็ม
5. เครื่องหมายเนเชอรัล (Natural, ♮) เป็นเครื่องหมายแปลงเสียงที่ทำให้ตัวโน้ตมีระดับเสียงปกติ

เครื่องหมายแปลงเสียงต้องใส่ไว้หน้าตัวโน้ต โดยมีตำแหน่งอยู่ระดับเดียวกับโน้ตตัวนั้นพอดี ถ้าตัวโน้ตคาบเส้นบรรทัด เครื่องหมายแปลงเสียงก็ต้องคาบเส้นบรรทัดด้วยและถ้าตัวโน้ตอยู่ในช่องบรรทัด เครื่องหมายแปลงเสียงก็ต้องอยู่ในช่องบรรทัดเดียวกันนั้นเช่นกัน อย่างไรก็ตามในการเขียนบรรยายเป็นตัวอักษรนิยมใส่เครื่องหมายแปลงเสียงไว้หลังตัวอักษร เช่น A $\sharp$, G $\flat$, B $\sharp$ และ E $\sharp$

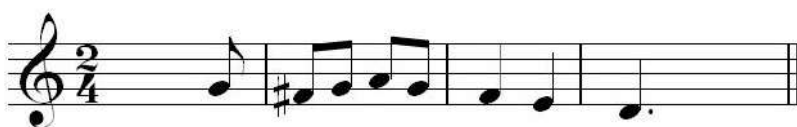

ภาพประกอบที่ 1.29 แสดงรูปภาพเครื่องหมายแปลงเสียงกับตัวโน้ต

การใช้เครื่องหมายแปลงเสียงในเพลงจะมีผลกับโน้ตตัวนั้นและโน้ตในระดับเสียงเดียวกันที่อยู่ในช่วงคู่แปดเดียวกันในห้องเดียวกันเท่านั้น ผลของเครื่องหมายแปลงเสียงจะไม่ต่อเนื่องไปยังโน้ตในห้องถัดไป เว้นแต่ในกรณีที่มีเครื่องหมายโยงเสียงระหว่างโน้ตที่มีระดับเสียงเดียวกันกับห้องถัดไป

ผลของเครื่องหมายแปลงเสียงในช่วงคู่แปดเดียวกันในห้องเดียวกัน

ผลของเครื่องหมายแปลงเสียงไม่ต่อเนื่องไปในห้องถัดไป

ผลของเครื่องหมายแปลงเสียงกับโน้ตที่มีเครื่องหมายโยงเสียง

ภาพประกอบที่ 1.30 แสดงรูปภาพการใช้เครื่องหมายแปลงเสียงในรูปแบบต่าง ๆ

อย่างไรก็ตามจะพบว่านักแต่งเพลงมักให้ความชัดเจนในเรื่องนี้ด้วยการใช้เครื่องหมายแปลงเสียงซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เช่นกรณีในตัวอย่างดังนี้

ภาพประกอบที่ 1.31 แสดงรูปภาพการใช้เครื่องหมายแปลงเสียงซ้ำเพื่อความชัดเจน

เครื่องหมายแปลงเสียงที่ทำหน้าที่เฉพาะกิจเช่นนี้ เรียกว่า เครื่องหมายแปลงเสียงจรและโน้ตที่มีเครื่องหมายแปลงเสียงจร เรียกว่า โน้ตจร ส่วนเครื่องหมายแปลงเสียงที่ทำหน้าที่ถาวรจะอยู่หลังกุญแจในรูปของเครื่องหมายประจำกุญแจเสียง (Key signature)

การยึดค่าตัวโน้ต

การยึดค่าตัวโน้ตหรือค่าตัวหยุดให้ยาวขึ้น สามารถกระทำได้ 3 วิธีได้แก่

1. การประจุด ค่าตัวโน้ตหรือค่าตัวหยุดสามารถทำให้ยาวขึ้นได้โดยการประจุดทางขวาของตัวโน้ตหรือตัวหยุด การประจุดทำให้ตัวโน้ตมีค่ามากขึ้นเป็นครึ่งหนึ่งของค่าตัวโน้ตเช่น โน้ตตัวกลมเมื่อประจุดจะมีค่าเท่ากับโน้ตตัวกลมบวกโน้ตตัวขาวจุดนั้นมีค่าเท่ากับโน้ตตัวขาวซึ่งมีค่าเป็นครึ่งหนึ่งของโน้ตตัวกลม ส่วนโน้ตเข็บบัดหนึ่งชั้นประจุดจะมีค่าเท่ากับโน้ตเข็บบัดหนึ่งชั้นบวกโน้ตเข็บบัดสองชั้น ในการสาธิตอาจใช้เครื่องหมายโยงเสียงแทนเครื่องหมายบวก

ภาพประกอบที่ 1.32 แสดงรูปภาพโน้ตประจุดและตัวหยุดประจุด

การประจุดอาจกระทำได้มากกว่า 1 จุด โดยแต่ละจุดจะมีค่าเป็นครึ่งหนึ่งของจุดก่อนหน้านั้น ตัวอย่างเช่น โน้ตตัวกลมประจุด 3 จุดจะมีค่าเท่ากับโน้ตตัวกลมบวกโน้ตตัวขาว(ค่าของจุดที่ 1) บวกโน้ตตัวดำ (ค่าของจุดที่ 2) และบวกโน้ตเข็บบัดหนึ่งชั้น (ค่าของจุดที่ 3)

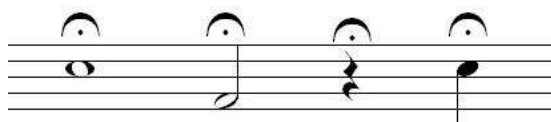
2. การใช้เครื่องหมายโยงเสียง (Tie) เครื่องหมายโยงเสียงเป็นเส้นโค้งที่ลากเชื่อมระหว่างตัวโน้ต 2 ตัวที่มีระดับเสียงเดียวกัน โน้ตที่ถูกโยงเสียงจะเล่นครั้งเดียว คือเล่นเฉพาะโน้ตตัวแรกเท่านั้น และจะถูกลากเสียงไปจนถึงสิ้นสุดค่าของโน้ตตัวสุดท้ายที่เครื่องหมายโยงเสียงลากไปถึง เครื่องหมายโยงเสียงมักใช้ในกรณีที่โน้ตตัวเดียวกันมีเสียงยาวข้ามห้องเพลงหรือข้ามหน่วยจังหวะซึ่งไม่สามารถแสดงค่าตัวโน้ตด้วยโน้ตเพียงตัวเดียวได้ ในกรณีที่โน้ตตัวแรกมีเครื่องหมายแปลงเสียงจะทำให้โน้ตตัวถัดไปมีผลเช่นเดียวกับโน้ตตัวแรก เช่น ถ้าโน้ตตัวแรกเป็น F# โน้ตที่ถูกโยงเสียงตัวต่อ ๆ ไป แม้ว่าจะอยู่คนละห้องก็ตามจะเป็น F# ไปด้วย การใช้เครื่องหมายโยงเสียงกับโน้ตหลายตัวต้องโยงเสียงโน้ตทีละคู่ต่อเนื่องตามลำดับและโน้ตที่โยงเสียงได้นั้นต้องมีระดับเสียงเดียวกันในช่วงคู่แปดเดียวกันเสมอ อนึ่ง เครื่องหมายโยงเสียงใช้กับตัวโน้ตเท่านั้นจะไม่ใช้กับตัวหยุด

ภาพประกอบที่ 1.33 แสดงรูปภาพเครื่องหมายโยงเสียง

3. การใช้สัญลักษณ์เฟอร์มาตา (Fermata หรือ Pause) สัญลักษณ์เฟอร์มาตามีลักษณะเป็นเส้นโค้งครึ่งวงกลมมีจุด อยู่เหนือตัวโน้ตหรือตัวหยุด ในกรณีที่โน้ตมีก้านโน้ตชี้ขึ้นสัญลักษณ์เฟอร์มาตาอาจอยู่

เหนือหรือใต้ตัวโน้ตก็ได้ เฟอ์มาตาทำให้ตัวโน้ตหรือตัวหยุดมีค่ายาวกว่าค่าที่แท้จริงของตัวโน้ตหรือตัวหยุด แต่ค่าที่ยาวขึ้นจะมากน้อยเท่าใดไม่ได้กำหนดแน่นอน ขึ้นอยู่กับนักดนตรีจะเห็นสมควร สัญลักษณ์เฟอ์มาตามักพบบนโน้ตตัวสุดท้ายของเพลงหรือของท่อนเพลง บางครั้งอาจพบเฟอ์มาตาอยู่บนตัวหยุดตัวสุดท้ายของเพลง นั่นหมายความว่า ความเจียบของตัวหยุดนั้นมีค่าความยาวเป็นส่วนหนึ่งของเพลงด้วย นักดนตรีเมื่อเล่นโน้ตตัวสุดท้ายแล้ว จึงควรตระหนักถึงตัวหยุดที่ตามมา ไม่ว่าจะมิเฟอ์มาตาหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้เพลงสิ้นสุดกระบวนความอย่างสมบูรณ์

ภาพประกอบที่ 1.34 แสดงรูปภาพสัญลักษณ์เฟอ์มาตา

ใบงานที่ 1.1

เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคสู่การอนุรักษ์ไทย

สาระที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพลงนำวงย้อนยุค

ให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ ที่ 1.1 เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคสู่การอนุรักษ์ไทย แล้ว
ตอบคำถามลงในใบงาน

1. จงเขียนอธิบายความหมายของภูมิปัญญาไทยมาพอเข้าใจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงอธิบายความสำคัญของภูมิปัญญา กับสังคมไทยมาโดยสังเขป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1.2

เรื่อง ที่มาและชนิดของไวโอลิน

สาระที่ 2 เรื่อง วิวัฒนาการของไวโอลิน

ให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ ที่ 1.2 เรื่อง ที่มาและชนิดของไวโอลินแล้วตอบคำถามลงในใบงาน

1. จงเขียนอธิบายต้นกำเนิดของไวโอลินมาพอสังเขป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. เพราะเหตุใดผู้คนถึงหันมานิยมเล่นไวโอลินจงอธิบายมาพอสังเขป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1.3
เรื่อง ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

สาระที่ 3 เรื่อง โน้ตสากลเบื้องต้น

ให้นักศึกษา ศึกษาใบความรู้ ที่ 3 เรื่องทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน แล้วตอบคำถามลงในใบงาน

1. จงบอกระดับเสียงที่กำหนดให้ต่อไปนี้

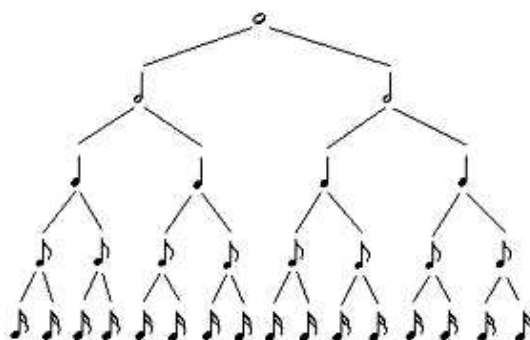

.....

.....

.....

2. ให้นักศึกษาอธิบายความหมายของแผนภาพดังต่อไปนี้

.....

.....

.....

แบบทดสอบระหว่างเรียน

เรื่อง แนวคิดในการพัฒนาเอกสารการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องสายสากล(Violin),ไวโอลินและทฤษฎีดนตรีสากล

คำชี้แจง : จงอ่านและพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้ ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ ให้ตรงกับช่องตัวอักษรที่ต้องการ

1. ข้อใดไม่ใช่หมวดหมู่ความรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - ก. องค์ความรู้ทางธรรมชาติ
  - ข. องค์ความรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น
  - ค. ทรัพยากรทางธรรมชาติ
  - ง. ทรัพยากรด้านสังคม
  - จ. ทรัพยากรทางบุคคล
2. “มาลานาชาติไทย” คืออะไร
  - ก. การที่หญิงไทยนำดอกไม้มาทัดที่หูเมื่อออกนอกบ้าน
  - ข. การที่หญิงไทยสวมเสื้อลายดอกเมื่อออกจากบ้าน
  - ค. การที่หญิงไทยสวมชุดไทยเมื่อออกนอกบ้าน
  - ง. การที่หญิงไทยสวมหมวกเมื่อออกจากบ้าน
  - จ. การที่หญิงไทยสวมกระโปรงยาวเมื่อออกจากบ้าน
3. ไวโอลิน ปรากฏครั้งแรกที่ประเทศใด
  - ก. อิตาลี
  - ข. เยอรมัน
  - ค. ฝรั่งเศส
  - ง. ออสเตรีย
  - จ. กรีซ
4. ช่วงเวลาที่ไวโอลินเผยแพร่ไปทั่วทวีปยุโรปคือช่วงเวลาใด
  - ก. ค.ศ. 1560
  - ข. ค.ศ. 1558
  - ค. ค.ศ. 1556
  - ง. ค.ศ. 1554
  - จ. ค.ศ. 1552

5. ในช่วงศตวรรษที่ 16 ไวโอลินที่คาดว่าเป็นคันแรกของโลกถูกสร้างขึ้นโดยผู้ใด

- ก. อันโตนิโอ วิวัลดี (Antonio Vivaldi)
- ข. โวล์ฟกัง อะมาเดอุส โมซาร์ท (Wolfgang Amadeus Mozart)
- ค. วานessa เมย์ (Vanessa-Mae)
- ง. ฟรีดริช "ฟรีตซ์" ไครสเลอร์ (Friedrich Kreisler)
- จ. อันเดรีย อมาตี (Andrea Amati)

6. ไวโอลินที่น่าจะเก่าแก่และโด่งดังที่สุดน่าจะเป็นไวโอลินที่มีชื่อว่าอะไร

- ก. Antonio (อันโตนิโอ)
- ข. Nicolo (นิโคโล)
- ค. Le Messie (เลอ เมสซี)
- ง. Mantua (แมนทัว)
- จ. Amati (อมาตี)

7.

เครื่องดนตรีในรูปนี้มีชื่อว่าอะไร

- ก. Rabab
- ข. Erhu
- ค. Kithara
- ง. Rebec
- จ. Vielle

8.

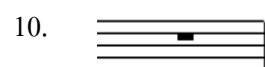

เครื่องดนตรีในภาพมีชื่อว่าอะไร

- ก. Violin
- ข. Ergonomic

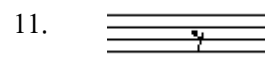

- ค. Rebec
 ง. Kithara
 จ. Rabab
9. ตัวโน้ตประกอบไปด้วย 3 ส่วน อะไรบ้าง
- ก. หัวโน้ต หางโน้ต เขบีต
 ข. หัวโน้ต ตัวโน้ต หางโน้ต
 ค. หัวโน้ต ก้านโน้ต เขบีต
 ง. หัวโน้ต ก้านโน้ต หางโน้ต
 จ. ตัวโน้ต ก้านโน้ต หางโน้ต

จากภาพ เรียกว่าอะไร

- ก. ตัวหยุด
 ข. ตัวดำ
 ค. ประจูด
 ง. เส้นกั้นห้อง
 จ. ตัวกลม

จากภาพ มีค่าเท่ากับข้อใด

- ก. 4 จังหวะ
 ข. 2 จังหวะ
 ค. 1 จังหวะ
 ง. $\frac{1}{2}$ จังหวะ
 จ. $\frac{1}{4}$ จังหวะ
12. “Semibreve” คืออะไร
- ก. โน้ต ตัวกลม
 ข. โน้ต ตัวดำ
 ค. โน้ต ตัวขาว
 ง. โน้ต เขบีต 1 ชั้น
 จ. โน้ต เขบีต 2 ชั้น

13. Quarter note หรือ Crotchet คืออะไร

- ก. โน้ต ตัวขาว
- ข. โน้ต ตัวดำ
- ค. โน้ต ตัวกลม
- ง. โน้ต เข้ม 1 ชั้น
- จ. โน้ต เข้ม 2 ชั้น

14. จากภาพตัวโน้ตนี้มีชื่อว่าอะไร

- ก. Semibreve
- ข. Crotchet
- ค. Semiquaver
- ง. Demiquaver
- จ. Minim

15. จากภาพ เรียกว่าอะไร

- ก. เข้ม 3 ชั้น
- ข. ตัวดำ
- ค. กุญแจฟา
- ง. กุญแจโซล
- จ. กุญแจโด

16. จากภาพมีความหมายว่าอย่างไร

- ก. หมายถึงในหนึ่งห้องมี 4 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ
- ข. หมายถึงในหนึ่งห้องมี 2 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 4 จังหวะ
- ค. หมายถึงในหนึ่งห้องมี 2 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ
- ง. หมายถึงในหนึ่งห้องมี 4 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ
- จ. หมายถึงในหนึ่งห้องมี 2 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ

17. เครื่องหมายชาร์ป (Sharp, #) มีหน้าที่อย่างไร

- ก. เพิ่มเสียงสูงขึ้นจากเดิม 1 เสียง
- ข. เพิ่มเสียงสูงขึ้นจากเดิมครึ่งเสียง
- ค. ลดเสียงลงจากเดิม 1 เสียง
- ง. ลดเสียงลงจากเดิมครึ่งเสียง
- จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

18. จากภาพโน้ตตัวนี้ มีระดับเสียงใด

- ก. โด
- ข. โซล
- ค. ฟา
- ง. เร
- จ. ที

19. จากภาพโน้ตตัวนี้ มีระดับเสียงใด

- ก. มี
- ข. เร
- ค. โด
- ง. โซล
- จ. ลา

20. จากภาพโน้ตตัวนี้ มีระดับเสียงใด

- ก. เร
- ข. โด
- ค. มี
- ง. โซล
- จ. มี

เฉลยคำตอบแบบทดสอบ

เรื่อง แนวคิดในการพัฒนาเอกสารการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน), ไวโอลินและทฤษฎีดนตรีสากล

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1.	ก	11.	ง
2.	ง	12.	ก
3.	ก	13.	ข
4.	ค	14.	จ
5.	จ	15.	ค
6.	ค	16.	ก
7.	ก	17.	ข
8.	ข	18.	ค
9.	ค	19.	จ
10.	ก	20.	ข

แผนบริหารการสอนที่ 2

หลักสูตร โปรรแกรมวิชาดนตรีศึกษา

ภาคเรียนที่ 1/2555

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รหัสวิชา 1242315 ชื่อวิชา ปฏิบัติเครื่องสายสากล1

อาจารย์ผู้สอน นางสาวอาทิตย์ยา ธานีรัตน์

แผนบริหารการสอนที่ 2 พื้นฐานการปฏิบัติไวโอลิน

1. จุดมุ่งหมาย

พื้นฐานการเริ่มปฏิบัติไวโอลินที่เป็นพื้นฐานสำคัญก่อนการเล่นไวโอลิน ผู้เล่นควรทำความรู้จักกับเครื่องดนตรีชนิดนี้ให้ดีเสียก่อน ถึงความเป็นมา ลักษณะรูปร่างรูปทรง เสียง โน้ตเพลง ถึงจะสามารถเริ่มต้นในการจับคันชัก ซึ่งต้องมีเทคนิคในการจับคันชัก การหนีบไวโอลิน ทำพัก จากทำพักสู่ท่าเล่นไวโอลิน เทคนิคการใช้คันชัก(การวางคันชักเป็นมุมฉาก) เทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้าย เทคนิคการเล่นไวโอลินขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามขั้นตอนเพื่อให้ได้รับการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรีชิ้นนี้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์หลังการเรียนรู้

1. สามารถจับคันชักและหนีบไวโอลินได้อย่างถูกต้อง
2. สามารถใช้เทคนิคการเล่นไวโอลินขั้นพื้นฐานตามขั้นตอนได้
3. สามารถแสดงท่าทางการยืนและนั่งในขณะที่ถือไวโอลินได้อย่างถูกต้อง

3. เนื้อหาการเรียนรู้

1. การจับคันชัก
2. การหนีบไวโอลิน
3. ทำพัก
4. เทคนิคการใช้คันชัก
5. เทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้าย

4. จำนวนชั่วโมง

จำนวนชั่วโมงแผนบริหารการสอนที่ 1			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
8 ชั่วโมง	สอนซ่อมเสริมตามความต้องการของนักศึกษา เฉพาะราย	-	อย่างน้อย 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

5. แผนการสอน

แผนการสอน			
ครั้งที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน
5	แผนบริหารการสอนที่ 2 3. การจับคันชัก 4. การหนีบไวโอลิน 5. ทำพัก	4 ชั่วโมง	1. ทดสอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน 2. ผู้สอนอธิบายพร้อมสาธิตเรื่องวิธีการจับคันชักให้นักศึกษาและให้นักศึกษาปฏิบัติตามเอกสารที่ 2.1 3. ผู้สอนบรรยายพร้อมสาธิตเรื่อง การหนีบไวโอลินและทำพักและให้นักศึกษาปฏิบัติตามเอกสารที่ 2.2
6	3. เทคนิคการใช้คันชัก 4. เทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้าย	4 ชั่วโมง	1. ผู้สอนบรรยายพร้อมสาธิตเรื่องเทคนิคการใช้คันให้นักศึกษาพร้อมกับให้นักศึกษาศึกษาเอกสารที่ 2.3 2. ผู้สอนบรรยายพร้อมสาธิตเรื่องเทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้ายชักให้นักศึกษาและให้นักศึกษาปฏิบัติตามเอกสารที่ 2.4 3. ทดสอบแบบทดสอบหลังเรียน

6. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล

- ทดสอบ

- บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรม

เครื่องมือวัดผล

- แบบทดสอบ

- แบบสังเกตพฤติกรรม

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักศึกษาได้คะแนนจากการทดสอบ ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

- นักศึกษาได้คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรม ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

เอกสารประกอบการสอน
บทที่ 2 เรื่อง พื้นฐานการปฏิบัติไวยาธิน

คำอธิบายในการใช้เอกสารประกอบการสอน

สาระสำคัญ

พื้นฐานการเริ่มปฏิบัติไวโอลิน ควรเริ่มต้นจากการจับคันชัก เทคนิคการจับคันชัก การหนีบไวโอลิน ทำพัก จากทำพักสู่ทำเล่นไวโอลิน เทคนิคการใช้คันชัก(การวางคันชักเป็นมุมฉาก) เทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้าย เทคนิคการเล่นไวโอลินขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามขั้นตอนเพื่อให้การเรียนรู้เครื่องดนตรีชิ้นนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถจับคันชักและหนีบไวโอลินได้อย่างถูกต้อง
2. สามารถใช้เทคนิคการเล่นไวโอลินขั้นพื้นฐานตามขั้นตอนได้
3. สามารถแสดงท่าทางการยืนและนั่งในขณะที่ถือไวโอลินได้อย่างถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

1. การจับคันชัก
2. การหนีบไวโอลิน
3. ทำพัก
4. จากทำพักสู่ทำเล่นไวโอลิน
5. เทคนิคการใช้คันชัก(การวางคันชักเป็นมุมฉาก)
6. เทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้าย
7. เทคนิคการเล่นไวโอลินขั้นพื้นฐาน

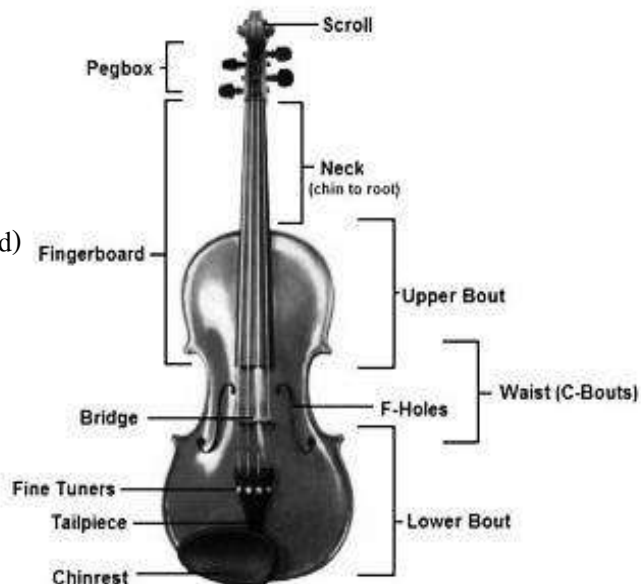

ใบความรู้ที่ 2.1

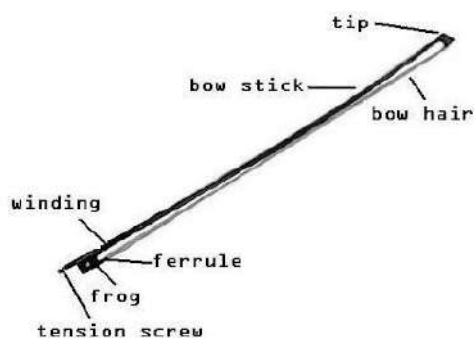
เรื่อง วิธีและเทคนิคการจับคันชัก

ส่วนประกอบของไวโอลิน

- หัวไวโอลิน(Scroll)
- โพรงลูกบิด(Pegbox)
- คอ(Neck)
- สะพานวางนิ้ว หรือ ฟิงเกอร์บอร์ด (Fingerboard)
- (Upper Bout)
- เอว(Waist)
- ช่องเสียง(F-holes)
- ห้อยง(Bridge)
- (Lower Bout)
- ตัวปรับเสียง(Fine Tuners)
- หางปลา(Tailpiece)
- ที่รองคาง(Chinrest)

ภาพประกอบที่ 2.1 แสดงรูปภาพส่วนประกอบของไวโอลิน
ขนาดมาตรฐานของไวโอลินคือ ยาว 23.5 นิ้ว และ คันชักยาว 29 นิ้ว

ภาพประกอบที่ 2.2 แสดงรูปภาพส่วนประกอบของคันชัก

คันชัก (Bow)

ควรจับคันชักบริเวณ Frog ในขณะที่ดึงหางม้า (Hair) ให้ตึง เพราะจะช่วยลดแรงกดที่เกิดลิวสกรูทองเหลือง (Screw) ที่อยู่ข้างใน โคนด้ามคันชัก และช่วยป้องกันไม่ให้เกลียวหวานได้

ในขณะที่เล่นไวโอลินนั้น หางม้าที่อยู่ด้านข้างคันชักที่ลากลงมักจะขาดก่อนเพื่อน ทำให้ความสมดุลของแรงดึงบนคันชักเสียไปจนอาจทำให้คันชักงอได้ ดังนั้นพยายามเปลี่ยนหางม้าบ่อย ๆ และพยายามรักษาหนังหุ้มด้ามคันชัก (Pad หรือ Grip) ให้อยู่ในสภาพดี ถ้านิ้วโป้งไปเสียดสีกับด้ามคันชักบ่อยๆ จะทำให้คันชักได้รับความเสียหายเช่นกัน พยายามตัดเล็บให้สั้นอยู่เสมอ และควรให้ความเอาใจใส่ปลายคันชัก

ลักษณะการจับคันชักไวโอลิน

การจับคันชัก ควรจะจับคันชักใกล้ๆ Frog คุณสามารถจับด้ามคันชักตรงส่วนไหนก็ได้ นับจากกึ่งกลางจนถึงโคนคันชัก (ตามวงกลมในภาพ) แต่อย่าให้มือสัมผัสกับหางม้า

ภาพประกอบที่ 2.3 แสดงรูปภาพโน้ตสากลเรื่องการเคาะจังหวะ

อย่าปรับหางม้าจนตึงเกินไป ด้ามคันชักควรจะเว้าเข้าหาหางม้าเล็กน้อย และอย่าปล่อยทิ้งคันชักไว้ห่างตัว ควรพ่อนหางม้าทุกครั้งก่อนเก็บเข้ากล่อง

ภาพประกอบที่ 2.4 แสดงรูปภาพการปรับหางม้า

ข้อควรสังเกต

- การจับไวโอลินให้จับที่ลำตัวแต่อย่าจับที่คอ พยายามหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับลูกบิดและสายเพราะอาจทำให้เสียงเพี้ยนได้
- เก็บไวโอลินและกล่องไม่ให้ถูกแสงแดดหรือเครื่องทำความร้อนเพราะจะทำให้วานิชปะทุเป็นฟองได้และอาจทำให้ไม้ได้รับความเสียหายหรือปริออกจากกันเนื่องจากมีกาวเป็นตัวยึดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น
- เมื่อไม่ใช้ไวโอลินให้เก็บไว้ในที่ปลอดภัยและแสงแดดเข้าไม่ถึงตลอดวันและเก็บไว้ในที่ที่สมาชิกตัวน้อยในบ้านเอื้อมไม่ถึง และอย่าวางไวโอลินไว้ในรถเป็นอันขาด
- ข้อสุดท้ายก็คือ เจ้าของควรเป็นผู้ใช้ไวโอลินเพียงคนเดียว โดยเฉพาะการป้องกันไม่ให้คนที่ไม่รู้วิธีจับ จับไวโอลินตัวเก่งของคุณ

ภาพประกอบที่ 2.5 แสดงรูปภาพหัวไวโอลิน

วิธีการจับคันชัก

ใช้มือซ้ายจับกลางคันชักกึ่งกลางคันชักแบบเดียวกับการจับคันชักในขณะที่เล่นจริง โดยพยายามอย่าให้มือสัมผัสกับหางม้า

ภาพประกอบที่ 2.6 แสดงรูปภาพเตรียมก่อนจับคันชัก

กำมือขวาหลวมๆ ตรวจสอบให้แน่ใจว่านิ้วโป้งโค้งเข้าและอยู่สูงกว่านิ้วอื่นๆ

ภาพประกอบที่ 2.7 แสดงรูปภาพวิธีการกำมือ

พลิกมือซ้ายให้ขึ้นมาอยู่เหนือคันทันซ์ตามรูป พยายามให้นิ้วโป้งเป็นแนวโค้งและอย่าเกร็งข้อมือใช้มือซ้ายช่วยประคองตรงบริเวณกลางคันทันซ์

ภาพประกอบที่ 2.8 แสดงรูปภาพการจับคันทันซ์

การจับคันชักในทำนองนี้ เราไม่สามารถมองเห็นได้ว่ามือ นิ้ว และนิ้วโป้งวางอยู่อย่างไร ให้พลิกคันชักในแนวตั้ง เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกในบทต่อ ๆ ไป ซึ่งจะทำให้เห็นตำแหน่งของนิ้วและมือได้ดีกว่าและสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ง่าย

ภาพประกอบที่ 2.9 แสดงรูปภาพจับคันชักแนวตั้ง

ยกคันชักให้สูงขึ้นเล็กน้อยจะทำให้ผู้ปฏิบัติมองเห็นได้ชัดเจนกว่า แต่พยายามให้คันชักอยู่ในแนวตรงเสมอ

ภาพประกอบที่ 2.30 แสดงรูปภาพมองสังเกตคันชักที่จับ

นิ้วก้อยควรจะโค้งเล็กน้อยและวางอยู่ด้านบนบนคันชักเหนือปลาย Frog ให้สังเกตตำแหน่งของนิ้วอื่น ๆ ที่วางอยู่บน Frog และระยะห่างของนิ้วที่วางอยู่บนคันชักด้วย ให้นิ้วโป้งวางอยู่อีกด้านหนึ่งของคันชัก พยายามให้นิ้วโป้ง โค้งและสัมผัสกับด้านล่างของด้ามคันชักเพียงครั้งเดียวเท่านั้น สรุปก็คือให้นิ้วอื่น ๆ วางอยู่ด้านหนึ่ง และนิ้วโป้งวางอยู่อีกด้านหนึ่ง

ภาพประกอบที่ 2.31 แสดงรูปภาพวางระเบียบนิ้วในการจับคันชัก

ยกคันชักให้ตั้งขึ้นและหันเข้าหาตัว ก็จะเห็นว่าการจับคันชักของมือ นิ้วมือ และนิ้วโป้งเป็นอย่างไรบ้าง พยายามให้แขน นิ้วมือ และนิ้วโป้งรู้สึกผ่อนคลายไม่เร็ง จับคันชักให้อยู่ในแนวตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงแรงดึงหรือการประคองด้วยมืออีกข้างหนึ่ง แรงรับจะมาจากสายไวโอลินในขณะที่คุณเล่นเท่านั้น

ภาพประกอบที่ 2.32 แสดงรูปภาพตรวจสอบความถูกต้องในการจับ

เทคนิคการจับคันชัก

1. อย่าเกร็งข้อมือ หมุนข้อมือ ไปทางซ้ายเล็กน้อย ปล่อนิ้วต่าง ๆ ให้อยู่ตามตำแหน่งของมัน
2. ปลายนิ้วโป้งโค้งเข้าไปแตะกับปลาย Frog
3. นิ้วต่าง ๆ ที่วางอยู่บนคันชักต้องเป็นแนวโค้งเล็กน้อย
4. นิ้วกลางจะต้องอยู่ตรงข้ามกับนิ้วโป้ง

ภาพประกอบที่ 2.33 แสดงรูปภาพเทคนิคการจับคันชัก

ใบความรู้ที่ 2.2

เรื่อง การหนีบไวโอลินและทำพัก

ทำพัก (The Rest Position)

สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ การเรียนรู้ว่าจะฝึกคั่นชักอย่างไรในขณะที่ไม่ได้เล่นหรือเมื่อกำลังอยู่ในทำพัก โดยให้วาง Frog ไว้ระหว่างนิ้วโป้งและนิ้ว 2 ถึง 3 นิ้วแรก โดยให้ด้านล่างของ Frog หันเข้าหาฝ่ามือ

ภาพประกอบที่ 2.35 แสดงรูปภาพเตรียมทำพักคั่นชัก

จากทำพักสู่ท่าพร้อมเล่น (Rest to Playing Position)

สิ่งที่สำคัญไม่น้อยไปกว่ากันก็คือ การเปลี่ยนจากทำพักมาสู่การจับคั่นชักในท่าพร้อมเล่น ซึ่งจะดีมากถ้าสามารถทำได้โดยใช้มือเพียงข้างเดียวโดยไม่ต้องวางไวโอลินก่อนในขณะที่กำลังเปลี่ยนท่าจับคั่นชัก

ภาพประกอบที่ 2.36 แสดงรูปภาพทำพัก

ให้ปลายคันชักชี้ลงและหมุนข้อมือให้ขึ้นมาอยู่ด้านบนคันชัก จับคันชักให้มั่นคงโดยให้นิ้วโป้งที่อยู่บนคันชักเป็นแนวตรงและให้หมุดโลหะ (Screw) ค้ำอุ้งมือเราเหนือ โคนนิ้วก้อยตามภาพ

ภาพประกอบที่ 2.37 แสดงรูปภาพการหมุนคันชัก

ใช้วิธีการจับแบบนี้เพื่อพลิกปลายคันชักให้ชี้ขึ้น หลังจากนั้นก็เพียงแค่สลับข้อมือ นิ้วโป้งและนิ้วมือให้อยู่ในท่าที่ถูกต้องเท่านั้น ตรวจสอบว่าเรานั้นจับคันชักได้ถูกต้องหรือยัง

ในขณะที่เรากำลังดูข้อมือที่พลิกขึ้นนั้นอย่าลืมว่าปลายคันชักอีกข้างอาจจะไปจิ้มตาครูหรือเพื่อน ๆ ในวงได้

ภาพประกอบที่ 2.38 แสดงรูปภาพการจับคันชักจากท่าพัก

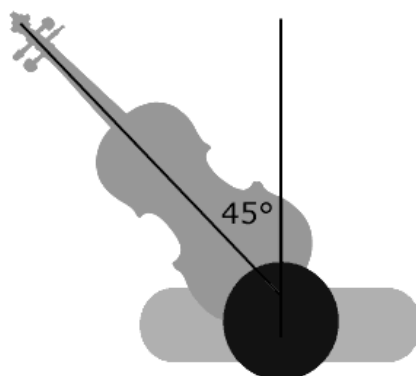
การหนีบไวโอลิน

1. ให้วางไวโอลินไว้ข้างลำตัว หลังจากนั้นให้วางคางไวได้คางตามรูปที่ 1 และ 2
2. ทำทางการจับไวโอลินของเราควรจะใกล้เคียงกับท่าทางปกติที่ยังไม่มีไวโอลินให้มากที่สุด ในขณะที่เคลื่อนไหวพยายามให้หลังและไหล่ทั้งสองข้างอยู่ในแนวตรงเสมอ
3. อย่าหนีบไวโอลินด้วยคางเพราะอาจทำให้เกิดอาการปวดเมื่อยคอได้โดยเฉพาะเมื่อที่ใช้ที่รองไหล่

ภาพประกอบที่ 2.39 แสดงรูปภาพการหนีบไวโอลิน

4. จากภาพจะเห็นองศาการวางไวโอลินที่ถูกต้องจากภาพมุมเหนือศีรษะและไหล่ของนักไวโอลิน
5. ไวโอลินควรจะทำมุมครึ่งหนึ่งของมุมหน้าตรงกับด้านซ้ายของลำตัว

ภาพประกอบที่ 2.40 แสดงรูปภาพองศาในการหนีบไวโอลิน

6. ใช้มือซ้ายจับที่ด้านบนไวโอลินเพื่อรักษาท่าทางที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นตำแหน่งในการเล่นไวโอลิน
7. จุดที่ผัดกันมากก็คือการบิดไหล่มาข้างหน้าเพื่อรองรับไวโอลิน พยายามให้ไหล่ซ้ายอยู่ในตำแหน่งเดิมตามธรรมชาติ
8. ควรจะรักษาระดับของไวโอลินตลอดความยาวลำตัวให้ขนานกัน ซึ่งจะช่วยให้ปลายทั้ง 2 ข้างสูงจากพื้นเท่า ๆ กันแต่ด้านซ้ายของไวโอลินควรจะสูงกว่าด้านขวาเล็กน้อย อย่าวางศอกพิงไว้บนลำตัว ยกไวโอลินให้สูงขึ้น
9. ปลายคางควรจะอยู่ใกล้กับหางปลาและด้านล่างของไวโอลินควรจะสัมผัสกับกระดูกไหปลาร้าและวางไวโอลินให้ชิดต้นคอของเรา

ภาพประกอบที่ 2.41 แสดงรูปภาพการวางปลายคางที่ใกล้หางปลา

10. ถ้ากระดูกไหปลาร้าเกิดการเจ็บ เราอาจจะให้ฝารองได้แต่เช็คว่าให้ดูว่าไวโอลินไม่เลื่อนไปมา เพราะที่เราใช้ฝารองมากเกินไป วิธีนี้จะทำให้ควบคุมไวโอลินได้ยากและเกิดปัญหามากขึ้น
11. ความรู้สึกผ่อนคลายและไม่เกร็งกฤษฎะสำคัญคือ จับไวโอลินด้วยมือซ้ายและวางไวโอลินให้ชิดต้นคออย่างนุ่มนวล

12. จากภาพด้านล่างแสดงให้เห็นว่าไวโอลินด้านหนึ่งสูงกว่าอีกด้านหนึ่ง ถ้าไวโอลินทั้ง 2 ด้านอยู่ในระนาบเดียวกันจะทำให้คุณต้องยกมือขวาให้สูงมาก ๆ เพื่อลากคันชักซึ่งจะทำให้ยากกว่าและไม่ค่อยถนัดนัก
13. จับไวโอลินตามแบบในภาพบน ใช้มือซ้ายจับบนลำตัวไวโอลินแต่ยังไม่จับส่วนคอ

ภาพประกอบที่ 2.42 แสดงรูปภาพจับไวโอลินเตรียมพร้อม

การเรียนรู้ว่าต้องทำอะไรกับไวโอลินในขณะที่ยังไม่ได้เล่นหรือยังอยู่ในช่วงพักเป็นสิ่งสำคัญมาก ให้วางไวโอลินไว้ได้แนบตามแบบในภาพและใช้ข้อมือประคองข้างล่างเอาไว้อย่างวางแขนไว้บนหย่องหรือหางปลา ซึ่งเป็นจุดที่รองรับสายไวโอลินเป็นอันดับแรก

ภาพประกอบที่ 2.43 แสดงรูปภาพทำพักไวโอลินขณะที่ยังไม่ได้เล่น

จากท่าพักสู่ท่าเล่นไวโอลิน (Rest to playing position)

เมื่อเรถือไวโอลินอยู่ในท่าพัก ให้ใช้มือซ้ายของเราวางบนลำตัวไวโอลินในตำแหน่งเดียวกันกับที่เราจับไวโอลินวางได้คาง ใช้มือซ้ายยกไวโอลินขึ้นสู่ในท่าเล่น และจำไว้ว่าพยายามให้ไหล่และคอรู้สึกผ่อนคลายในท่าที่เป็นธรรมชาติเหมือนกับยืน โดยไม่มีไวโอลิน

ภาพประกอบที่ 2.44 แสดงรูปภาพท่าจับไวโอลิน

ใบความรู้ที่ 2.3

เรื่อง เทคนิคการใช้คันชัก(การวางคันชักให้เป็นมุมฉาก)

เทคนิคการใช้คันชัก

การวางคันชักบนสายเป็นมุมฉาก (Square Position)

วางคันชักบริเวณกึ่งกลางลงบนสายระหว่างปลายฟิงเกอร์บอร์ดกับหย่อง ให้คันชักสายตัดกันเป็นมุมฉากตามตัวอย่างในภาพ

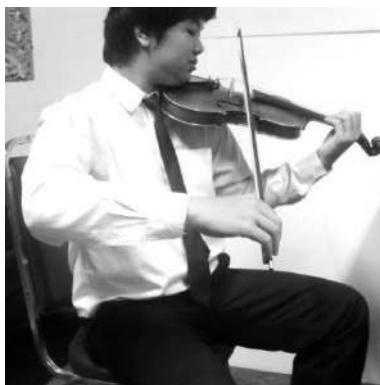
ภาพประกอบที่ 2.45 แสดงรูปภาพวางคันชักเป็นมุมฉาก

พยายามให้ข้อศอกเป็นมุมฉากและปลายแขนให้อยู่ในระดับตามภาพ จำไว้ว่าให้ยกไวโอลินขึ้น โดยใช้มือข้างซ้ายจับบริเวณด้านบนลำตัวไวโอลิน

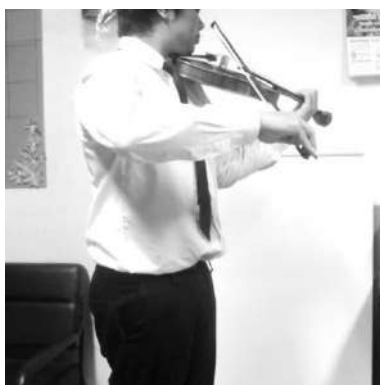
ภาพประกอบที่ 2.46 แสดงรูปภาพการตั้งข้อศอก

พยายามให้ไหล่ตรงและให้ปลายไวโอลินยกขึ้น ถ้าอยู่ในท่านั่งฟิงเกอร์บอร์ดจะนั่งโน้มไปข้างหน้าและใช้เก้าอี้ให้เป็นเหมือนเก้าอี้สตูล

ภาพประกอบที่ 2.47 แสดงรูปภาพการวางช่วงไหล่

ความแตกต่างเพียงอย่างเดียวของการยืนกับการนั่งก็คือ “ขา” ตามที่เห็นในรูปจำไว้ว่าในขณะที่ยืนหรือนั่งก็ตามให้หลังตรงเสมอ

ภาพประกอบที่ 2.48 แสดงรูปภาพทำขึ้นในการสีไวโอลิน

ใบความรู้ที่ 2.4

เรื่อง เทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้าย

เทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้าย (Left Hand Hold)

การทำความเข้าใจเนื้อหาและภาพประกอบในส่วนนี้ทั้งหมดเป็นสิ่งสำคัญมากก่อนที่จะเริ่มฝึกจับคอไวโอลิน

ประโยคที่บอกว่า “จับคอไวโอลิน” หมายถึง พยายามหลีกเลี่ยงการออกแรงจับมากเกินไปเพราะจะทำให้เล่นได้ยาก หน้าที่ของมือซ้าย คือ การทำหน้าที่คล้ายกับเปลาที่แกว่งไปมาบนคอไวโอลิน ควรจับไวโอลินแบบสบาย ๆ ไม่เกร็ง คงไม่มีใครร้องเพลงได้เพราะแน่นะถ้าคุณบีบคอเขาแน่นเกินไป แขนและมือซ้ายของต้องมีการผ่อนคลายที่จะยกไวโอลินขึ้นแต่ตัวไวโอลินควรจะวางอยู่ในตำแหน่งด้วยนิ้วโป้งและมือซ้ายปฏิบัติต่อไวโอลินของคุณด้วยความเอาใจใส่และอย่าจับแบบเค้นจนเกินไป

ภาพประกอบที่ 2.49 แสดงรูปภาพการจับที่บริเวณคอไวโอลิน

ข้อพับของนิ้วมือควรจะอยู่ในแนวเดียวกับด้านบนของฟิงเกอร์บอร์ด จากในภาพจะเห็นลูกศรสีดำที่ชี้ให้เห็นรอยพับของข้อนิ้วซึ่งอยู่ในแนวเดียวกับด้านบนของฟิงเกอร์บอร์ด สำหรับนักเรียนที่หัดใหม่ ๆ ควรจะตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้แน่ใจว่ามือของคุณอยู่ในตำแหน่งที่ถูกต้อง คออีกด้านควรจะวางอยู่บนรอยต่อข้อบนของนิ้วหัวแม่มือ โดยให้ข้อพับข้อกลางของนิ้วโป้งอยู่ใต้ฟิงเกอร์บอร์ด

ภาพประกอบที่ 2.50 แสดงรูปภาพตำแหน่งการจับที่คอไวโอลิน

ตำแหน่งของมือซ้ายและนิ้วโป้งที่วางอยู่ข้างคอไวโอลินเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ถ้าวางในตำแหน่งที่ผิด การจับไวโอลินและการวางนิ้วจะทำได้ยาก ส่วนนิ้วโป้งควรอยู่ในตำแหน่งตรงกับนิ้วชี้ โดยให้ข้อนิ้วบน สัมผัสกับด้านข้างคอไวโอลินในตำแหน่งที่ต่ำกว่าด้านบนสุดของฟิงเกอร์บอร์ดและด้านหลังข้อนิ้วชี้ควรอยู่ในแนวเดียวกับรอยต่อฟิงเกอร์บอร์ดกับคอไวโอลิน ในระหว่างได้คอกับมือจะมีช่องว่างเล็กน้อย ข้อมือควร จะตรงและอย่าให้คอไวโอลินสัมผัสกับอุ้งมือ ประการสุดท้ายคือเมื่อข้อศอกอยู่ที่ไวโอลิน เราจะรู้สึกว่ แขนของเราหมุนได้อย่างเป็นธรรมชาติทำให้นิ้วของเราพลิกขึ้นมาอยู่ด้านบนและตรงกับฟิงเกอร์บอร์ด ตามที่เห็นในภาพ อย่าลืมหยุดพักเหยียดแขนออกบ้างเพื่อผ่อนคลาย เพราะว่าจริง ๆ แล้วมันเป็นท่าทางที่ไม่ เป็นธรรมชาติเท่าไรนัก ซึ่งมือซ้ายของเรามีบทบาทที่สำคัญในการจับไวโอลินแต่อย่าลืมว่าที่ปลายอีกข้าง ของไวโอลินควรวางอยู่บนคอ โดยให้สัมผัสกับผิวหนังส่วนคอของคุณ ซึ่งจะช่วยให้ไวโอลินไม่เลื่อนไปมา

ภาพประกอบที่ 2.51 แสดงรูปภาพท่าทางการวางไวโอลิน

ใบความรู้ที่ 2.5

เรื่อง เทคนิคการเล่นไวโอลินขั้นพื้นฐาน

เทคนิคการเล่นไวโอลินขั้นพื้นฐาน

เทคนิคการเล่นไวโอลินของมือซ้าย

1. ข้อศอกควรอยู่ใต้กึ่งกลางไวโอลิน
2. พยายามให้ข้อมือโค้งเป็นรูปวงกลม
3. พยายามอย่าวางคอไวโอลินไว้บนข้อมือ
4. ตำแหน่งนิ้วโป้งควรจะตรงข้ามกับนิ้วชี้หรือกลาง
5. พยายามรักษาแนวโค้งและช่องว่างระหว่างนิ้วโป้งกับนิ้วชี้ (เป็นรูปตัว C กลับด้าน)

ภาพด้านหน้า

ภาพด้านหลัง

ภาพด้านข้าง

ภาพประกอบที่ 2.52 แสดงรูปภาพเทคนิคการใช้ไวโอลินมือซ้าย

เทคนิคการวางคันชักลงบนสาย

1. น้ำเสียงที่ไพเราะเกิดจากความเร็ว แรงกดและการวางคันชักในตำแหน่งที่เหมาะสม
2. เอียงค้ำคันชักป้างฟิงเกอร์บอร์ดเล็กน้อย
3. วางคันชักลงบนสายบริเวณกึ่งกลางหย่องกับฟิงเกอร์บอร์ด
4. ลากคันชักให้เป็นแนวตรงซึ่งจะทำให้คันชักขนานไปกับหย่อง
5. ถ้าต้องการน้ำเสียงที่ดังขึ้นทำได้โดยการเพิ่มน้ำหนักการกดคันชักและลากคันชักให้ใกล้หย่อง
6. น้ำเสียงที่เบาทำได้โดยการลากคันชักด้วยแรงกดที่เบาและลากคันชักให้ใกล้กับฟิงเกอร์บอร์ด
7. ในขณะที่เล่นข้ามสายให้รักษาระดับของแขนและคันชักให้มั่นคง

การวางคันชักที่โคนคันชัก (Frog)

การวางคันชักที่กึ่งกลางคันชัก

การวางคันชักที่บริเวณปลายคันชัก

ภาพประกอบที่ 2.53 แสดงรูปภาพเทคนิคการวางคันชักบนสายไวโอลิน

แบบทดสอบระหว่างเรียน

เรื่อง พื้นฐานการปฏิบัติไวโอลิน

คำชี้แจง : จงอ่านและพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้ ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ ให้ตรงกับช่องตัวอักษรที่ต้องการ

1. ควรจับคันชักบริเวณใดในขณะดึงหางม้าให้ตึงเพื่อจะช่วยลดแรงกดที่เกลิยวสกรูทองเหลือง

- ก. Frog
- ข. Screw
- ค. Hair
- ง. Pad
- จ. Bow

2. การปรับหางม้าควรปรับเท่าใดจึงจะพอดี

- ก. ปรับหางม้าจนตึก
- ข. ปรับหางม้าให้หย่อน
- ค. ปรับให้ด้ามคันชักเว้าเข้าหางม้าเล็กน้อย
- ง. ปรับให้ด้ามคันชักโก่ง
- จ. ปรับให้หางม้าหย่อนเป็นฝอย

3. การจับคันชักที่ดีควรเป็นอย่างไร

- ก. ควรเกร็งข้อมือเล็กน้อยเพื่อให้คันชักตรง
- ข. ปลายนิ้วโป้งโค้งและกับปลาย Frog นิ้วต่างๆ ที่วางอยู่บนคันชักต้องเป็นแนวโค้ง
- ค. ควรกำคันชักให้มั่นคง ไม่หลุดมือ
- ง. นิ้วชี้ควรติดกับนิ้วโป้ง กำมือหลวมๆ ใช้นิ้วที่เหลือประคอง
- จ. กำมือหลวมๆ จับคันชักและหันไปทางขวาเล็กน้อย

4. ท่าพัก สำคัญอย่างไร

- ก. เพื่อไม่ให้ปวดเมื่อย เวลาไม่มีท่อนเล่น
- ข. เพื่อเป็นการปกป้องไวโอลิน ไม่ให้เกิดอุบัติเหตุใดๆ
- ค. เพื่อให้ดูเป็นระเบียบ
- ง. เพื่อให้รู้ว่าควรจะฝึกคันชักอย่างไรในเวลาที่ไม่ได้เล่นหรือเมื่อกำลังอยู่ในท่าพัก
- จ. เพื่อความสวยงาม

5. การเก็บไวโอลินในซ็อกเหมาะสมที่สุด

- ก. เดี่ยว เก็บไวโอลินใส่กล่องและวางกล่องผึ่งแดดเพื่อเป็นการฆ่าเชื้อโรค
- ข. กู้ยืม ใส่วิโอลินเสร็จแล้ววางไว้บนโต๊ะเขียนหนังสือ
- ค. มะพร้าว ทำความสะอาดไวโอลินแล้วเก็บใส่กล่องวางไว้ในที่ๆไม่ให้ถูกแสงแดด หรือเครื่องทำความร้อน
- ง. คนัย ทำความสะอาดไวโอลินด้วยน้ำอุ่นแล้วนำไปผึ่งแดดเพื่อเป็นการฆ่าเชื้อโรค
- จ.อื่น เก็บใส่กล่องแล้วนำไปใส่ตู้ที่มิดชิด

6. การหนีบไวโอลินที่ดี ควรเป็นอย่างไร

- ก. ควรหนีบไวโอลินด้วยคางให้แน่น เพื่อไม่ให้ไวโอลินหลุด
- ข. ควรวางไวโอลินไว้บนไหล่ แล้วใช้มือซ้ายช่วยประคองไว้
- ค. หนีบไวโอลินด้วยคางให้แน่น ใช้มือซ้ายประคอง
- ง. ให้วางไวโอลินไว้ข้างตัว แล้วใช้มือซ้ายจับไวโอลินไว้ให้แน่น
- จ. ท่าทางจับไวโอลินควรใกล้เคียงกับท่าทางปกติมากที่สุด และให้ไหล่ทั้งสองข้างอยู่แนวตรงเสมอ

7. เมื่อกระดูกไหปลาร้าเกิดอาการเจ็บ เราควรทำอย่างไร

- ก. ควรใช้ฝารอง และดูว่าไวโอลินเลื่อนไปมาหรือเปล่า
- ข. ควรไปปรึกษาแพทย์
- ค. พักผ่อนให้หายเจ็บ
- ง. ใช้ยาทา เพื่อคลายกล้ามเนื้อ
- จ. ควรหาอุปกรณ์เสริม เพื่อความสะดวกในการเล่น

8. ขณะที่ยังไม่ได้เล่นหรืออยู่ในช่วงพักควรทำอย่างไร

- ก. วางไวโอลินในที่ๆ ปลอดภัย ไม่มีสิ่งใดมาดวงทับ หรือตกหล่นจนให้ไวโอลินเสียหายได้
- ข. ให้วางไวโอลินไว้ได้แขน และใช้ข้อมือประคองข้างล่างไว้
- ค. วางไวโอลินบนตักและจับคอไวโอลินไว้
- ง. จับได้ในท่าตามสบาย
- จ. เก็บใส่กล่อง และสามารถนำมาใช้ได้ทันที เมื่อถึงเวลาที่จะเล่น

9. อนุสาวรีย์หนีบไวโอลินที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร

- ก. ควรจะทำมุมครึ่งหนึ่งของมุมหน้าตรงกับด้านซ้ายของลำตัว
- ข. ควรที่จะอยู่ในระนาบเดียวกับไหล่
- ค. วางไวโอลินบนไหล่ แล้วยกขึ้นเล็กน้อย
- ง. เอียงไปด้านหน้าเล็กน้อย ยกขึ้นเล็กน้อย

- จ. ลักษณะใดก็ได้ตามความถนัด
10. เทคนิคการใช้คันชัก ควรวางคันชักอย่างไร
- ก. บริเวณฟิงเกอร์บอร์ดของไวโอลิน
- ข. บริเวณหย่องของไวโอลิน
- ค. บริเวณกึ่งกลางระหว่างฟิงเกอร์บอร์ดกับหย่อง
- ง. ลักษณะใดก็ได้ตามความถนัด
- จ. ไม่มีข้อถูก
11. ข้อสอกที่จับคันชักควรเป็นเช่นใด
- ก. ยกข้อสอกให้สูง
- ข. พยายามให้ข้อสอกเป็นมุมฉาก
- ค. ลดข้อสอกให้ต่ำ
- ง. ลักษณะใดก็ได้
- จ. ขึ้นอยู่กับสถานการณ์
12. ทำนั้งสีไวโอลินที่ถูกต้องเป็นอย่างไร
- ก. นั่งให้เต็มเก้าอี้ หลังตรง
- ข. นั่งครึ่งเก้าอี้ หลังตรง ก้าวขาซ้ายไปด้านหน้า เอียงตัวเล็กน้อย
- ค. นั่งครึ่งเก้าอี้ หน้าตรง หลังตรง
- ง. นั่งครึ่งเก้าอี้ โน้มตัวไปข้างหน้าเล็กน้อย หน้าตรง
- จ. นั่งลักษณะใดก็ได้ตามสถานการณ์
13. ข้อเหมือนระหว่าง ทำนั้งสีไวโอลิน กับทำนั้งสีไวโอลิน คืออะไร
- ก. เท้าจะเหมือนกันเสมอ
- ข. จะต้องโน้มตัวไปข้างหน้าเล็กน้อยเสมอ
- ค. หลังต้องตรงเสมอ
- ง. หน้าต้องตรงเสมอ
- จ. ไม่มีข้อเหมือน
14. การจับคอไวโอลินคืออะไร
- ก. การกำคอไวโอลินไว้เพื่อไม่ให้มีเสียงออกมา
- ข. การหลีกเลี่ยงการออกแรงจับไวโอลินไม่ให้มากเกินไป
- ค. การวางคอไวโอลินไว้ระหว่างนิ้วโป้งกับนิ้วชี้
- ง. การจับคอไว้แบบหลวมๆ เพื่อเตรียมพร้อมในการเล่น
- จ. การจับแบบตามสบาย แล้วแต่ความถนัด

15. ข้อใดจับไวโอลินได้ถูกต้อง

- ก. กอล์ฟ จับไวโอลินแบบตามสบาย
- ข. เกมส์ จับไวโอลินโดยกำคอไวโอลินไว้
- ค. แบนด์ วางคอไวโอลินไว้ระหว่างนิ้วโป้งกับนิ้วชี้และตั้งข้อมือตรง
- ง. ปู่ย วางคอไวโอลินไว้บนฝ่ามือ แล้วใช้นิ้วชี้ กับนิ้วโป้งหนีบไว้
- จ. ไม่มีข้อถูก

16. เทคนิคการเล่นไวโอลินขั้นพื้นฐานเป็นอย่างไร

- ก. ข้อศอกควรอยู่กึ่งกลางของไวโอลิน
- ข. พยายามให้ข้อมือโค้งเป็นวงกลม
- ค. พยายามอย่าวางคอไวโอลินไว้บนมือ
- ง. ตำแหน่งนิ้วโป้งควรตรงข้ามกับนิ้วชี้หรือกลาง
- จ. ถูกทุกข้อ

17. ข้อใดถูก

- ก. น้ำเสียงที่ไพเราะเกิดจากคันชักที่ดี และแรงกดที่เหมาะสม
- ข. ไวโอลินที่มีราคาแพงจะมีเสียงที่ไพเราะเสมอ
- ค. การลากคันชักเป็นแนวตรงจะทำให้เสียงดูไม่เป็นธรรมชาติ
- ง. ในขณะที่เล่นควรวางคันชักให้อยู่กึ่งกลางระหว่างหย่องและฟิงเกอร์บอร์ดเสมอ
- จ. ไม่มีข้อใดถูก

18. ใครที่เล่นไวโอลินได้ถูกต้องที่สุด

- ก. เบียร์ เล่นตามใจตนเอง ไม่ฟังใคร
- ข. แสตมป์ จับ และสี ไวโอลินอย่างรุนแรงเพื่อให้มีเสียงที่ตั้ง
- ค. กิต วางคันชักไว้กึ่งกลางระหว่างฟิงเกอร์บอร์ด และหย่องเสมอ
- ง. ต้าร์ ลากคันชักไปโยกไปโยกมา เพื่อให้เกิดเสียงที่แปลกใหม่
- จ. ปีใหม่ มักจะจับคอไวโอลินไว้เสมอ

19. ข้อใดไม่ใช่ส่วนประกอบของไวโอลิน

- ก. คอ (Neck)
- ข. เอว (Waist)
- ค. หัวไวโอลิน (Scroll)
- ง. แขนไวโอลิน (Arm)
- จ. หางปลา (Tailpiece)

20. F-Hole คืออะไร

ก. ช่องเสียง

ข. สายไวโอลิน

ค. ตัวตั้งสายไวโอลิน

ง. ท่อนไม้ที่อยู่ภายในตัวไวโอลิน ซึ่งทำให้เสียงดีขึ้น

จ. โพรงลูกบิด

เฉลยคำตอบแบบทดสอบ
เรื่อง พื้นฐานการปฏิบัติไวยากรณ์

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1.	ก	11.	ข
2.	ก	12.	ข
3.	ข	13.	ก
4.	ง	14.	ข
5.	ก	15.	ก
6.	จ	16.	จ
7.	ก	17.	ง
8.	ข	18.	ก
9.	ก	19.	ง
10.	ก	20.	ก

แผนบริหารการสอนที่ 3

หลักสูตร โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา

ภาคเรียนที่ 1/2555

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รหัสวิชา 1242315 ชื่อวิชา ปฏิบัติเครื่องสายสากล1

อาจารย์ผู้สอน นางสาวอาทิตย์ยา ธานีรัตน์

แผนบริหารการสอนที่ 3 การวางรูปนิ้วและใช้คันชักสำหรับไวโอลิน

1. จุดมุ่งหมาย

การวางรูปนิ้ว และการใช้คันชักสำหรับไวโอลินนั้น ควรฝึกให้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มแรกจนเกิดความคุ้นเคยและแม่นยำ เพราะเป็นส่วนสำคัญในการผลิตเสียงที่ดี

2. วัตถุประสงค์หลังการเรียนรู้

1. สามารถวางนิ้วในตำแหน่งของตัวโน้ตต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง
2. สามารถใช้คันชักสีไวโอลินในตำแหน่งของตัวโน้ตต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ

3. เนื้อหาการเรียนรู้

1. ตำแหน่งโน้ตและวางรูปนิ้วตามตำแหน่งโน้ตบนสายไวโอลินทั้ง 4 สาย
2. สีไวโอลินโดยเริ่มจากสีสายเปล่าทั้ง 4 สาย
3. สีไวโอลินตามตำแหน่งตัวโน้ตโดยมีการวางนิ้วที่ถูกต้อง
4. สีไวโอลินบนตัวโน้ตในอัตราจังหวะต่าง ๆ

4. จำนวนชั่วโมง

จำนวนชั่วโมงแผนบริหารการสอนที่ 1			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งาน ภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
8 ชั่วโมง	สอนซ่อมเสริมตามความต้องการของนักศึกษา เฉพาะราย	-	อย่างน้อย 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

5. แผนการสอน

แผนการสอน			
ครั้งที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน
7	<p>แผนบริหารการสอนที่ 3</p> <p>1. ตำแหน่งโน้ตและวางรูปนิ้วตามตำแหน่งโน้ตบนสายไวโอลินทั้ง 4 สาย</p> <p>2. สีไวโอลิน โดยเริ่มจากสีสายเปล่าทั้ง 4 สาย</p>	4 ชั่วโมง	<p>1. ทดสอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน</p> <p>4. ผู้สอนอธิบายพร้อมสาธิตเรื่องตำแหน่งตัวโน้ตและการวางรูปนิ้วบนสายไวโอลินให้นักศึกษาพร้อมกับให้นักศึกษาปฏิบัติตามเอกสารที่ 3.1</p> <p>5. ผู้สอนบรรยายพร้อมสาธิตวิธีการสีไวโอลินด้วยสายเปล่าทั้ง 4 สายพร้อมให้นักศึกษาปฏิบัติตามเอกสารที่ 3.2</p>
8	<p>5. สีไวโอลินตามตำแหน่งตัวโน้ตโดยมีการวางนิ้วที่ถูกต้อง</p> <p>6. สีไวโอลินบนตัวโน้ตในอัตราจังหวะต่างๆ</p>	4 ชั่วโมง	<p>1. ผู้สอนบรรยายพร้อมสาธิตเรื่องการสีไวโอลินตามตำแหน่งตัวโน้ตโดยมีการวางนิ้วที่ถูกต้องให้นักศึกษาพร้อมกับให้นักศึกษาศึกษาเอกสารที่ 3.3</p> <p>2. ผู้สอนบรรยายพร้อมสาธิตเรื่องการสีไวโอลินบนตัวโน้ตในอัตราจังหวะต่างๆ ให้นักศึกษาและให้นักศึกษาปฏิบัติตามเอกสารที่ 3.4</p> <p>3. ทดสอบแบบทดสอบหลังเรียน</p>

6. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล

- ทดสอบ
- บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรม

เครื่องมือวัดผล

- แบบทดสอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรม

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักศึกษาได้คะแนนจากการทดสอบ ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์
- นักศึกษาได้คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรม ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

เอกสารประกอบการสอน
บทที่ 3 เรื่อง การวางรูปนิ้วและการใช้คัมซัทสำหรับไวโอลิน

คำอธิบาย ในการใช้เอกสารประกอบการสอน

สาระสำคัญ

การวางรูปนิ้ว และการใช้คันชักสำหรับไวโอลินนั้น ควรฝึกให้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มแรกจนเกิดความคุ้นเคยและแม่นยำ เพราะเป็นส่วนสำคัญในการผลิตเสียงที่ดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

3. สามารถวางนิ้วในตำแหน่งของตัวโน้ตต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
4. สามารถใช้คันชักสีไวโอลินในตำแหน่งของตัวโน้ตต่าง ๆ ได้แม่นยำ

สาระการเรียนรู้

5. ตำแหน่งโน้ตและวางรูปนิ้วตามตำแหน่งโน้ตบนสายไวโอลินทั้ง 4 สาย
6. สีไวโอลินโดยเริ่มจากสีสายเปล่าทั้ง 4 สาย
7. สีไวโอลินตามตำแหน่งตัวโน้ตโดยมีการวางนิ้วที่ถูกต้อง
8. สีไวโอลินบนตัวโน้ตในอัตราจังหวะต่าง ๆ

ใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.1

เรื่อง ตำแหน่งตัวโน้ตต่าง ๆ บนสายไวโอลิน

ตำแหน่งตัวโน้ตบนสายไวโอลิน

สำหรับไวโอลินนั้นมีทั้งหมด 4 สาย ซึ่งได้ตั้งหลักตำแหน่งของสายที่มีเสียงแตกต่างกัน โดยที่แต่ละสายนั้นมีโน้ตดังนี้

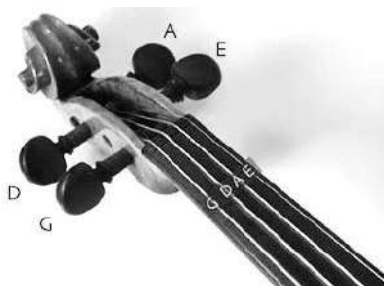
สายที่ 1 โน้ตเสียง E (อี หรือ โน้ตตัวมี)

สายที่ 2 โน้ตเสียง A (เอ หรือ โน้ตตัวลา)

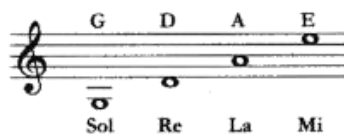
สายที่ 3 โน้ตเสียง D (ดี หรือ โน้ตตัว เร)

สายที่ 4 โน้ตเสียง G (จี หรือ โน้ตตัว โซ)

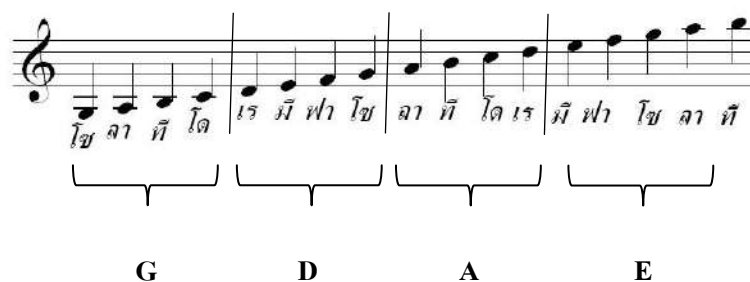
โดยสายที่ 1 เป็นสายที่ให้โน้ตเสียงที่แหลมที่สุดแล้วค่อยไล่เสียงไปโน้ตลงไปยังสายที่มีเสียงทุ้มดังภาพ

ภาพประกอบที่ 3.1 แสดงรูปภาพตัวโน้ตบนลูกบิด

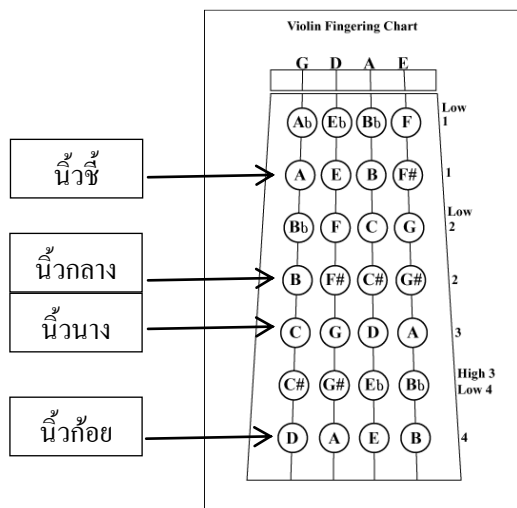
ภาพประกอบที่ 3.2 แสดงรูปภาพชื่อตัวโน้ตที่บันทึก

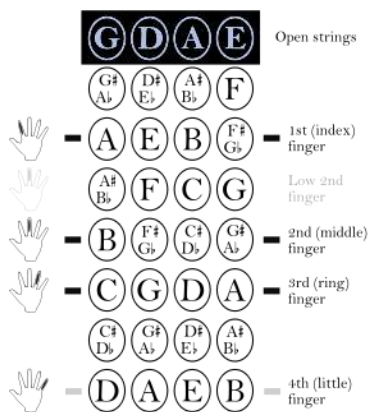
ภาพประกอบที่ 3.3 แสดงรูปภาพชื่อตัวโน้ตบนบรรทัดห้าเส้นเทียบกับตัวโน้ตบนสายไวโอลิน

ใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.2

เรื่อง การวางรูปนิ้วตามตำแหน่งโน้ตบนสายไวโอลิน

ภาพประกอบที่ 3.4 แสดงรูปภาพตำแหน่งวางนิ้วของตัวโน้ตบนคอไวโอลินทั้ง 4 สาย

ภาพประกอบที่ 3.5 แสดงรูปภาพนิ้วที่ใช้กดแต่ละตัวโน้ต

หมายเลขสำหรับใช้นิ้ว

เลข 1 คือ นิ้วชี้

เลข 2 คือ นิ้วกลาง

เลข 3 คือ นิ้วนาง

เลข 4 คือ นิ้วก้อย

ส่วนเลข 0 หมายถึง สายเปล่าไม่ต้องกด

ให้ระวังการกดนิ้ว 4 โดยจะต้องเหยียดนิ้วออกไปเล็กน้อยและควรจำชื่อตัวโน้ตให้เป็นส่วนสำคัญ เวลาตีกรอ่านชื่อตัวโน้ตในใจไปด้วย จะทำให้จำได้ทันที ว่าตัวโน้ตตัวนั้นชื่ออะไร นิ้วอะไร และสายอะไร

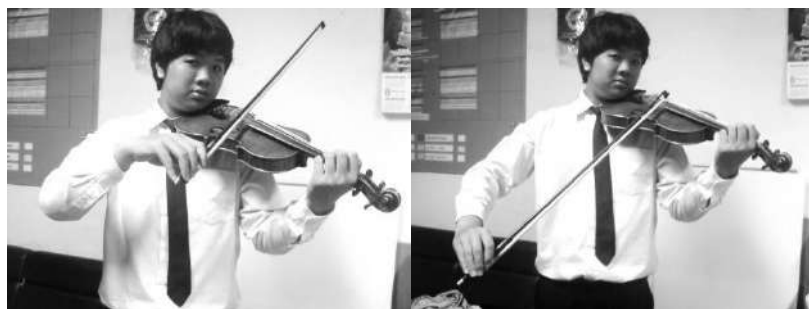
ใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.3

เรื่อง วิธีการสีไวโอลินด้วยสายเปล่าทั้ง 4 สาย

ตอนนี้เราพร้อมที่จะเล่นได้แล้ว ลากหรือดึงคันชักลงบนสายไวโอลิน โดยพยายามรักษาองศาของการลากสายให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เวลาลากคันชักพยายามเริ่มในตำแหน่งที่ใกล้ Frog ของคันชัก ทำซ้ำโดยการลากคันชักลงอีกครั้ง

พยายามสังเกตว่าคันชักเปลี่ยนไปมากน้อยแค่ไหนในการลากแต่ละครั้งตามภาพตัวอย่างที่แสดงให้เห็นในภาพ ถ้าผลลัพธ์ออกมาน่าพอใจให้ลองลากคันชักขึ้นดูบ้างและพยายามอย่าออกแรงกดคันชักซึ่งอาจทำให้เกิดเสียงครูดคราดได้

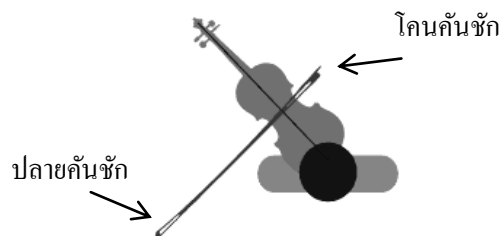
เสียงที่ได้มาจากไวโอลินและการเคลื่อนไหวของคันชักที่ลากผ่านสาย พยายามพลิกคันชักขึ้นลงทั้งในขณะที่เล่นและในขณะที่อยู่ในท่าพักอย่างสม่ำเสมอ เขยิบแขนซ้ายอยู่ข้างลำตัว พลิกข้อมือลงและหมุนตามเข็มนาฬิกา

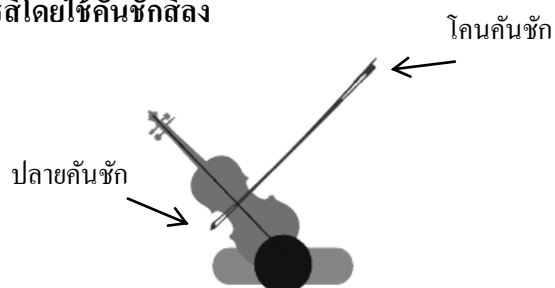
ภาพประกอบที่ 3.6 แสดงรูปภาพการใช้คันชักในการสีไวโอลินในลักษณะต่าง ๆ

สัญลักษณ์บอกการสีคันชัก

V หมายถึง สัญลักษณ์บอกการสีโดยใช้คันชักสี

π หมายถึง สัญลักษณ์บอกการสีโดยใช้คันชักสีลง

ภาพประกอบที่ 3.7 แสดงรูปภาพตำแหน่งการวางคันชัก

หลังจากนั้นลองพยายามสีสายอื่น ๆ ดูบ้างในขณะที่เล่นสายต่ำให้ยกแขนท่อนบนขึ้นและลดแขนลง ในขณะที่เล่นสายสูงพยายามให้ข้อศอกอยู่ในแนวเดียวกับคันชักตามตัวอย่างในรูป

ภาพประกอบที่ 3.8 แสดงรูปภาพการใช้คันชักสีสายอื่น ๆ

ในขณะที่เล่นข้ามสายอย่างหมุนหรือพลิกไวโอลินไปมาซึ่งเป็นสิ่งที่ผิด พยายามให้ไวโอลินอยู่องศาเดิม

ภาพประกอบที่ 3.8 แสดงรูปภาพการรักษาไวโอลินให้คงอยู่ในองศาเดิม

ใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.4

เรื่อง การสีไวโอลิน โดยวางรูปนิ้วบนตำแหน่งตัวโน้ต

เมื่อเราสามารถจัดทำทางในการสีไวโอลินได้อย่างถูกต้องแล้ว ในขั้นตอนต่อไปลองมาดูเรื่องตัวโน้ตบนสายไวโอลินทั้ง 4 สายโดยมีการกำหนดการวางรูปแบบของนิ้วที่ใช้ในการกด ลงบนสายไวโอลิน โดยให้สีท่วงนิ้วตามภาพ แล้วให้น้ำหนักในการกดสายลงอยู่ที่ปลายนิ้วชี้ นิ้วมือและต้องไม่เกร็งนิ้วในการกดจนเกินไป เมื่อกดโน้ตได้แล้วต้องระวังอย่าให้นิ้วขยับ เพราะจะทำให้เสียงที่สีออกมาแล้วผิดเพี้ยน เมื่อกดตัวโน้ตได้แล้วก็ถึงเวลาสี โดยใช้คันชักสีให้เสียงยาว นิ่งและมั่นคง ตามจังหวะที่กำหนดให้

กดสายที่ 3 นิ้วนาง โน้ตเสียง ลา (A)

ภาพประกอบที่ 3.12 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง ลา (A)

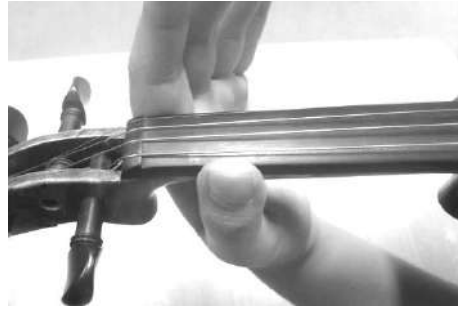
กดสายที่ 2 นิ้วกลาง โน้ตเสียง โชล (G)

ภาพประกอบที่ 3.11 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง โชล (G)

กดสายที่ 1 นิ้วชี้ โน้ตเสียง ฟาชาร์ป (F#)

ภาพประกอบที่ 3.10 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง ฟาชาร์ป (F#)

สายเปล่าสายที่ 1 โน้ตเสียง มี (E)

ภาพประกอบที่ 3.9 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง มี (E)

กดสายที่ 3 นิ้วนาง โน้ตเสียง เร (D)

ภาพประกอบที่ 3.16 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง เร (D)

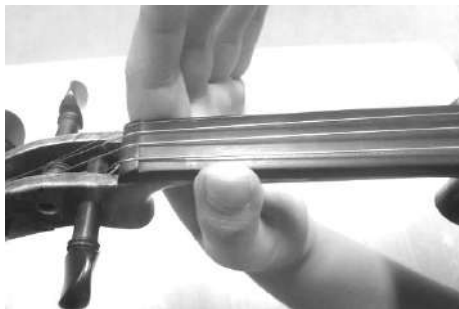
กดสายที่ 2 นิ้วกลาง โน้ตเสียง โดชาร์ป (C#)

ภาพประกอบที่ 3.15 แสดงรูปภาพโน้ตเสียงโดชาร์ป (C#)

กดสายที่ 1 นิ้วชี้ โน้ตเสียง ที (B)

ภาพประกอบที่ 3.14 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง ที (B)

สายเปล่าสายที่ 2 โน้ตเสียง ลา (A)

ภาพประกอบที่ 3.13 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง ลา (A)

กดสายที่ 3 นิ้วนาง โน้ตเสียง โชล (G)

ภาพประกอบที่ 3.20 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง โชล (G)

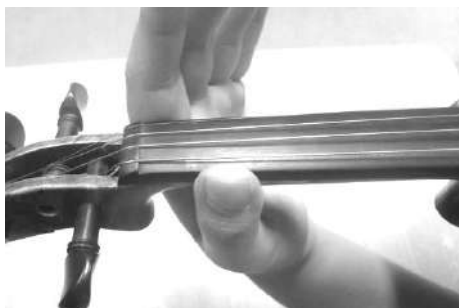
กดสายที่ 2 นิ้วกลาง โน้ตเสียง ฟาชาร์ป (F#)

ภาพประกอบที่ 3.19 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง ฟาชาร์ป (F#)

กดสายที่ 1 นิ้วชี้ โน้ตเสียง มี (E)

ภาพประกอบที่ 3.18 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง มี (E)

สายเปล่าสายที่ 3 โน้ตเสียง เร (D)
ภาพประกอบที่ 3.17 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง เร (D)

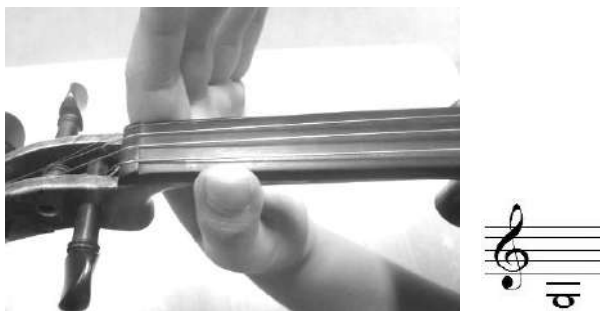
กดสายที่ 3 นิ้วนาง โน้ตเสียง โด (C)
ภาพประกอบที่ 3.24 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง โด (C)

กดสายที่ 2 นิ้วกลาง โน้ตเสียง ที (B)
ภาพประกอบที่ 3.23 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง ที (B)

กดสายที่ 1 นิ้วชี้ โน้ตเสียง ลา (A)
ภาพประกอบที่ 3.22 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง ลา (A)

สายเปล่าสายที่ 4 โน้ตเสียง โซล (G)
ภาพประกอบที่ 3.21 แสดงรูปภาพโน้ตเสียง โซล (G)

ใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.4

เรื่อง การสีไวโอลิน โดยวางรูปนิ้วบนตำแหน่งตัวโน้ต

คำชี้แจง : ปฏิบัติสีไวโอลินให้ถูกต้องตาม โน้ตเพลงที่กำหนดให้

เพลง มาฝึกโน้ตกันเถอะ

ทำนอง อาทิตยา ธาณีรัตน์

Violin

8

13

ภาพประกอบที่ 3.25 เพลง มาฝึกโน้ตกันเถอะ

ใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.5
เรื่อง สีไวโอลินบนโน้ตในอัตราจังหวะต่างๆ

คำชี้แจง : ปฏิบัติสีไวโอลินให้ถูกต้องตามโน้ตเพลงในอัตราจังหวะที่กำหนดให้

เพลง ลูกคลื่น

ทำนอง อาทิตยา ธานีรัตน์

Violin

7

12

18

ภาพประกอบที่ 3.6 ภาพแสดงตัวโน้ตในจังหวะต่างๆ

แบบทดสอบระหว่างเรียน

เรื่อง การวางรูปนิ้วและการใช้คันชักสำหรับไวโอลิน

คำชี้แจง : จงอ่านและพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้ ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ ให้ตรงกับช่องตัวอักษรที่ต้องการ

1. สายที่ 1 ของไวโอลินเป็นเสียงอะไร
  - ก. เสียง A
  - ข. เสียง B
  - ค. เสียง C
  - ง. เสียง D
  - จ. เสียง E
2. สายที่ 3 ของไวโอลินเป็นเสียงอะไร
  - ก. เสียง A
  - ข. เสียง B
  - ค. เสียง C
  - ง. เสียง D
  - จ. เสียง E
3. สายไวโอลินสายใดที่ให้เสียงแหลมที่สุด และสายใดที่ให้เสียงทุ้มที่สุด
  - ก. สายเสียง G เสียงแหลมที่สุด และสาย E เสียงทุ้มที่สุด
  - ข. สายเสียง A เสียงแหลมที่สุด และสาย D เสียงทุ้มที่สุด
  - ค. สายเสียง E เสียงแหลมที่สุด และสาย G เสียงทุ้มที่สุด
  - ง. สายเสียง D เสียงแหลมที่สุด และสาย A เสียงทุ้มที่สุด
  - จ. สายเสียง E เสียงแหลมที่สุด และสาย A เสียงทุ้มที่สุด
4. หมายเลข 0 1 2 3 4 หมายถึงอะไร
  - ก. หมายเลขแสดงสาย ว่าสีสายไหนอยู่
  - ข. หมายเลขแสดงเสียงของโน้ต ว่าเล่นอยู่ระดับไหน
  - ค. หมายเลขแสดงนิ้ว ว่าโน้ตเสียงนี้ใช้นิ้วใดกด
  - ง. หมายเลขแสดงจังหวะ ว่าห้องนี้มีกี่จังหวะ
  - จ. หมายเลขแสดงค่าของตัวโน้ต ว่าตัวโน้ตนี้เล่นกี่จังหวะ

5. ข้อใดแสดงถึงการสีสายเปล่าได้ถูกต้อง
- มะปรางสีโดยการสีขึ้นลงอย่างรวดเร็ว
  - กุ่มสีโดยการสีแบบสั้นๆถี่ๆ
  - เด็ยสีโดยการสีสายไปสายมา
  - คนยสีโดยการลากคันชักซ้ายๆ หนึ่งๆ ขึ้นลง
  - อั้นสีโดยการใช้ปลายคันชักสีสั้นๆ แล้วลากยาวๆ สลับกันไป
6. การกดนิ้วลงบนสายที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร
- ปลายนิ้วจะต้องไม่เกร็ง แต่ก็กดไม่เบาจนเกินไป
  - ปลายนิ้วจะต้องกดให้เต็มที่ เพื่อไม่ให้นิ้วเลื่อนไปมาจนเสียงเพี้ยน
  - ปลายนิ้วจะต้องกดเบาๆ เพื่อให้เสียงออกมาไพเราะ
  - กดแบบใดก็ได้ตามความถนัด
  - ไม่แน่นอน กดตามสถานการณ์
7. จากภาพเป็นโน้ตเสียงใด

- A
- C
- F#
- G#
- D

8. จากภาพเป็น โน้ตเสียงใด

- ก. A
- ข. C
- ค. F#
- ง. G#
- จ. D

9. จากภาพเป็น โน้ตเสียงใด

- ก. F#
- ข. C#
- ค. D
- ง. A
- จ. B

10. จากภาพเป็น โน้ตเสียงใด

- ก. G
  - ข. E
  - ค. F
  - ง. D
  - จ. C#
11. เสียงที่ต่ำที่สุดของไวโอลินมีเสียงอะไร
- ก. C
  - ข. D
  - ค. E
  - ง. F
  - จ. G
12. สิ่งแรกที่ควรฝึกเล่นไวโอลินคืออะไร
- ก. หัดไล่โน้ต (ฝึกเสกกล)
  - ข. หัดจำเสียงโน้ต
  - ค. หัดลากคันชัก
  - ง. หัดเล่นเพลงง่ายๆ
  - จ. แล้วแต่ความถนัดของตน
13. สิ่งที่สำคัญที่สุดในการฝึกลากคันชักคืออะไร
- ก. ต้องลากให้ช้าๆ สม่ำเสมอ
  - ข. ต้องลากให้อยู่กึ่งกลางระหว่างหย่องกับฟิงเกอร์บอร์ด
  - ค. ต้องสีให้ดังๆ
  - ง. ต้องสีขึ้นลงอย่างรวดเร็ว
  - จ. แล้วแต่ความถนัด

14. โน้ตเสียง โดชาร์ป(C#) ในสายที่ 2 ใช้นิ้วใดกด

- ก. นิ้วก้อย
- ข. นิ้วชี้
- ค. นิ้วกลาง
- ง. นี้วนาง
- จ. สายเปล่า

15. โน้ตเสียง โซล (G) ในสายที่ 1 ใช้นิ้วใดกด

- ก. นิ้วก้อย
- ข. นิ้วชี้
- ค. นิ้วกลาง
- ง. นี้วนาง
- จ. สายเปล่า

16. โน้ตเสียง โซล (G) ในสายที่ 3 ใช้นิ้วใดกด

- ก. นิ้วก้อย
- ข. นิ้วชี้
- ค. นิ้วกลาง
- ง. นี้วนาง
- จ. สายเปล่า

17. โน้ตเสียง ลา (A) ในสายที่ 4 ใช้นิ้วใดกด

- ก. นิ้วก้อย
- ข. นิ้วชี้
- ค. นิ้วกลาง
- ง. นี้วนาง
- จ. สายเปล่า

18. โน้ตเสียง มี (E) ในสายที่ 2 ใช้นิ้วใดกด

- ก. นิ้วก้อย
- ข. นิ้วชี้
- ค. นิ้วกลาง
- ง. นี้วนาง
- จ. สายเปล่า

19. ไวโอลินสายเปล่าสายที่ 2 มีเสียงอะไร

- ก. โด (C)
- ข. เร (D)
- ค. มี (E)
- ง. ฟา (F)
- จ. โซล (G)

20. ไวโอลินสายเปล่าสายที่ 4 มีเสียงอะไร

- ก. โด (C)
- ข. เร (D)
- ค. มี (E)
- ง. ฟา (F)
- จ. โซล (G)

เฉลยคำตอบแบบทดสอบ

เรื่อง การวางรูปนิ้วและการใช้คันชักสำหรับไวโอลิน

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	จ	11	จ
2	ก	12	ค
3	ค	13	ข
4	ค	14	ค
5	ง	15	ค
6	ก	16	ง
7	ค	17	ข
8	จ	18	ก
9	ง	19	ก
10	ข	20	จ

แผนบริหารการสอนที่ 4

หลักสูตร โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา

ภาคเรียนที่ 1/2555

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รหัสวิชา 1242315 ชื่อวิชา ปฏิบัติเครื่องสายสากล1

อาจารย์ผู้สอน นางสาวอาทิตย์ยา ธานีรัตน์

แผนบริหารการสอนที่ 4 การสืโวโกลินในบันไดเสียงเมเจอร์

1. จุดมุ่งหมาย

การฝึกสืโวโกลินในบันไดเสียงเอเมเจอร์ในอัตราจังหวะต่าง ๆ จะทำให้ผู้ฝึกมีความชำนาญคล่องแคล่วและแม่นยำในการสืโวโกลินมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์หลังการเรียนรู้

1. สามารถวางตำแหน่งของโน้ตในการใช้นิ้วกดและมีท่าทางในการสืโวโกลินที่ถูกต้อง
2. สามารถสืโวโกลินในบันไดเสียงเอเมเจอร์ ในอัตราจังหวะต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

3. เนื้อหาการเรียนรู้

1. บันไดเสียงเอเมเจอร์
2. บันไดเสียงเอเมเจอร์รูปแบบอัตราจังหวะต่าง ๆ

4. จำนวนชั่วโมง

จำนวนชั่วโมงแผนบริหารการสอนที่ 1			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
8 ชั่วโมง	สอนซ่อมเสริมตามความต้องการของนักศึกษา เฉพาะราย	-	อย่างน้อย 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

5. แผนการสอน

แผนการสอน			
ครั้งที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน
9	แผนบริหารการสอนที่ 4 3. บันไดเสียงเอเมเจอร์	4 ชั่วโมง	1. ทดสอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน 6. ผู้สอนอธิบายพร้อมสาธิตเรื่องการตีไวโอลินในบันไดเสียงเอเมเจอร์ให้นักศึกษาพร้อมกับให้นักศึกษาปฏิบัติตามเอกสารที่ 4.1
10	1. บันไดเสียงเอเมเจอร์ในรูปแบบอัตราจังหวะต่าง ๆ	4 ชั่วโมง	1. ผู้สอนบรรยายพร้อมสาธิตเรื่องบันไดเสียงเอเมเจอร์ในรูปแบบอัตราจังหวะต่าง ๆ ให้นักศึกษาพร้อมกับให้นักศึกษาศึกษาเอกสารที่ 4.2 2. ทดสอบแบบทดสอบหลังเรียน

6. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล

- ทดสอบ
- บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรม

เครื่องมือวัดผล

- แบบทดสอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรม

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักศึกษาได้คะแนนจากการทดสอบ ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์
- นักศึกษาได้คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรม ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

เอกสารประกอบการสอน
บทที่ 4 เรื่อง การสืโวโถดึนในบ้ันไคเสียงเอเมเจอร์

คำอธิบายในการใช้เอกสารประกอบการสอน

สาระสำคัญ

การฝึกสกีไวลือลินในบ้นไคเสียงเอเมเจอร์ในอัตราจังหวัดต่าง ๆ จะทำให้ผู้ฝึกมีความชำนาญคล่องแคล่วและแม่นยำในการสกีไวลือลินมากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถวางตำแหน่งของนิ้วในการใช้น้กดและมีท่าทางในการสกีไวลือลินที่ถูกต้อง
2. สามารถสกีไวลือลินในบ้นไคเสียงเอเมเจอร์ ในอัตราจังหวัดต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

1. บ้นไคเสียงเอเมเจอร์

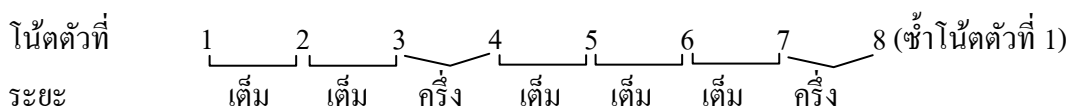
ใบความรู้ที่ 4.1

เรื่อง บันไดเสียงเอเมเจอร์

บันไดเสียง (Scale)

หมายถึง โน้ต 5-12 ตัวที่เรียงกันตามลำดับ บันไดเสียงมีหลายชนิดแต่ละชนิดมีโครงสร้างต่างกันซึ่งทำให้บันไดเสียงแต่ละชนิดมีเสียงโดยรวมแตกต่างกัน คำว่า สเกล (Scale) มาจากภาษาอิตาลี สกาลา (Scala) ซึ่งแปลตรงตัวว่า ขั้นบันได ฉะนั้นบันไดเสียงจึงต้องเป็นโน้ตที่เรียงกันตามลำดับจากต่ำไปสูงหรือจากสูงไปต่ำ บันไดเสียงที่เป็นหลักในดนตรีตะวันตกมี 2 ประเภท ได้แก่ บันไดเสียงไดอาโทนิค (Diatonic scale) และบันไดเสียงโครมาติก (Chromatic scale) ซึ่งบันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์จะอยู่ในบันไดเสียงไดอาโทนิค โดยที่บันไดเสียงไดอาโทนิคเป็นบันไดเสียงที่ประกอบด้วยโน้ต 7 ตัวเรียงตามลำดับตัวอักษรครบทั้งเจ็ด แต่โน้ตตัวที่ 1 มักถูกซ้ำอีกครั้งหนึ่งในตอนท้ายเพื่อให้ครบ 1 ช่วงคู่แปด บันไดเสียงไดอาโทนิคที่สมบูรณ์จึงประกอบด้วยโน้ต 8 ตัว

บันไดเสียงเมเจอร์ประกอบด้วยโน้ต 7 ตัวที่มีระยะห่างระหว่างโน้ตแต่ละคู่เป็นขั้นเต็มเสียง (เท่ากับ 2 ครึ่งเสียง) และขั้นครึ่งเสียง ดังนี้ โน้ตตัวที่ 1 ห่างจากโน้ตตัวที่ 2 เป็นขั้นเต็มเสียง โน้ตตัวที่ 2 ห่างจากโน้ตตัวที่ 3 เป็นขั้นเต็มเสียง โน้ตตัวที่ 3 ห่างจากโน้ตตัวที่ 4 เป็นขั้นครึ่งเสียง โน้ตตัวที่ 4 ห่างจากโน้ตตัวที่ 5 เป็นขั้นเต็มเสียง โน้ตตัวที่ 5 ห่างจากโน้ตตัวที่ 6 เป็นขั้นเต็มเสียง โน้ตตัวที่ 6 ห่างจากโน้ตตัวที่ 7 เป็นขั้นเต็มเสียง และโน้ตตัวที่ 7 ห่างจากโน้ตตัวที่ 8(1) เป็นขั้นครึ่งเสียง ตามตัวอย่างดังนี้

ภาพประกอบที่ 4.1 แสดงรูปภาพโครงสร้างบันไดเสียงเมเจอร์

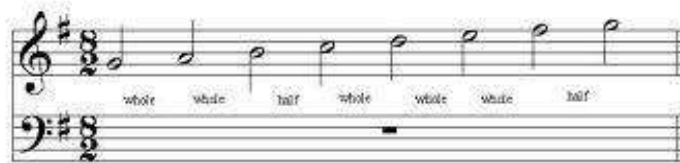
การอ่านสเกลในแบบที่เข้าใจมากขึ้นนั้นสำคัญสำหรับคนที่เรียนมาถึงระดับกลางแล้ว ลองทำความเข้าใจกับวิธีต่อไปนี้

วิธีการอ่านสเกล สำหรับนักเรียนไวโอลิน แบบง่าย ๆ แบบที่นักเรียนไวโอลินควรจะเข้าใจ นักเรียนที่อ่านโน้ต ได้ก็จะทราบกันอยู่แล้วว่า เสียงโน้ตนั้นเทียบเป็นตัวอักษรก็ได้โดยเริ่มที่ A B C D E F G ววนไปเรื่อย ๆ ฉะนั้นสเกลต่าง ๆ มาจากไหน ก็มาจากรูปแบบของคีย์เปียโนนั่นเอง โดยจัดลำดับเสียงตามแบบที่พบอยู่บนคีย์เปียโนนั่นเอง

สำหรับการอ่านสเกลไวโอลินที่เรียกว่า เมเจอร์ (Major) ซึ่งหลายเป็นพวกที่ติด ชาร์ป (#) หรือประกอบด้วยโน้ตที่มีเสียงสูง

ยกตัวอย่าง เช่น G major (ตามภาพข้างล่างนี้ นักเรียนไวโอลินโดยเฉพาะห้าเส้นบน) ก็เข้าใจได้ง่าย ๆ โดย

G Major Scale

ภาพประกอบที่ 4.2 แสดงรูปภาพบันไดเสียงจีเมเจอร์

บันไดเสียง G major นี้จะมีเครื่องหมายชาร์ป (#) อยู่ในกุญแจโซ ที่เส้นฟาอยู่ 1 ตัว ฉะนั้นโน้ตตัวใดที่เป็นโน้ตฟา (F) จะต้องเป็นฟาชาร์ป (F#) ทุกตัว

ขั้นแรก เมื่อเห็นเครื่องหมายชาร์ป แล้วเราจะรู้ทันทีว่าสเกลนี้ชื่ออะไร ท่องไว้เลยว่า

Scale	G major	มี	1	ชาร์ป	
Scale	D major	มี	2	ชาร์ป	
Scale	A major	มี	3	ชาร์ป	
Scale	E major	มี	4	ชาร์ป	
Scale	B major	มี	5	ชาร์ป	
Scale	F major	มี	6	ชาร์ป	
Scale	C major	มี	7	ชาร์ป	

เมื่อจำได้แล้วพอเห็นเครื่องหมายชาร์ป(#) ก็จะรู้ทันทีว่าสเกลนี้ชื่ออะไร

ขั้นที่สอง จะต้องจำรูปแบบการเรียงอักษรต่อไปนี้ให้ได้คล่องเพื่อที่จะให้รู้ว่าสเกลไหนมีโน้ตที่เป็นชาร์ป(#)กี่ตัว

B E A D G C F

ตัวอย่างการใช้แถวตัวอักษรด้านบนก็ใช้งานดังนี้

ถ้าอยากจะรู้ว่า E major มีเสียงใดเป็นชาร์ป (#) บ้าง ก็มีหลักง่าย ๆ โดยยึดหลักว่า ให้นับตัวอักษร จากขวาไปซ้าย จนพบตัวอักษร D ว่ามีกี่ตัว มีตัวอักษรใดบ้าง (ที่ต้องไปจบที่ D ก็เพราะ D เป็นเสียงที่ต่ำกว่า เสียง E หนึ่งเสียง) และเราก็จะรู้ได้เลยว่า E major นั้นมี 4 ชาร์ป และ ก็มีโน้ต F C G D ที่เป็นชาร์ปในสเกลนี้

ถ้าอยากจะรู้ว่า D major มีเสียงใดเป็นชาร์ปบ้าง มีหลักง่าย ๆ โดยยึดหลักว่า ให้นับตัวอักษรจากขวา ไปซ้าย จนพบตัวอักษร C ว่ามีกี่ตัว มีตัวอักษรใดบ้าง (ที่ต้องไปจบที่ C ก็เพราะ C เป็นเสียงที่ต่ำกว่าเสียง D หนึ่งเสียง) และเราก็จะรู้ได้เลยว่า D major นั้นมี 2 ชาร์ป และ ก็มีโน้ต F , C ที่เป็นชาร์ป(#)ในสเกลนี้

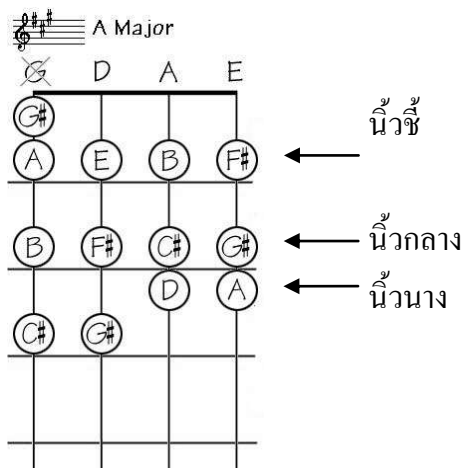
ขั้นสุดท้ายเมื่อเห็นภาพสเกลเมเจอร์แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าแบบนี้ เรียกชื่อว่าอะไร ซึ่งจริง ๆ จะใช้วิธีนับเอา แบบในขั้นแรกก็ได้ แต่ก็มีวิธีสังเกตได้อีกวิธี แบบนี้

A Major Scale

ภาพประกอบที่ 4.3 แสดงรูปภาพบันไดเสียงเอเมเจอร์

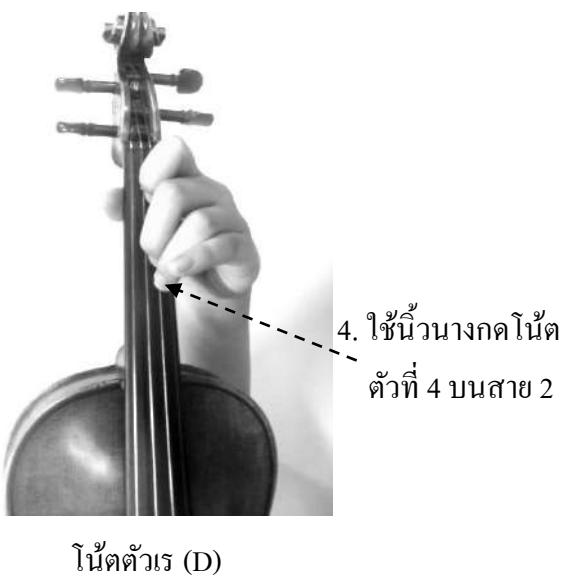
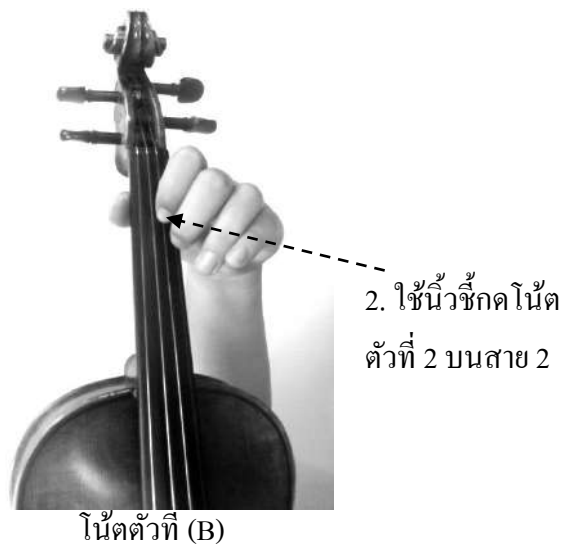
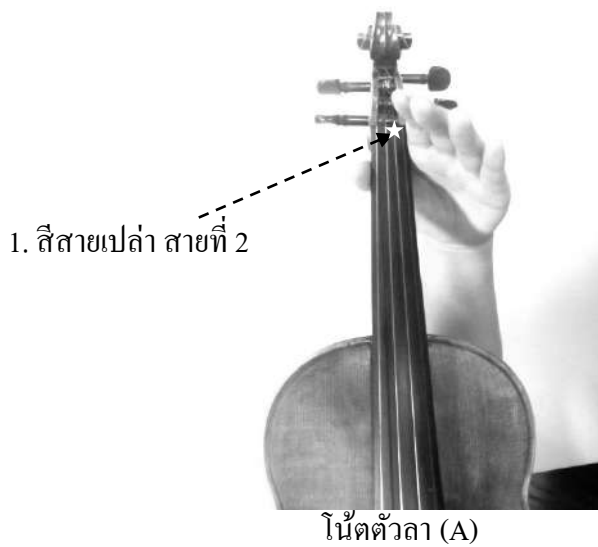
โดยสังเกตดู เครื่องหมาย ชาร์ป (#) ขวาคสุด ซึ่งตอนนี้เรารู้แล้วว่าป็นตำแหน่งของ G# และก็ให้นับสูงขึ้นไปอีกหนึ่งเสียงก็จะเป็นตำแหน่งของ A ฉะนั้นสเกลนี้ก็ได้อื่อเรียกว่า A major นั่นเอง

ภาพประกอบที่ 4.4 แสดงรูปภาพตำแหน่งการวางนิ้วในบันไดเสียงเอเมเจอร์

ลำดับขั้นตอนการกดตัวโน้ตในบันไดเสียงเอเมเจอร์

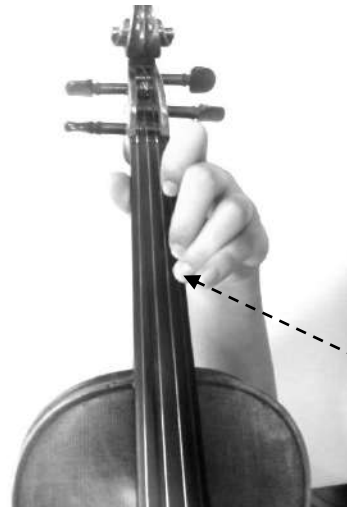

โน้ตตัวมี (E)

7. ใช้นิ้วกลางกดตัวโน้ต
ตัวที่ 7 บนสายที่ 1

โน้ตตัวฟาชาร์ป (F#)

8. ใช้นิ้วนางกดโน้ต
ตัวที่ 8 บนสาย 1

โน้ตตัวโซชาร์ป (G#)

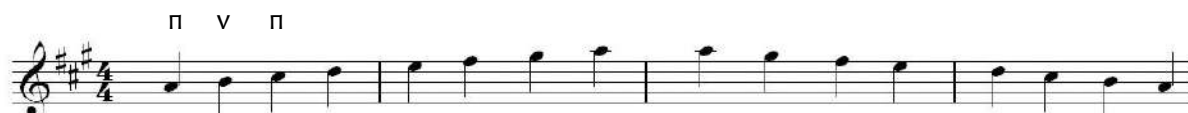
โน้ตตัวลา (A)

แบบฝึกหัดที่ 4.1

สืบน้ไดเสียงเอเมเจอร์ในอัตราจังหวะที่กำหนด

ฝึกวางนิ้วตามภาพแล้วใช้คันชักสีให้มีน้ำหนักของเสียงที่นิ่งและเสียงที่ดังต่อเนื่องกันและใช้คันชักสีตามอัตราจังหวะที่กำหนดให้

1. แบบฝึกบ้นไดเสียงเอเมเจอร์ (A major) ในรูปแบบของโน้ตตัวดำ อัตราตัวโน้ตละ 1 จังหวะเพื่อฝายต่อการฝึกสีไวโอลินในขั้นแรก

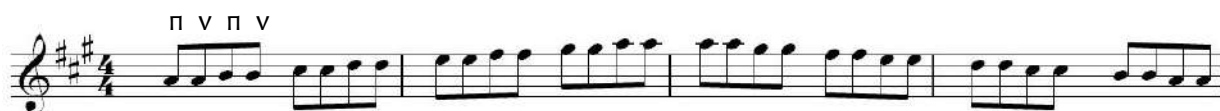
2. แบบฝึกบ้นไดเสียงเอเมเจอร์ (A major) ในรูปแบบของโน้ตตัวขาว อัตราตัวโน้ตละ 2 จังหวะ โดยคำนึงถึงการใช้คันชักให้พอดีกับจังหวะ

3. แบบฝึกบ้นไดเสียงเอเมเจอร์ (A major) ในรูปแบบของโน้ตตัวกลม อัตราตัวโน้ตละ 4 จังหวะ เพื่อฝึกฝนการใช้คันชักให้พอดีกับจังหวะและเสียงที่มั่นคงของตัวโน้ตในการสีไวโอลิน

4. แบบฝึกบ้นไดเสียงเอเมเจอร์ (A major) ในรูปแบบของโน้ตเข็บตหนึ่งชั้น อัตราส่วนตัวโน้ต ครึ่ง จังหวะซึ่งจะฝึกฝนการใช้คันชักและความคล่องแคล่ว แม่นยำของนิ้วมือในการกดตัวโน้ต

5. แบบฝึกบันไดเสียงเอเมเจอร์ (A major) ในรูปแบบของโน้ตเข็บบีตสองชั้น อัตราส่วนตัวโน้ต $\frac{1}{4}$ จังหวะซึ่งจะฝึกฝนความเร็วในใช้คันชัก ความคล่องแคล่วและความแม่นยำของนิ้วมือในการกดตัวโน้ต

แบบทดสอบระหว่างเรียน
เรื่อง การสีไวโอลินในบันไดเสียงเอเมเจอร์

คำชี้แจง : ปฏิบัติสีไวโอลินตามโน้ตในบันไดเสียงเอเมเจอร์ โดยเน้นทักษะของมือซ้ายและมือขวาให้ถูกต้องตามระดับเสียงและจังหวะที่กำหนดให้

เพลง มดเดินขบวน

ทำนองโดย อาทิตยา ธานีรัตน์

Violin

7

13

แผนบริหารการสอนที่ 5

หลักสูตร โปรรแกรมวิชาดนตรีศึกษา

ภาคเรียนที่ 1/2555

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รหัสวิชา 1242315 ชื่อวิชา ปฏิบัติเครื่องสายสากล1

อาจารย์ผู้สอน นางสาวอาทิตย์ยา ธานีรัตน์

แผนบริหารการสอนที่ 5 บทเพลงร่ำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการประยุกต์ใช้

1. จุดมุ่งหมาย

ภูมิปัญญากับสังคมไทยอยู่คู่กันมานาน ลักษณะของการเกิดของภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นองค์ความรู้ที่ได้มีการสั่งสมมาเป็นเวลานาน โดยได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม และความศรัทธา ความเชื่อในศาสนา มีการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตการอยู่ร่วมกันของสังคมไทยในท้องถิ่น (วิระพงษ์ แสง-ชูโต, 2552: 57) ภูมิปัญญาเป็นการรับใช้คน ชุมชน สังคมได้ ถ้าจากภูมิปัญญาเปรียบดังการขาดรากของชีวิต ฉะนั้นการศึกษาบทเพลงที่เป็นบทเพลงจากภูมิปัญญาจึงเป็นเสมือนการอนุรักษ์คงไว้รับใช้สังคมไทยต่อไป

2. วัตถุประสงค์หลังการเรียนรู้

3. สามารถสืโวโกลินได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง
4. สามารถสืโวโกลินในบทเพลงที่กำหนดได้

3. เนื้อหาการเรียนรู้

1. เพลง วันนี้มีนั้ด

4. จำนวนชั่วโมง

จำนวนชั่วโมงแผนบริหารการสอนที่ 1			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
8 ชั่วโมง	สอนซ่อมเสริมตามความต้องการของนักศึกษา เฉพาะราย	-	อย่างน้อย 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

5. แผนการสอน

แผนการสอน			
ครั้งที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน
11-12	แผนบริหารการสอนที่ 5 4. เพลงวันนี้มีน้ด	8 ชั่วโมง	7. ผู้สอนอธิบายพร้อมสาธิตเรื่องการตีไวโอลินเพลงวันนี้มีน้ดพร้อมกับให้นักศึกษาปฏิบัติตามเอกสารที่ 5.1 8. ทดสอบหลังเรียน

6. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล

- ทดสอบ
- บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรม

เครื่องมือวัดผล

- แบบทดสอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรม

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักศึกษาได้คะแนนจากการทดสอบ ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์
- นักศึกษาได้คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรม ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

เอกสารประกอบการสอน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องเพลงร่ำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
(เพลงวันนี้มีนัด)

คำอธิบาย ในการใช้เอกสารประกอบการสอน

สาระสำคัญ

ภูมิปัญญา กับสังคมไทยอยู่คู่กันมานาน ลักษณะของการเกิดของภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นองค์ความรู้ที่ได้มีการสั่งสมมาเป็นเวลานาน โดยได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม และความศรัทธา ความเชื่อในศาสนา มีการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตการอยู่ร่วมกันของสังคมไทยในท้องถิ่น (วิระพงษ์ แสง-ชูโต, 2552: 57) ภูมิปัญญาเป็นการรับใช้คน ชุมชน สังคมได้ ถ้าจากภูมิปัญญาเปรียบดังการขาดรากของชีวิต ฉะนั้นการศึกษาบทเพลงที่เป็นบทเพลงจากภูมิปัญญาจึงเป็นเสมือนการอนุรักษ์คงไว้รับใช้สังคมไทยต่อไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถสืโวโถลินได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง
2. สามารถสืโวโถลินในบทเพลงที่กำหนดได้

สาระการเรียนรู้

1. เพลง วันนี้มีนั้ด

ใบความรู้ที่ 5.1

เรื่อง บทเพลงร่ำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่น(เพลงวันนี้มีนัด)

ร่ำวงของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี โดยเริ่มจากผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการ สภาวัฒนธรรมสถานศึกษา ที่เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาด้วยมีความคิดว่าการละเล่นพื้นบ้าน ในท้องถิ่นอื่น ๆ ได้มีการฟื้นฟู เพื่ออนุรักษ์ไว้เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น ร่ำวงของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ได้เคยรุ่งเรืองมาก่อนในอดีต ถือเป็นการเล่นพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์ไว้

บทเพลงพื้นบ้านร่ำวงย้อนยุคภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ก็เป็นชุมชนที่จัดได้ว่ามีบทเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมที่ได้ออกมาไว้ข้างต้น เป็นบทเพลงที่ต้องอนุรักษ์ไว้ จากการสำรวจข้อมูลวิจัยภาคสนามในการรวบรวมบทเพลงที่ปรากฏสืบค้นพบว่า มีบทเพลงที่ถ่ายทอดกันมาจนถึงปัจจุบันสามารถรวบรวมได้ทั้งหมด 9 บทเพลง มีดังต่อไปนี้

1. บทเพลงวันนี้มีนัด

วันนี้มีนัด ฉันจะไม่มาหรือก็ไม่ได้ ตั้งใจ มาสมาน ไม่ตรี คูกรีธา หรือ จะวางท่าที่ ฉันรำไม่ดี ฉันรำไม่ดี ฉันขอภัย

2. บทเพลงสายลมหวาน

สายลมหวาน จวนจะรุ่ง น้ำค้าง ประปรุง ยารุ่งแสงทองเหลือง ชะแง้แลหา สุริยา จากฟ้า เรืองรอง ยามหนาว ใครเล่าจะประคอง โถ ยามหนาวใครเล่าจะประคอง มานี่ชื่นน้อง มาครองสินวล

3. บทเพลงโลกเราสร้างสรรค์

โลกเราสร้างสรรค์ ต่างกันนั้นช่างงามวิไล ยี่มนิดยี่มจ้องมองไป งามวิไลล่อล่อตา ได้อย่างนี้คำคู่ เหมือนอยู่วิมานแดนฟ้า ทุกวันฉันปลื้มอุรา เหมือนเด็ดดอกไม้ เอามาเชยชม เหมือนเด็ดดอกไม้ เอามาเชยชม

4. บทเพลงวันใดฉันไม่ได้มา

วันใดฉันไม่ได้มา คิดถึงดารา คิดตาเตือนใจ รักจริง รักจริง รักจริง ทุกสิ่งขอให้เธอเห็นใจ รักจริงก็จใจ จะพุดออกไปฉันอายุเธอ

5. บทเพลงยุงรำแพน

สายลม รำแพนพัดล่อง นกยูงทอง มาร้องรำแพน จากถิ่น หากิน ไกลแดน จากถิ่นหากินไกลแดน นกยูงรำแพน พัดแดนมาไกล นกยูงรำแพน พัดแดนมาไกล

6. บทเพลงเชิญมาร่ำวงไทย

เชิญมาร่ำวงไทย แบบใหม่ ขอให้ไทยเจริญ ฉันอุทิศสำหมาเชิญ สาวงามมารำคู่กันร่ำวงสวยดี(ลูกคู่) ขอให้มีทำนอง ร่ำวงสวยดี (ลูกคู่) ขอให้มีทำนอง สายตาแลมอง เมื่อแรกรักกัน (ลูกคู่) สายตาแลมอง เมื่อแรกรักกัน

7. บทเพลงดอกบัวไทย

ดอกบัวไทย นั้นช่างงามสุดส่องแต่ฉันมองเห็นว่าเธอสวยกว่า เธอนั้นสวยกว่า สวยยิ่งกว่าเทพธิดา เธอนั้นสวยหนักหนา สวยกว่าชีวาของฉัน ฉันต้องวายชีวัน มะมะตายด้วยกัน จิ้นสวรรค์ ฉันคู่กับเธอ

8. บทเพลงชิงรางวัลแม่พันทอง

ชิงรางวัลแม่พันทอง เร เร เร เร แม่พวงดอกสร้อย ขอรางวัลให้ฉันหน่อย ขอรางวัลให้ฉันหน่อย ได้แล้วจะลอยหน้ารำ

9. บทเพลงมีกรรม

มีกรรมจะต้องจำจาก ดึกมากเสียแล้วพ่อคุณ ไก่แก้ว ส่งสำเนียงเสียงแจว บอกเวลาแล้วยามรุ่งอรุณ ไก่แก้วส่งสำเนียงเสียงแจว บอกเวลาแล้วยามรุ่งอรุณ ดึกมากฝากรักไว้ก่อน ดึกมากฝากรักไว้ก่อน แสงเดือนอ่อน ๆ ยามรุ่งรัศมี จากไปขอให้เธอโชคดี จากไปขอให้เธอโชคดี ทุก ๆ นาที่ฝันดีตลอดคืน

จากการได้ลงพื้นที่สำรวจทำวิจัยเกี่ยวกับบทเพลงพื้นบ้านราชวังก์ของชุมชนผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ทำให้รับรู้ได้ว่าเริ่มเลื่อมความนิยมในคนรุ่นใหม่ กลายเป็นความด้าหลังในความคิดของคนบางคน ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการถ่ายทอดให้เกิดการสืบต่อบทเพลงพื้นบ้านราชวังก์ในยุคในคนรุ่นใหม่ หากขาดการสืบสานทางวัฒนธรรมและดนตรีเหล่านี้แล้ว บทเพลงที่มีคุณค่าของคนรุ่นปู่ รุ่นย่า ก็จะสูญหายไป ไม่มีให้คนรุ่นลูก รุ่นหลานได้ชื่นชมในความสามารถและความสวยงามทางวัฒนธรรมทางดนตรีของบรรพบุรุษต่อไป

ด้วยเหตุนี้จึงได้คัดเลือกบทเพลงมา 1 บทเพลง ที่มีชื่อว่า เพลง วันนี้มีนัด โดยนำมาประยุกต์ใช้และบูรณาการในการเรียนการสอนให้กับคนรุ่นใหม่ ได้สัมผัสถึงเอกลักษณ์ และความไพเราะของบทเพลงพื้นบ้านราชวังก์ในรูปแบบของโน้ตสากลและประยุกต์การนำเสนอโดยผ่านเครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องสายสากล นั่นคือ ไวโอลิน

แบบฝึกทักษะการเชื่อมจังหวะตัวโน้ต

Violin

10

ภาพประกอบที่ 5.1 แสดงรูปภาพการเชื่อมจังหวะของตัวโน้ต

แบบฝึกทักษะ โน้ตเข้บ็ตพร้อมโน้ตประจุด

Violin

9

ภาพประกอบที่ 5.2 แสดงรูปภาพโน้ตเข้บ็ตและโน้ตประจุด

แบบทดสอบระหว่างเรียน

คำชี้แจง ปฏิบัติสีไวโอลินให้ถูกต้องตามโน้ตเพลงที่กำหนดให้

วันนี้มีนัด

11

22

32

ภาพประกอบที่ 5.3 แสดงรูปภาพโน้ตเพลง วันนี้มีนัด

แผนบริหารการสอนที่ 6

หลักสูตร โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา

ภาคเรียนที่ 1/2555

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รหัสวิชา 1242315 ชื่อวิชา ปฏิบัติเครื่องสายสากล1

อาจารย์ผู้สอน นางสาวอาทิตย์ยา ธานีรัตน์

แผนบริหารการสอนที่ 6 แบบฝึกทักษะในรูปแบบแวร์เอชัน(Variation)

1. จุดมุ่งหมาย

การฝึกสีไวโอลินตามแบบฝึกทักษะในรูปแบบแวร์เอชัน (Variation) โดยใช้เทคนิคการสีและจังหวะที่แตกต่างกันไป จะทำให้เกิดทักษะ ความชำนาญและความแปลกใหม่ของจังหวะบทเพลง ในการสีไวโอลินมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์หลังการเรียนรู้

5. สามารถวางตำแหน่งของโน้ตในการใช้นิ้วกดและมีท่าทางในการสีไวโอลินที่ถูกต้อง
6. สามารถสีไวโอลินในบันไดเสียงเอเมเจอร์ ในอัตราจังหวะต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

3. เนื้อหาการเรียนรู้

1. สามารถสีไวโอลินรูปแบบแวร์เอชัน (Variation) ในแบบจังหวะต่าง ๆ ของแบบฝึกได้อย่างถูกต้อง
2. สามารถสีไวโอลินตามแบบฝึกทักษะที่มอบหมายให้ได้อย่างคล่องแคล่วและแม่นยำ

4. จำนวนชั่วโมง

จำนวนชั่วโมงแผนบริหารการสอนที่ 1			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งาน ภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
12 ชั่วโมง	สอนซ่อมเสริมตามความต้องการของนักศึกษา เฉพาะราย	-	อย่างน้อย 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

5. แผนการสอน

แผนการสอน			
ครั้งที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน
13	แผนบริหารการสอนที่ 6 แวร์เอชันเอ(Variation A)	4 ชั่วโมง	1. ผู้สอนอธิบายพร้อมสาธิตเรื่องการตีไวโอลินในแวร์เอชันเอ(Variation A)ให้นักศึกษาพร้อมกับให้นักศึกษาปฏิบัติตามเอกสารที่ 6.1
14	แวร์เอชันบี(Variation B)	4 ชั่วโมง	3. ผู้สอนอธิบายพร้อมสาธิตเรื่องการตีไวโอลินในแวร์เอชันบี(Variation B)ให้นักศึกษาพร้อมกับให้นักศึกษาปฏิบัติตามเอกสารที่ 6.2 4. ทดสอบแบบทดสอบหลังเรียน
15	แวร์เอชันซี(Variation C)	4 ชั่วโมง	1. ผู้สอนอธิบายพร้อมสาธิตเรื่องการตีไวโอลินในแวร์เอชันซี(Variation C)ให้นักศึกษาพร้อมกับให้นักศึกษาปฏิบัติตามเอกสารที่ 6.3 2. ทดสอบหลังเรียน

6. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล

- ทดสอบ
- บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรม

เครื่องมือวัดผล

- แบบทดสอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรม

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักศึกษาได้คะแนนจากการทดสอบ ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์
- นักศึกษาได้คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรม ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

เอกสารประกอบการสอน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง แบบฝึกทักษะในรูปแบบแวนิเอชัน (Variation)

คำอธิบาย ในการใช้เอกสารประกอบการสอน

สาระสำคัญ

การฝึกสีไวโอลินตามแบบฝึกทักษะในรูปแบบเวริเอชัน (Variation) โดยใช้เทคนิคการสีและจังหวะที่แตกต่างกันไป จะทำให้เกิดทักษะ ความชำนาญและความแปลกใหม่ของจังหวะบทเพลง ในการสีไวโอลินมากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

3. สามารถสีไวโอลินในรูปแบบเวริเอชัน (Variation) ในแบบจังหวะต่าง ๆ ของแบบฝึกได้อย่างถูกต้อง
4. สามารถสีไวโอลินตามแบบฝึกทักษะที่มอบหมายให้ได้อย่างคล่องแคล่วและแม่นยำ

สาระการเรียนรู้

8. แบบฝึกทักษะ Variation A
9. แบบฝึกทักษะ Variation B
10. แบบฝึกทักษะ Variation C

ใบความรู้ที่ 6.1

เรื่อง แบบฝึกทักษะ Variation A

รูปแบบริ้มและแวนิเอชัน (Theme and Variations) เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ

1. ริ้ม (Theme) คือ ส่วนที่เป็นแนวทำนองหลัก ซึ่งเป็นแนวทำนองที่ไม่ซับซ้อนนัก โดยปกติผู้ประพันธ์มักจะนำมาจากที่อื่น เช่น จากเพลงพื้นเมือง จากผู้ประพันธ์เพลงท่านอื่น ๆ หรืออาจจะเป็นแนวทำนองที่ผู้ประพันธ์เพลงประพันธ์ขึ้นเอง

2. แวนิเอชัน (Variations) คือ ส่วนที่แปรเปลี่ยนไปของทำนองหลักแล้วซึ่งผู้ประพันธ์เพลงคิดสร้างสรรค์ขึ้น โดยปกติเมื่อบทเพลงประเภทริ้มและแวนิเอชันเสนอทำนองหลักแล้ว ส่วนที่มีการแปรเปลี่ยนไปขององค์ประกอบต่าง ๆ จะมีการแปรเปลี่ยนของทำนองอยู่หลายท่อน การแปรเปลี่ยนของทำนองมิได้หลายลักษณะดังที่กล่าวมาแล้วเช่น การแปรเปลี่ยนไปของ ทำนอง จังหวะ อัตราจังหวะ การประสานเสียง เป็นต้น การแปรเปลี่ยนของแต่ละท่อนจึงมีความแตกต่างกันมาก บางครั้งผู้ฟังที่ไม่มีพื้นความรู้พออาจจะจับไม่ได้เลยว่า ท่อนหนึ่ง ๆ ที่แปรเปลี่ยนไป มาจากแนวทำนองหลักเพียงทำนองเดียว(ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2554 : 60)

ตัวอย่างเช่น เพลง Twinkle Twinkle , Little Star

The image shows a musical score for the song "Twinkle Twinkle, Little Star" in G major (one sharp). It consists of four staves, each representing a different variation of the theme:

- A:** The original melody: Twinkle twinkle little star, how I wonder where you are.
- A¹:** A variation with a different rhythm: Twinkle little little star, how I wonder where how I wonder where you are.
- A²:** A variation with a different rhythm and melody: Twinkle twinkle little star, la la la la la la la wonder where you are.
- A³:** A variation with a different rhythm and melody: Twinkle twinkle twinkle little star, la la la la la la la wonder where you are.

ภาพประกอบที่ 6.1 แสดงรูปภาพการแปรทำนองในรูปแบบแวนิเอชัน

(โรงเรียนลำปางกัลยาณี, 2555 : http://www.lks.ac.th/band/page6_9.htm)

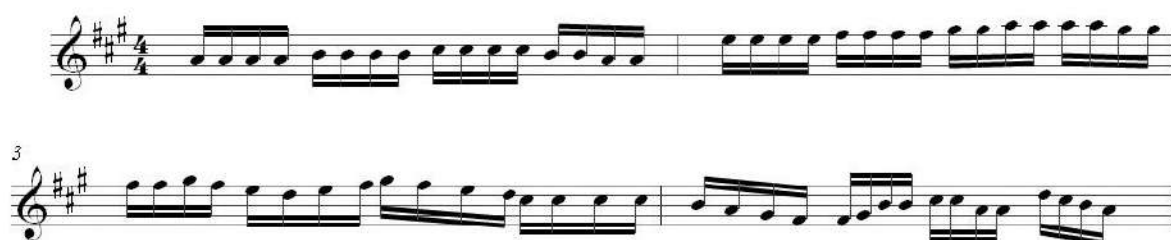
ดังตัวอย่างสามารถสังเกตได้ว่าจะมีการสร้างรูปแบบโดยการเพิ่มตัวโน้ต การเปลี่ยนลักษณะของจังหวะตัวโน้ตออกไปให้เกิดความแตกต่างของท่านเอง

สืบเนื่องจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ที่ได้เรียนรู้บทเพลงพื้นบ้านราวงย้อนยุค เพลงวันนี้มีนัด ไปแล้ว ทำให้เกิดความคิดในการสร้างแบบฝึกทักษะในรูปแบบของแวนไอซ์ต่อ เพื่อเป็นการสร้างความหลากหลายในรูปแบบของท่านเองของบทเพลง จนเกิดเป็นแบบฝึกที่ได้อิงรูปแบบจังหวะมาจากแบบฝึกในบทเรียนของ ZUSUKI แล้วนำมาปรับเข้าใช้กับแบบเรียนบทเพลงพื้นบ้านราวงย้อนยุค เพลงวันนี้มีนัด โดยมีการสร้างรูปแบบแวนไอซ์ทั้งหมด 3 แบบแวนไอซ์ ให้นักศึกษาได้ฝึกด้วยรูปแบบของท่านเองเพลงที่หลากหลาย

ให้ฝึกสีไวโอลินในรูปแบบสัดส่วนของจังหวะให้ตรงตามที่กำหนดก่อนเข้าสู่การเล่นในรูปแบบแวนไอซ์เอ

แบบฝึกทักษะ

violin

แบบฝึกนี้เป็นการฝึกสีไวโอลินที่มีอัตราจังหวะเป็นโน้ตเขบ็ต สองชั้น
ภาพประกอบที่ 6.2 แสดงรูปภาพแบบฝึกโน้ตเขบ็ตสองชั้น

เพลง วันนี้มีนัด
แวลูเอชัน (Variation)

Variation A

Violin

7
12
17
22
27
32
37
40

อิงจากรูปแบบจังหวะเพลง Twinkle, Twinkle, Little Star (Variation D) ในแบบฝึก Zusuki Violin

ภาพประกอบที่ 6.3 แสดงรูปภาพโน้ตเพลงวันนี้มีนัดรูปแบบแวลูเอชัน (Variation A)

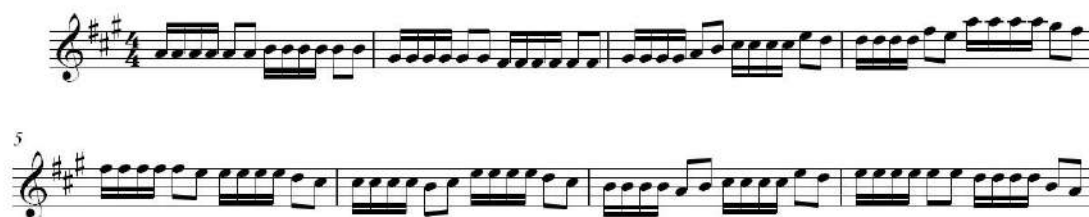
ใบความรู้ที่ 6.2

เรื่อง แบบฝึกทักษะ Variation B

ให้ฝึกสีไวโอลินในรูปแบบสัดส่วนจังหวะที่กำหนดให้ตรงตามก่อนเข้าสู่การเล่นไวโอลินในรูปแบบแวนิเอชั่นปี

แบบฝึกจังหวะ

violin

แบบฝึกนี้เป็นการฝึกสีไวโอลินที่มีอัตราจังหวะที่เป็น โน้ตเข็ตสองชั้นร่วมกับ โน้ตเข็ตหนึ่งชั้น ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของจังหวะที่ต่างกัน

ภาพประกอบที่ 6.4 แสดงรูปภาพการรวมกลุ่มของเข็ตสองชั้นกับตัวโน้ตที่เป็นเข็ตชั้นเดียว

เพลง วันนี้มีนัด
 แวริเอชั่น (Variation)
 Variation B

Violin

8

15

22

29

36

อิงจากรูปแบบจังหวะเพลง Twinkle, Twinkle, Little Star (Variation A) ในแบบฝึก Zusuki Violin

ภาพประกอบที่ 6.5 แสดงรูปภาพโน้ตเพลงวันนี้มีนัดรูปแบบแวริเอชั่น (Variation B)

ใบความรู้ที่ 6.3

เรื่อง แบบฝึกทักษะ Variation C

ให้ฝึกสืโวโกลนในรบบแบบสัคส่วนจ้งหะที่กำหณคให้ตรงตามก่อนเข้าสู่การเล่นโวโกลนในรบบแบบเวริเอชันซี

แบบฝึกจ้งหะเขบ็ต

Violin

ภาพประกอบที่ 6.6 แสดงรูปภาพการรวมกลุ่มของเขบ็ตสองชั้นกับตัวโน้ตที่เป็นเขบ็ตชั้นเดียว

เพลง วันนี้มีนัด

เวริเอชัน (Variation)

Variation C

Violin

อิงจากรบบแบบจ้งหะเพลง Twinkle, Twinkle, Little Star (Variation C) ในแบบฝึก Zusuki Violin

ภาพประกอบที่ 6.7 แสดงรูปภาพโน้ตเพลงวันนี้มีนัดรบบแบบเวริเอชัน (Variation C)

แบบทดสอบก่อน – หลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน

การสืโวโอดิน ตอนทึ่ 1

แบบทดสอบก่อน - หลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนการสืโวโอดิน

เรื่อง การสืโวโอดินสำหรับนักศึษาชั้นปีทึ่ 1

คำชี้แจง : จงอ่านและพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้ ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ ให้ตรงกับช่องตัวอักษรที่ต้องการ

1. ไดไม่ใช่หมวดหมู่ความรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - ก. องค์ความรู้ทางธรรมชาติ
  - ข. องค์ความรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น
  - ค. ทรัพยากรทางธรรมชาติ
  - ง. ทรัพยากรด้านสังคม
  - จ. ทรัพยากรทางบุคคล
2. “มัลานำชาติไทย” คืออะไร
  - ก. การที่หญิงไทยนำดอกไม้มาทัดที่หูเมื่อออกนอกบ้าน
  - ข. การที่หญิงไทยสวมเสื้อลายดอกไม้่อออกจากบ้าน
  - ค. การที่หญิงไทยสวมชุดไทยเมื่อออกนอกบ้าน
  - ง. การที่หญิงไทยสวมหมวกเมื่อออกจากบ้าน
  - จ. การที่หญิงไทยสวมกระโปรงยาวเมื่อออกจากบ้าน
3. โวโอดิน ปรากฏครั้งแรกที่ประเทศใด
  - ก. อิตาลี
  - ข. เยอรมัน
  - ค. ฝรั่งเศส
  - ง. ออสเตรีย
  - จ. กรีก
4. ตัวโน้ตประกอบไปด้วย 3 ส่วน อะไรบ้าง
  - ก. หัวโน้ต หางโน้ต เขบ็ต
  - ข. หัวโน้ต ตัวโน้ต หางโน้ต
  - ค. หัวโน้ต ก้านโน้ต เขบ็ต
  - ง. หัวโน้ต ก้านโน้ต หางโน้ต
  - จ. ตัวโน้ต ก้านโน้ต หางโน้ต

5. จากภาพ เรียกว่าอะไร

- ก. ตัวหยุด
- ข. ตัวดำ
- ค. ประจูด
- ง. เส้นกั้นห้อง
- จ. ตัวกลม

6. จากภาพ มีค่าเท่ากับข้อใด

- ก. 4 จังหวะ
- ข. 2 จังหวะ
- ค. 1 จังหวะ
- ง. $\frac{1}{2}$ จังหวะ
- จ. $\frac{1}{4}$ จังหวะ

7. “Semibreve” คืออะไร

- ก. โน้ต ตัวกลม
- ข. โน้ต ตัวดำ
- ค. โน้ต ตัวขาว
- ง. โน้ต เข็มิต 1 ชั้น
- จ. โน้ต เข็มิต 2 ชั้น

8. Quarter note หรือ Crotchet คืออะไร

- ก. โน้ต ตัวขาว
- ข. โน้ต ตัวดำ
- ค. โน้ต ตัวกลม
- ง. โน้ต เข็มิต 1 ชั้น
- จ. โน้ต เข็มิต 2 ชั้น

9. จากภาพตัวโน้ตนี้มีชื่อว่าอะไร

- ก. Semibreve
- ข. Crotchet
- ค. Semiquaver
- ง. Demiquaver
- จ. Minim

10. จากภาพ เรียกว่าอะไร

- ก. เข็ม 3 ชั้น
- ข. ตัวดำ
- ค. กุญแจฟา
- ง. กุญแจโซล
- จ. กุญแจโด

11. จากภาพมีความหมายว่าอย่างไร

- ก. หมายถึงในห้องหนึ่งห้องมี 4 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ
- ข. หมายถึงในห้องหนึ่งห้องมี 2 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 4 จังหวะ
- ค. หมายถึงในห้องหนึ่งห้องมี 2 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ
- ง. หมายถึงในห้องหนึ่งห้องมี 4 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ
- จ. หมายถึงในห้องหนึ่งห้องมี 2 จังหวะ ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ

12. เครื่องหมายชาร์ป (Sharp, #) มีหน้าที่อย่างไร

- ก. เพิ่มเสียงสูงขึ้นจากเดิม 1 เสียง
- ข. เพิ่มเสียงสูงขึ้นจากเดิมครึ่งเสียง
- ค. ลดเสียงลงจากเดิม 1 เสียง
- ง. ลดเสียงลงจากเดิมครึ่งเสียง
- จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

13. จากภาพโน้ตตัวนี้ มีระดับเสียงใด

- ก. โด
- ข. โซล
- ค. ฟา
- ง. เร
- จ. ที

14. จากภาพโน้ตตัวนี้ มีระดับเสียงใด

- ก. มี
- ข. เร
- ค. โด
- ง. โซล
- จ. ลา

15. จากภาพโน้ตตัวนี้ มีระดับเสียงใด

- ก. เร
- ข. โด
- ค. มี
- ง. โซล
- จ. มี

16. ควรจับคันชักบริเวณใดในขณะที่ดึงหางม้าให้ดึงเพื่อจะช่วยลดแรงกดที่เกิดยวสกรูทองเหลือง

- ก. Frog
- ข. Screw
- ค. Hair
- ง. Pad
- จ. Bow

17. การปรับหางม้าควรปรับเท่าใดจึงจะพอดี

- ก. ปรับหางม้าจนตึก
- ข. ปรับหางม้าให้หย่อน
- ค. ปรับให้ด้ามคันชักเว้าเข้าหางม้าเล็กน้อย
- ง. ปรับให้ด้ามคันชักโค้ง
- จ. ปรับให้หางม้าหย่อนเป็นฝอย

18. การเก็บไวโอลินในซ็อกเก็ต เหมาะสมที่สุด

- ก. เดี่ยว เก็บไวโอลินใส่กล่องและวางกล่องผึ่งแดดเพื่อเป็นการฆ่าเชื้อโรค
- ข. กู้ง์ สีไวโอลินเสร็จแล้ววางไวบนโต๊ะเขียนหนังสือ
- ค. มะพร้าว ทำความสะอาดไวโอลินแล้วเก็บใส่กล่องวางไว้ในที่ๆไม่ให้ถูกแสงแดด หรือเครื่องทำความร้อน

- ง. ดนัย ทำความสะอาดไวโอลินด้วยน้ำอุ่นแล้วนำไปผึ่งแดดเพื่อเป็นการฆ่าเชื้อโรค
- จ. อัน เก็บใบใส่กล่องแล้วนำไปใส่ตู้ที่มีดชนิด

19. เทคนิคการใช้คันชัก ควรวางคันชักอย่างไร

- ก. บริเวณฟิงเกอร์บอร์ดของไวโอลิน
- ข. บริเวณหย่องของไวโอลิน
- ค. บริเวณกึ่งกลางระหว่างฟิงเกอร์บอร์ดกับหย่อง
- ง. ลักษณะใดก็ได้ตามความถนัด
- จ. ไม่มีข้อถูก

20. ข้อใดจับไวโอลินได้ถูกต้อง

- ก. กอล์ฟ จับไวโอลินแบบตามสบาย
- ข. เกมส์ จับไวโอลินโดยกำคอไวโอลินไว้
- ค. แบนค์ วางคอไวโอลินไว้ระหว่างนิ้วโป้งกับนิ้วชี้และตั้งข้อมือตรง
- ง. ฟู๋ย วางคอไวโอลินไว้บนฝ่ามือ แล้วใช้นิ้วชี้ กับนิ้วโป้งหนีบไว้
- จ. ไม่มีข้อถูก

21. เทคนิคการเล่นไวโอลินขั้นพื้นฐานเป็นอย่างไร

- ก. ข้อศอกควรอยู่กึ่งกลางของไวโอลิน
- ข. พยายามให้ข้อมือโค้งเป็นวงกลม
- ค. พยายามอย่าวางคอไวโอลินไว้บนมือ
- ง. ตำแหน่งนิ้วโป้งควรตรงข้ามกับนิ้วชี้หรือกลาง
- จ. ถูกทุกข้อ

22. ข้อใดถูก

- ก. น้ำเสียงที่ไพเราะเกิดจากคันชักที่ดี และแรงกดที่เหมาะสม
- ข. ไวโอลินที่มีราคาแพงจะมีเสียงที่ไพเราะเสมอ
- ค. การลากคันชักเป็นแนวตรงจะทำให้เสียงดูไม่เป็นธรรมชาติ
- ง. ในขณะที่เล่นควรวางคันชักให้อยู่กึ่งกลางระหว่างหย่องและฟิงเกอร์บอร์ดเสมอ
- จ. ไม่มีข้อใดถูก

23. ใครที่เล่นไวโอลินได้ถูกต้องที่สุด

- ก. เบียร์ เล่นตามใจตนเอง ไม่ฟังใคร
- ข. แสทมป์ จับ และสี ไวโอลินอย่างรุนแรงเพื่อให้มีเสียงที่ตั้ง
- ค. กิต วางคันชักไว้กึ่งกลางระหว่างฟิงเกอร์บอร์ด และหย่องเสมอ
- ง. ดาร์ ลากคันชัก โบกไปโบกมา เพื่อให้เกิดเสียงที่แปลกใหม่

จ. ปีใหม่ มักจะจับคอไวโอลินไว้เสมอ

24. ข้อใดไม่ใช่ส่วนประกอบของไวโอลิน

ก. คอ (Neck)

ข. เอว (Waist)

ค. หัวไวโอลิน (Scroll)

ง. แขนไวโอลิน (Arm)

จ. หางปลา (Tailpiece)

25. F-Hole คืออะไร

ก. ช่องเสียง

ข. สายไวโอลิน

ค. ตัวตั้งสายไวโอลิน

ง. ท่อนไม้ที่อยู่ภายในตัวไวโอลิน ซึ่งทำให้เสียงดีขึ้น

จ. โพรงลูกบิด

26. สายที่ 1 ของไวโอลินเป็นเสียงอะไร

ก. เสียง A

ข. เสียง B

ค. เสียง C

ง. เสียง D

จ. เสียง E

27. สายที่ 3 ของไวโอลินเป็นเสียงอะไร

ก. เสียง A

ข. เสียง B

ค. เสียง C

ง. เสียง D

จ. เสียง E

28. สายไวโอลินสายใดที่ให้เสียงแหลมที่สุด และสายใดที่ให้เสียงทุ้มที่สุด

ก. สายเสียง G เสียงแหลมที่สุด และสาย E เสียงทุ้มที่สุด

ข. สายเสียง A เสียงแหลมที่สุด และสาย D เสียงทุ้มที่สุด

ค. สายเสียง E เสียงแหลมที่สุด และสาย G เสียงทุ้มที่สุด

ง. สายเสียง D เสียงแหลมที่สุด และสาย A เสียงทุ้มที่สุด

จ. สายเสียง E เสียงแหลมที่สุด และสาย A เสียงทุ้มที่สุด

29. โน้ตเสียง ลา (A) ในสายที่ 4 ใช้นิ้วใดกด

ก. นิ้วก้อย

ข. นิ้วชี้

ค. นิ้วกลาง

ง. นิ้วนาง

จ. สายเปล่า

30. โน้ตเสียง มี (E) ในสายที่ 2 ใช้นิ้วใดกด

ก. นิ้วก้อย

ข. นิ้วชี้

ค. นิ้วกลาง

ง. นิ้วนาง

จ. สายเปล่า

เฉลยแบบทดสอบก่อน – หลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนการสืโวโณลิน
เรื่อง การสืโวโณลินสำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1.	ค	11.	ก	21.	จ
2.	ง	12.	ข	22.	ง
3.	ก	13.	ก	23.	ค
4.	ค	14.	จ	24.	ง
5.	ก	15.	ข	25.	ก
6.	ง	16.	ก	26.	จ
7.	ก	17.	ค	27.	ก
8.	ข	18.	ค	28.	ค
9.	จ	19.	ค	29.	ข
10.	ค	20.	ค	30.	ก

แบบทดสอบก่อน – หลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน
การสีไวโอลิน
ตอนที่ 2

แบบทดสอบก่อน - หลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนการสีไวโอลิน

เรื่อง การสีไวโอลินสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1

คำชี้แจง : ปฏิบัติสีไวโอลินตามโน้ตเพลงวันนี้มีนัด เพื่อให้เกิดทักษะความคล่องแคล่วของมือขวาและนิ้วมือซ้าย และสามารถปฏิบัติตามเครื่องหมายให้ถูกต้องได้ตามที่กำหนดให้

เพลงวันนี้มีนัด

วันนี้มีนัด

The musical score for 'วันนี้มีนัด' is presented in four staves. The first staff begins with a 7-measure rest, followed by a melodic line. The second staff starts at measure 11, the third at measure 22, and the fourth at measure 32. The piece concludes with a double bar line at the end of the fourth staff.

แบบการให้คะแนนระหว่างเรียน
บทที่ 1 – 2 – 3

แบบการให้คะแนน บทที่ 1 – 2 – 3

ลำดับที่	ชื่อ – นามสกุล	หน่วยการเรียนรู้ บทที่ 1	หน่วยการเรียนรู้ บทที่ 2	หน่วยการเรียนรู้ บทที่ 3	คะแนน รวม 60
		20	20	20	
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

แบบการให้คะแนน
ในด้านการสืโวโถลินระหว่างเรียนในบทที่ 4 – 5 – 6

คำแนะนำในการใช้

1. ควรศึกษาเกณฑ์ในการให้คะแนนในหัวข้อต่าง ๆ อย่างละเอียด
2. ในการให้คะแนนจะพิจารณา เฉพาะหัวข้อที่กำหนดไว้ในแบบการให้คะแนนเท่านั้น

เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อ จังหวะ

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและระดับของคะแนนในหัวข้อ จังหวะ ไว้ดังนี้

ระดับคะแนน

5	หมายถึง	สั่วโอลินได้ถูกต้องตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยไม่มีข้อผิดพลาด
4	หมายถึง	สั่วโอลินตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด
3	หมายถึง	สั่วโอลินตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด
2	หมายถึง	สั่วโอลินตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด
1	หมายถึง	สั่วโอลินตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อ ทำนอง

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและระดับของคะแนนในหัวข้อ ทำนอง ไว้ดังนี้

ระดับคะแนน

5	หมายถึง	สั่วโอลินได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยไม่มีข้อผิดพลาด
4	หมายถึง	สั่วโอลินตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด
3	หมายถึง	สั่วโอลินตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด
2	หมายถึง	สั่วโอลินตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด
1	หมายถึง	สั่วโอลินตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อ คุณภาพเสียง

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและระดับของคะแนนในหัวข้อ คุณภาพเสียง ไว้ดังนี้
ระดับคะแนน

5	หมายถึง	สีไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่สีออกมาชัดเจนไม่ผิดเพี้ยน และถูกต้องตามธรรมชาติของเสียงไวโอลิน
4	หมายถึง	สีไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่สีออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 2 จุด
3	หมายถึง	สีไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่สีออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 3 จุด
2	หมายถึง	สีไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่สีออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 4 จุด
1	หมายถึง	สีไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่สีออกมาผิดเพี้ยนตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อ ความคล่องแคล่ว

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและระดับของคะแนนในหัวข้อ ความคล่องแคล่ว ไว้ดังนี้
ระดับคะแนน

5	หมายถึง	สีไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ มีความคล่องแคล่วว่องไวโดยไม่สะดุดหรือติดขัดในการสี
4	หมายถึง	สีไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ มีความคล่องแคล่วว่องไวอาจสะดุดหรือติดขัดในการสีบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด
3	หมายถึง	สีไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ มีความคล่องแคล่วว่องไวอาจสะดุดหรือติดขัดในการสีบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด
2	หมายถึง	สีไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ มีความคล่องแคล่วว่องไวอาจสะดุดหรือติดขัดในการสีบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด
1	หมายถึง	สีไวโอลินในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ มีความคล่องแคล่วว่องไวโดยสะดุดหรือติดขัดในการสีตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อ ทำทางการลี

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและระดับของคะแนนในหัวข้อ ทำทางการลี ไว้ดังนี้

ระดับคะแนน

5	หมายถึง	นั่งตัวตรง หนีบไวโอลินโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเสมอช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางไว้ด้านหน้าเท้าขวาเล็กน้อย
4	หมายถึง	นั่งตัวตรง หนีบไวโอลินโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเสมอช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย
3	หมายถึง	นั่งตัวตรง หนีบไวโอลินโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย
2	หมายถึง	นั่งตัวตรง หนีบไวโอลินโดยก้มหน้าใกล้ลำคอ ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย
1	หมายถึง	นั่งหลังงอ หนีบไวโอลินโดยก้มหน้าใกล้ลำคอ ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย

เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อ การวางนิ้ว

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและระดับของคะแนนในหัวข้อ การวางนิ้ว ไว้ดังนี้

ระดับคะแนน

5	หมายถึง	วางตำแหน่งนิ้วเพื่อกดบังคับเสียงตามตัวโน้ต ได้ถูกต้องตามเพลงหรือ แบบทดสอบที่กำหนดให้
4	หมายถึง	วางตำแหน่งนิ้วกดบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่ กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด
3	หมายถึง	วางตำแหน่งนิ้วกดบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่ กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด
2	หมายถึง	วางตำแหน่งนิ้วกดบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่ กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด
1	หมายถึง	วางตำแหน่งนิ้วกดบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่ กำหนดให้ โดยผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป

ภาคผนวก ข
แบบตอบรับวารสารและบทความวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๓๖ / ๖๒๖๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อ.เมือง จ.กำแพงเพชร ๖๒๐๐๐

๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ตอบรับการลงบทความวิจัยใน สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เรียน คุณอาทิตยา ธานีรัตน์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความ เรื่อง "การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล1 (ไวโอลิน) โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงฮ้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร" ซึ่งได้ดำเนินการแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น บัดนี้ คณะผู้จัดทำวารสารจะนำบทความดังกล่าวเผยแพร่ใน สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๓ เดือน กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๘ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านส่งบทความมานำลงวารสารของมหาวิทยาลัยฯ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

โทร. ๐ ๕๕๗๐ ๖๕๕๕ ต่อ ๑๗๖๐, ๐ ๕๕๗๒ ๑๘๗๙

โทรสาร. ๐ ๕๕๗๐ ๖๕๑๘

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน)
 โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

**The Development of Document Instructional for Fundamental String
 Performance 1 (Violin) by Folk Wisdom Apply of Rum Wong YornYook
 Song for Undergraduate at Kamphaeng Phet Rajabhat University**

อาทิตยา ธานีรัตน์*

ArthithayaThaneerat

มนัส วัฒนไชยยศ**

ManasWattanachaiyot

บรรจง ชลวิโรจน์***

BunjongCholviroj

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนและหลังได้รับการสอนด้วยชุดเอกสารประกอบการสอนกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งหมด 30 คน โดยเลือกนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานการปฏิบัติไวโอลินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 3. เพื่อสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีภูมิปัญญาพื้นบ้านของไทยให้ดำรงสืบต่อไป และแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีความเหมาะสมในระดับมากและประสิทธิภาพเท่ากับ 83.17/82.562) นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทฤษฎีและการปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน / ภูมิปัญญาท้องถิ่น / เพลงร่ำวงย้อนยุค

*ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

***อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ABSTRACT

The purpose of this research were 1.The Development of Document Instructional for Fundamental String Performance1 (Violin) by Folk Wisdom Apply of Rum Wong Yorn Yook Song for Undergraduate students at Kamphaeng Phet Rajabhat University level on basis of 80/80 criteria 2.To compare achievement of Undergraduate students, before and after the application of the package of Document Instructional. The sample were 30 students in the first semester of academic year 2012. The selected students have basic practice violin. The research instruments were handout on The Development of Document Instructional for Fundamental String Performance1 (Violin) by Folk Wisdom Apply of Rum Wong Yorn Yook Song for Undergraduate students at Kamphaeng Phet Rajabhat University and pre-and post-achievement test. The research findings were as follow ; 1) The efficiency of handout on The Development of Document Instructional for Fundamental String Performance1 (Violin) by Folk Wisdom Apply of Rum Wong Yorn Yook Song for Undergraduate students at Kamphaeng Phet Rajabhat University was high appropriate and effectiveness at the criterion of 83.17/82.56 2) Undergraduate students to learn using the package of Document Instructional for Fundamental String Performance1 was significantly higher than before using the package at 0.05 level of significance.

Keywords : The Development of Document Instructional / by Folk Wisdom /Rum Wong Yorn Yook Song

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีเป็นสิ่งที่ธรรมชาติให้มาพร้อมๆ กับชีวิตมนุษย์โดยที่มนุษย์เองไม่รู้ตัว ดนตรีเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์อย่างหนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์มีความสุข สนุกสนานรื่นเริง ช่วยผ่อนคลายความเครียดทั้งทางตรงและทางอ้อม ดนตรีเป็นเครื่องกล่อมเกลาลจิตใจของมนุษย์ให้มีความเบิกบานรื่นรมย์ให้เกิดความสงบและพักผ่อน กล่าวคือในการดำรงชีพของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายดนตรีมีความเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาจสืบเนื่องมาจากความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ โดยตรงหรืออ้อมเกิดจากขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงประกอบในการทำงาน เพลงที่เกี่ยวข้องในงานพิธีการ เพลงสวดถึงพระผู้เป็นเจ้า เป็นต้น ดนตรีเป็นศิลปะที่อาศัยเสียงเพื่อเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ไปสู่ผู้ฟังเป็นศิลปะที่ง่ายต่อการสัมผัส ก่อให้เกิดความสุข ความปลื้มปิติพึงพอใจให้แก่มนุษย์ได้ นอกจากนี้ได้มีนักปราชญ์ท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า “ดนตรีเป็นภาษาสากลของมนุษยชาติ เกิดขึ้นจากธรรมชาติและมนุษย์ได้นำมาดัดแปลงแก้ไขให้ประณีตงดงามไพเราะเมื่อฟังดนตรีแล้วทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดต่างๆ” นั่นก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เราได้ทราบว่ามีมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นชนชาติใดภาษาใดก็สามารถรับรู้รสชาติของดนตรีได้โดยใช้เสียงเป็นสื่อได้เหมือนกัน มีบุคคลจำนวนไม่น้อยที่ตั้งคำถามว่า “ดนตรีคืออะไร” แล้ว “ทำไมต้องมีดนตรี” คำว่า “ดนตรี” ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เสียงที่ประกอบกันเป็นทำนองเพลง เครื่องบรรเลงซึ่งมีเสียงดังทำให้รู้สึกเพลิดเพลินหรือเกิดอารมณ์รัก โศกหรือรื่นเริง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) จากความหมายข้างต้นจึงทำให้เราได้ทราบคำตอบที่ว่าทำไมต้องมีดนตรีก็เพราะว่าดนตรีช่วยทำให้มนุษย์เรารู้สึกเพลิดเพลินได้คำว่า “ดนตรี” มีความหมายที่กว้างและหลากหลายมาก นอกจากนี้ยังมีการนำดนตรีไปใช้ประกอบในกิจกรรมต่างๆ ที่เรารู้จักเช่น การใช้ประกอบในภาพยนตร์ เนื่องจากดนตรีนั้นสามารถนำไปเป็นพื้นฐาน ในการสร้างอารมณ์ลักษณะต่างๆ ของแต่ละฉากได้ พิธีกรรมทางศาสนาก็มีการนำดนตรีเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยจึงทำให้มีความขลัง ความน่าเชื่อถือ ความศรัทธา มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ดนตรีบางประเภทถูกนำไปใช้ในการเผยแพร่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคนหรือเชื้อชาติ บางครั้งมนุษย์เราใช้ดนตรีเป็นเครื่องมือใน

การแยกประเภทของมนุษย์ออกเป็นกลุ่มๆ เช่น วัยรุ่นในเมืองก็จะชอบฟังเพลงที่มีจังหวะหรือทำนองสนุกๆ ครั้นเผลอความรักหวานซึ่งส่วนวัยรุ่นที่อยู่ในชนบทก็มักจะชอบฟังประเภทเพลงเพื่อชีวิต เพลงลูกทุ่ง วัยรุ่นสาวก็ชอบเพลงทำนองอ่อนหวานที่เกี่ยวกับความรัก สำหรับผู้ใหญ่ก็มักจะชอบฟังเพลงที่มีจังหวะหรือทำนองที่ฟังสบายๆ และชอบฟังเพลงที่คุ้นเคยมนุษย์เราใช้ดนตรีเป็นเครื่องกระตุ้นในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การขับรถ การเรียน การวิ่งเหยาะๆ ออกกำลังกาย เป็นต้น ที่กล่าวมาข้างต้นการใช้ดนตรีเหล่านี้มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือใช้ดนตรีเป็นส่วนประกอบในการทำร่วมกับกิจกรรมนั้นๆ ส่วนจุดมุ่งหมายอื่นๆ เป็นเรื่องรองลงมา ก่อนที่จะมาเป็นดนตรีให้เราได้ยิน ได้ฟังกันจนกระทั่งปัจจุบันนี้มนุษย์ได้คิดได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาแล้วไม่น้อยกว่าพันปีดังนั้นดนตรีจึงถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีมาคู่กับมนุษย์เลยทีเดียว ได้มีดนตรีชนิดหนึ่งซึ่งแตกต่างจากที่ได้กล่าวมาแล้วซึ่งต้องใช้สติปัญญาสมาธิ ความตั้งใจในการฟังดนตรีชนิดนี้เรียกว่า “ดนตรีคลาสสิก” (Classical Music) ส่วนใหญ่มนุษย์ฟังดนตรีประเภทนี้ฟังเพราะความพอใจและความรู้สึกสนุกสนานในการฟังไม่มีเหตุผลหรือจุดมุ่งหมายใดๆ มนุษย์จำนวนมากไม่เข้าใจว่าดนตรีสำคัญอย่างไร ดนตรีจะมีค่าได้อย่างไรในเมื่อเราไม่สามารถใช้มันเพื่อทำอะไรได้เลยเพราะดนตรีเป็นการสื่อในลักษณะของนามธรรม โดยทั่วไปแล้วมนุษย์เราเข้าใจว่าสิ่งของส่วนใหญ่สำคัญเพราะเราจำเป็นต้องใช้มันในลักษณะของรูปธรรม แต่สำหรับดนตรีและงานศิลปะอื่นๆ เช่น ภาพเขียน รูปปั้น ประติมากรรม บทกวี วรรณคดี ฯลฯ มีเพียงกลุ่มคนที่สนใจจริงๆ เท่านั้นที่จะเข้าใจและซาบซึ้ง เพราะความสำคัญของสิ่งเหล่านั้นเป็นไปในแง่ของจิตวิทยา ไม่ใช่ในแง่ของการปฏิบัติ เพราะเหตุใดมนุษย์เราจึงต้องสร้างสิ่งดังกล่าวขึ้นมาซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านั้น การประเมินคุณค่าจำเป็นต้องใช้สติปัญญาและความพอใจของคนคนนั้นจึงจะรู้คุณค่า นอกจากนี้ไม่มีใครรู้แน่นอนว่าความพอใจมีมาตรฐานของการวัดอย่างไร ถึงแม้ว่าจะมีทฤษฎีที่น่าสนใจมากมายสำหรับศึกษาเปรียบเทียบอย่างไรก็ดีสิ่งหนึ่งที่แน่นอนที่สุดคือ การแสดงออกเหล่านี้เป็นสิ่งที่แยกมนุษย์ออกจากสัตว์ เพราะสัตว์ไม่มีดนตรี ไม่มีความงามทางศิลปะ ฯลฯ นอกจากนี้แล้วมนุษย์ยังแตกต่างจากสัตว์ตรงคำว่า “การดำรงอยู่” (Exist) และ “การดำรงชีวิต” (Live) มนุษย์เราไม่ต้องการเพียงแต่เพื่อดำรงชีวิตอยู่เท่านั้น แต่มนุษย์เรายังมีความต้องการสิ่งอื่นๆ เช่น อยากรวยมากขึ้น อยากมีรถหรูๆ ขับ อยากมีบ้านสวยๆ อยู่ อยากมีความเป็นอยู่ที่สุขสบายมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามสัตว์ไม่ได้มีความต้องการอยากจะได้เช่นเดียวกับมนุษย์ (Jekyl, 2555)

สุกรี เจริญสุข (2540) กล่าวถึงความหมายของดนตรีว่า ดนตรีเป็นงานศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยอาศัยเสียงเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึกของศิลปิน เสียงดนตรีเป็นเสียงที่มีความงาม นำมาเรียบเรียงอย่างมีศิลปะ กลายเป็นบทเพลงความแตกต่างระหว่างเสียงดนตรีกับเสียงอื่นๆ คือ เสียงดนตรีเป็นเสียงที่ประดิษฐ์ขึ้น โดยอาศัยความงดงามของเสียง ศิลปินผู้สร้างเสียงได้สอดใส่อารมณ์ลงไปเสียง เพื่อให้เสียงมีความรู้สึกทางศิลปะส่วนเสียงอื่นๆ ที่ไม่ใช่เสียงดนตรี เป็นเพียงเสียงที่ขาดคุณสมบัติทางศิลปะ กล่าวคือ ขาดความรู้สึกทางศิลปะในเสียง ขาดวิญญาณศิลปินในเสียงอารมณ์ ความรู้สึก สิ่งที่มากระทบค้นหา หรือความอยากสิ่งเหล่านี้จะถูกบันทึกลงไปดนตรี เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของศิลปะ อารมณ์ในดนตรีก็เหมือนกับอารมณ์ชีวิต ศิลปินถ่ายทอดลงไปผลงานดนตรีที่มีอารมณ์ก็จะสื่อไปกระทบความรู้สึกต่อผู้ชม หรือผู้ฟังได้ ศิลปินเก่งผลงานดี ย่อมมีโอกาสถ่ายทอดอารมณ์ไปสู่ผู้ฟังได้ ดนตรีเป็นศิลปะที่ถูกนำไปแปลความหมายต่างๆ มากมาย การค้นหาความหมายในเสียงดนตรี นักภาษาศาสตร์ได้พยายามนำเสียงดนตรีมาตีความ ให้นิยามที่ได้ยินทั่วไปว่า “ดนตรีเป็นภาษาศาสตร์” บางครั้งก็จะได้ยินว่า “ดนตรีเป็นภาษาของอารมณ์” การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เข้ามาใช้เป็นส่วนสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง ได้แก่ สิ่งพิมพ์ ตำราเรียน และแบบฝึกหัด แหล่งทรัพยากรในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Text) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) โปรแกรมการศึกษา (Educational Game) และเอกสารประกอบการสอน (Instruction Package) โดยเฉพาะ

การใช้เอกสารประกอบการสอน ซึ่งเป็นสื่อที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเอกสารประกอบการสอน เป็นสื่อการเรียนที่จัดสร้างอย่างมีระบบ โดยมีการใช้สื่อการเรียนรู้แบบผสม มีการวัดผลประเมินผลในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งสื่อแต่ละอย่างจะสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจได้

ระบบการเรียนการสอนในแต่ละท้องถิ่นนั้น ไม่สามารถนำเอารูปแบบการเรียนการสอนที่ตายตัวนำมาใช้ได้เหมือนกันทุกแห่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจทางสังคม สภาพภูมิศาสตร์ สภาพสิ่งแวดล้อมมีสิ่งที่แตกต่างกันออกไป การเรียนการสอนดนตรีในปัจจุบันเราได้นำความรู้ทฤษฎีของดนตรีตะวันตกมาใช้สอนในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่มีขั้นตอนการจัดการการสอนที่ระบบสามารถทำให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง ทำให้การเรียนการสอนในรูปแบบของชาวตะวันตกได้รับความนิยม อีกทั้งได้เป็นที่ยอมรับจากหลายประเทศ การนำความรู้มาจากทางตะวันตกส่งผลทำให้ภูมิปัญญาความรู้ท้องถิ่นลดหายไป แต่ถ้าเราสามารถมีวิธีการใดที่นำความรู้จากภูมิปัญญาเข้ามาประยุกต์ผสมผสานกับดนตรีแนวตะวันตกได้ก็จะสามารถทำให้ภูมิปัญญาความรู้ของท้องถิ่นเราไม่สูญหายไป ผู้วิจัยเห็นถึงประโยชน์ของการนำดนตรีสากลมาประยุกต์ให้เข้ากับรูปแบบของบทเพลงรางวัลยอดเยี่ยมของไทยซึ่งจากที่ได้ลงพื้นที่ศึกษาหาข้อมูลการทำวิจัยทางดนตรีรางวัลพื้นบ้าน ของชมรมผู้สูงอายุ อำเภอสว่างอารมณ์ ตำบลสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ได้ค้นพบความรู้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในพื้นที่นั้นว่ามีความน่าสนใจเป็นอย่างสูง

ในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความสนใจพื้นที่ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญที่มีการละเล่นรางวัลอย่างแพร่หลายในอดีต แต่ในปัจจุบันมีอยู่ไม่มากนัก อีกทั้งพ่อเพลงแม่เพลงที่เป็นต้นแบบในการร้องเพลงรางวัลมีเพียงไม่กี่คน และแต่ละคนล้วนมีอายุมากแล้วทั้งสิ้น จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพลงรางวัลของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลสว่างอารมณ์ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานีพบว่า มีบทเพลงรางวัลพื้นบ้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากความไพเราะของบทเพลง ความเป็นเอกลักษณ์ของรางวัลพื้นบ้าน มีความสวยงามของภาษาที่ใช้ อีกทั้งพ่อเพลงแม่เพลงที่มีอายุที่มากขึ้นแล้วขั้นตอนในการถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลานก็ไม่เป็นที่สนใจของลูกหลานเท่าที่ควร และลักษณะของการถ่ายทอดบทเพลงก็เป็นไปในแบบที่เรียกว่า “ปากต่อปาก” เป็นการถ่ายทอดที่ไม่มีการจดบันทึกเป็นอักษร และหากเพลงไหนที่ไม่ได้ร้องมานานก็จะลืมและสูญหายไป ทั้งนี้บทเพลงดังกล่าวก็บรรยายถึงวิถีชีวิตในแง่มุมต่างๆ ที่สะท้อนภาพลักษณ์ต่างๆ ทำให้มองเห็นถึงพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงได้ส่วนหนึ่ง สิ่งเหล่านี้ได้เกิดจากภูมิปัญญาความรู้ของชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่ ฉะนั้นการเก็บรักษาบทเพลงที่ได้รับการถ่ายทอดจึงมีความสำคัญมากเพื่อให้ลูกหลานได้สืบสาน อนุรักษ์วัฒนธรรมอันสวยงามนี้ต่อไป บทเพลงที่พ่อเพลงแม่เพลง ได้ถ่ายทอดมาให้เรามีจำนวนมาก แต่ผู้วิจัยได้คัดเลือกบทเพลงจากทั้งหมด 9 เพลง มา 1 เพลง คือเพลงวันนี้มีนัด โดยวิธีการคัดเลือกเพลงที่มีเนื้อร้องทำนองที่ฟังง่าย คั่นหู เนื้อหาดีมีความหมาย จังหวะง่ายฟังสบาย ทำให้ง่ายต่อการฟังและการบรรเลงแล้วนำมาพัฒนาให้สอดคล้องกับเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ จากการรวบรวมเพลงรางวัลไว้ทั้งหมด 9 เพลง ได้แก่ 1.วันนี้มีนัด 2.วันใดฉันไม่ได้มา 3.เชิญมาราวงไทย 4.สายลมหวน 5.นกยูงทอง 6.โลกที่เราสร้างสรรค์ 7.ดอกบัวไทย 8.จิ้งจอกแม่พันทอง 9.วันนี้มีกรรม ซึ่งแต่ละเพลงได้สะท้อนวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่องในแต่ละยุคสมัยได้อย่างชัดเจน การถ่ายทอดความรู้เป็นขบวนการของความรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่น เมื่อผู้วิจัยนำมาจัดขั้นตอนในการเรียนพบว่า มีประโยชน์ต่อนักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพียงแต่ขาดกระบวนการนำความรู้นั้นมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนจะทำให้เกิดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ ซึ่งการเรียนการสอนนี้ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนำเอาความรู้ของแบบตะวันตกมาผสมผสานกับความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรางวัลพื้นบ้าน ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาให้อยู่ในระบบของ

การศึกษาได้ และจะส่งผลให้มีการบันทึกและพัฒนาบทเพลงรางวัลย้อนยุคให้คงอยู่ไว้ในรูปแบบของเอกสารประกอบการสอนที่นำมาประยุกต์กับบทเพลงพื้นบ้านซึ่งได้มาจากการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภูมิเพลง อีกทั้งการพัฒนา รูปแบบเอกสารประกอบการสอนแบบใหม่ทำให้มีบทเพลงรางวัลที่สามารถบรรเลงในรูปแบบเครื่องดนตรีสากลที่ได้มีการผสมผสานกันอย่างลงตัวและไม่บิดเบือนความเป็นเอกลักษณ์ของเพลงรางวัลย้อนยุคของไทยที่นำมาเป็นส่วนร่วมหนึ่งในการอนุรักษ์ ผู้วิจัยจึงได้นำบทเพลงจำนวน 1 บทเพลงที่ได้เลือกมาเป็นตัวอย่างในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนได้แก่ เพลงวันนี้มีนัด มาพัฒนาเป็นการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน) โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรางวัลย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อให้เกิดความรักความเข้มแข็งที่จะอนุรักษ์ รักษาวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรางวัลย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนและหลังได้รับการสอนด้วยชุดเอกสารประกอบการสอน
3. เพื่อสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีภูมิปัญญาพื้นบ้านของคนไทยให้ดำรงสืบต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ทั้งหมด 5 ชั้นปี โดยแบ่งนักศึกษาเป็นแขนงวิชาดนตรีไทย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 7 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 8 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 7 คน ชั้นปีที่ 5 จำนวน 1 คน แขนงวิชาดนตรีสากล ชั้นปีที่ 1 จำนวน 63 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 22 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 14 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 11 คน ชั้นปีที่ 5 จำนวน 1 คน จำนวนรวมทั้งรวม 139 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวนรวมทั้งรวม 30 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานการปฏิบัติไวโอลินได้จากนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 จำนวนนักศึกษาแต่ละชั้นปีดังนี้ แขนงวิชาดนตรีสากล ชั้นปีที่ 1 จำนวน 15 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรางวัลย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ใน 2 ขั้นตอนคือการวิเคราะห์ความเที่ยงตรง (Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) หรือเรียกว่า ค่า IOC ได้ค่ามากกว่า 0.5 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟา

โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของ ปกรณ์ ประจวบ (2550) แบบทดสอบตอนที่ 1 จะได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8416 และตอนที่ 2 คือแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถทักษะในการปฏิบัติมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .9242

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้ก่อนการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนเองทั้งหมด ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบการสอน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ระยะเวลาในการสอน 16 ครั้ง/8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 8 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย โดยจัดแบ่งนักศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เวลาเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล 1 (ไวโอลิน)

สัปดาห์ที่	วันที่เรียน	เนื้อหาที่เรียน
1-2	4-8 มิถุนายน 2555 11-15 มิถุนายน 2555	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 (16 ชั่วโมง) -แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนบทเพลงพื้นบ้านรำวงย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนปฏิบัติไวโอลิน -ประวัติความเป็นมาของไวโอลินและทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน
3	18-22 มิถุนายน 2555	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 (8 ชั่วโมง) พื้นฐานการปฏิบัติไวโอลิน -การจับคันชัก -การหนีบไวโอลิน -ท่าพัก -เทคนิคการใช้คันชัก -เทคนิคการจับไวโอลินของมือซ้าย

สัปดาห์ที่	วันที่เรียน	เนื้อหาที่เรียน
4	25-29 มิถุนายน 2555	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 (8 ชั่วโมง) การวางรูปนิ้วและการใช้คันทักสำหรับไวโอลิน -ตำแหน่งตัวโน้ตและวางรูปนิ้วตามตัวโน้ตบนสายไวโอลินทั้ง 4 สาย -สีไวโอลินโดยเริ่มจากสี่สายเปล่าทั้ง 4 สาย -สีไวโอลินตามตำแหน่งตัวโน้ตโดยมีการวางนิ้วที่ถูกต้อง -สีไวโอลินบนตัวโน้ตในอัตราจังหวะต่างๆ
5	2-6 กรกฎาคม 2555	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 (8 ชั่วโมง) การสีไวโอลินในบันไดเสียงเมเจอร์ -บันไดเสียงเอเมเจอร์
6	9-13 กรกฎาคม 2555	หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 (8 ชั่วโมง) บทเพลงรางวัลย้อนยุคจากภูมิปัญญาท้องถิ่น -เพลง วันนี้มีนัด
7-8	16-20 กรกฎาคม 2555 23-27 กรกฎาคม 2555	หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 (12 ชั่วโมง) แบบฝึกทักษะในรูปแบบแปรเอชชั่น (Variation) -VariationA -VariationB -VariationC

3. เมื่อสิ้นสุดการเรียนในเนื้อหาของแต่ละหน่วย ผู้วิจัยจะประเมินผลด้วยแบบทดสอบระหว่างเรียนในแต่ละบทต่างๆ เพื่อรวมผลการประเมินคิดค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังการเรียน โดยใช้การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรางวัลย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

2. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบที (T-test for Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลการทดลอง สรุปได้ดังนี้

1. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรางวัลย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ

83.17/ 82.56 ซึ่งผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพในการทดลองใช้นวัตกรรม ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 80/ 80 เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรางวัลย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.77 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.28) คิดเป็นร้อยละ 82.56 สูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 15.87 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.93) คิดเป็นร้อยละ 50.94 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

3. ได้สืบสานวัฒนธรรมและประเพณีภูมิปัญญาพื้นบ้านของคนไทยให้ดำรงต่อไปโดยเยาวชนรุ่นหลัง โดยการนำเข้าไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำให้นักศึกษาเกิดความซาบซึ้งถึงความสวยงามของเพลงพื้นบ้านและเกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านสืบไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรางวัลย้อนยุค ระดับอุดมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 83.17/ 82.56 ซึ่งผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพในการทดลองใช้นวัตกรรม ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 80/ 80 เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ หมายความว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบท้ายหน่วยแต่ละหน่วยของเอกสารประกอบการสอนฯ คะแนนของนักเรียนทั้งหมด ได้ค่าเฉลี่ย 83.17 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมดได้ค่าเฉลี่ย 82.56 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้และสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เนื้อหาในแต่ละบทเรียน ได้ถูกนำมาวิเคราะห์แยกออกให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยเริ่มจากเนื้อหาที่มีความยากง่ายไม่ซับซ้อน ผู้เรียน ได้เรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยากตามลำดับ และเนื่องด้วยเอกสารประกอบการสอนฯ นี้ได้จัดทำในรูปของสื่อประสม ซึ่งเป็นการนำสื่อการเรียนรู้อะไรหลายอย่างมาสัมพันธ์กันตั้งแต่ สื่อตัวผู้สอน สื่อเอกสาร สื่ออุปกรณ์ดนตรี ซึ่งแต่ละชนิดมีจุดเด่นที่สนับสนุนประสิทธิภาพการเรียนรู้ต่อกัน จึงทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสนใจที่จะเรียนรู้จนจบเนื้อหา ซึ่งตรงกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ สกินเนอร์ (Skinner) ว่าด้วยการเสริมแรงข้อหนึ่งว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นรวดเร็วถ้าเนื้อหาสาระที่เรียนรู้ได้มีการจัดให้เป็นไปตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก และการเรียนรู้ผลแห่งการปฏิบัติเป็นระยะๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะมุ่งทำสิ่งนั้นต่อไป การเสริมแรงจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมซ้ำและพฤติกรรมของบุคคลส่วนใหญ่ จะเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้แบบปฏิบัติ (Operant Learning) และพยายามเน้นว่า การตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดๆ ของบุคคล สิ่งเร้า นั้นจะต้องมีสิ่งเสริมแรงอยู่ในตัว หากลดสิ่งเสริมแรงลงเมื่อใด การตอบสนองจะลดลงเมื่อนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐปนวัฒน์ ชูกลิ่น (2555, หน้า 13) ได้กล่าวถึง การให้ระยะเวลาในการเข้าใช้งานระบบอินเทอร์เนต ตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้สามารถลดพฤติกรรมขาดความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนทั้ง 17 คน ได้เป็นอย่างดีเพราะนักเรียนมีพฤติกรรมในการส่งงาน จนครบทุกงานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้รับระยะเวลาในการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เนตเป็นแรงเสริม มีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น เพื่อจะได้ใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เนตหรือคำชมเชยจากครูผู้สอนจึงสามารถนำวิธีการนี้ไปใช้กับการปรับพฤติกรรมของนักเรียนคนอื่นๆ ได้ต่อไป

2. จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค สำหรับนักเรียนระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรผลปรากฏว่า คะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย แสดงว่าเอกสารประกอบการสอน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ทดลองเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ผลดีมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมในชุดการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติจริง โดยได้จัดเรียงลำดับของกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนจากง่ายไปยาก มีการทดสอบและปรับปรุงเอกสารประกอบการสอนฯ ในด้านเนื้อหา เวลา กิจกรรม ตลอดจนการประเมินผล ให้มีความเหมาะสมและมีการสาธิตให้การเรียนรู้ได้ดีด้วยการลงมือสัมผัสด้วยตนเอง ในการสอนดังกล่าวนี้เป็นการนำเอาแนวคิดและทฤษฎีการสอนของนักการศึกษาคนตรีและคิวกวีที่ได้ทำการทดลองสอนมาทำการทดลองใช้จนเป็นที่ยอมรับ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ดิวอี้ (Dewey) ที่มีความเชื่อว่านักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีด้วยการลงมือสัมผัสด้วยตนเอง เชื่อว่าการประกอบกิจกรรมด้วยตนเองจะทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้า และตรงตามแนวคิดของ ดร.ชินอชิ ชูซูกิ นักการศึกษาคนตรีและครูไวโอลิน ชาวญี่ปุ่นที่สอนไวโอลินด้วยวิธีการจำเลียนแบบครูและการทำซ้ำบ่อยๆ เด็กย่อมสามารถให้บรรเลงเครื่องดนตรีได้อย่างดีในวิธีการเรียนของชูซูกิ เด็กเรียนรู้สาระคนตรีต่างๆ และการปฏิบัติคนตรีมากกว่าเทคนิคต่างๆ การคัดเลือกบทเพลงในแบบฝึกหัดของชูซูกิได้นำเสนออย่างเป็นขั้นตอนและมีกระบวนการพัฒนา ต้องปฏิบัติด้วยความสม่ำเสมอ มาตรฐานของบทเพลงฝึกมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนคนตรีขั้นสูงขึ้นไป แม้ชูซูกิจะไม่ได้เน้นการฝึกโสตประสาทในด้านต่างๆ เช่นเดียวกับวิธีของโคดาช ออร์ฟ และคาล โครช แต่เมื่อพิจารณาถึงวิธีการของเขาแล้วจะพบว่ามีการเน้นขั้นตอนของการฟังเป็นพื้นฐานแรก จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนของการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งนับว่าเป็นการฝึกโสตประสาทและนำมาปฏิบัติบนเครื่องดนตรีโดยตรง และสามารถประเมินผลได้จากการเล่นเครื่องดนตรีนั่นเอง (MUSICMAN, 2552 เช่นเดียวกับหลักการของ เบอ์เกตัน และบอร์คแมนนักการศึกษาชาวอเมริกาที่ว่า ควรสอนเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของคนตรี โดยใช้วิธีการผสมผสาน ประสพการณ์ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย การฟัง, การร้องเพลง, การเล่นเครื่องดนตรี, การเคลื่อนไหวร่างกาย, การคิดสร้างสรรค์, การอ่านโน้ต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา เคนทุม (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพคือสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ มีทักษะการทำงานกลุ่ม มีระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกัน ในสังคมมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในกลุ่มผู้เรียน นักเรียนร้อยละ 75.67 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 73.33 ขึ้นไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดา เขียงคำ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องเศษส่วน ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับ การสอนเศษส่วน ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 74.57 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 80.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80

3. จากการสอดแทรกบทเพลงร่ำวงย้อนยุคเข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาพื้นบ้านของคนไทยให้กับนักศึกษา โดยอาจารย์ผู้สอนมีการนำบทเพลงพื้นบ้านเข้าไปสอดแทรกในกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาเกิดความรักในภาษาคำร้อง

และรักเสียงการสอดทำนองของเพลงราวซ่อนยุคไปพร้อมกับการเรียนปฏิบัติไวโอลิน โดยนักศึกษาเองไม่ทันได้รู้ตัวว่าตนเองนั้นเกิดความหลงใหลในบทเพลงร้องประเภทนี้ไปแล้ว และผลปรากฏว่า นักศึกษาที่เรียนเพลงพื้นบ้านไม่เกิดรู้สึกถึงความล้าหลังหรือความไม่ทันสมัยของเพลงแต่ในทางกลับกัน การนี้นักศึกษาจักเกิดความซาบซึ้งถึงความสวยงามของบทเพลงราวพื้นบ้าน ไปอย่างไม่ทันรู้ตัวและเมื่อนักศึกษาได้สังเกตเห็นถึงความงดงามของบทเพลงนั้นๆ แล้ว ตัวนักศึกษาเองจะเป็นผู้นุรักษ์และสืบทอดบทเพลงพื้นบ้านต่อไปด้วยจิตสำนึกที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรมีกิจกรรมเตรียมไว้ให้นักเรียนบางคนที่ศึกษาบทเรียนเสร็จก่อนเพื่อนคนอื่นๆ เช่น หนังสืออ่านเพิ่มเติม สื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับด้านดนตรีต่างๆ ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
2. ครูผู้สอนควรบรรยายเสริม นอกเหนือจากเนื้อหาที่มีในเอกสารประกอบการสอนฯ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นส่วนในการสร้างเอกสารประกอบการสอนฯ ประกอบคำบรรยายนั้น ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเป็นข้อความสรุปสั้นๆ และควรมีภาพประกอบเนื้อหา เพื่อสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น
3. การสอนการปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน) นั้นครูผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่าคนใดยังไม่สามารถปฏิบัติได้ตามขั้นตอนในกิจกรรมดังกล่าว ก็สามารถให้ผู้เรียนฝึกฝนนอกเวลาได้ จะทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยควรทดลองทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเอกสารประกอบการสอนฯ ในรูปแบบต่างๆ กับโปรแกรมวิชาอื่นๆ นอกเหนือจาก โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา เพื่อเพิ่มความหลากหลายในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาเอกสารประกอบการสอน
2. ควรขยายผลการทดลองใช้ชุดเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล (ไวโอลิน) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงราวซ่อนยุค ระดับอุดมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ไปยังบุคคลสาธารณะทั่วไป เพื่อนำความรู้จากการวิจัยมาใช้ในการบริการวิชาการให้แก่สังคม

เอกสารอ้างอิง

- จูปนวัฒน์ ชุกกลิ่น. (2555). การศึกษาการปรับพฤติกรรมความรับผิดชอบการส่งงานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคเสริมแรงทางบวก. รายงานวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). ดนตรี. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. [Online]. Available : <http://rirs3.royin.go.th/dictionary.asp>. [2555, เมษายน 15].
- ปรกรณ์ ประจัญบาน. (2550). โปรแกรมวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วย t-test dependent samples. ภาควิชาวิจัย วัดและประเมินผลการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.
- สุกรี เจริญสุข. (2540, กรกฎาคม-ตุลาคม). การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ: ดนตรี ศิลปะ และกีฬา.

วารสารครุศาสตร์, 26(1) 61-66.

- สุดา เขียงคำ. (2546). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง **เศษส่วน** ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัจฉรา เคนทุม. (2550). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียน ชั้น **ประถมศึกษาปีที่ 3** โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Dewey, John. (1963). **Experience and education**. New york : Macmillan Publishing Company.
- Jekyll.(2555). **ดนตรีคืออะไร**. [Online]. Available : http://angasila.compsci.buu.ac.th/~it450084/music/music_app/music.htm. [2012, April 10].
- Musicman.(2552). การสอนดนตรีของซุซูกิ (**Suzuki Method**) ชินอิจิ ซุซูกิ (**Shinichi Suzuki, 1898-1998**). [Online]. Available : <http://changnasan.blogspot.com/2009/02/suzuki-method- shinichi-suzuki-1898-1998.html> [2555, เมษายน 20].

ภาคผนวก ข

สำเนาประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ

**CAMBRIDGE EDUCATION
INTERNATIONAL**

Certificate of Achievement

THIS IS TO CERTIFY THAT

ARTHITHAYA THANEERAT

HAS SUCCESSFULLY COMPLETED

ONE DAY TRAINING ON "ENGLISH FOR RESEARCH WRITING"

AT CAMBRIDGE EDUCATION INTERNATIONAL (SINGAPORE) ON 27TH OCTOBER 2010

Mr Eijah Zee
Managing Director

Ms Sarah Seah
Master Trainer

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล

นางสาวอาทิตยา ชานีรัตน์

วัน เดือน ปีเกิด

25 ตุลาคม 2530

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

202/25 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
62000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2543

ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโรจนวิทย์มาลาเบียง
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2549

มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี อำเภอเมืองฯ
จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2553

ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) ดนตรี(แขนงวิชาดนตรีสากล)
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2553

ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านหนองกวางสี่ประสิทธิ
ประชานุสรณ์ อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบัน

อาจารย์ประจำตามสัญญาจ้าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร